

Csak tiszta forrásból

Magyar népdalok 4.

Csak tiszta forrásból

Magyar népdalok 4.

*Háromszék, Csíkszék, Gyimes,
Bukovina, Moldva*

Szerkesztette: Szalay Zoltán

Lektorálta: Pávai István
A tájbeosztást készítette: Pávai István
A dallamokat válogatta: Szalay Zoltán (Háromszék, Csíkszék, Gyimes,
Bukovina, Moldva), Benedek Tibor Magor (Csíkszék – Gyergyó),
Roth Erzsébet (Csíkszék – Kászon)
A szövegeket lejegyezte: Erőss Judit, Sorbán Enikő, Szép Noémi Kriszta,
Szalay Zoltán, Zöldi Tünde
Korrektúra: Molnár Annamária
Borítóterv: Ádám Gyula
Tördelés, tipográfia: Horváth Zita és Kopacz Attila
A térképet készítette: Pávai István és Abonyi György
A CD-mellékletet szerkesztette: Szalay Zoltán
A CD-mellékletet programozta: Bálinth István

© Romániai Magyar Néptánc Egyesület, 2021
Elnök: Virág Endre

ISBN: 978-973-0-35407-2

Nyomtatta: TINTA Printing Studio, Árkos

KÖSZÖNET

Köszönetemet szeretném kifejezni mindazoknak, akik e kötet szerkesztésében segítettek, hozzájárulva ezáltal e könyv megjelenetéséhez.

Pávai Istvánnak, aki mindvégig hasznos szakmai tanácsokkal látott el. Feleségemnek, Antal Rozáliának, aki egész idő alatt mellettem állt munkám során, és bármilyen kérdésben önzetlenül segített. Benedek Tibor Magornak és Roth Erzsébetnek, akik a dallamok kiválogatásához járultak hozzá. Ádám Katalinnak, Ádám Rebekának, Benedek Tibor Magornak, Nistor Ilonának és Salat-Zakariás Erzsébetnek, akik segítettek a nehezen érthető dalszövegeket megfejteni. Azoknak, akik a különböző archívumokban való keresést és válogatást, illetve a publikálást engedélyezték és elősegítették: Maria Cuceunak és Mihai Bărbulescunak, a Román Akadémia Kolozsvári Folklor-Archívuma volt és jelenlegi igazgatójának és munkatársaiknak, Ion Cuceunak, Gergely Zoltánnak, és Liviu Popnak, Kelemen Lászlónak, a Hagyományok Háza főigazgatójának és munkatársainak, Árendás Péternek, Nagy Andreának és Molnár Péternek, Richter Pálnak, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézete igazgatójának és munkatársainak, Bolya Mátyásnak és András Orsolyának, valamint Granasztói Péternek, a Magyar Néprajzi Múzeum Etnológiai Archívuma főosztályvezetőjének és munkatársának, Pálóczy Krisztinának. Erőss Juditnak, Sorbán Enikőnek, Szép Noémi Krisztának és Zöldi Tündének, akik a dalszövegek lejegyzésében segítettek, Nyisztor Ilonának, Ádám Katalinnak, Ádám Rebekának és Ségercz Ferencnek, akik a moldvai dalszövegek értelmezését segítették, Molnár Annamáriának, aki a dalszövegek műfaji besorolását vállalta, valamint Lőrinczi Zsoltnak és Nagy Tivadarnak, akik a zenei hanganyag szűrését végezték. És nem utolsó sorban a ma élő gyűjtőknek, akik önzetlenül bocsátották rendelkezésemre gyűjtéseiket. Ezekből e gyűjtemény példatára szép mennyiségű dallamot tartalmaz. Különösen Benedek Tibor Magornak, aki a gyergyói gyűjtéseit bocsátotta rendelkezésemre, és Fazakas Ildikónak, aki a bukovinai válogatást segítette Zsók Béla dévai gyűjtésének adathordozóit felkutatva.

ELŐSZÓ AZ ELSŐ KÖTETHEZ

Az utóbbi években, évtizedekben egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a népdaltanulás, -éneklés iránt. Úgy tűnik, bizonyos korosztályok újra és újra felfedezik hagyományainkat, és felismerik a bennük rejlő lélek- és közösségformáló erőket. „Nálunk csak a harmincas években kezdenek felfigyelni a magyar népdalra, amikor Bartók-Kodály Erdélyi magyarság. Népdalok és Bartók Béla A magyar népdal című művek már több mint tíz éve napvilágot láttak.” – írja Jagamas János *Miért nem népdal* című tanulmányának bevezetőjében (Jagamas 1980–1982). A 69-70-ben Vass Lajos által kezdeményezett Páva-mozgalom hatásai hamarosan Erdélyben is megmutakoztak, egyre-másra alakultak itt is az ún. Páva-körök. A 70-es évek végén induló táncházmozgalom újabb lendületet adott a néptánc, népzene és a népdalok felé fordulásnak. A 90-es évek elején beinduló erdélyi (és később moldvai) tánctáborok, az újrainduló táncházak, az alakuló hivatásos és műkedvelő néptáncegyüttesek ismét sok fiatal érdeklődését fordították a magyar hagyományok irányába. Az ezredforduló környékén egyre több népdalvetélkedő megszervezését kezdeményezték Erdély- és Moldva-szerte. A feleségem, Antal Rozália által 2000-ben megálmodott csíkszéki „Csak tiszta forrásból” népdalvetélkedőn eleinte kevesebb mint száz iskoláskorú tanuló vett részt, s mára már négyszáz fölött van a létszám. A Temesvár melletti Újszentesen I-VIII. osztályos tanulók számára megrendezett, Őszirózsa elnevezésű, országos magyar nyelvű népdalverseny, valamint a Székelyföldi Népdalvetélkedők döntője (mely néhány éve átvette a Csak tiszta forrásból elnevezést) ugyancsak hozzájárult ahhoz, hogy egyre több pedagógus és szülő forduljon ismét hagyományos kultúránk felé. Sokan tudatosítják magukban a nyugatról szüntelenül és minden csatornán felénk áramló, sokszor ízlés- és lélekromboló kultúra hatásait, és ezek kivédésének egyik lehetőségét a magyar hagyományokban látják. Ugyanakkor meg kell jegyeznem, hogy bizonyos vidékek faluközösségei az állandó külső hatások ellenére sem veszítették el saját hagyományaikkal való belső kapcsolatukat. Máshol, egy-egy lelkes szakember hatására, újra felfedezték és felvirágoztatták ezeket.

Több fórumon is megfogalmazódott már az igény a népdalrepertoár bővítésére, a régi, valamint újabb gyűjtések hozzáférhetővé tételére. A pedagógusok, népdaloktatók körében vagy nem ismertek az interneten elérhető adatbázisok, vagy a kezelésük tűnik számukra nehézkesnek, ezért kevesen fordulnak ezekhez a forrásokhoz. A 2014-ben Csíkszeredában, valamint a népdaloktatók,

felkészítők 2017-ben Székelyudvarhelyen megszervezett továbbképzőjén, továbbá az idén a Magyar Kormány által támogatott és a budapesti Hagyományok Háza, valamint a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége által az erdélyi magyar óvónőknek szervezett továbbképző tanfolyamokon (Kompetenciafejlesztés népi hagyományok által), a résztvevők egyértelműen megfogalmazták igényüket olyan gyűjteményes kötetek kiadására, melyekből hangzó anyag segítségével válogathatnak népdalokat saját tájegységükről.

Ilyen és hasonló igények között jött a felkérés Deák Gyula, a Romániai Magyar Néptánc Egyesület elnöke részéről egy népdalgyűjtemény szerkesztésére. A jelen kiadvány, mely az egyesület oktatási segédjegyzet-sorozatában jelenik meg, erre az igényre és felkérésre válaszol, remélve, hogy minél több pedagógus, zenetanár, népdaloktató, szülő és nagyszülő, illetve a fiatal generáció minél több tagja találja meg benne a hazavezető utat.

Szalay Zoltán

2018. október havában

BEVEZETŐ

A *Csak tiszta forrásból. Magyar népdalok* mindhárom eddig megjelent kötete (Szalay 2018, Szalay 2019, Szalay 2020) nagy népszerűségnek örvendett a hagyományaink iránt érdeklődő, a népdalt szerető és azt művelő közönség körében. Az Erdély és Partium különböző helységeiben, a népi kultúra egy-egy kiemelkedő központjában tartott könyvbemutatók alkalmával fény derült arra, hogy fontos, hiánypótló kiadvány látott napvilágot.* Az első kötetben Bánság, Bihar, Felső-Tisza-vidék, Szilágyság, Kalotaszeg peremterületei, Aranyosvidék, Felső-Szamos-vidék, Közép-Szamos-vidék és a Dél-erdélyi szórványterület, a másodikban Kalotaszeg, Mezőség, Sajó melléke és Felső-Maros vidéke, a harmadikban pedig Maros-Küküllők vidéke, Marosszék és Udvarhelyszék népdalaiból jelent meg válogatás.

Jelen kiadványunk öt tájegységet ölel fel: Háromszék, Csíkszék, Gyimes, Bukovina és Moldva. Ez a kötet is, akárcsak a második és a harmadik, többnyire hagyományörző, a gyűjtők körében népszerű kistájakat foglal magába. A benne megtalálható 15 kistáj közül mindössze négyről nem sikerült a tervezett dallammennyiséget összegyűjteni. Moldva-Szeret közéről hét, Erdővidékről és Tatros-Ojtoz vidékéről tizenhét, Alsó-Háromszékről pedig tizenkilenc népszerűsítésre alkalmas népdal került elő a hozzáférhető gyűjtésekből. A további kistájak közül kiemelkedik Gyimes, amely oly gazdag gyűjtésekben, hogy harminchét dallamot tartottam érdemesnek beválogatni a könyvbe, a tervezett harminc helyett. Gyűjteményünk negyedik kötetében fontos helyet foglal el Csíkszék a 156 kiválogatott dallamával.

A szövegek nagy mennyiségű változata szempontjából magasan kiemelkedik Gyergyó, ahol a variánsok száma csaknem két és félszerese a kiválogatott dallamoknak (77/31), továbbá a gyimesi anyagban is meghaladja (43/37), míg a felcsikiban szinte eléri azokat (30/31). De Kászon, Beszterce-Tázló vidéke és a Szeret jobb partja sem marad el túlságosan ezektől. Ezzel szemben Erdővidékről és Tatros-Ojtoz vidékéről mindössze három-három változatot találtam, Alsó-Háromszékről pedig ötöt. Moldva-Szeret köze, sajnos, elég szegény gyűjtésekben, a kötetbe bekerült hét dallamhoz nem találtam variánsokat. Itt meg szeretném jegyezni, hogy egy dallam szövegváltozatait csak ugyanazon kistáj népdalaiból válogattam. A több ezer meghallgatott dallamból jól kirajzolódnak

* E könyvbemutatók nagy része a budapesti Hagyományok Háza támogatásával valósult meg, melyért ezúttal is köszöntünket fejezzük ki.

a kistájak és tájegységek közkedvelt dallamtípusai. Ilyen például a Gyimes völgyében igen népszerű 242. *Utca, utca, bánat utca* kezdetű dallam, amelynek 12, vagy a 248. *Beteg a szeretőm, szegén* kezdetű, amelynek 10 szövegváltozata került be gyűjteményünkbe.

A negyedik kötetben megtalálható változatok ilyen bősége is alátámasztja a tulajdonképpeni népdalok egyik fontos sajátosságát: a magyar énekes hagyományban dallam és szöveg nem képez szerves egységet. Azonos dallamra különböző – többnyire azonos szótagszámú – szövegeket énekelnek, illetve ugyanazok a szövegek több dallammal szólalnak meg (l. bővebben Szalay 2018, 9.). Sőt, dallam és szöveg társítása hagyományosan annyira szabadon történt, hogy gyakran még a szótagszám sem befolyásolta (l. Szalay 2019, 10.). Válogatásunkban a 294. *Fehér virág a fejemen* kezdetű népdalban 8 és 7 szótagú, a 383. *Úgy elmenek, meglássátok* kezdetűben 8 és 6 szótagú sorok váltják egymást. További példa különböző szótagszámmal énekelt dallamra a 268. *Elementem a korcsomába* (8 szótagú) és a 270. *Ahol a legények virradtig alusznak* (12 szótagú) kezdetű népdalok.

Gyakoriak a sok versszakkal énekelt dallamok, főleg Csíkszéken, Gyimesben és Moldva kistájain. A legtöbb, szám szerint 20, a 292. *Element az én rózsám* kezdetű dalnak van. Ugyanakkor a balladákat sokszor még ennél is több versszakkal éneklék. Ezek közül kiemelkedik a 226. *Elmegyek, elmegyek* és a 387. *Mónár Anna szép menyecske* című, amely 32 versszakot tartalmaz.

A válogatásban aránylag nagy a tájegységeken átívelő dallamtípusoknak a száma. Ilyen például a *d r m m m m m m* kezdetű népdal, amelynek nyolc dallamvariánsa (5., 155., 167., 232., 238., 244, 268., 294.) és további 9 szövegváltozata, illetve a *l l s r s l t l* kezdetű, amelynek hat variánsa (19., 85., 136., 174., 208., 248.) és további 25 szövegváltozata került be a gyűjteménybe. A 238. *Én nem tudom, mi az oka* és a 244. *Aj, Istenem, mi az oka* kezdetűek tulajdonképpen egy és ugyanaz a dallam, de rendkívüli előadásuk indokolja mindkettő jelenlétét a kötetben.

A példatárban csillaggal (*) választottam el a változatokat a CD hanganyagában hallható dallamok szövegeitől. Utóbbiak közé helyenként be-beékeltem egy-két oda találó versszakot a változatok közül. Ezek kisebb betűmérettel, jobbra eltolva jelennek meg ugyanúgy, mint az előző kötetekben. Gyakran előfordul, hogy egyazon népdal szövegében két vagy több műfajhoz tartozó versszak is megjelenik. A könyv végén található *Összesítő táblázatban* és a CD-mellékleten lévő *adattáblázatban* főképp a változatok sokasága miatt találunk sok helyen többféle szövegműfaji besorolást. Itt szeretném felhívni az olvasó

figyelmét egy, a köztudatban élő tévedésre, amely a népzene és a dalszöveg műfajának összekeverésére vonatkozik. Zenei szempontból nem beszélhetünk sem balladáról, sem katonadalról, sem keservesről stb. Ezeket mind a tulajdonképpeni népdal műfajához tartozó dallamokra éneklék. Jól illusztrálják ezt kötetünkben azok a népdalok, amelyek változatai között különféle műfajú szövegek találhatók. Ilyenek például: keserves / tréfás dal, ballada / szerelmi dal, keserves / altatódal / szerelmi dal, katonadal / betyárballada / szerelmi dal stb.

Arányaiban nézve a negyedik kötetben található a legtöbb ballada (64 + 4 szövegváltozat), amelyeknek csaknem kétötöde Moldvából került ki. A kistájak közül, ebből a szempontból, magasan kiemelkedik a Szeret jobb partja 13 darabbal. Ezek között igen értékes és szép régi stílusú balladák is vannak (például A falba épített asszony: 337. *Szolgám, édes szolgám*, A hűség próbája: 342. *Mér' sírsz, mér' sírsz te nagy madar*, Három árva: 359. *Nihol menen három árva*, Az elcsalt feleség: 361. *Jere velem, Mónár Anna*, A szívtelen anya: 362. *Úgy menen, úgy menen*, A megölt havasi pásztor: 364. *Nihol örögeti szép fehér bákulár*). A teljes gyűjteményben is nagy számban szerepelnek régi stílusú balladák. A további típusok közül néhány példa: A megölt legény: 28. *Megöltek egy legényt*, A szegyenbe esett lány: 65. *Lejányok, lejányok*, Virágok vetélkedése: 96. *A búzamezőbe'*, A két káponavirág: 103. *Gyulainé, édesanyám*, A katona lány: 162. *Véres kard az egész*, A halálra táncoltatott lány: 189. *Jó estét, jó estét*, *Szegváriné, hallja*, Az anyját föl nem ismerő leány: 226. *Elmegyek, elmegyek*, A halálraítélt hűga: 267. *Lovat lopott Fejér László*, Az anyai átok: 276. *Egy özvegy-asszonnak*, A szeretet próbája: 323. *Anyám, édesanyám*, A csudahalott: 329. *Anyám, anyám, édesanyám*, Az eladott leány: 375. *Készülj, lányom, készülj*, A gazdag feleség: 379. *Szegén legény vótam*. Amint erre már felhívtam a figyelmet, a ballada nem népzenei műfaj (l. Szalay 2018, 13.). Ezeket a tulajdonképpeni népdalokra éneklék.

Itt megemlítem, hogy Petőfi Sándor *Fürdik a holdvilág az ég tengerében...* c. versének folklorizálódott dalszövege is bekerült a gyűjteménybe (110. *Fürdik a holdvilág*).

A VÁLOGATÁS

Az előző kötetekben is történt utalás arra, hogy az élvezhető, jól érthető hangfelvételek javára lemondtunk a régi fonográffelvételekről, amennyiben ezt a hozzáférhető gyűjtések megengedték. Az első, a harmadik, valamint a jelen

kötetben mégis helyet kapott néhány ilyen dallam is: elsősorban olyan értékes népdalok, amelyek már régebben kikoptak a használatból, és a későbbi gyűjtések között már nem találhatók meg. Kászonból három (Kodály Zoltán gyűjtése 1912-ből: 77. *Búsulj, szívem, mer' én sírok*, 78. *Napom, napom, fényes napom*, 96. *A búzamezőbe*) és Gyergyóból két fonográf-felvételt válogattam be (Kodály Zoltán gyűjtése 1910-ből: 199. *Túl a Dunán ég a gyertya* és Molnár Antal gyűjtése 1911-ből: 200. *Napom, napom, fényes napom*).

A fonográf-felvételek csak minimális részét teszik ki a gyűjteménynek. Ezen kívül vannak még gramofon-felvételek is a múlt század közepéről, a *Patria* gyűjtések anyagából. A kötetbe válogatott hanganyag legnagyobb részét magnetofonszalagra rögzítették. Kevesebb a kazettás magnószalagra felvett dallam, és akadnak különböző digitális hordozókra rögzített népdalok is. A magnetofonszalagokon lévő anyagban találunk gyengébb minőségű felvételeket is. A beválogatott dallamok értéke azonban indokolja ezeknek a jelenlétét is. Utóbbiak főleg azokról a kistájokról kerültek be nagyobb mennyiségben kötetünkbe, ahonnan kevés gyűjtés állt rendelkezésre (Erdővidék, Alsó Háromszék és Tatros-Ojtoz vidéke). A gyenge minőségű hangfelvételekből igyekeztünk kiszűrni a zajokat. A digitális szűrésben kompromisszumos megoldást kerestünk azért, hogy az énekelt szöveg mássalhangzói lehetőleg ne sérüljenek.

A népdalokat, származási helyük szerint, többnyire nyugatról kelet felé haladva soroltam be, ugyanúgy, mint az előző kötetekben, ez az elv azonban nem mindig érvényesült következetesen. Bár Háromszék kicsit keletebbre nyúlik, mint Csíkszék, mégis az előbbi tájegység került a válogatás elejére. Ezt egyrészt az indokolja, hogy Erdővidék szorosan kapcsolódik az udvarhelyszéki Homoród mentéhez, ugyanakkor Felső-Háromszék Kászonon keresztül már Csíkszékhez áll közelebb. Másrészt Udvarhelyszéket a Hargita hegyvonulata eléggé elzárja Csíkszékétől, így a csíkszéki kistajak sorrendje sem követi szigorúan az előre meghatározott nyugat-keleti irányt, hiszen ezek észak-nyugat, dél-kelet irányban helyezkednek el. Továbbá Moldva-Szeret köze nyugatabbra terül el, a Szeret jobb és bal partjánál, elszigeteltségénél fogva mégis kevésbé kapcsolódik Tatros-Ojtoz kistájához, mint az utóbbiak.

Háromszéken van három falu, amelyek történelmileg az ún. vármegyei magyarsághoz tartoznak, nem székely települések: Felsőrákos, Ürmös és Árapatak. Hagyományaik azonban, több évszázados kulturális kapcsolatuk révén, közelebb állnak a környező székely falvakéihoz. Például multságok alkalmával, a múlt század második felében Felsőrákosra és Ürmösre a vargyasi zenekart fogadták meg. Éppen ezért a három faluból beválogatott tíz népdal sem

a dalkészlet, sem az előadásmód szempontjából nem üt el a szomszédos erdővidéki és alsó-háromszéki hagyományoktól.

Imets Dénes csíki gyűjtéseiben, a kászonai felvételek között gyakran Nagykászon van megjelölve a gyűjtés helyszínéül vagy az adatközlő lakhelyeként, ez a helynév azonban sem közigazgatásilag, sem történelmileg nem hiteles. A helyi lakosság Kászonimpér, Kászonaltíz és Kászonfeltíz falvak gyűjtőnevéül használja. A példatárban és az adattáblázatban abban az esetben szerepel a Nagykászon elnevezés, ha a meglévő adatokból nem tudtam kideríteni, hogy pontosan hová való volt az énekes.

A Tatros völgyében elhelyezkedő települések esetében, amennyiben az adatok rendelkezésre álltak, a patakok nevét jelöltem meg helynévként. A régebbi gyűjtésekben ezek többnyire nincsenek megnevezve, ezért csak az archívumi adatokat, vagyis a nagyközségeket vezettem be (Gyimesfelsőlok, Gyimesközéplak stb.).

A gyűjteményben található bukovinai dallamokat a már kitépített székely közösségek tagjaitól gyűjtötték. Kötetünkben mégis legtöbbször az öt bukovinai falu nevét jelöltem meg, ahonnan az énekes vagy a családja elszármazott. Ezek (észak-dél irányban): Andrásfalva, Hadikfalva, Istensegits, Fogadjisten és Józseffalva. Az adattáblázat *Gyűjtés helye* oszlopában található helynév alapján azonosíthatjuk azokat a bukovinai székelyek lakta telepkeit, ahol a gyűjtés időpontjában éltek az adatközlők: Déva és Vajdahunyad, illetve a környező falvak (Csernakeresztúr és Sztrigyszentgyörgy), az aldunai székely Hertelendyfalva, valamint a dunántúli Nagyveje és Majos. Ez utóbbi két helységben letelepedett adatközlőkkel Budapesten készült gyűjtés. A helységeket maguk az énekesek mondják be a felvételek végén. Faragó József dévai gyűjtésének adatolásában nem szerepel az adatközlő eredeti bukovinai származása. Az adattáblázat *Helység* oszlopában ezeknél a dallamoknál kérdőjel található.

A válogatás során a különböző archívumok anyagaiban böngészünk: a Román Akadémia Kolozsvári Folklor Archívumában (Institutul Arhiva de Folclor a Academiei Române Cluj-Napoca), a Hagymányok Háza Folklor Adatbázisában, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Zenetudományi Intézetének Archívumában, valamint a Magyar Néprajzi Múzeum hangtárában. Emellett átvizsgáltuk a különböző, interneten elérhető forrásokat: a BTK Zenetudományi Intézete online adatbázisait (Kallós Zoltán gyűjtései, Bartók Béla: Magyar népdalok. Egyetemes gyűjtemény, digitális közreadás, illetve a Zenetudományi Intézet Hangarchívuma). Továbbá bizonyos kiadványokban megjelent anyagokból is válogattunk: a Jagamas János népzenei gyűjteményéből (Pávai – Zakariás 2014), Szenik Ilona népzenei gyűjtéséből

(Pávai – Gergely 2019), valamint a *Székely népzene és néptánc* című tanulmánykötet (Pávai 2018), a *Patria. Magyar népzenei felvételek 1936-63* (Sebő 2010) és az Új Pátia CD-sorozat hanganyagából. A gyűjtésekben bővelkedő kistájak esetén igyekeztem olyan felvételeket kiválogatni, amelyek nem nyilvánosak: interneten nem hozzáférhetőek vagy nem jelentek meg különböző publikációkban. Ilyenek a Kolozsvári Folklór Archívumban, illetve a Hagyományok Házában őrzött, de még nem nyilvános gyűjtések, Imets Dénes csiki, továbbá Benedek Tibor Magor gyimesi és gyergyói gyűjtései, valamint a saját gyimesi és felcsíki gyűjtéseim.

A gyűjtések időszaka több mint egy évszázadot ölel fel: 1910 és 2021 közé esik. A válogatás során arra törekedtem, hogy minél több olyan dal kerüljön a gyűjteménybe, amely minden sajátosságát illetően a régi réteghez tartozik. Mindhárom előző kötetben hangsúlyoztam a régi stílusú dallamok népszerűsítésének fontosságát. Ha elfogadjuk Kodály megállapítását, miszerint „A magyar népdal [...] az egész magyar lélek tükré” (Kodály 1974, 77.), akkor látnunk kell, hogy a magyar néphagyomány nagymértékű változása az utóbbi évszázadban a lélek változásának külső kivetülése. Ősi dallamainknak a magyar lélekkel való kapcsolatáról a második kötetben található tanulmányomban írtam részletesen (*Ősi hagyományaink tudatos művelése*, Szalay 2019, 18.). A régi stílusú dallamok sajátosságait az első kötetben részleteztem (Szalay 2018, 19.).

Igyekeztem tehát minél több régi dallamot kiválogatni. Az első kötetben van belőlük a legkevesebb: szinte öthetede a kiválogatott dallamoknak (258/364). Ez elsősorban annak köszönhető, hogy ebbe a kötetbe többnyire olyan kistájak kerültek, amelyek hagyományaiban a leghamarabb kezdődött meg a változás. A második kötettől a negyedikig egyre nő a régi stílusú népdalok aránya. A jelen gyűjteményben ez az arány a legnagyobb: a dallamok több mint kilencetede régi stílusú (363/401). Ez elsősorban abból adódik, hogy kerültem a még ma is ismert, népszerű új stílusú dallamokat, és igyekeztem csak abban az esetben betenni ilyeneket, ha más dallamváltozatot találtam, mint ami a köztudatban él, ha kevésbé ismert dallammal vagy szép előadással találkoztam, ha a népdal szövege más volt, mint amit általában ismernek, esetleg, ha egy kistájról nagyon kevés gyűjtés állt rendelkezésre (Erdővidékről például 7 új stílusú dal került be a tizenhétből). Ugyanakkor a gazdag gyűjtésekkel rendelkező kistájak bővelkedtek a régi stílusú népdalokban.

A válogatás során előnyt élveztek az ötfokú dallamok, mivel ez az a hangsor, amely leginkább rezonál a magyar ember lelkivilágával (l. Szalay 2019, 18.). Jelen gyűjteményünk 306 ilyen dallamot tartalmaz, amely a teljes anyagnak több

mint háromnegyed része. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozom, hogy a pentaton hangsort szabadabban értelmeztem, mint azt a népzene kutatásban általában szokás. Erről bővebben a harmadik kötetben írtam (Szalay 2020, 14.).

A régi stílusú dallamoknak egy másik, eltűnőfélben lévő sajátossága a *parlando* vagy beszédszerű, elbeszélő ritmusú előadás (l. Szalay 2018, 19.), amelynek változata a *parlando-rubato*, vagyis a beszédszerű és a szabad ritmusú előadás közötti átmenet. Az előző kötetekhez viszonyítva jelen kiadványunkban található a legtöbb ezekből (96 + 34). Ilyen téren kiemelkedik Alcsík 12 + 5, Felcsík 13 + 2 és Bukovina 12 + 1 ilyen dallammal.

AZ ADATTÁBLÁZAT ÉS HASZNÁLATA*

Az előző megjelent kötetek mintájára a negyedik is tartalmazza azt a táblázatot, amely, a kiadvány népszerűsítő jellege mellett a szakemberek alapvető igényeit is ki szeretné elégíteni. A CD-mellékleten található Excel táblázatban (adattablázat.xlsx) a kiválogatott dallamok adatait közlöm. A táblázat tartalmazza a földrajzi, a gyűjtésre és a szövegre vonatkozó adatokat, a zenei sajátosságokat, valamint az archívumi jelzetet és a lejegyzés, a kotta forrására vonatkozó adatokat. Van továbbá egy *Megjegyzés* rovat, ahová a felhasználásra, a zenei sajátosságokra, a dallam szerkezetére utaló megjegyzéseket írtam. A sorszámot és a tájegységet tartalmazó oszlopokat, valamint a fejléctet mindig kimutatja a program, bármerre görgetjük a táblázatot.

A dallamok rendezésének fő kritériuma a népzenei műfaj: előre kerültek az alkalomhoz kötött dalok, ezen belül előbb a jeles napok dalai, majd az emberi élet fordulóihoz kötődő dallamok. Ezek után a tulajdonképpeni népdalok következnek, előbb a régi, majd az új stílusúak. További kritériumok: hangsor (pentaton, ill. diatonikus), záróhang (*ti, mi, la, re, szo, do*), a lüktetésre vonatkozó előadásmód (*parlando, parlando-rubato, rubato, quasi giusto, giusto*) és végül a szótagszám, növekvő sorrendben.

A program különböző szempontok szerint rendezi vagy szűri az összes adatot. Minden oszlop fejlécében van egy kis nyilacska. Erre kattintva, a legördülő ablakban a *Rendezés* (A-Z) utasításra a megfelelő oszlop adatai szerint ábécébe sorol, vagy a számok növekvő sorrendjében rendez minden adatot. Lejjebb van egy *Keresés* ablak, amelyben ki lehet jelölni bizonyos kívánt kritériumokat.

* Az első kötetbe belekerült néhány – a gyakorlati használatot elősegítő – leírás, magyarázat. Ezt és a következő alfejezetet, némi módosítással, onnan vettem át.

Erre (ezekre) kattintva csak a kijelölt kritérium sorait mutatja ki a program. A négyzetbe (*Az összes kijelölése*) kattintva meg lehet szüntetni, illetve újra ki lehet jelölni minden kritériumot, a felhasználó kiválaszthatja a neki megfelelő adatokat: a keresett szöveget és dallamot.

A különböző korosztályok számára történő válogatás bizonyos szempontok szerint kell(ene) hogy történjen. Itt szeretném bemutatni a hangterjedelemre vonatkozó jelzésrendszert, hogy ezt a szempontot is használni tudják a zene terén kevésbé jártas felhasználók. A megfelelő oszlopban lévő számok a hangsor különböző fokait jelölik. Az 1-es minden esetben a záróhang. Efölött az arab számok megmutatják a záróhanghoz viszonyított hangközt, 2-től 11-ig. A záróhang alattiak római számmal vannak jelölve, mindenik a neki megfelelő arab szám egy oktávval mélyebb változatát jelöli. Például az 1-8-cal jelölt dallam egy oktávnyi hangterjedelmű. Ugyanilyen a VII-7-tel vagy az V-5-tel jelölt dal is. A sajátos korosztálynak megfelelően az előadásmód oszlopában jelölt sajátosságok közül is lehet válogatni. Kicsi korban elsősorban a kötött ritmusú, giusto dallamokat ajánlom.

A CD-melléklet adattáblázatából a – gyakorlati felhasználást elősegítő – legfontosabb sajátosságokat a kötet végén található összesítő táblázat is tartalmazza:

szövegműfaj
stílus
hangsor
előadásmód
hangterjedelem.

A PÉLDATÁR

Ugyanúgy, mint az előző kötetekben, a negyedikben is csak a dalszövegek kaptak helyet, a dallamok kottái viszont nem. A CD-mellékleten található adattáblázat végén, a *Dallamlejegyzés, kotta forrása* oszlopban, megjelöltem a különböző dalokhoz tartozó kották adatait. Ezek között sok olyan is van, amelyik mindenki számára hozzáférhető a BTK Zenetudományi Intézet különböző internetes felületein. A jelzetekhez társítottam az oldal elérhetőségét, ezért erre rákattintva megjelenik a kotta.

A tájegységek elnevezései külön oldalra kerültek. Ezeken belül a kistájak (már bemutatott) sorrendjében követik egymást a dalszövegek. A dallamok

címei az első versszak első sorát tartalmazzák. Ezek után, alcímként kiemelve, megjelöltük a balladákat, illetve az alkalomhoz kötött dalok esetén magát az alkalmat (pl. *névnapköszöntő, lakodalmas, sirató* stb.). A cím vagy az alcím alatt következik a helység, az adatközlő neve és születési éve vagy életkora (a forrásokban jelölt adatok alapján). Végül a gyűjtésre vonatkozó adatok: gyűjtő, a gyűjtés éve és esetenként a gyűjtés helye (akkor, ha különbözik az adatközlő származási helyétől). Vannak esetek, ahol az adatok hiányosak. Ilyenkor kérdőjel jelzi a hiányzó adatot, illetve a hiányzó személynevek helyett *férfi, asszony, csoport* stb. szerepel. Abban az esetben, ha a gyűjtés olyan zenekarral együtt történt, amelynek tagjai más helységből jöttek, csak az énekes (énekesek) származási helyét tüntettem fel.

A lejegyzésekben mindig a szövegűségekre törekedtünk, ezért többnyire fonetikusán írtuk le a szövegeket. Ahol a kiejtés miatt nem érthető vagy összevethető a szó, amit énekelnek, rögtön utána zárójelben az irodalmi megfelelőjét is leírtuk. Azokról a felvételekről, ahol ketten vagy többen eltérően énekelnek bizonyos részleteket, csak az egyiket írtuk le.

Vannak továbbá általános kiejtési jellegzetességek, amelyek az egész vizsgált területre jellemzőek. Sok énekes például következetesen *mind*-et énekel a *mint* helyett. A miért és a mert szavakat gyakran rövidítik, esetenként másképp ejtik: *mér', mé', métt*, illetve *mer', me', met*. A -ban, -ben ragot is leggyakrabban -*ba', -be'* formában ejtik. Az ilyen szavaknak egyébként más a jelentése (például: *Zöld erdőbe' lakom*). További rövidített vagy másképp ejtett szavak: *azér', azé', azétt* = azért, *mikó* = mikor, *legén* = legény, *leán* = leány, *asszon* = asszony, *mon' meg* = mondd meg, *há'* = hát, *mi'* = mit, stb. Néha a kiejtett szó közepéről marad ki egy-egy mássalhangzó: *vótam* = voltam, *nékül* = nélkül, *ker'ben* = kertben, *gelice, gerice* = gerlice, *tesvér* = testvér, *éfél* = éjfél, *nyóc* = nyolc, *hónap* = holnap, *szívfájdalom* = szív fájdalom, *aszonta* = azt mondta stb. A régies, de már nem használatos, vagy alig élő szavakat, tájszavakat lábjegyzetben értelmeztük (pl. marok: a kaszával vagy sarlóval learatott gabonának öble szedett mennyisége).

A moldvai tájszólás egyik sajátossága az a-zás: *galambamat* = galambomat, *mandj* = mondj, *takarjatak* = takarjatok stb. E szavak pontos fonetikus lejegyzése szinte lehetetlen, mert olyan árnyalatnyi átmeneti különbségek vannak a és o között, amelyeknek nincs pontos megfelelőjük a magyar ábécében, és sokszor nem lehet eldönteni, hogy melyik magánhangzót halljuk. Ugyanakkor az a, az névelő helyett sokan e, ez-t használnak. Egy másik kiejtésbeli sajátosság az sz-ezés. Ennek megfelelően az s mássalhangzót gyakran sz-nek ejtik. Az átmenetek itt is változatos képet mutatnak. Továbbá az ly hangot következetesen

lj-nek ejtik. Ez a sajátosság gyakran előfordul a jelen kötetben található, székely vidékeken gyűjtött, régebbi hangfelvételeken is (Háromszékről, Csíkszékről vagy Bukovinából).

A népdalok előadásában sokszor találkozunk olyan plusz hangokkal, szótagokkal, melyeket külön zenei hangra énekelnek, bár nem tartoznak szervesen a szöveghez. Ezeket dőlt betűkkel jelöltük. Az énekesek sokszor a magyar irodalmi nyelvben nem használatos magánhangzókat ejtenek. Ilyenkor a románból kölcsönvett *ă* és *î* betűket használtuk. A népdalszöveg szótagszámán felül kiénekel hangok, szótagok kétféle jelenséget takarnak.

Az egyik egy letűnőfélben lévő régies előadásmód maradványa: rövid időtartamú plusz hangok, többnyire a dallamsorok elején énekel magánhangzók vagy zöngés mássalhangzók, esetleg rövid szótagok (*e, é, ă, i, î, m, n* vagy *he, hé, hă, hi, hî* stb.), amelyek mint támaszhangok, biztosítják a biztonságos indítást vagy folytatást (például: *ă* Andrásfalva, kesken padló). Egyes énekesek plusz magánhangzók beiktatásával emelnek ki bizonyos mássalhangzókat. Ezek abban különböznek az egyszerű kiejtéstől, hogy itt is plusz zenei hang kerül a dallamvonalba. A plusz magánhangzókat, rövid szótagokat dőlt betűkkel szedtük, ezzel jelölve, hogy nem tartoznak szervesen a népdalszöveghez és a dallamhoz sem (például: *ă* Mer' ha igaz lettél *ă* volăna).

Ez a régies jelenség gyakran keveredik egy újabbal, amely már a romlás jele. Ennek során, ugyancsak a dallamsorok elején *s* hangot ejtenek. Néha ez párosul egy-egy magánhangzóval, így plusz zenei hang is megjelenik (*să, sî, se*). Vannak olyan énekesek, akik majdnem minden sor elé beteszik (például: 372. *Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak*). További romlás jele a dalszöveghez pluszban hozzáénekelte indulatszavak, ugyancsak a dallamsorok elején (egy szótagúak: *de, ej, hej, sej, me* stb., két szótagúak: *ej, de; hej, de; sej, de; aj, de*; például: 195. *Búra termett idő*).

Egy másik jelenség még inkább ront az előadásmódon. Ennek során a dalszöveghez szervesen nem hozzátartozó, de azok értelmét kiegészítő, pluszban beiktatott szavak, ragok jelennek meg, amelyek növelik a szöveg eredeti szótagszámát (például: Olyan házat csináltatok, *hogy* Ablakot rá nem vágatok). A szótagszám szaporításnak ez a módja, sajnos, igen gyakorivá vált az utóbbi fél évszázadban.

A CD-mellékleten található *adattáblázat szótagszám* oszlopában mindezeket nem jelöltük. A romlás effajta jelenségeit nem javasolom eltanulni a szóban forgó felvételekről. Arra buzdítok minden népdalénekest és a magyar hagyományokat oktató pedagógust, hogy lehetőleg felelősséggel szűrje ki ezeket a kevésbé értékes jelenségeket az egyébként komoly értéket képviselő dallamokból.

Egy másik sajátosság, amely ugyancsak az előadás régies formájára jellemző, a versszakok végén (időnként a dallam előtagjának, első felének végén is) „elnyelt”, ki nem énekel beszédhangok, szótagok. A jelenség néha a dallamsorok végét is érinti. Ha az énekes egy vagy több szótagot hagy ki, az a dallamra is kihat: a sorok utolsó hangjai nem szólalnak meg. Ez főleg olyan népdalokban fordul elő, amelyeknek záróhangja megismétlődik, így a dallamvonal nem szenved hiányt. Jó példát erre azokban a dallamokban találunk, amelyekben az énekes csak a megismételt záróhangú sorok végét „nyeli el” (például: 2. *Fehér László lovat lopott*). A ki nem ejtett beszédhangokat, a ki nem énekelte szótagokat szögletes zárójelbe tettük. Akkor is így jelöltük a nem hallható részeket, ha ezek lemaradtak a hangfelvételtől, valamint az énekes és hangszeres előadás esetén, ha az énekesek késve kezdték el a dallamot.

A dallam utótagját (második felét) gyakran ismétlik. Amennyiben az ismétlés nem hoz szövegváltozatot, ezt nem írtuk ki újra. Olyankor viszont igen, amikor az énekes változtat rajta, vagy új szöveget énekel az ismétlésre. A négy-soros versszakok között megjelenő hatsoros szakaszt értelemszerűen a dallam utótagjának megismétlésével éneklük. Ha az adatközlő másképp változtatja a dallam tagjait, ezt az adattáblázat megjegyzéseiben jeleztem.

ÖSSZEGZÉS

A sorozat utolsó kötetének megjelenése előtt néhány összesítő adattal szeretném kiegészíteni a teljes gyűjteményt.

A négy kötetben összesen 21 romániai tájegység népdalai kaptak helyet. Bár bizonyos tájegységek átvívnak az országhatárokon, az eredeti elképzelés szerint csak a Romániában lévő helységek gyűjtéseiből válogattam. A tájegységek és kistájak megnevezéseit, valamint a települések hovatartozását Pávai István tanulmányából vettem át (Pávai 2012). A kérdéses eseteket mindannyiszor vele közösen tisztáztuk. A dél-erdélyi szórványterület tulajdonképpen nem egy összefüggő tájegység, hiszen hosszan elnyúlik kelet-nyugat irányban a Kárpátok északi lábánál. Gyakorlatilag egybefogja a Déva-Vajdahunyad környéki magyar, a bukovinai székely és az oltvidéki szórványokat, valamint Barcaságot. Ugyanígy Kalotaszeg peremterületei sem képeznek összefüggő tájegységet.

A teljes gyűjteményben 66 kistáj 255 településéről találunk népdalokat. Vannak azonban olyan kistájak is, amelyekről vagy nem állnak rendelkezésre gyűjtések, vagy én nem találtam rájuk (például Dél-Mezőség, Közép-Maros

vidéke stb.). Bizonyos kistájak egybeesnek magával a tájegységgel (Sajó melléke, Gyimes, Bukovina). A beválogatott dallamok száma csaknem másfélezer. Az alkalomhoz kötött dalok között vannak olyan darabok is, amelyek két-három különálló dallamból állnak (névnapköszöntők, újévi köszöntő és farsangi dal). Ezeket is beleszámolva a teljes válogatás összesen 1493 népdalt tartalmaz. A gyűjtések több mint egy évszázadot ölelnek fel: 1899. és 2021. közé tehetők. Az adatközlők 1832 és 1976 között születtek, illetve 13 és 85 éves életkor között gyűjtöttek tőlük.

Végkövetkeztetésként megállapíthatjuk, hogy a négy kötetből álló *Csak tiszta forrásból. Magyar népdalok* című sorozat több mint másfél évszázad énekes hagyományáról és ennek változásáról nyújt átfogó képet, hiszen joggal feltételezhetjük, hogy a múlt század elején fonográfba éneklő idősebb adatközlők már fiatal korukban hallották, tanulták a népdalokat. A hagyomány változásának jelenségeit leírtam a kötetek bevezető tanulmányaiban. A csaknem másfélezer népdalból álló gyűjtemény elsősorban e változások megfigyélését, sőt, ideális esetben visszafordítását hivatott szolgálni, a népdalok tudatos művelését elősegítve.

RÖVIDÍTÉSEK

A CD-melékleten található adattáblázat *Hangzóanyag forrása, jelzete* oszlopában lévő rövidítések jelentése:

FBZ = Fonó Budai Zeneház

FBZ_F_CD_... = a FBZ tulajdonában lévő CD (elsődleges adathordozó) száma + a dallam jelzete

IAFCJ = Institutul Arhiva de Folclor a Academiei Române Cluj-Napoca (Román Akadémia Kolozsvári Folklor-Archívuma)

IAFCJ_Mg... = az IAFCJ tulajdonában lévő magnetofonszalag (elsődleges adathordozó) száma + a dallam jelzete

Gr... = A Magyar Néprajzi Múzeum tulajdonában lévő gramofonlemez száma + a dallam jelzete

KF... = Kodály Zoltán fonográf gyűjteménye

HH = Hagyományok Háza, Budapest

a Hagyományok Házában őrzött gyűjtések vagy másolatok elsődleges adathordozóinak rövidítései (A jelzet tartalmazza a tulajdonos nevének rövidítését, valamint az adathordozó fajtáját és számát + a dallam jelzetét, esetenként a percer és másodpercer, ahol a dallam található; Mg = magnetofonszalag, Kz = kazettás magnószalag, DAF = Digital Audio File – digitálisan rögzített, hordozó nélküli adat, DAT = Digital Audio Tape – digitális hangszalag, MD = Mini Disc – kis méretű lemez.):

AlEr = Albert Ernő

BaIl = Bárdosi Ildikó

BeHu = Benczédi Huba

ID = Imets Dénes

JZ = Juhász Zoltán

Nelv = Nesztor Iván

PoFe = Pozsony Ferenc

SF = Sebő Ferenc

SzaZ = Szalay Zoltán

VoSa = Vojtonovszki Sándor

MH = Magyar Néprajzi Múzeum, Budapest

BTM = Benedek Tibor Magor (magángyűjteményében lévő gyűjtés)

SzZ = Szalay Zoltán (magángyűjteményében lévő gyűjtés)

SzZo = a Csíkszeredai Regionális Archívumban (CSRA) digitalizált felvételek jelzetei Szalay Zoltán gyűjtéséből

ZTI = Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, Budapest

ZTI_AP_... = a ZTI tulajdonában lévő másodlagos adathordozó (az elsődleges adathordozó másolata) száma + a dallam jelzete

A CD-melékleten található adattáblázat *Dallamlejegyzés, kotta forrása* oszlopában lévő rövidítések jelentése:

BR_ ... = a ZTI Foklór Adatbázisában található Bartók Béla: *Magyar népdalok*.

Egyetemes Gyűjteményben található leltári szám

FAM = Fondul Auxiliar Muzical (Zenei Segédalap, az *Hangzóanyag forrása, jelzete* oszlopban megjelenő dallamhoz tartozó adatlap)

FAM_... = FAM + az adatlap száma

IRODALOM

- Bartók Béla (2017): *Magyar népdalok. Egyetemes gyűjtemény*, digitális közreadás (második, átdolgozott kiadás), szerk.: Pávai István, Richter Pál, MTA BTK Zenetudományi Intézet, Budapest (systems.zti.hu/br/hu)
- Bolya Mátyás – szerk. (2019): *BTK Zenetudományi Intézet Hangarchívum. Digitális közreadás*, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, Budapest (zti.hungaricana.hu/)
- Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin (1956): *Csángó népzene I*, Editio Musica, Budapest
- Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin (1961): *Csángó népzene II*, Editio Musica, Budapest
- Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin (1991): *Csángó népzene III*, Editio Musica, Budapest
- Faragó József – Jagamas János (1974): *Romániai Magyar Népdalok*, Kriterion, Bukarest
- Jagamas János (1980-1982): *Miért nem népdal? 1-7.*, Művelődés XXXIII., 5., 30-33., XXXIII., 8-9., 48-51., XXXIII., 12., 31-33., XXXIV., 6., 31-35., XXXIV., 8-9., 49-53., XXXIV., 12., 31-33., XXXV., 2., 31-34.
- Kallós Zoltán (1970): *Balladák könyve*, Kriterion, Bukarest
- MTA Nyelvtudományi Intézet – Nyelvtechnológiai és alkalmazott nyelvészeti osztály (2013-2014): *Helyesírási tanácsadó portál*, MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest (helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/suggest#)
- Németh István – szerk. (2008-2010): *Kallós Zoltán gyűjtései*, MTA Zenetudományi Intézet, Budapest (db.zti.hu/kallos/kallos.asp)
- Ortutay Gyula – szerk. (2000): *Magyar Népballadák*, Neumann Kht., Budapest
- Ország László – főszerk. (1980, 2016): *A magyar nyelv értelmező szótára I-VII. kötet*, Akadémiai Kiadó, Budapest (mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/szotar.php)
- Pávai István (2006): *Erdély a néprajz-, népzene- és néptánc kutatás tájszemléletében*, in: *Zenetudományi dolgozatok 2004-2005.*, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, 193-216.
- Pávai István (2012): *A népi tánczene kistáji tagolódása Erdélyben*, in: *Magyar Népzenei Antológia. Digitális összkiadás*, főszerkesztő: Richter Pál, FolkEurópa Kiadó és Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest
- Pávai István (2018): *A Székelyföld népi tánczene szempontú táji tagolódása*, in: *Székely népzene és néptánc*, szerk.: Pávai István és Sófalvi Emese, Hagyományok Háza, Budapest – Pécsi Tudományegyetem, Pécs – Pro Énlaka Alapítvány, Énlaka
- Pávai István (adatbázis specifikáció) é. n.: *Foklór Adatbázis*, Hagyományok Háza, Budapest (folkloradatbázis.hu)
- Pávai István – Abonyi György: *A magyar nyelvterület fontosabb néprajzi tájai*, Online térkép, Budapest, 2020. (pavai.hu/wp-content/uploads/2020/10/Pavai-Abonyi-terkep.jpg)
- Pávai István – Gergely Zoltán – szerk. (2019): *Szenik Ilona népzenei gyűjtése*, A Román Akadémia Foklór Archívuma – MTA-BTK Zenetudományi Intézet – Hagyományok Háza, Kolozsvár-Budapest
- Pávai István – Richter Pál – szerk. (2010): *Magyar népdaltípusok példatára*, MTA Zenetudományi Intézet, Budapest (nepzeneipeldatar.hu/bongeszes/index.php?pid=1576)
- Pávai István – Zakariás Erzsébet – szerk. (2014): *Jagamas János népzenei gyűjteménye a Román Akadémia Foklór Archívumában*, A Román Akadémia Foklór Archívuma – MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Zenetudományi Intézet – Hagyományok Háza, Budapest
- Sárosi Bálint – Németh István – szerk. (1995): *Székelyföld („Kelet 2”)*, in: *Magyar Népzenei Antológia. Digitális összkiadás*, főszerkesztő: Richter Pál, Folk Európa Kiadó és Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest
- Sebő Ferenc – szerk. (2010): *Patria. Magyar népzenei felvételek 1936-63*, Hagyományok Háza, Budapest
- Szalay Zoltán (2018): *Csak tiszta forrásból. Magyar népdalok 1.* Romániai Magyar Néptánc Egyesület, Sepsiszentgyörgy

Szalay Zoltán (2019): *Csak tiszta forrásból. Magyar népdalok 2.* Romániai Magyar Néptánc Egyesület, Sepsiszentgyörgy

Szalay Zoltán (2020): *Csak tiszta forrásból. Magyar népdalok 3.* Romániai Magyar Néptánc Egyesület, Sepsiszentgyörgy

Szinnyei József – szerk. (1901): *Magyar tájszótár I.-II.*, Hornyánszky, Budapest

Vargyas Lajos (2005): *A magyarság népzeneje*, CD-ROM digitális kiadás, szerk.: Paksa Katalin és Bajcsay Rudas Márta, Akadémiai Kiadó, Budapest

*** *A történelmi Magyarország és Moldva térképe* (terkep.jacsanet/)

*** *Digitális tankönyvtár – Magyar tájszavak és népies lexikai elemek adatbázisa* (regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tinta/TAMOP-4_2_5-09_Magyar_tajszavak_es_nepies_lexikai_elemek_adatbazisa/Magyar_tajszavak_es_nepies_lexikai_elemek_adatbazisa_1_1.html)

*** *Magyar tájszavak és népies lexikai elemek adatbázisa* (baranyilaszozsolt.com/pciskola/TAMOP-4_2_5-09_Magyar_tajszavak_es_nepies_lexikai_elemek_adatbazisa.pdf)

*** *Magyar Szó (Magyar Szó Online)*, 2021. október 26., kedd (magyarszo.rs/hu/3945/mellekletek_uveggolyo/199530/Lakadalmazna-az-%C3%B6rd%C3%B6g.htm)

*** *Magyar-Török Biblia: Karoli 1589, Türkçe 1878* (https://books.google.ro/books?id=-Z2UDwAAQBAJ&pg=PT9528&dq=Magyar-T%C3%B6r%C3%B6k+biblia:+Karoli+1589&hl=hu&sa=X&ved=2ahUKEwj3ouDytsTzAhUmS_EDHdT5D3IQ6AF6BAGCEAI#v=onepage&q=Magyar-T%C3%B6r%C3%B6k%20biblia%3A%20Karoli%201589&f=false)

*** *Népzene-tár* (nepzenetar.hu/)

*** *Tudományos és Köznyelvi szavak Magyar Értelmező Szótára* (meszotar.hu/)

*** *Wikipédia. A szabad enciklopédia* (hu.wikipedia.org/wiki/)

*** *Zeneszöveg. hu* (m.zeneszoveg.hu/)

*** *album.hagyomanyokhaza.hu/album/*

HÁROMSZÉK

ERDŐVIDÉK

1. Bocsásson meg, drága jó édesanyám***Sírató****Vargyas*

Hacsi Juliska, 43 éves

Gy.: Barabás Jenő, Kisbán Eszter, 1963.

Bocsásson meg, drága jó édesanyám,
Ha nem vótam jó, szófogadó gyermeke,
Ha nem tudtam jól gondozni a betegségibe!
Kire bízta az öregapámat,
Ki viseli jól gondját, drága jó édesanyám?
Jó testvérem, gondolod-e, hogy mi van itt nálunk,
Hogy a te drága jó édesanyádot elveszítettük?
Drága jó édesanyám, kire bízott münköt?
Bocsásson meg nekünk!

2. Fehér László lovat lopott***Ballada****Felsőrákos*

Bíró Mózes, 55 éves

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

s Fehér László lovat lopott,
Hatot a hintóba fo[gott].
Négyet fogott rudalóba*,
Kettőt pedig lógójá[ba]**,
s Négyet fogott rudalóba,
Kettőt pedig lógójá[ba].

s Fehér Anna meghallotta,
Hogy a bátyja jel van zá[rva],

* rudalóba fogott ló: szekérrúd mellé fogott ló

** lógóba (lógójába) fogott ló: tartalékba, lógósnak, szélső hámba fogott ló

s Fehér Anna meghallotta,
Hogy a bátyja el van zár[va].

s Fogd bé kocsis a lovakot,
Tölts fel egy véka jara[nyat],
Tölts fel egy véka jaranyat,
Hogy váltsam ki a bátyám[ot]!

s Korán reggel hat órákor
Fehér Anna nem nyughatott,
s Fehér Anna nem nyughatott,
Elment a börtönajtóh[oz].
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Minek híjják itt a bírót?
Itt a bíró Horváth bíró,
Az akasztófárava[ló].

Fehér Anna nem nyughatott,
Elment a Horváth bíró[hoz],
Bíró, bíró, Horváth bíró,
Adok egy véka jara[nyat].
Adok egy véka aranyat,
Ereszd szabadon bátyámat!

Nem kell nékem az aranyad,
Háljál velem az éccaka,
Háljál velem az éccaka,
Bátyád megszabadul, még ma.

Fehér Anna nem nyughatott,
Elment a börtönajtóhoz.
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Hallod-e, mit mond a bíró?
Háljak véle az éccaka,
Bátyám, megszabadulsz, még ma!

Húgom, húgom, Fehér Anna,
Ne hálj véle jaz éccaka!
Leánságidot elveszi,
Bátyádnak fejét veteti.

s Fehér Anna nem nyughatott,
Elment a Horváth bíró[hoz],
Véle is hált az éccaka,
Az aranyos nyoszolyában.

Éjfél tájban egy órákor
Valami zaj *van* az udva[ron].
Bíró, bíró, Horváth bíró,
Mi zörög az udvaro[don]?
Lovam viszik itatóba,
Annak zörög zaboláj[a]*.

Korán reggel hat órákor
Fehér Anna nem nyughatott,
Fehér Anna nem nyughatott,
Elment a börtönajtó[hoz].
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Élsz-e, vagy halsz, vagy ébren vagy?

Anna, Anna, Fehér Anna,
Ne keresd itt a bátyá[dot],
Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
Akasztófa tetejé[be].

Bíró, bíró, Horváth bíró,
Fogjon meg a szájam á[tk]:
Éles kés járja szívedet,
Be megcsalál te jengem[et]!
Törölköződ langot hányjon,
Mosdóvizet vérré váljon!

* zablá (zabola): vaspálcikákból álló eszköz, amelyet a kantárhoz kapcsolva a ló szájába tesznek, és amelynek két végén levő karikába a gyeplőt fűzik

3. Temető kapuja*Bölon*

Pál Lenke, ?

Gy.: Barabás Adél, ?

Temető kapuja

Sarkig ki van nyitva,

Oda járnak a böloni lányok,

Hej, rólam szedik a virágot.

Szedjétek, szedjétek

Rólam a virágot,

Csak azt az egy fehér lilomot,

Hej, lányok, le ne szakítsátok!

Ha leszakítsátok,

El ne hervassátok,

Ültessétek a sírom közepébe,

Hej, mélyen a fekete földbe!

4. Aj, Istenem, adj erőt a lovamnak*Vargyas*

Perci Ferenc, 38 éves

Gy.: Barabás Jenő, Kisbán Eszter, 1963.

Aj, Istenem, adj erőt a lovamnak,

Hadd keressek szép szeretőt magamnak!

Ha nem kapok szép szeretőt Erdélybe,

Nagy a világ, kibujdosok belőle.

Két fa között felsütött a holdvilág,

Az én babám abba' fésüli magát.

Fésüld, babám, simára *ja göndör* hajadot,

Én is abba' fésültem ki magamat.

5. Sír a szemem, mind a kettő*Vargyas*

Máté Áron „Török”, 64 éves

Gy.: Barabás Jenő, Kisbán Eszter, 1963.

Sír a szemem, mind a kettő,

Hull a könnyem, mint az eső,

Hull a könnyem, mint az eső.

Hull a földre, hull előmbe,

Hull a gyászos kebelemre,

Hull a gyászos kebelemre.

Felsütött a nap sugára

Minden ember ablakára,

Minden ember ablakára.

Én Istenem, mi az oka,

Az enyémre nem süt soha,

Az enyémre nem süt soha?

6. Addsza, babám, a jobb kezed, forduljunk egyet, forduljunk egyet*Felsőrákos*

Gál Mózes, 68 éves

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

Addsza, babám, a jobb kezed, forduljunk egyet, forduljunk egyet,

Menjünk a gyümölcsös kertbe, szedjünk két meggyet,

Menjünk a gyümölcsös kertbe, szedjünk két meggyet.

Jól megvigyázd, jól megügyeld, mit szakasztasz le, mit szakasztasz le,

Mer' nem tudjuk a sok közül, ki mit hintett el,

Mer' nem tudjuk a sok közül, ki mit hintett el.

Mer' egy kislán addig szedte minden ágáról,

Míg szép színét leszakítá két orcájáról,

Mely szép színét leszakítá két orcájáról.

7. Éljed, babám, világidot, nem bánom*Ürmös*

Opra Lázár, 85 éves

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

Éljed, babám, világidot, nem bánom,
 Én is éltem egy ideig, azt bánom,
 Éljed, babám, világidot, nem bánom,
 Én is éltem egy ideig, azt bán[om].

Az istenit ennek a nagy világnak,
 Rosszabbul van dolgom, mind a kutyának!
 Mer' a kutya lefekszik a vaszkába (vackába),
 Én meg pedig hervadok a rabság[ba'].

Feleségem, ne hidd el úgy magadot,
 Három szoknya nyomja ja te farodot,
 Három szoknya nem is olyan becsület,
 Utoljára kurva válik belőled.

A búzámba belekötött a féreg*,
 De mi hárman vagyunk édes testvérek.
 De mi hárman egy úton elindulunk,
 Sok ügyes lányt becsület nélkül hagyunk.

A búzámba belekötött a klocán**,
 Bódi Tamás Sofri jAniskákoz jár,
 Szerusz, Anis, add ide ja jobb kezed,
 Mer' én téged sohase szerette[lek]!

Na, te Tamás, nálunk többé ne gyere,
 Ajtóm gilincsére ne tedd a kezéd!
 Tüzes vassal sütöm ki a szemedet,
 Basszam azt a haszontalan szente[det]!

* féreg = egér

** klocán = patkány

8. Mos' sír az az anya*Vargyas*

Vásárhelyi György, 68 éves

Gy.: Barabás Jenő, Kisbán Eszter, 1963.

de Mos' sír az az anya,
 Az az édesanya,
 Kinek három lánya
 Férhöz adni való.

s az Egyiket mos' kéri[k],
 Másikat nem viszik,
 Harmadikot pedig
 Huszárok kíséri[k].

s az Egyiket mos' kérik,
 Másikat nem viszik,
 Harmadikot pedig
 Zsandárok kíséri[k].

s Oda jадná másna[k],
 Annak a kurvásnak,
 Úgyse lettem vóna
 Párja ja lányának.

Adja joda másnak,
 Annak a csalfának,
 Sose' lettem vóna
 Párja ja lányának.

9. Én Istenem, add nekem*Felsőrákos*

Férfi, ?

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

Én Istenem, add nekem,
 Be igazán szeretem!
 Mer' ha nekem nem adod,
 Abb' a helybe meghal[ok].

Ha te tudnád, amit én,
 Ki babája vagyok én,
 Tés es (te is) sírnál, nem csak én,
 Keservebben, mint [én].

*

Vékon deszkakerítés,
 Ott esik jó jölelés,
 Ölelj, babám, kedvedre,
 Sohasem (Nem) hányom a szemedre.

Ha te tudnád, amit én,
 Ki babája vagyok én,
 Tés es sírnál, nem csak én,
 Keservebben, mint én.

Csapid bé, fogd bé, gyenge szív,
 Szemed úgy ég, mind a tűz,
 Ha jaz enyém úgy égne,
 Száz aranyat megérne.

10. Hajnalcsillag, hej, de rég, hogy vándorolsz*Felsőrákos*

Férfi, ?

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

Hajnalcsillag, hej, de rég, hogy vándorol[sz],
 Nem láttad-e ja babámat valahol?
 Láttam biz' én a rákosi csárdába,
 Ott mulat a kutya betyár bújá[ba'].

11. Göndör Lidi bement a nagy malomba**Ballada***Felsőrákos*

Bíró Mózes, 55 éves

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

Göndör Lidi bement a nagy malomba,
 Beleesött a nagy malom árkába.
 A nagy malom azonnal is megállott,
 Göndör Lidi piros vére kiom[lott].

Göndör Lidit feltették a szekérre,
 Elvitték a főorvos úr elé[be].
 Főorvos úr, arra kérem, ha lehet,
 Gyógyítsa meg a régi szeretőm[et].

Főorvos úr félrefordul, azt mon[dja]:
 A jó Isten lesz a meggyógyító[ja],
 Meggyógyítsa a koporsó *fejér* deszkája,
 Mikor a föld hull a két ódalá[ra].
 s Meggyógyítsa a koporsó *fejér* deszkája,
 Mikor a föld hull a két ódalá[ra].

Göndör Lidi legkedvesebb babá[ja]
 Leborul a diófa jasztalára,

Sírva mondja, nincsen Isten az égbe,
Kit szerettem, viszik a temető[be].

Kit szerettem, viszik a temető[be],
Engöm pedig az örökös börtön[be],
Kívül sárga, a belseje fekete,
Édes jó Istenem, szabadíts ki belőle!

12. Három levele vagyon a herének

Bölgön

Pál Lenke, ?

Gy.: Barabás Adél, ?

Három levele vagyon a herének,
Három szeretője vagyon a legénynek,
A negyedik, nem számos, mer' szőke,
Az csalta meg a szívemet örökre.

Árnyék szélyibe' könnyű a kaszálás,
Legel a lovam, rézbéklyó a lábán,
Szépen szól a csengő a nyakába,
Páros leszek én, rózsám, nemsokára.

13. Hej, búra, búra, búbanatra születtem

Felsőrákos

Péter Ferencné, Török Ferencné, 44, 47 éves

Gy.: Szabó Csaba, 1961.

Hej, búra, búra, búbanatra születtem,
Nem igazi anya nevelt fel engem.
Nem is édes, nem is olyan mostoha,
Mindég azt szerettem, akit nem kellett vó[na].
s Nem is édes, nem is olyan mostoha,
Mindég azt szerettem, akit nem kellett vó[na].

Hej, kicsi csillag, ha leesik, elterül,
Az én babám még messziről elkerül.
Kerüljön el, kerüljön el, nem bánom,
Hej, csak a szíve énutánam ne fájjon.

*

Hej, piros alma, ha lejesik a sárba,
Ki felveszi, nem veszi fel hiába.
Én felveszem, megtörülöm a sártól,
Ugye, kedves babám, nem válunk fel egymástól?

Hej, piros alma, ha leszakítanálak,
Mit mondanál, babám, ha elhagynálak?
Nem mondanék, kedves babám, egyebet,
Hej, soha se lásd meg a csillagos eget!

*

Hej, a mindenit ennek a nagy világnak,
Rosszabbul van sorsom mind a kutyának,
Mer' a kutya befekszik a pajtába,
Én pediglen járok a nagyvilágba.

14. Szederinfalevél, nem árt neki a tél

Vargyas

Vásárhelyi György, 68 éves

Gy.: Barabás Jenő, Kisbán Eszter, 1963.

Szederinfalevél*, nem árt neki a tél,
s Köszönöm, babám, hogy eddig szeretttél.
Azt es köszönöm, babám, megvettél,
Nálamnál te szebbeköt kerestél.
s Azt es köszönöm, babám, megvettél,
Nálamnál te szebbeköt kerestél.

* szederin = szeder; szederfa = eperfa

s A drótfákon sorjába' száll a fecske,
Hozzád jártam minden áldott este.
Jártam biz' én, de nem fogok járni,
Tudom, babám, fog a szüved fájni.

s Amit ásnak erdején, mezején,
Űl a kukukk a nyárfa tetején.
Az a kukukk mind azt kukukkolja,
Én a tiéd, te jaz enyém úgyse leszel soha.

15. Körös-körül borul az ég alja

Bölon

Pál Lenke, ?

Gy.: Barabás Adél, ?

Körös-körül borul az ég alja,
A babámnak nem tudom, mi a baja.
Akármerről térengetem` az ölembe,
Nem szól semmit, bánatos a gyöngé szíve.

Körös-körül borús az ég alja,
A babámnak nem jó a feje alja.
Nem is lehet mindenkinek vetett ágya,
hisz Én sem fekszem *a* régi, libatollas ágyba.

16. Ezt a csárdás kis kalapot nem az anyám vette

Közéapajta

Zsigmond Zoltán, 43 éves

Gy.: Benczédi Huba, 1976.

Ezt a csárdás kis kalapot nem az anyám vette,
Bele a virágot *a* szép szeretőm anyja tette.
Sír az édesanyám, a szeretőm anyja gyászol,
Ellenséges ágyúgolyó választ el egymástól.

* téringet (térenget) = terelget

Leteszem a szerelvényem* a csárda elébe,
Lehajtom a fejem a barna babám ölébe,
Lehajtom a fejem a barna babám ölébe,
Hullatom a könnyeim a *piros* rózsás kötényébe.

Csak még egyszer zörgesd meg a rácsos kis kapumat,
Hadd öleljem átál *a* vékon, karcsú derekadot.
Magamévá teszlek, rózsám, meg is halok érted,
Még a piros véremet is föláldozom érted.

17. Szabó Vilma kiment az erdőbe

Ballada

Olasztelek

Kolumbán Béla, 1976.

Gy.: Benczédi Huba, 1976.

Szabó Vilma kiment az erdőbe,
Lefeküdt a diófa tövébe.
Odamentem, kiáltottam néki:
Kelj fel, Vilma, mert meglát valaki!

Szabó Vilma nem vette tréfára,
Befordult a szebeni csárdába.
Csaplárosné parancsol lányának,
Töltsön ki tíz icce** bort Vilmának.

Szabó Vilma míg a bort megissza,
Kilenc csendőr ajtóját megnyitja.
Csendőrkáplár elkiáltja magát:
Nosza fiúk, most fogtuk meg Vilmát!

Valld ki, Vilma, minden bűneidet!
Hová tetted három gyermekedet?

* szerelvény = azoknak a tárgyaknak az összessége, amelyeket a katona felszerelésként magával visz

** icce: kb. 8 dl-nyi régi ürmérték

Egyet tettem diófa tövébe,
Kettőt vettem a Duna vizébe.

Szabó Vilmát a csendőrkíséri,
Szeretője az ablakból nézi.
Ne nézd, babám, gyászos életemet,
Mind miattad szenvedtem ezeket!

Szabó Vilmát a csendőr vallassa,
Szeretője ajtóba' hallgassa.
Ne hallgasd [a] gyászos vallomásom,
Mert miattad lesz örök rabságom!

Szabó Vilma, miér' cselekedted,
Hogy három gyermekedet megölted?
Negyediknek öngyilkosa leszel,
Azt is tudom, örökre rab leszel.

Szabó Vilma piros pántlikája,
Megakadt a börtön ajtójába.
Börtön őre kiakasztá nyomba,
Így tették hát Vilmát rabságába.

ALSÓ-HÁROMSZÉK

18. Balázs Lacit az Isten éltesse

Névnepköszöntő

Örkő

Ötvös József, Kovács Sándor, 1967., 1969.

Gy.: Pávai István, 1998., Budapest

Balázs Lacit az Isten éltesse,
Minden jóból részesíttesse!
Ha nem elmegyünk,
Más szállást keresünk,
Elmegyünk, honnan jöttünk.

19. Udvarhelyi hármass határ

Sepsibükszád

Sántha Mócsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Udvarhelyi hármass határ,
Bolond, aki leányhoz jár,
Met én menyecskékhez járok,
Derekaljas ágyba' hállok.

Derekaljas ágyba' hállok,
Rántott csirkét vacsorázok,
Mikor leányokhoz járok,
Sült pityókat vacsorázok.
s Mikor leányokhoz járok,
Kopac padon szundikálok.

*

Édesanyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha.

Megfogadnám, de már késő,
Mer' eltőtt a sok szép üdő.

Kicsi tinó, nagy a járom,
De szép kislány ez a három.
De szeretném az egyiket,
Három közül a szebbiket.

A szebbiket feleségnek,
A más kettőt szeretőnek,
A szebbiket feleségnek,
A más kettőt szeretőnek.

Édesanyám rózsafája,
Én vagyok a legszebb ága.
Kihajlottam az utcára,
Legényeknek buszújára.

Egy rosszféle leszakított,
Körme között elhervasztott.
Hogy (hadd) hervasszon, hogy fonnyasszon,
Csak az Isten el ne hagyjon.

*

Azt gondoltam, amíg élek,
Mindég víg napokat élek,
De már látom, hogy csalódtam,
Örökre megszomorodtam.

Megyek az úton lefelé,
Senki se mondja, gyere bé.
Gyere bé, babám, gyere bé,
Készen az ágy, feküdj belé!

*

Olyan bú van a szívemen,
Kétrét hajlott az egeken,
Ha még egy rét hajlott volna,
Szívem kettéhasadt volna.

Én azt tudtam, amíg élek,
Mindig víg napokat élek,
De én abba' megcsalódtam,
Bánatos napokra juttam.

Bánat, bánat, csukros bánat,
Mé' raktál szívemre várot?
Mé nem raktál egyebüve,
Jegenyefa tetejébe?

Ha meghalok, azt se' bánom,
Úgyszincs ki engem sajnáljon.
Ki sajnálhatna, nem sajnál,
Tán a nagy Isten megsajnál.

Feljött a nap, szépen ragyog,
Én még a kocsmába' vagyok.
Ej, Istenem, hogy szégyellem,
Hogy reggel kell hazamennem.

Hazamenyek, ha reggel is,
Ha mindjár' tíz órakor is.
Itt a babám, tudom, szeret,
Gondolom, hogy hazavezet.

Olyan ittas, boros vagyok,
Hazamennék, de nem tudok.
Itt a babám, tudom *jól*, hogy szeret,
Gondolom, hogy hazavezet.

20. Coki, szajha, kirúgom a szemedet*Sepsibükszád*

Sántha Mózsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Coki*, szajha, kirúgom a szemedet,
 Megetted a nyári keresetemet!
 Meg a télit, meg a nyárit sorjába,
 Elmehetsz már a hetedik határba!

21. Isten őrizz a gyergyai havastól*Sepsibükszád*

Sántha Mózsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Isten őrizz a gyergyai havastól,
 Bicskám élit árpakinyér vágástól!
 Árpakinyér, árpakinyér, jaj be szúrós a bele,
 Kisangyalom, jutok-e még eszedbe?
 Árpakinyér, árpakinyér, jaj be szúrós a bele,
 s Kisangyalom, jutok-e még eszedbe?

A búzámat mind elverte ja nagy jég,
 Csak a tövis meg a csihány maradt még.
 Kigyomlálnám, kigyomlálnám, megszúrja ja kezemet,
 Hát te, Rózsi, nem szeretsz már engemet!
 Kigyomlálnám, kigyomlálnám, *ej, de* megszúrja ja kezemet,
 Hát te, babám, nem szeretsz már engemet!

* coki = takarodj innen (elkergető, indulatosságot, felháborodást kifejező szó)

22. Udvarhelyről három zsandár útra kél*Sepsibükszád*

Sántha Mózsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Udvarhelyről három zsandár útra kél,
 A császárral az úton találkozék.
 Kérdi tőle őfelsége: mi újság?
 Nagy az adó, gyászba' van Erdélyország.

23. Márkosfalvi csürkecske*Sepsibükszád*

Sántha Mózsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Márkosfalvi csürkecske,
 Csak a szőre s a bőre,
 Méges csillog a vére,
 Méges csillog a vére.

Jó, hogy fér'hez nem mentem,
 Rossz uram lett vóna,
 Sokszor féltett vóna,
 Sokszor megvert vóna.

24. Lassan, kocsis, a fagyon, a fagyon*Őrkő*

Mocser Piroska (ének), Ötvös József (hegedű), Balázs László (háromhúros kontra) Kovács Sándor (bőgő), 1971., 1967., 1974., 1969.
 Gy.: Pávai István, 1998., Budapest

Lassan, kocsis, a fagyon, a fagyon,
 Azt se tudom, hol lakik a galambom.
 Ott lakik a sáros utcába,
 Piros rózsá nyílik az ablakába.

Piros rózsza, bazsarózsa most nyílik,
 A szeretőm lakodalma most folyik.
 Én is elmegyek a lakodalmába,
 Kiforgatom menyasszonyi ruhába.
 Én is elmegyek a lakodalmára,
 Megforgatom menyasszonyi ruhába.

Piros alma csüng a fán, csüng a fán,
 Egy pár csókér fáj a szám, fáj a szám.
 Ezt a csókot, ha megkapnám,
 Bizon Isten, egy-két kincsér' nem adnám.
 Ezt a csókot, ha megkapnám,
 Bizon Isten, egy-két kincsett nem adnám.

25. Megette ja fekete tyúk a meggyet

Árapatak

Molnár János, 1912.

Gy.: Berkes Eszter, Martin György, 1959., Kunszentmiklós

s^a Megette ja fekete tyúk a meggyet,
 Életembe' nem szerettem, csak egyet.
 s Azt szerettem, kit szeretni nem szabad,
 s Jobb lett volna ja fekete föld alatt.

sⁱ Jobb lett volna jaz én árva fejemnek,
 Hagytam volna békít a szerelemnek.
 s A szerelem szorítsa ja szívemet,
 s A búbánat mardossa ja lelkemet.
 s A szerelem szorítsa ja szívemet,
 s A szerelem mardossa ja lelkemet.

s Piritusból* vigyítik a pálinkát,
 Azér' nem lát senki rajtam jó gúnyát,
 s Vigyitenék édes téjből, ecetből,
 Te meg, rózsám, nem innál a zsebemből.

* spiritus (piritus) = szesz, pálinka

s Jaj de nehéz a szerelmet tiltani,
 Tövis közül az ibolyát kiszedni.
 s^a Kiszedném, de megsúrja ja kezemet,
 s A búbánat mardossa ja lelkemet.

*

Jaj, Istenem, mire vitt a szerelem,
 A rokolyám mind elégett, kereken.
 Úgy elégett, meg se tudom foldani,
 Holnapután az újat kell viselni.

26. Édesanyám, hol van az az édes téj

Árapatak

Molnár János, 1912.

Gy.: Berkes Eszter, Martin György, 1959., Kunszentmiklós

Édesanyám, hol van az az édes téj,
 s Mivel engem katonának neveltél?
 Jobb lett volna a macskának önteni,
 s Minthogy engem katonának nevelni.
 sⁱ Jobb lett volna a macskának önteni,
 Minthogy engem katonának nevelni.

s Édesanyám akkor kezdett siratni,
 Amikor a kuffert kezdte pakolni.
 s Édesanyám, ne sirasson engemet,
 Menjen haza, nevelje jaz öcsémet!

27. Sült pityóka van a lerbe'

Sepsikőröspatak

Imre András, 1924.

Gy.: Agócs Gergely, Herczku Ágnes, Szalóki Ágnes, 2003.

Sült pityóka van a lerbe',
 Kettő meg az én zsebembe, nyehóme,

Kutya-macska lakodalom,
Bort iszom én, ha akarom, nyehóme.

[Ha] Az asszonnak nem tetszik,
Vagy megugrik, vagy lefekszik, nyehóme,
Macska nyávog, kutya ugat,
Ember a korcsmába' mulat, nyehóme.

*

Dorozsmai hármassz határ,
Bolond, aki lányokhoz jár, nyehóme,
Lám, én menyecskehez járok,
Derékaljas ágyba' hállok, nyehóme.

Jobb a sör a pálinkánál,
Egy menyecske száz leánál, nyehóme,
Mer' a menyecske drága kincs,
Sohase mondja, nála nincs, nyehóme.

28. Megöltek egy legényt

Ballada

Sepsibodok

Bartók Sándor, 17 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1963., Székelyudvarhely

Megöltek egy legényt
Százhusz forintjáért,
s Bevetették a Tiszába
Piros pej lováért.

Tisza nem szenvedte,
Partjára kivette,
Arra járt egy halászlegény,
Hálójába tette.

Arra járt az anyja,
Költi, de nem hallja:
Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere, menjünk haza!

s Nem megyek én haza,
Mert meg vagyok halva,
Rózsa Sándor éles késsel
Szívem átalszúrta.

Arra járt az apja,
Költi, de nem hallja:
Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere, menjünk haza!

Nem megyek én haza,
Mert meg vagyok halva,
Rózsa Sándor éles késsel
Szívem átalszúrta.

Arra járt babája,
Költi, de ezt hallja:
Kelj fel, kelj fel, szép szeretőm,
Borulj a vállamra!

Nem borulok oda,
Mert meg vagyok halva,
A szerelem, hű szerelem
Vitt engem a sírba.

Kikísérsz-e, babám,
Ajtóm nyílásáig?
Kikísérlek, szép szeretőm
Örök lakásodig.

Meggyászolsz-e, babám,
Egy, két, három napig?

Meggyászollak, szép szeretőm
Három esztendeig.

Első nap fehérbe,
Másnap rózsaszínbe,
Harmadnapján, szép szeretőm,
Talpig feketébe.

29. Túl a vízen van egy malom

Sepsibükszád

Sántha Mózsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Túl a vízen van egy malom,
Bánatot örölnék azon.
Nekem es van bűm s bánatom,
Odaviszem s lejáratom.

Addig sírék a tűzhelyen,
Mind elégett a pendelyem.
Pedig elig (alig) esztendeje,
Hogy az anyám rejám vette.

30. Jaj be hosszú, jaj be gyászos az az út

Ballada

Sepsibükszád

Sántha Mózsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Jaj be hosszú, jaj be gyászos az az út,
Amelyiken Barna Jancsi elindult.
Útitársa lefeküdt az erdőbe,
Barna Jancsi kést szűrott a szívébe.

Véres lett a Barna Jancsi gúnyája,
Majd kimossa jaz ő kedves babája.

Mosd ki, babám, véres gúnyám fehérre,
Holnap megyek csendbiztos úr elébe!

Adjon Isten, csendbiztos úr, jó napot!
Adjon Isten, Barna Jancsi, mi bajod?
Csendbiztos úr, igen nagy az én vétkem,
A barátom az erdőbe megöltem.

Jaj be magas, jaj be vastag az akác,
Amelyikre Barna Jancsit akasszák.
Göndör haját száz felé fújja ja szél,
Köszönöm, én galambom, hogy szeretttél.

31. Pattog, ugrik a vénasszony a muzsikaszóra

Sepsibükszád

Sántha Mózsi Ferenc, 63 éves

Gy.: Kiss Lajos, Kodály Zoltán, Olsvai Imre, 1958., Budapest

Pattog, ugrik a vénasszony a muzsikaszóra,
Meresztgeti a szemeit a boros kancsóra.
Én Uram, jó Istenem, mi' csináljak véle,
Csapot ütök a seggibe, hogy billegjen véle.

32. Fehér László lovat lopott

Ballada

Kálnok

Tímár Erzsébet, ?

Gy.: Albert Ernő, ?, Sepsikőröspatak

[Fehér] László lovat lopott,
Nem csak egyet, hanem hatot.
Kettőt fogott hintójába,
Négyet csapott lógójába*.

Fehér Lászlót kiszemlélték,
Rögtön a börtönbe vitték.
Fehér Anna meghallotta,
Szalad a börtönajtóba.

Jó napot kívánok, Horváth,
Szabadítsd ki a bátyámat!
Zsák aranyér', zsák ezüstér'
Kiszabadítom bátyádot.

Fogd bé, kocsis, a lovakot,
Tegyünk rá egy zsák aranyot,
Zsák aranyér', zsák ezüstér'
Kiszabadítom bátyádot.

Jó napot kívánok, Horváth,
Meghoztuk a zsák aranyat,
Meghoztuk a zsák ezüstöt,
Szabadítsd ki a bátyámat!

Nem kell nekem az aranyod,
Nem kell nekem a zsák ezüstöd,
Csak egy éjjel háljál velem,
Csak egy éjjel háljál velem!

Így szólnak a többi rabok:
Ne hálj azzal a betyárral!
Lányságod is elveszítéd,
A bátyádnak fejit veszik.

Fehér Anna rá sem gondolt,
Megy a fényes palotába,
Lefekszik a cifra ágyba,
Ott marad egy éjszakára.

Éfél körül csitteg-csattog,
Fehér Anna fireg-forog,

Csak aludjál, csak nyugodjál,
Mer' a kocsisok zaboznak.

Fehér Anna reggel felkel,
Feláll a börtön ajtóba.
Jó reggelt kívánok, bátyám,
Kiszabadulsz te most mindjár'.

Így szólnak a többi rabok:
Ne itt keresd a bátyádot,
Zöld erdőbe', sík mezőbe',
Akasztófa tetejében.

Na, te Horváth, azt kívánom,
Az én átkom a reád szálljon:
Kötelen fordulj az ágyon,
Kötelen fordulj az ágyon!

Melyik erdőn keresztülmész,
Az az erdő ne zöldüljön,
Melyik mezőn keresztülmész,
Az a mező ne termeljen!
Melyik mezőn keresztülmész,
Az a mező ne termeljen!

33. Elmehetsz már akár alá s akár fel

Sepsibükszád

Sántha Mózsai Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Paulovics Géza, 1958., Budapest.

Elmehetsz már akár alá s akár fel,
A székelnek párját nem találod fel,
Met a székel térgyig úszik a vérbe,
Mégsem tekint fel a csellagos égbe.

Két fa között kisütött a holdvilág,
A muszka* cár oda húzta bé magát.
Bújj ki, muszka, a kutya Istenedet,
Én kihúzlak, ha majd odakerülök.

34. Ez a barna kislány kimegy az erdőbe

Őrkő

Mocsel Ágnes „Nusi”, Mocsel Dima Lajos „Öcsi”, 1969., 1967.
Gy.: Bárdosi Ildikó, 2003.

s Ez a barna kislány kimegy az erdőbe,
s Igyenesen a század elejébe.
sã Százados úr, hol van a kedvesem,
Tizenhat hónapja sírva keres en[gem].

sã Hadd el, te barna lány, fogsz te értem sírni,
sã Fogsz te értem gyászlevelet írni.
sã Tintaceruzával lesz a levél írva,
Szerelem bánatja tesz engem a sír[ba].

35. Rácsos kapu, hulljon le rólad a zár

Sepsibükszád

Sántha Mócsi Ferenc, 64 éves

Gy.: Kammerer László, Kiss Lajos, Paulovics Géza, 1958., Budapest

Rácsos kapu, hulljon le rólad a zár,
Csak még egyszer lehessek szabad madár!
Szabad madár csak úgy leszek, édes angyalom,
Ha letelik ez a százhusz hónapom.

36. Kimegyek a, kimegyek a zöld erdő szélére

Árapatak

Molnár János, 1912.

Gy.: Berkes Eszter, Martin György, 1959., Kunszentmiklós

s Kimegyek a, kimegyek a zöld erdő szélére,
s Ott látok egy sárgarigót magasra repülve.
Sárgarigó madár, dalold el az ágon,
s Nekem is vót szép szeretőm ezen a betyár világon.

s Kihullott a, kihullott a cigaretta ja zsebemből,
s Ez a csinos barna kislány kitagadott a szívéből.
s Kitagadott, mégse vagyok árva,
Sej, de szépen szól a zene a brassai kaszárnyába.
Kitagadott, mégsem vagyok árva,
Hej, de szépen szól a zene a brassai kaszárnyába.

* muszka = orosz

FELSŐ-HÁROMSZÉK

37. Azért jöttünk mi hozzátok*Újévköszöntő**Dálnok*

Veres Mózes, 63 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Azért jöttünk mi hozzátok,
Tudjuk, hogy van pálinkátok,
Azt is tudjuk, sajnáljátok,
Mégis mézesen adjátok.

Tudjuk, hogy disznót öltetek,
Sok jó kolbászt tőttetek.
Egy jó szálat megsüsetek,
Nekünk avval fizessetek!

Ne bújj, gazda, a pest mögé,
Nem jöttünk mi verekedni,
Hanem jöttünk énekelni,
Disznólábbal fegyverkezni.

Itt a gazda azt suttogja,
Hát ezeket mivel tartsa?
De az asszony visszasúgja,
Van egy nagy korsó pálinka.

*

Mennyből jöttünk tihozzátok,
Tudjuk, hogy van pálinkátok,
Azt is tudjuk, sajnáljátok,
Mégis mézesen adjátok.

Firog-forog a csiporka,
Mézeldődik a pálinka,

De jaz asszony mind azt mondja,
Egy cseppet se az asztalra!

Ne bújj, gazda, a pest megé,
Mer' nem jöttünk perlekedni,
Nem jöttünk mi perlekedni,
Disznólábbal verekedni.

Tudjuk, hogy disznót öltetek,
Hurkát, kolbászt tőttetek.
Egy jó nyárssal megsüsetek,
Asztal mellé ültessetek!

38. Elmenek, elmenyek, nem ülök veletek*Halottas (virrasztó ének)**Dálnok*

Majláth Sára, 73 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Elmenek, elmenyek, nem ülök veletek,
A bús szívemet én nem ölöm veletek.
Ahol én eljárók, még a fák es sírnak,
Gyenge jágairól levelek lehullnak.

Hulljatok, levelek, takarjatok engem,
Mer' az én éldesem sírva keres engem.
Ne keress, ne keress, mer' el vagyok veszve,
Bánatfalevéllal el vagyok temetve.

Isten adta vóna, ne láttalak vóna,
Híredet-nevedet ne hallottam vóna!
Egy esztendő, kettő búval es eltelik,
De nekem ez az egy sohaj el nem telik.

39. Szent István, hát még alszol-e**Névnepköszöntő***Bereck*

Fórizs Istvánné Fehér Mária, 1902.

Gy.: Sárosi Bálint, 1970.

Szent István, hát még alszol-e,
 Ily sokáig hát még nyugszol-e?
 Serkenj fel álmodból, és kelj fel ágyadból,
 Mer' jöttünk tehozzád!

Kívánom, az Isten éltesen,
 Ily sok jókkal szerencséltesen:
 Örömmel, víg szívvel, énekszengésekkel,
 Jó és friss egészséggel!

Azt is mondd meg, béeresztesz-e,
 És házodban jó szívvel látsz-e?
 Mer' ha nem, elmegyünk, más szállás[t] keresünk,
 Menyünk, honnan jöttünk.

Virradtál neved napjára,
 Óhajtottál boldog órára.
 Kit rég óhajtottál, szívedből kívántál,
 Mostan rájutottál.

40. Mindenféle szeretőm volt*Dálnok*

Nagy B. Ferencné, 56 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Mindenféle szeretőm volt,
 Csak még cigánylegény nem volt,
 Sej-haj, zörög a levél,
 Nem zörög, ha nem fújja ja szél.

Azér' adtam három pengőt,
 Hogy a farod járjon rezgőt,
 Sej-haj, zörög a levél,
 Nem zörög, ha nem fújja ja szél.

Engem szeress, ne anyádat,
 Én csókolom meg a szádat,
 Sej-haj, zörög a levél,
 Nem zörög, ha nem fújja ja szél.

Ha ja farod nem jár rezgőt,
 Add vissza ja három pengőt,
 Sej-haj, zörög a levél,
 Nem zörög, ha nem fújja ja szél.

41. Zöld erdőbe' lakom*Kézdialmás*

Kelemen Mária, 32 éves

Gy.: Benczédi Huba, 1976.

Zöld erdőbe' lakom,
 Keress fel, galambom,
 Nyári folyóvíznek
 Csak zúgását hallom,
 Csak zúgását hallom.

Nyári folyó vize
 Télen megaluszik,
 Bánatos a szívem,
 Soha meg nem nyugszik,
 Soha meg nem nyugszik.

42. Elveszett a lovam*Futásfalva*

Fejér András, 52 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Elveszett a lovam
A citruserdőben,
Elszakadt a csizmám
A sok keresésbe’

Ne keresd a lovad,
Mert be vagy hajtvá,
Vármegyeház udvarába’
Szól a csengő rajta.

Ismerem a lovam
Csengőszólásáról,
Ismerem a babám
Csinos járásáról.

*

Ballada

Megötek egy legényt
Hatszáz forintjáér’
Belevették a Tiszába
Piros pej lováér’

Tisza nem szenvedte,
Partjára kivette,
Arra járt egy halászlegény,
Hálójába vette.

Hálójába vette,
Hazájába vitte,
Hirdette, hogy kié ez a
Göndör hajú legén.

Odamegy az apja,
Kelti, de nem hallja,
Kelj fel, fiam, édes fiam,
Gyere velem haza!

Kelnék, apám, kelnék,
De meg vagyok halva,
Rózsa Sándor bokszcsizmája
Lábamot szorítja.

Odamegy az anyja,
Kelti, de nem hallja,
Kelj fel, fiam, édes fiam,
Gyere velem haza!

Kelnék, anyám, kelnék,
De meg vagyok halva,
Rózsa Sándor göndör haja
Vállamot takarja.

Odamegy rózsája,
Kelti, de nem hallja,
Kelj fel, fiam, új szeretőm,
Gyere velem haza!

Kelnék, rózsám, kelnék,
De meg vagyok halva,
Rózsa Sándor göndör haja
Vállamot takarja.

Meggyászolsz-e, rózsám
Két vagy három napig?
Meggyászollak, új szeretőm,
Három esztendeig.

Az elsőbe’ kékkbe,
Másodikba’ zöldbe,
Harmadikba’ édes rózsám,
Tiszta feketébe.

43. Látom a Dunát előtttem*Dálnok*

Veres Dénes, 62 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Látom a Dunát előtttem,
Hát én ide mért is jöttem,
a Borvizemet ingyen kérík,
Annak örömit nem érik.

mer' A borvizet elöntözöm,
A szekerem összetöröm,
A lovamot agyonütöm,
Aztán a Dunába lököm.

És amikor hazaértem,
Azt kérdi a feleségem,
Azt kérdi a feleségem:
Mit hoztál a gyermekimnek?

Nem hoztam én más egyebet,
Búbánatot, szegénységet,
Nem hoztam én más egyebet,
Búbánatot, szegénységet.

44. Megyek az úton lefelé*Futásfalva*

Özv. Páll Bálintné Deák Ágnes, 78 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Megyek az úton lefelé,
Senki se mondja, gyere bé.
Gyere bé, rózsám, gyere bé,
Egyedül vagyok idebé.

Egyedül hagyott a világ,
Egyedül búsulok immár.

Búsulhatok, amíg élek,
Met én arra reaérek.

Ha elmensz es, járj békével,
Rólam se feletkezzél el!
Elmennél-e, s itt hagynál-
Szíved értem nem fájna-e?

Hegyes a bokor a tetőn,
Elhagyott a szép szeretőm.
Elmennél-e s itt hagynál-e,
Szíved értem nem fájna-e'?

45. János Zsigmond fejedelem*Csomortán*

Bálint Ákos, 1893.

Gy.: Székely László, 1978.

János Zsigmond fejedelem
Elhajtata a tehenem
Az óljába a császárnak,
Koldusbotra juttatának.

Nincsen ökröm, se bennvalóm,
Nincs egy bétevő falatom.
Hozd fel, Isten, a törököt,
Hadd táncoltassák meg őket!

*

Itt a török az országba,
Üres (véres) kardot hordozának.
Fogjál, székely, fészit (fejszét) s kaszát,
Verd fejbe véle a császárt!

* Az utolsó két verssort valószínűleg elhibázta. Javaslat:
Ha elhagyott, ő bánja meg, / Ki a fene sajnálja meg!

Császárodat s a pápádat,
A hűséges zsarnokodat,
Ne kíméljed a fajzatját,
A tivornyák gézengúzát!

46. Beteg vagyok, vigyetek a kórházba

Dálnok

Majláth Sára, 73 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Beteg vagyok, vigyetek a kórházba,
Tegyetek a hármasszámú vaságyba,
ã Fejem felé csak a' legyen felírva:
Itt nyugszik egy sokgyermekes *édesany*[a]*.

haj, ded Úgy elmenyek a nagyvilág széléire,
Irigyeim, hogy éljenek kedvikre.
Ez a vonat úgy elviszen lefelé,
Isten tudja, jövök-e visszafelé.

vaj Csillagos ég, merre van az én hazám,
Merre sirat engem az öreganyám?
í Dehogyan sirat, még eszibe se jutok,
Miről tudja, idegen földön va[gyok].

47. A putnai hajnalcsillag

Gelence

Kicsid Lajos, 77 éves

Gy.: Benczédi Huba, 1973.

s A putnai hajnalcsillag,
Holnap vajon kire virrad?
Virradj, virradj, hajnalcsillag,

Hónap nem lesz, kire virradj,
Jaj, Istenem, meghalok!

de Jobb a sör a pálinkánál,
Egy menyecske száz kislánnál.
Mer' míg menyecskékhez jártam,
Derekaljos ágyba' háltam,
Jaj, Istenem, be jó vót.
s Amióta lányhoz járok,
Az ágydeszkán szundikálok,
Jaj, Istenem, meghalok.
Amióta lányhoz járok,
Az ágydeszkán szundikálok,
Jaj, Istenem, meghalok.

de Jobb a sör a pálinkánál,
s Egy menyecske száz kislánnál,
mer' A menyecske jól megszorít,
A leán meg messze taszít,
Jaj, Istenem, megha[lo]k.
s Amíg menyecskékhez jártam
Túrós téstát vacsoráltam,
Jaj, Istenem, be jó vót.
s Amióta lányhoz járok,
Sült pityókát vacsorázok,
Jaj, Istenem, megha[lok].

48. Fehér faszulykaszár

Futásfalva

Szántó Géza, 54 éves.

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Fehér faszulykaszár
Fölmászott a fára,
Most is az én kedvesemnek
Én vagyok a párja.

* Javasoljuk a 11 szótag megtartását a negyedik sorban is: *Itt nyugszik egy sokgyermekes jó anya*.

Az az én szeretőm,
Aki gyócsingbe jár,
Nem fekszik az én ágyomba
Akármilyen kislány.

Mert az én ágyomba
Széna, szalma vagyon,
Minden széna-, szalmaszálon
Piros rózsza vagyon.

Piros a levele,
Rozsmarint a szára,
Kihez jártam három évig,
Nem jártam hiába.

49. Hidló végén, padló végén

Dálnok

Szász Sándor, 59 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Hidló* végén, padló végén
Karikás táncot járnak,
Hidló végén, padló végén
Karikás táncot járnak.

Elől menyen Sári néni
Fodros rokolyába,
Utána a falubíró
Foltos gagyájába.

* hidló = hídforma padló istállóiban

50. Édesanyám, adjon Isten jó estét

Futásfalva

Fejér András, 52 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Édesanyám, adjon Isten jó estét,
Hazajöttem, mind egy váratlan vendég.
Öröme jöttem haza, nem búra,
A fogságból vagyok megszabadulva.

*

Széles vízen kesken palló, beesem,
Rólad, babám, minden gondom leveszem,
Úgy leveszem, hogy még eszembe sem jutsz,
Jóságodért fizessen meg a Jézus.

*

De meguntam ezt az urat szolgálni,
Éjjel-nappal az udvarán sétálni,
de Inkább ülnék *a* szebbik lánya ölébe,
Kacsingatnék *a* világoskék szemébe.
s Inkább ülnék *a* szebbik lánya ölébe,
Kacsintgatnék *a* világoskék szemébe.

s Kutya legyen, felakasztom magamot,
Ez a kislány eltette *ja* napomot,
Baszom azt a mindenit a világnak,
Rosszabbul van dolgom, mind a kutyanak.

s Mer' a kutya lefekszik a szalmára,
s Én pediglen kínlódom a világba.
s Mer' a kutya lefekszik a szalmára,
Én pediglen kínlódom a világ[ba'].

51. Vásárhelyi tanácsházra süt a nap*Futásfalva*

Szántó Géza, 54 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Vásárhelyi tanácsházra süt a nap,
 Megjöttek már a sorozó tiszt urak.
 Életemnek a legszebbik víg órájába'
 Léptem be én a sorozószobába.

Amíg engem kilenc orvos megvizsgál,
 A szeretőm az ajtóba' sírdogál.
 Ne sírj, babám, mert be vagyok, ejhaj, sorozva,
 Mind azt mondják, ügyes legény kell oda.

Huszár vagyok, nem pocsolyszerűlő,
 Oldalamra ráillik a gyíkleső*,
 Nem hordozom senkinek a megdöglött bornyúját,
 Lányok között se szerettem a csalfát.

Huszárosan vágatom a hajamat,
 Nagyszebenbe' nyergelik a lovamat.
 Széna, szalma porcióra fel vagyon pakolva,
 Gyere, babám, adj egy csókot az útra!

Csókot adni a huszárnak nem lehet,
 Mer' a huszár nem igaz szívből szeret.
 Ha a huszár igaz szívből, ejhaj, szeretne,
 Maga mellé, a nyeregbe ültetne.

Kicsiny vagy még, kisangyalom, a lóra,
 Vágtat a ló, te meg leesel róla.
 Ha majd egyszer én ülök a nyeregbe, nyeregbe,
 Felugratok a csillagos egekbe.

* gyíkleső: katonai egyenruhához viselt, keskeny, rövid tör vagy díszkard

52. De meguntam ezt az urat szolgálni*Dálnok*

Polgár Imre, 60 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

De meguntam ezt az urat szolgálni,
 Éjjel-nappal az udvarán sétálni,
 Jobb is volna kisangyalom ölébe',
 Kacsingatnék két ragyogó szemé[be].

Kisangyalom, ha meguntál szeretni,
 Szabad néked más szeretőt keresni,
 Adjon Isten szebbet, jobbat nálomnál,
 Nekem pedig csak olyant, mint te voltál.

*

Ne félj, rózsám, elvirágzik a csihány,
 Lesz nekem es szép, ünneplő rokolyám,
 Rokolyámhoz hosszú ujjú pendelyem,
 Mibe' utánad a markot* felszedem.

*

Az én rózsám másnak adá el magát,
 Halkan sírék be sok hosszú éccakát.
 De mióta a pálinkát kedvelem,
 Elmehet a súlyba jes a kedvesem.

Piritusból** vigyítik a pálinkát,
 Aki búsul, abba ölje bé búját.
 Ládd-e, én es a pálinkát szeretem,
 Egy kortyáért az ingem es levetem.

* marok: a kaszával vagy sarlóval learatott gabonának ölbe szedett mennyisége

** spiritus (piritus) = szesz, pálinka

Piritusból vigyítik a pálinkát,
Azétt nem lát senki rétam (rajtam) jó gúnyát,
De ha rétam egy jó gúnya lehetne,
A pálinka a súlyba jelmehetne.

53. Csernátonba kéretének, oda nem adának

Dálnok

Polgár Gergelyné Bálint Juliánna, 41 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Csernátonba kéretének, oda nem adának,
Nagynyújtódra Rác Estánnak odaloccsantának.
Hess, légy, ne szállj rám, beteg vagyok én,
Ha megölel a galambom, meggyógyulok én.

Sűrűn vettem a kenderem, gyéren termett rajta,
Kell a francnak a kendere, csak a pozdorjája*.
Pozdorjából tüzet rakok, megfűtözöm nála,
Szeretőmnek gyócsagáját megszáritom nála.
Hess, légy, ne szállj rám, beteg vagyok én,
Ha megölel a galambom, meggyógyulok én.

54. Édesanyám sokat intett a jóra

Dálnok

Polgár Imre, 60 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Édesanyám sokat intett a jóra,
Ne menjek a korcsomába borinnya (bort inni).
Nem hallgattam édesanyám jó szavát,
Elmulattam harminchárom forintját.
Harminchárom forintot nem bánom,
Csak igazán szerettelek, azt bánom.

* pozdorja: a törött, tilolt kender és len kórójának apró, fás része, hulladéka

Búra, búra, búbánatra születtem,
Mer' elhagyott, kit igazán szerettem.
Ha jelhagyott, ő bánja meg, de jén nem,
Tálalok én szeretőre, de jó nem.

55. A gőzösnek nincsen rúdja

Futásfalva

Kerekes József, 28 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

he, de A gőzösnek nincsen rúdja,
Mégis elvisz hosszú útra,
Hosszú útra, hej, de messzi földre,
Románia közepébe.

Románia közepébe
Hat kaszárnya van egyvégbe,
Hat kaszárnya, de harminchat ablaka,
Nyújtsd ki, babám, karod rajta!

Nyújtsd ki, babám, a karodot,
Mer' én búcsúzni akarok!
Nyújtsd ki, babám, tyuhaj, mind a kettőt,
Én vótam a te szeretőd.

*

Nem az a nap süt az égen,
Nem úgy van, mint réges-régen,
Nem az a nap, nem az a hold,
Nem az a szeretőm, ki vót.

Édesanyám mondta nékem:
Minek a szeretőt néked?
De én arra nem hallgattam,
Titkon szeretőt tartottam.

56. Virágos kenderem*Futásfalva*

Hamar Ferenc, 74 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Virágos kenderem

Elázott a tóban,

Rég megmondtam, lányom,

Ne menj a fonóba.

Elejtet az orsót,

Nem lesz, ki feladja,

Szép kerek orcádot,

Aki megcsókolja.

57. Bodok fölött van egy*Ballada**Dálnok*

Polgár Gergelyné Bálint Juliánna, 41 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Bodok fölött van egy

Sötét sűrű verem,

Szegény Dancsuj Dávid

Az alatt kesereg.

Ne keseregy, Dávid,

Nem lesz az javadra,

Ha a fekete föld

Végighasadhatna!

Ha a fekete föld

Végighasadhatna,

Szegény Dancsuj Dávid

Beléborulhatna.

Sír az út előtttem,

Bánkódik az ösveny,

Még az is azt mondja:

Áldjon meg az Isten!

Áldjon meg az Isten

Minden javaival,

Mint ker'ben a rózsát

Drága illatjával!

58. Es az eső, nagy sár van az utcán*Páva*

Szabó József, 1897.

Gy.: Pozsony Ferenc, 1974.

Es az eső, nagy sár van az utcán,

Barna kislány sírdogál a dunnán.

Sírva mondja jaz édesanyjána[k]:

Szeretőmöt viszik katonának.

Ne sírj, lányom, ne sírj a faluban,

Marad itthon legény a számodra.

Tudom, anyám, de ha nem szeretem,

a Babám nélkül gyászos az életem.

59. Megette az iromba tyúk a meggyet*Futásfalva*

Özv. Páll Bálintné Deák Ágnes, 78 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Megette jaz iromba* tyúk a meggyet,

Életembe' nem szerettem, csak egyet.

Aki tőlem azt az egyet elveszi,

Azt az Isten örökre jes megveri.

* iromba = kendermagos

Alkonyatkor születtem a világra,
 Alkonyat vót egész éltém világa.
 Alkonyatkor hagyott el a kedvesem,
 Alkonyatkor végy magadhoz, Istenem!

60. Mostan leültömbe' egy dolgot mondanék

Bereck

Fórizs Istvánné Fehér Mária, 1902.

Gy.: Sárosi Bálint, 1970.

Mostan leültömbe' egy dolgot mondanék,
 Dolgom iránt arra igen reáérnék,
 Ha a fonó sereg meg nem haragunnék,
 Ha a fonó sereg meg nem haragunnék.

Közpéldába' szokták a fonók mondani,
 Hétfűn, kedden, szerdán sohase' jó fonni.
 Azon a napokon nem jó matollálni*,
 Mert az olyan fonal nem szokott megkelni.

Csütörtök éjjelre magyarázat vagyon,
 Hogy aki este fon, ördög örül azon.
 Rettenetes dörgést támaszt a padláson,
 Sok üres orsókat hán (hány) bé az ablakon.

Pénteken kenderrel sohase' jó bánni,
 Ki fon, keze-lába meg fog kucorodni**.
 Szombaton a guzsalyt úgy el szokták dobni,
 Hétfűn, kedden, szerdán érje megkeresni.

Ha én az orsómot mindig dúdolgatom,
 Orsóm, guzsalyamot korcsomára hordom,

* motolla (matolla): mindkét végén T alakú, kb. 1 m hosszú rúd (a végek keresztfái egymásra merőlegesen állnak); közepén fogva s ide-oda fordítva az orsón vagy gombolyagban levő fonálnak pász-mákba való szedésére használatos

** kucorodik = kuporodik

Még a matollám is áruba bocsátom,
 Borból szőtt istrangra* magam felakasztom.

Ó, álmos Rebeka, ne szunnyodj, mint patkán,
 Jobb volna farodot ricálnád a rokkán,
 De anyád se' kapott, mint te, az orsócskán,
 Aluvásba' meghótt a szároz padocskán.

*

Farsang, farsang, de hiába telél (teltél),
 Hogy én a farsangon férjhez nem meheték.
 Elszaggattam harminchárom pártát,
 Negyvenhárom szedetttes rokolyát,
 Mégse' láttam a lugzóba*** gagyát,
 S a gagyába' csevegő madárkát.

de Ha még egyszer farsangot élhetnék,
 Lapiból es csepszet*** tennék,
 Pénzzel es egy legént vennék,
 S ügyes férjhez mennék.

61. Elveszett a lovam

Dálnok

Nagy B. Ferencné, 56 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Elveszett a lovam
 A citruserdőben,
 Elszakadt a ráncos csizmám
 A sok keresésben.

* istráng (istrang): a hámot, ill. a szügyelőt a hámfával összekötő kötél vagy szíj (esetleg lánc)

** lugzó = szapuló kád

*** csepsz = főkött

Ne keresd a lovad,
Mer' az be van hajtva,
A dálnoki hajtóker[t]be'
Szól a csengő rajta.

Ismerem a lovam
Csengő harangjáról,
Ismerem a régi babám
Büszke járásáról.

62. Cserebokor a hegytetőn

Dálnok

Polgár Lajos, 53 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Cserebokor a hegytetőn,
Elhagynálak, szép szeretőm, galambom.
Elhagynálak, de sajnállak,
Mond meg, babám, mit csináljak, galambom.

Lapi, lapi, cserelapi,
Gyere hezzánk, babám, lakni, galambom!
Mert ha nem jössz hozzánk lakni,
Száradjál meg, mind a lapi, galambom.

Jobb a sör a pálinkánál,
Egy menyecske száz kislánynál, galambom,
Mer' a leány jól eltaszít,
A menyecske odaszorít, galambom.

*

Egy asztalnak négy lába van,
Igyál, aki mindened van, nyehónye!
Jobb a bor a pálinkánál,
Egy menyecske száz kislánynál többet ér.

Míg a leányokhoz jártam,
Kapuk alatt szundikáltam, nyehónye,
De mos' menyecskékhez járok,
Piros paplany alatt hállok, nyehónye.

*

Dorozsmai hármashatár,
Bolond, aki lányokhoz jár, nyehónye,
Lám, én menyecskéhez járok,
Derékaljas ágyban hállok, nyehónye.

Jobb a sör a pálinkánál,
Egy menyecske száz leánnál, nyehónye,
Mer' a menyecske drága kincs,
Sohase' mondja, nála nincs, nyehónye.

63. De amikor tizenennyolc éves voltam

Ballada

Dálnok

Fazakas Juliánna, 21 éves
Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

De amikor tizenennyolc éves voltam,
Én már akkor házasodni indultam.
Tizenkét szép lánya volt egy anyának,
Mind a tizenkettőt kértem magamának.

Az elsőnek kicsiny vótam, az volt baj,
Másadiknak csalfa vótam, az volt baj,
Harmadiknak kéket nyílt a szemem,
Negyediknek kacsintásom nem tetszik.

Ötödiknek: mért nincsen édesapám,
Hatodiknak: mért nem jöttem paripán,
Hetedik a pipafüstöt nem állja,
Nyolcadikot lebeszélte mamája.

Kilencediknek: mért nincsen nékem anyám,
Tizediknek: mért nem jöttem hamarább,
Tizenegyediket anyja nem adta,
Tizenkettedik nem megy férjhez soha.

Immár nékem házasodni nem lehet,
Szomorújan kell életem letöltsem.
Megizenem a kolozsvári bírónak,
Hívasson be engemet katonának.

*

Ötödiknek: mé' nem jöttem paripán,
Hatodiknak: hogy nincsen édesanyám,
Hetediknek: hogy a zsebem üres vót,
Nyócadiknak: hogy vagyonom kevés vót.

Kilencedik pipafüstöt nem állja,
Tizedik a szivarat is sajnálja,
Tizenegyed édesanyja nem adja,
Tizenkettedik férjhez nem megy soha.

64. Elmennék én, babám, tihozzátok egy este

Futásfalva

Kerekes József, 28 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Elmennék én, babám, tihozzátok egy este,
Ha *ja* kutyátok (kutyád) rövidre vóna kötve.
Kösd meg, babám, a kutyádot rövidre, rövidre,
Ne ugasson, babám, becsületes legényre.

Elmennék én, babám, tihozzátok egy este,
Ha *jaz* ágyad puhára vóna vetve.
Vesd meg, babám, az ágyadot deszkától a falig,
Ha kell, itt maradok kívülágos reggelig.

Elmennék én, babám, tihozzátok egy este,
Ha *jaz* anyád a kapuba' nem lesne.
Mert az anyád, az a huncut menyecske, menyecske,
Meghallgatta, babám, mit beszélünk az este.

65. Lejányok, lejányok

Ballada

Dálnok

Nagy B. Ferencné, 56 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

Lejányok, lejányok,
Rólam tanuljatok,
A legénynek páros
Csókot ne adjatok!

Mert ha párost adtok,
Meglátszik rajtatok,
Kilenc hónap múlva
Meggyúl a bajotok.

Lejányok, lejányok,
Innen elvigyétek,
Innen elvigyétek,
Börtönbe vessétek!

Anyám, édesanyám,
Csak azt engedje meg,
Szobámba menjek be,
Ruháim nézzem meg.

Ruháim, ruháim,
Drága szép ruháim,
Földre boruljatok,
Engem takarjatok!

Anyám, kedves anyám,
Csak azt engedje meg,
Kertembe menjek be,
S virágim nézzem meg!

Virágim, virágim,
Drága szép virágim,
Földre lehulljatok,
Értem zokogjatok!

Jó estét, jó estét,
Te barna menyecske!
Mér' vagy oly szomorú,
Talán a vacsorád
Nem igen jól esett?

Hoztam egy icce* bort,
Igyál hát belőle,
Hogy a te bús szíved
Vidulna meg tőle!

Nem kell a te borod,
Idd meg, ha gondolod,
Ha nem sajnáltad a
Szép leányságomat!

Szép leányságomat
Talpam alá tetted,
Szép piros pántikám
Örökre letettem.

Addig sajnáltalak,
Míg megkaphattalak,
De már most nem kellesz,
Istenre bízalak.

* icce: kb. 8 dl-nyi régi űrmérték

*

Aranyos Bözsikém,
Mi bajod érkezett,
Hogy *a* szoknyád eleje
Úgy megrövidedett?

Szabó nem jól szabta,
Varró se' jól varrta,
Jaj, én még most látom,
Hogy elcsúfította.

Szabó is jól szabta,
Varró is jól varrta,
Csak *a* maga babája
Mindennek az oka.

66. A brassai kaszárnyára rászállott egy gólya

Dálnok

Polgár Imre, 60 éves

Gy.: Faragó József, Almási István, 1964.

A brassai kaszárnyára rászállott egy gólya,
Vizet hozott a szájába regruták számára.
Mosdjak, regruták, mer' porosok vagytok,
Azt csak a jó Isten tudja, mikor szabadultok.

A pokrócom négy sarkára rá van *a* nevem írva,
Átadom egy regrutának, hadd olvassa róla.
Hadd olvassa sírva az a bús regruta,
Kinek hátra *ja komisz* életiből* harminchat hónapja.

*

* komisz élet = katonaélet, silány élet

Este, mikor én lefekszem, mindig kilenc óra.
Föl-fölnézek *a* kis polcomra, nincsen semmi rajta,
Nincsen semmi rajta, csak egy rozsdás sajka*.
Ha meglátná, az *öreg* édesanyám szíve meghasadna.

CSÍKSZÉK

* sajka (csajka) = fűles fémedény, fém csésze (katonaságnál ilyenből isznak)

KÁSZÓN

67. Ó, Szent János***Névnepköszöntő****Kászónújfalu*

Pál Antal, 51 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Ó, Szent János, hát még alszol-e,
Ilyen korán álmodozol-e?
Serkenj fel álmodból,
És kelj fel ágyadból,
Mer' hozzád jöttünk,
Téged köszöntsünk!

Azt is mondd meg, béeresztesz-e,
Azt is mondd meg, jó szüvvel látsz-e?
Mer' ha nem, elmegyünk,
Más szállást keresünk,
Megyünk, ahonnan jöttünk.

*

Felvirradtál neved napjára,
A te boldog, szent óráidra,
Kit rég óhajtottál,
Szívedből imádtál,
Már reájuttál,
Már reájuttál.

68. Káposztavágáskor elmúlt esztendeje***Lakodalmas (kásapénzszedés)****Kászónimpér*

Gecző György „Berkán”, 62 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Káposztavágáskor
 Elmúlt esztendeje,
 Szegény szakácsnéknak
 Leégett a keze.

Cu elé, te fehér,
 Más ház elejébe!
 Adjanak valamit
 A Jézus nevébe'!

*Mit adának, feleség?
 Egy tojást.
 Űsd a kerek torkába!*

Cu elé, te fehér,
 Más ház elejébe!
 Adjanak valamit
 A Jézus nevébe'!

*Mit adának, feleség?
 Kolbászt.
 Verd a lábad közü!*

Cu elé, te fehér,
 Más ház elejébe!
 Adjanak valamit
 A Jézus nevébe'!

*Mit adának, feleség?
 Levest.
 Tőtsd belé a zsebedbe!*

Ja-ra, da-da-da-da,
 Da-da, da-ra-ra-da,
 A-ra, ra-da-da-da,
 Ra-ra, ra-da-ra-ra.

*

Cu elé, te Sári,
 Más ház elejébe,
 Hogy adjanak ott is
 A Jézus nevébe'!

Adjanak, adjanak,
 Vakon maradjanak!
 Adjanak, adjanak,
 Amit csak akarnak!

Gyí el, lovam, gyí el,
 Más ház elejébe!
 Hogy adjanak ott is
 A Jézus nevébe'!

*

Káposztavágáskor
 Elmúlt esztendeje,
 Szegény szakácsnéknak
 Leégett a szösze.

Fekete disznyszár,
 De megrepedéztél,
 Nem hiába az út mellett
 Sokat heverésztél.

Cu sárga, gyí fehér,
 Más ház elejébe'!
 Adjanak valamit
 Az Úr Jézus nevébe'!

Adjanak, adjanak,
Amit csak akarnak!
Azután az urak
Vakon maradhatnak.

69. Jancsi János

Ballada

Kászonaltíz

Balázs György, 53 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Jancsi János,
Ne fújd furulyád,
Ablakaim alatt
Keserves nótá[dot]!

Ha Zsírosi Pista
Kurucz nem lett volna,
Szegény Szőcs Mária
jA sírba' nem volna.

Feljött a hajnalcsillag
Az ivókút felé,
Szegény Szőcs Márikát
Viszik az ég felé.

70. Egy kicsi madárka

Kászonimpér

Veres Istvánné Balázs Mária, 56 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1938., Budapest

Egy kicsi madárka
Hozzám kezde járni,
Virágos kertembe
Fészket kezde rak[ni].

De azt az irigyek
Észre kezdék venni,
Kicsiny madár fészket
Széjjel kezdék hán[ni].

Madárka, madárka,
Te kicsi madárka,
Menj el az én rózsám
Üvegablakjára!

Ha nem tudod, hol van,
Kérdezd a szomszédját!
Megmutassa neked
Pázsintos udvarát.

Pázsintos udvarán
Sétáló gazdáját,
Ablakjában kinyílt
Csokros tulipántját.

Átokul meghagyom
Minden ifijúnak:
Ne tartson szeretőt
Titokba' magána[k]!

Mert én azt tartottam,
Nagyon elhírvadtam,
[nagyon] Elhírvadtam,
Mind ősszel a tarló.

Mer' én úgy maradtam,
Mind ősszel a szalma,
Melynek ékességét
Levágta ja salló (sarló).

Engem is levágott
Egy semmirevaló.

Verje meg, verje meg
Azér' Mindenható!

*

Egy kicsi madárka
Hezzám kezdé járni,
Virágos kertembe
Fészket kezdé rakni.

Azt a sok irigyim
Észbe kezdé venni,
Madárka a fészket
Abba kezdé hagyni.

Elment a madárka
Idegen országba,
Írja a levelében,
Visszajön tavaszra.

Ha tavaszra nem jó,
Búzapirulásra,
Ha akkorra sem jó,
Tudom, sohasem jó.

*

Elment a madárka,
Üres a galicka,
Azt izente vissza,
Visszajő tavaszra.

De nem jöve vissza
A kicsi madárka,
s Talán az ő szíve
Más pártra találta.

Hogyha vissza nem jó,
Tudom, mást keresett,
Az ő fájó szíve
Tudom, mást szeretett.

Hogyha vissza nem jó
Búzapiroslásra,
Akkor tudom, nem jó
Többet soha vissza.

Csináltak néked
Aranyból galickát,
Aranyból galickát,
Ezüstből ajtóját.

*

Ki a szerelemnek
Útján akar járni,
Okosnak, ügyesnek,
Józannak kell lenni.

Mert én elindultam,
S nem tudtam elmenni,
Fele utaimból
Vissza kellett térni.

Szerelem, szerelem,
Átkozott szerelem,
Mért nem termettél meg
Minden fa tetején?

Minden fa tetejin,
Diófa levelin,
Hogy szakított volna
Minden leány s legény.

Mer' én szakasztottam,
El is szalasztottam,
Piros rózsza helyett
Vadgalambot fogtam.

Átokul meghagyom
Minden éfiúnak:
Szeretőt ne tartson
Senki ő magának!

Mer' én azt tartottam,
Nagyon elhervadtam,
Szeretőm elhagyott,
Magamra maradtam.

71. Ha csendes víz vónék

Kászonimpér

Gecző György „Berkán”, 62 éves
Gy.: Jagamas János, 1955.

Ha csendes víz vónék,
Bánatot nem tudnék,
Hegyek, völgyek között
Zengedezve jár[nék].

Hegyek, völgyek között
Zengedezve járnék,
Patak martjairól
Gyöngyvirágot szed[nék].

Patak martjairól
Gyöngyvirágot szednék,
Abból a rózsámnak
Gyöngykoszorút fűz[nék].

*

Nagygalacon lakom,
Keress fel, angyalom!
A Duna vizének
Csak zúgását hallom.

A csendes Dunavíz
Télben megaluszik,
De az én bús szívem
Soha meg nem nyugszik.

*

Fúvom az éneket,
De nem jókedvemből,
Bánatkönny csorog le
Mind a két szememből.

Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,
Hogy kell e világot
Búval eltöltenem?

Búval eltöltenem,
Bánattal kezdenem,
Szeretetlen társsal
Egy ágyba fekünnöm.

Mikor megölelem,
Fájnak a karjaim,
s Mikor megcsókolom,
Hullnak a könnyeim.

*

Az hol én elmenyek,
Még a fák es sírnak,
Gyöngye ágaikról
Levelek lehullnak.

Hulljatok, levelek,
Rejtsetek el engem,
Mert az én kedvesem
Mást szeret, nem engem.

Sír az út előttem,
Bánkódik az ösveny,
Még az es azt mondja:
Áldjon meg az Isten!

Áldjon meg az Isten
Minden javaival,
Mint kerti violát
Drága illatával!

*

Hulljatok, levelek,
Rejtsetek el engem,
Mert az én édesem
Sírva keres engem!

Ne keress, édesem,
Mer' el vagyok rejtve,
Bánatfalevéllal
El vagyok temetve.

72. Én kis juhászka vagyok

Ballada

Kászonfeltíz

Simon János „Gagyás”, 47 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Én kis juhászka vagyok,
Ezer darab báránkával,
A kis havas ódalban já[rok].

s Odajönnek nagy égi tolvajok,
Nagy égi tolvajok, tudom, meggyilkol[nak].
m Temessetek a kis havas ódalba,
Oda is a juhok telláiba'!
m Temessetek a kis havas ódalba,
Oda is a juhok tellái[ba]!
Mikor hazamentek, azt is tudom, hogy a
Rózsám kapuja előtt mente[k].
să Ha kérde éldessem, nem láttatok-e,
Mondjátok: Nem láttuk, csak hírit hallottuk.
s A kis havas ódalban megházásítot[tuk].
să Mondjátok: Nem láttuk, n csak hírit hallottuk,
A kis havas ódalban megházásítottu[k].
sí Víznek zúgásához, napnak sugárához,
És a juhok telláihoz.
să Víznek zúgásához, napnak sugáráho[z],
És a juhok telláihoz.

73. Álom, álom, csendes álom

Kászonimpér

Palló Dénes „Csuti”, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Álom, álom, csendes álom,
A szerelem szívfájdal[om].
Örökké arra kértele[k]:
Mondd meg, ha igazán szer[etsz]!

jaj, Nem szeretted, nem mondtad meg,
Azt is mástól hallottam meg,
Nem szeretted, nem mondtad meg,
Azt is mástól hallottam [meg].

Szeress, szere[ss], csak nézd meg kit,
Mer' a szerelem megvakít.

* tella = tanya, szállás; juhakol

Engemet es megvakított,
Örökre megszomorí[tott].

Szabad élet, szabad madár,
De szép, aki szabadon jár.
Én is járnék, ha járhatnék,
Ha jaz irigyek enged[nék].

Irigyeim sokan vadnak,
Mind a kutyák, úgy ugatn[ak].
Adok nekik egy jó napot,
Hodd (hadd) ugassák ki magikot.

74. Felsütött a nap sugara

Kászónimpér

Pinti Ilona, 72 éves

Gy.: Imets Dénes, Sárosi Bálint, 1970.

Felsütött a nap sugara
Minden ember ablakára.
Jaj, Istenem, mi az oka,
Az enyémre nem süt soha?

Talán meg vagyok átkozva,
Istenemtől ostorozva,
Vagy Istentől, vagy embertől,
Vagy a régi szeretőmtől.

Árok, árok, csendes árok,
Nem reméltem, hogy így járok.
Jót reméltem, rosszat értem,
Jaj de szerencsétlen lettem.

75. Árva madár, métt keseregsz az ágon

Kászónimpér

Veres Istvánné Balázs Mária, 56 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1938., Budapest

Árva madár, métt keseregsz az ágon?
Nem csak te vagy elhagyott e világon.
Nékem sincsen édesapám, sem anyám,
A jó Isten gondot visel még re[ám].

Árva vagyok, azon kezdem panaszim,
Nincsen apám, nincsen anyám, gyámolím.
Itt kiteccik, ki az igazi árva,
Nincs, ki bújjék gyászos koporsajá[ra].

76. Hajnallik, hajnallik

Kászónújfalu

Csobot Istvánné Mihály Rózália, 70 éves

Gy.: Gurka László, Jagamas János, 1955.

Hajnalli[k], hajnallik,
De nem jó hajnallik,
A szebeni várban
Nem jó hír hallatik.

Mikor a szép hajnal
Világosra derül,
Akkor az én lábam
A kengyelbe merül.

Lábam a kengyelbe,
Magam a nyeregbe,
Piros kantárszáram
Mind a két kezembe.

Egy törvénház előtt
Huszonnégyen ülnek,
Mint (!) a huszonnégyen
Rólam beszélgetnek.

A huszonötödik
Nevemet diktálja,
A huszonhatodik
Levelemet írja.

Ó, te híres dáma,
Ne öld meg szívemet,
Kérlek, az egekből
Mentsd ki életemet!

77. Búsulj, szívem, mer' én sírok

Kásonújfalú

Róka Ádámné, 60 éves

Gy.: Kodály Zoltán, 1912.

Búsulj, szívem, mer' én sírok,
Mer' én búcsúzni jakarok!
Búcsúzásim rövid leszen,
Mer' az utam hosszú leszen.

Búsulok is, bánkódom is,
Ha sírok, reám fér az is.
Búsulok is, bánkódom is,
Ha sírok, reám fér az is.

Annyi bú van a szívemen,
Kétrét hajlott az egeken,
sa Ha még egyet *a* hajlott *ã* volăna,
Szívem kettéhasadt volăna.

Tán azt tudod, s azt gondolod,
Ha te jelhagysz, mást nem *ã* kapok.

Kapok olyant, mint te volătál,
sî Mer' te hozzám csalfa voltál.

Verjen meg az egek Ura,
Mert nem voltál igaz soha!
ã Mer' ha igaz lettél *ã* volăna,
Engem szerethetnél volna.

*

Szeress, szeress, csak nézd meg, kit,
Mer' a szeretet megvakít.
Mer' ingemet megvakított,
Örökre megszomorított.

78. Napom, napom, fényes napom

Kásonimpér

Váncsa György, ?

Gy.: Kodály Zoltán, 1912.

Napom, napom, fényes napom,
Homályba borult csillagom,
Süss föl egyszer világoson,
Ne süss mindig homályoson!

Felsütött az nap sugárja
Minden ember ablakjára.
Aj, Istenem, mi az oka,
Nem süt az eny[émre soha]?

*

Talán meg vagyok átkozva,
Szerencsém ne legyen soha,
Szerencsém ne legyen soha,
Semmi fiatalságimba.

Elment, elment az én párom,
Járjon békével, nem bánom!
Ha visszajő, visszavárom,
Szívem mellé még bézárom.

Sír a szemem, hull a könnyem,
Jaj, Istenem, fáj a szívem.
Fáj a szívem kijjel-belől,
Bánat szorítja kétfelől.

79. Szép a tavasz, de szebb a nyár

Kászónimpér

Veres Istvánné Balázs Mária, 56 éves
Gy.: Domokos Pál Péter, 1938., Budapest

Szép a tavasz, de szebb a nyár,
De szép, aki párjával jár.
Jaj de szép a párosulás,
Aki eltalálja egymást.

Tavaszi szél utat száraszt,
Minden madár társat választ.
Jaj, Istenem, kit válasszak,
Hogy egyedül ne maradjak?

Elmém bolyog, mind a felleg,
Szívem romlik, mind az évek.
Mind azt mondják, nem búsulok,
Hogy az utcákon nem sí[rok].

Elmém bolyog, mind a felhő,
Hull a könnyem, mind az eső.
Árkot mosott az orcámra,
Mind a zápor az utcára.
Jaj, Istenem, kérlek, verd meg,
Aki miatt gyászt vise[lek]!

*

Elment, elment a madárka,
Ej, de jüres a galitka.
Aztot írja vala vissza,
Hogy még visszajő tavaszra.

Ha tavaszra vissza nem jó,
Búzakinyílásra jelző.
Ha jakkorra vissza nem jó,
Jól tudom, hogy sohase jó.

*

Elment a hó a hegyekről[l],
De ja bú nem a szívemről.
Olyan bú van a szívemen,
Kétrét hajlott az ege[ken].

s Ha még egyrét hajlott volna,
Szívem kettéhasadt vóna,
Ha még egyrét hajlott vóna,
Szívem kettéhasadt vó[na].

Én elmenyek, te itt maradsz,
Tőlem több panaszt nem hallasz,
s Én elmenyek, te itt maradsz,
Tőlem több panaszt nem halla[sz].

80. Kicsi madár, hogy tudsz élni

Kászónújfalu

Pál Antal, 51 éves
Gy.: Gurka László, Jagamas János, 1955.

Kicsi madár, hogy tudsz élni,
Mikor nem tudsz te beszélni?

Mer' én jól tudok beszélni,
Mégis elig tudok élni.

Bojthajtásos' az én szobám,
A nap azé' nem süt rejám.
de Süss meg egyszer, édes napom,
Süss meg egyszer világoson!

Süss meg egyszer világoson,
Ne süss mindég homályoson!
Homályba borult csillagom,
Kit elvesztettem, s nem kapom.

Megkeresném, de már késő,
Mer' eltőt a sok szép üdő.
Megkeresném, de már késő,
Mer' eltőt a sok szép üdő.

*

Árok, árok, de mély árok,
Nem reméltem, hogy így járok.
Jót reméltem, rosszat értem,
Jaj de szerencsétlen lettem.

s Megyek az uton lefelé,
Senki se mondja, gyere bé.
Gyere bé, babám, gyere bé,
Egyedül vagyok ide[bé].

s Egyedül hagyott a világ,
Egyedül búsúlok immár,
s Egyedül hagyott a világ,
Egyedül búsúlok im[már].

* helyesen: bolthajtásos; bolthajtás = íves szerkezetű mennyezet

81. A vénleán sírdogál magában

Kászónimpér

Csűrös Antalné Bartalis Margit, 42 éves
Gy.: Imets Dénes, 1969.

A vénleán sírdogál magában,
Hogy nem vitték férjhez a fársángban.
Fársáng, fársáng, de sok leánt megcsalsz,
De még ingem meg es szomorítasz.

Felvetem a paplanyos ágyomot,
Odavárom a régi babámat.
Ágyam olyan, hogy a padlót éri,
Pimasz legén, nem jössz hezzám kérni!

Ha még egyszer hírbe' meghallanám,
Nagyszebenbe legényeső lenne,
Kitartanám surcom* eső elejibe,
Hogy cseppenne surcom köllös közepébe.

82. Megöltek egy legényt

Ballada

Nagykászón

Bara Mária, 36 éves
Gy.: Imets Dénes, 1969.

Megöltek egy legényt,
Százhusz forintjáér',
Belévették a Tiszába
Piros pej lováért.

Tisza be nem vette,
Partjára kitette.
Arra jár egy halász ember,
Hálójába vette.

* surc = kötény

Odament az apja,
Költi, de nem hallja:
Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere velem haza!

Odament az anyja,
Költi, de nem hallja:
Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere velem haza!

Odament a párja,
Költi, meg is hallja:
Kelj fel, kelj fel, édes babám,
Gyere velem haza!

Csináltatsz-e nékem,
Diófa koporsót?
Csináltatok, csináltatok,
Márványkő koporsót.

Meggyászolsz-e, babám,
Apád, anyád előtt?
Meggyászollak, édes babám,
Egész világ előtt.

Délig feketébe,
Délután fehérbe,
Este nyóc órán túl, babám,
Búzavirág kékbe.

83. Újszegeden van egy kert

Kászonfeltíz

Simon János „Gagyás”, 47 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

s Újszegeden van egy ker[t],
Amely onnan, onnan kel.

Szedjél, babám, bokrétát,
Ej, egy aranyas csokrocskát.

Szedek, babám, ezret is,
Elhozom a kertet is,
ej, Szedek, babám, ezret is,
Ej, elhozom a kertet is.

Verd meg, Isten, verd meg azt,
Kinek szíve nem igaz!
Mer' az enyém oly igaz,
Ej, hajlik, mind a lágy vijasz.
s Mer' az enyém oly igaz,
Ej, hajlik, mind a lágy vija[sz].

Jaj, Istenem, adj egyet,
Sohasem kérek többet!
Adj egy szépet, adj egy jót,
Ej, adj egy kedvemhez valót!

Ha jezt nekem nem adod,
Jaj, Istenem, meghalok,
ej, Ha jezt nekem nem adod,
Ej, Istenem, meghalok.

84. Jaj, Istenem, ezt a vént

Kászonimpér

Veres Istvánné Balázs Mária, 56 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1938., Budapest

Jaj, Istenem, ezt a vént,
Hogy kell megöleljem még?
Olyan ráncos a bőre,
Bocskor se lesz belőle,
Tra-ra-ra-ra, ra-da-la-la, la-la-la.

Engem uram úgy szeret,
Ha kimegyek, kirekeszt,
De én es úgy uramot,
Mind a fehér lovamot,
Tra-ra-ra-ra, ra-la-la-la, la-la-la.

Az én uram olyan jó,
Télbe' számár, nyárba' ló,
Annyit keres egyébkor,
Mind elkötöm ilyenkor,
Tra-ra-ra-da, ra-da-la-la, la-la-la.

Jaj, Istenem, adj egyet,
Sohasem kérek többet!
Adj egy szépet, adj egy jót,
Adj egy kedvemre valót!
Tra-ra-ra-da, ra-da-la-la, la-la-la.

85. Addig mondtad, elmész, itt hagysz

Kászonimpér

Pinti Jánosné Kozsok Ilona, 56 éves
Gy.: Jagamas János, 1955.

Addig mondtad, elmész, itt hagysz,
Bezzeg bévalósítottad.
Elmentedet nem kívánom,
Visszajöttöd holtig várom.

Édesanyám rózsafája,
Én voltam a gyengébb ága.
Most egy legény leszakított,
Kalapjába elhervasztott.

86. Jöjjön haza, édesanyám

Ballada

Kászonimpér

Veres Istvánné Balázs Mária, 56 éves
Gy.: Domokos Pál Péter, 1938., Budapest

Jöjjön haza, édesanyám,
Mer' beteg az édesapám!
Eridj, édes jó leányom, minnyár' én is megyek,
Egyet-kettőt hadd forduljak, minnyár' otthon leszek!

Jöjjön haza, édesanyám,
Mer' meghalt az édesapám!
Eridj, édes jó leányom, minnyár' én is megyek,
Egy fél kupát, hogy csapjak bé, minnyár' otthon leszek!

Jöjjön haza, édesanyám,
Eltemettük édesapám!
Eridj, édes jó leányom, én es minnyár' megyek,
Egyet-kettőt hadd forduljak, minnyár' otthon leszek!

Jöjjön haza, édesanyám,
Eltoroztuk édesapám!
Eridj, édes jó leányom, én es minnyár' megyek,
Egyet-kettőt hadd forduljak, minnyár' otthon leszek!

Jöjjön haza, édesanyám,
Leánykérők jöttek hozzánk!
Isten áldja, komámasszon, mos' már hazamegyek,
Eljöttek a leánkérők, én is férjhez megyek.

87. Szombat este kimentem a kútra*Kászónimpér*

? Mária, 39 éves

Gy.: Imets Dénes, 1969.

Szombat este kimentem a kútra,
 Letettem a vedremet az útba.
 Arra jár a szeretőm, a csalfa,
 Belelépett, kilyukadt a vedernek az alja.

Kilyukadt a vedernek az alja,
 Elhagyott a szeretőm, a csalfa.
 Ha elhagyott, bánom is, meg nem is,
 Megélek én a kászoni legények nélkül is.

Megélek én az alma szagával,
 Szomszédasszony szép barna fiával.
 Elhagyott a szeretőm, a csalfa,
 Nagykászónba' nincsen legény, ki megvigasztalna.

88. Cuki, kurva, kirúgom a szemedet*Kászónimpér*

Palló Dénes „Csuti”, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Cuki*, kurva, kirúgom a szemedet,
 s Megetted a fiatal életemet!
 Olyan vagyok, mind a jó kútbeli víz,
 Irigyemet vigye jel a nagy ár[víz].

Nem kívánok irigyemnek egyebet,
 Sohase lásd meg a csillagos eget!
 Csillagos ég, merre van az én hazám,
 Merre sirat ingemet éldesa[nyám]?

* coki (cuki) = takarodj innen (elkergető, indulatosságot, felháborodást kifejező szó)

89. Akkor szép a sűrű erdő, mikor zöld*Nagykászón*

Bara Mária, 36 éves

Gy.: Imets Dénes, 1969.

Akkor szép a sűrű erdő, mikor zöld,
 Mikor minden dalos madár belekölt.
 Dalos madár, szállj el az ablak fájára,
 Régi babám, boruljál a vállamra!

Udvaromon hármát fordult a kocsi,
 Édesanyám, a kosaram hozza ki!
 Hozza ki a behívólevelemet,
 Szeredába' nem kapják a nevemet!

*

De szeretnék az erdőbe' fa lenni,
 Hogyha engem meggyújtana valaki.
 Elégetném ezt a cudar, *betyár* világot,
 Hogy ne lássam más ölébe' a babámat.

Sűrű csillag ritkán ragyog az égen,
 s Még annál is több irigyem van nékem.
 Irigylik a szép, fiatal életet,
 Irigylik, hogy szép szeretőm van nékem.

90. Addig iszom, míg a fogam kiádzik*Nagykászón*

Nagy Lajos

Gy.: Imets Dénes, 1969.

Addig iszom, míg a fogam kiádzik,
 Míg helyébe törökbúza cikázik.
 Addig iszom, míg a fogam kiádzik,
 Míg helyébe törökbúza ciká[zik].

Spirituszból vigyítik a pálinkát,
Azér' nem lát senki rajtam jó ruhát,
Végýitenék édes téjből, ecetből,
Kisangyalom, nem élek a tiédből.

*

Fényes csillag, hej, de rég, hogy vándorolsz,
Nem láttad-e az én babám valahol?
Láttam, biz' én, a Nemere hegyébe,
Két hegy között hanyotán (hanyatt) van feküdve.

Éldesanyám, hol van az az édes téj,
Amelyikkel ekkorára növeltél?
Azt a tejet adtad volna lányodnak,
Mer' a lányod nem viszik katonának!

s Olyan vagyok, mind a jó kútbeli víz,
Irigyeim vigyeje el a nagyárvíz!
Irigyemnek nem kívánok egyebet,
Hogy ne lásson fényes csillagos eget!

*

Jaj, Istenem, de víg vótam ezelőtt,
Míg a babám sétált a kapum előtt.
De már, immár, de már, immár nem vagyok,
A szeretőm, az, aki vót, elhagyott.

Ha jelhagyott, hagyjon is el örökre,
Ő bánja meg, de én tudom, sohase.*

* Itt megszakad a felvétel. Javasoljuk az első két szövegsor megismétlését a dallam második felére.

91. Rengesd, uram, a gyermeket, hogy menjek a táncba

Kászonfeltíz

Máró János „Hegyi”, 44 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Rengesd, uram, a gyermeket, hogy menjek a táncba,
Ott vadnak a szép palákok* a nagy vígasságba.
Hess légy, ne szállj rám, ne csípd meg lábam!
Vót nékem szeretőm Galac híres várba.
Galac híres város, az utcája sáros,
Ott lakik a babám, akivel leszek páros.

92. Gyéren vettem a kenderem, sűrűn termett rajta

Kászonimpér

Pinti Jánosné Kozsok Ilona, 56 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Gyéren vettem a kenderem, sűrűn termett rajta,
Nem kell nékem a kendere, csak a pozdorjája**.
Hess légy, ne szállj rám, ne csípd meg lábam,
Majd hazajön az én babám, meggyógyul a lábam.

Gyéren vettem a kenderem, sűrűn termett rajta,
Nem kell nékem a kendere, csak a pozdorjája.
Pozdorjából tüzet teszek, megfűtözöm nála,
A babámnak a gyócsingit megszárazsztom nála.

* polák (palák) = lengyel

** pozdorja: a törött, tilolt kender és len kórójának apró, fás része, hulladéka

93. Gyéren vettem a kenderem, gyéren termett rajta*Kászonaltíz*

? Mária, 39 éves

Gy.: Imets Dénes, Sárosi Bálint, 1970.

n Gyéren vettem a kenderem, gyéren termett rajta,*s* Kell súlynak a kendere, csak a pozdorjája.

Tra-la-la, la-la-la, tra-la-la, la-la-la,

Ta-ra-la-ra-la, la-la.

să Pozdorjából tüzet rakok, megfütözöm nála,*S* a babámnak gyócsgatyját megszáritom nála.

Tra-la-la, la-la-la, tra-la-la, la-la-la,

La-la-la-la-la, la-lam.

94. Jöjjön haza, édesanyám*Ballada**Kászonimpér*

Csűrös Antalné Bartalis Margit, 42 éves

Gy.: Imets Dénes, 1969.

Jöjjön haza, édesanyám,

Mert beteg az édesapám!

Várj, lányom, egy kicsit, hadd táncoljak kicsit, minnyár' otthon leszek,

Egyet-kettőt fordulok, minnyár' hazamegyek!

Jöjjön haza, édesanyám,

Haldoklik az édesapám!

Várj, lányom, egy kicsit, hadd táncoljak egy kicsit, minnyár' otthon leszek,

Egyet-kettőt fordulok, s minnyár' hazamegyek!

Jöjjön haza, édesanyám,

Mert meghalt az édesapám!

Várj, lányom, egy kicsit, hadd táncoljak egy kicsit, minnyár' otthon leszek,

Egyet-kettőt fordulok, s minnyárt hazamegyek!

Jöjjön haza, édesanyám,

Temessük el édesapám!

Kert alatt ne vigyék, mert hosszú a karja,

s Megakad a karóba, s még visszajő a nyakamra!

95. Velem jól tudsz veszekedni*Kászonaltíz*

Balázs Györgyné Sánta Anna „Kacári”, 43 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Velem jól tudsz veszekedni,

Egy pár csizrát nem tudsz venni.

Lábam kibútt a csizmából,

Mind a csirke a tojásból[1].

Még megéred azt az időt,

Sírva mész el kapum előtt,

Megöleled kapum fáját,

Úgy siratod a gazdáját.

Én elmenyek, te itt maradsz,

Utánam hiába szaladsz,

Utánam hiába szaladsz,

Nálam kedves nem csak te vagy.

*

Elment a tyúk vándorolni,

Nem jó haza tojást tojni.

Majd hazajő sülvé-főve,

Nem ül a kakasülőre.

Én is voltam világ fia,

De most vagyok világ csúfja.

Fekete hat lovam karcsú,

Magam vagyok barna fattyú.

Én Istenem, sok búm után,
Adj egy kicsi jót es immán,
Hogy a búba' ne haljak meg,
Fájó szívem vigasztald meg!

*

sã Beteg az én rózsám, szegény,
Magam vagyok doktorlegény.
Szedek százféle virágot,
Avval tartom a rózsámot.

Ha nem használ, véle hállok,
Vaj egy éjjen eret vágok.
de Ha nem használ, véle hállok,
Vaj egy éjjen eret vágok.

*

Nincsen fonal a rúdamon,
Három pászma* matollámon**,
Azt is hat hónapig fontam,
Mégis eleget aludtam.

Édes kezem, mért nem fontál,
Édes szemem, métt aludtál?
A nász népe a kapun vár,
A nagy láda üresen áll.

Elhajtottam a csordába,
Komámasszont megtaláltam.
Panaszimot addig mondtam,
Míg a csordát visszavártam.

* pászma: meghatározott mennyiségű szálból álló feltekert fonal (tíz szál egy ige, három ige egy pászma, három pászma egy motring)

** motolla (matolla): mindkét végén T alakú, kb. 1 m hosszú rúd; közepén fogva s ide-oda fordítva az orsón vagy gombolyagban levő fonálnak pászmákba való szedésére használatos.

Kérdé uram, hogy hol jártam,
Mondám, a borjúkval vótam.
Pedig a korcsomán vótam,
Komámasszonval mulattam.

*

Lábam kibútt a csizmából,
Mind a csürke a tojásból.
Uram jól tud veszekedni,
S egy pár csizmát nem tud venni.

Immá' egyéb nincsen hátra,
Ki-ki maga szállására.
Szól a kakas, majd megvirrad,
Szemem álom nélkül marad.

Eddig, vendég, jól mulattál,
S ha tetszenék, indulhatnál.
Indulj útnak, borulj búnak,
S ne higgy minden álnok szónak!

*

Bánat, bánat, csokros bánat,
Mért raktál szívemre várat?
Várat raktál bús szívemre,
Hogy ne élhessek kedvemre.

Megyek az úton lefelé,
Senki sem mondja, jere bé.
Jere bé, babám, jere bé,
Egyedül vagyok idebé.

Egyedül hagyott a világ,
Egyedül búsulok immár.
Jere bé, babám, jere bé,
Egyedül vagyok idebé.

Én Istenem, sok bú után,
Adj egy kicsi jót es immár.
Hogy a búban ne haljak meg,
Fájó szívem vigasztald meg!

*

m Kihajtottam a csordába,
Komámasszont megtaláltam.
Panaszimat addig mondtam,
Míg a csordát hazavártam.

Ne búsuljon, komámasszon,
Csak az Isten rozst adjon.
Rozsocskából jó pálinkát,
Buzacskából jó kalácskát.
Tudja azt az öt korsócska,
Hova lett el a pálinka.

96. A búzamezőbe'

Ballada

Káoszónújfalu

Róka Ádámné, 60 éves

Gy.: Kodály Zoltán, 1912.

A búzamezőbe'
Háromféle virág,
A legelső virág
A szép búzavirág.

A második virág
A szép szőlővirág,
A harmadik *ã* virág
A szép szekfűvirág.

de Felele nékie
A szép búzavirág:
Szebb vagyok *sí* jobb *ã* vagyok
Annyival *ã* náladnál.

*

Mer' engemet visznek
Az oltári helyre,
Ott engem neveznek
Krisztus szent testinek.

Felele nékiek
A szép szőlővirág:
Szebb vagyok, jobb vagyok
Annyival náladnál.

Mer' ingemet visznek
Az oltár szegibe,
Ott engem neveznek
Jézus szent vérinek.

Felele nékiek
A szép szekfűvirág:
Szebb vagyok, jobb vagyok
Annyival náladnál.

Mer' ingem leszednek,
Koszorúba kötnek,
Legények, leányok
Kalapjukba tesznek.
Kevélyen viselnek,
Pokolra vettetnek.

97. Most akadtam a csorgóra*Kászonimpér*

Veres Istvánné Balázs Mária, 56 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1938., Budapest

Most akadtam a csorgóra,
A csorgónál egy kislányra,
Kinek alól téj a lába,
Jóféle citrom az álma.

Marozsaszőlő* ja nyaka,
Mézeskalács az ajaka,
Orca (arca) rózsá, szája cukor,
Szemöldöke selyemfodor.

Mézből van a beszéleje,
Szekfűből a nyeldekleje,
Haja kökény, foga gyémánt,
Az ínye aranposzománt**.

98. Úszik a vadkacsa odalent a vízbe'*Nagykászon*

Bara Mária, 36 éves

Gy.: Imets Dénes, 1969.

Úszik a vadkacsa odalent a vízbe',
Szépen legel a *kispej* lovam a réten.
Szépen szól a csengő a nyakába',
Páros leszek én, babám, nemsokára.

Göndör a haja[m], betyárnak születtem,
Zöld erdőben *a* fák közt nevelkedtem.
Zöld erdőben *csipkebokor* a szállásom,
Mégis a faluban a legszebb lányhoz járo[k].

Aranyos Bözsikém, amíg hozzád *ã* járãtam,
Ablakid alatt de sokszor megálltam.
Szagoltam a nyíló rezedavirágot,
Míg más odabent csókolta a szádat.

Aranyos Bözsikém, amíg hozzád *ã* járãtam,
Aztat a legényt mindig nálad láttam.
De én aztat nem hányom szemedere,
Él még *a* jó anyád, juttassa eszedãbe.

* marozsaszőlő = valószínűleg: mazsolaszőlő

** paszománt (poszománt: arany-, ezüst-, selyem- stb. fonalakból sodort, ruha díszítésére használt zsinór

ALCSÍK

99. Zöld erdőbe' lakom*Csíkmenaság*

Dánél Jakab, László Gábor, ?

Gy.: Imets Dénes, 1968.

Zöld erdőbe' lakom,
Keress fel, galambom!
Nyári folyóvíznek
Csak zúgását hallom,
Csak zúgását hallom.

Nyárnak folyóvize,
Télre megaluszik.
Bánatos a szívem,
Soha meg nem nyugszik,
Soha meg nem nyugszik.

100. Esik eső, fűtyül a szél*Csíkbankfalva*

György Gábor, ?

Gy.: Imets Dénes, 1971.

Esik eső, fűtyül a szél,
Nagyokot villámlik,
Ez a cigánsátor
Mindenütt elázik.

Öreg gázsa bujdosik az
Erdő sűrűjében,
Meglátott egy sárgarigót
A fa tetejében.

Sárgarigó azt fűtyüli
Odafönn az ágon:

Öreg gázsa a legárvább
Ezen a világon.

101. Bóthajtásos az én szobám*Ballada**Csíkbankfalva*

György Péter, 67 éves

Gy.: Imets Dénes, 1971.

Bóthajtásos az én szobám,
Még a hódvilág se' süt rám.
Maj' rásüt a nap sugara
Csikszerdai nagy fegyház[ba'].

Csereg-bereg a vasajtó,
Talán jön a tömlecbíró.
Vizitálja fejem alját,
Nem ástam-e ki a téglát?
Vizitálja fejem alját,
Nem ástam-e ki a téglát?

Csendőr urak, mit akarnak,
Talán vasalni akarnak?
s Mi vasalni nem akarunk,
Szürke csikót kantározzunk[k].

Szürke csitkó nem eladó,
Nem es zsandár alá való,
Mer' a zsandár lóra ülne,
Még a világ is rab lenne.
Mert a zsandár lóra ülne,
Még a világ is rab len[ne].

Nem fekszem én tollúpárnán,
Csak a börtön kék ruzsakján',

* Nem érthető jól a szöveg.

Szűrpokróccal takaródzom,
Jaj de bánatosan al[szom].

s Mondd meg, babám, az anyádnak,
Ne örüljön rabságimnak!
Mert ha rabságimnak örül,
Kést szúrok a szíve körül.

*

Csomortánba nem jó menni,
Fehér italt sokat inni.
Én es ittam egy pár decit,
Szegén ökrök meg es sínylik.

Azok haton elindultak,
A hegytetőn megállottak.
Kettő, mivel öregebb volt,
Annak biztos több esze volt.

102. Fehér László lovat lopott

Ballada

Csikverebes

Molnár Albertné Kulcsár Rozália, 26 éves
Gy.: Almási István, 1962.

Fehér László lovat lopott,
Hármat egy hintóba fogott.
Ezt a bíró meghallotta,
Fehér Lászlót bezáratta.

Fehér Anna meghallotta,
Hogy a bátyja el van fogva.
Fog' be, kocsis, a lovat,
Hadd menjek el a bíróhoz!

Bíró, bíró, Horváth bíró,
Szabadítsd ki a bátyámat!
Szabadítsd ki a bátyámat,
Egy véka aranyat adok.

Anna, Anna, Fehér Anna,
Nem kell nékem az aranyad,
Háljál velem egy éjszaka,
Bátyád megszabadul még ma.

Másnap reggel Fehér Anna
Elment a börtönajtóra.
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Hallod-e, mit mond a bíró?
Háljak vele egy éjszaka,
Bátyám, megszabadulsz még ma.

Húgom, húgom, Fehér Anna,
Ne hálj véle egy éjszaka!
Leányságod elveszítéd,
Bátyádnak a fejét veszik.

Fehér Anna nem nyugodott,
Vele is hált egy éjszaka,
Vele is hált egy éjszaka
Az aranyos nyoszolyába.

Éfél után két órakor
Zörgetést hall az udvaron.
Bíró, bíró, Horváth bíró,
Mi zörget az udvarodon?
Lovam viszik itatóra,
Annak zörög zabolája*.

* zablá (zabolá): vaspálcikákból álló eszköz, amelyet a kantárhoz kapcsolva a ló szájába tesznek, és amelynek két végén levő karikába a gyeplőt fűzik

Másnap reggel Fehér Anna
Elment a börtönajtóra.
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Ébren vagy-e vagy aluszol?

Felelik a többi rabok:
Ne keresd itt a bátyádat,
Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
A bitófa tetejébe!

Bíró, bíró, Horváth bíró,
Fogjon meg téged az átkom:
Mosdóvized vérré váljon,
Törülköződ lángot hányjon!

*

Fehér László lovat lopott,
Nem is egyet, hanem hatot.
Kettőt fogott hintójába,
Négyet csapott lógójára*.

Ezt a város meghallotta,
Fehér Lászlót lefogatta,
Fehér Lászlót lefogatta,
A börtönbe bezáratta.

Fehér Anna meghallotta,
Elment a börtönajtó[ra].
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Ébren vagy-e, vagy aluszol?

Ébren vagyok, nem aluszkok,
Most es rólad gondolkozok,
Ébren vagyok, nem aluszkok,
Most is rólad gondolkozok.

* lógóba (lógójába, lógójára) fogott ló: tartalékba, lógósnak, szélső hámba fogott ló

Fehér Anna nem nyugodott,
Elment a törvénybíróhoz.
Bíró, bíró, törvénybíró,
Szabadítsd meg a bátyámat!

Hoztam néked zsák aranyat,
csak Szabadítsd meg a bátyámat!
Nem kell nekem zsák aranyad,
csak Háljál velem az éjszaka!

Fehér Anna nem nyugodott,
Elment a börtönajtóhoz.
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Azt mondta *ja* törvénybíró:

Nem kell néki zsák aranyam,
Háljak vele az éjszaka.
Húgom, húgom, Fehér Anna,
Ne hálj vele az éjszaka!

Lányságidot elveszítéd,
Bátyádnak fejét vetetted,
Lányságidot elveszítéd,
Bátyádnak fejét vetetted.

Fehér Anna nem nyugodott,
Elment a törvénybíróhoz,
Vele is hált az éjszaka,
Az aranyas nyoszolyában.

Éfél után két órakor
Zereg a lánc az udvaron.
Bíró, bíró, törvénybíró,
Mi zereg az udvarodon?

Lovam viszik itatóra,
Annak zereg a kantára,

Lovam viszik itatóra,
Annak zereg a kantára.

Fehér Anna nem nyugodott,
Elment a börtönajtóhoz.
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Ébren vagy-e, vagy aluszol?

Ne keresd itt a bátyádot,
Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
Akasztófa tetejébe.

Fehér Anna nem nyugodott,
Elment a törvénybíróhoz.
Bíró, bíró, törvénybíró,
Mosdóvized vérré váljon!

Mosdóvized vérré váljon,
Törülköződ langot hányjon,
Tizenhárom sor patika
Ürüljön ki a számodra!
Tizenhárom szekér szalma
Rothadjon ki az ágyadból!

103. Gyulainé, édesanyám

Ballada

Csíkmenaság

Csedő Imre, 41 éves

Gy.: Imets Dénes, 1967.

Gyulainé, édeasanyám,
Engedje meg azt az egyet,
Hadd kérjem meg Kádár Katát,
Jobbágyunknak szép leányát!

Édes fiam, nem engedem,
Hod (hogy) megkérjed Kádár Katát,
Van itt más itt a városban,
Királyleány, báróleán.

Nem kell nékem királyleány,
Sem pediglen báróleján.
Inkább megyek bujdosásra,
Bujdosásról hosszú útra.

Gyulainé kisebb fia,
Elindult ő bujdosásra.
Addig mene, mendegéle,
Míg csak egy malomhoz ére.

Hallod-e, te mónárlegény,
Mi hír van itt a faluba?
Egyéb hírt én nem hallottam,
Kádár Katát elvesztették,
Kádár Katát elvesztették,
Feneketlen tóba vették.

Gyulainé kisebb fia
Elmene a tó partjára.
Élsz-e, rózsám, vagy meghaltál,
Vagy felőlem gondolkoztál?

Se nem élek, se nem halok,
Most is rólad gondolkozok.
Keresztet vetett magára,
Beléugrott a mély tóba.

Gyulainé, hogy megtudta,
Mind a kettőt kihúzatta,
Kőkoporsóba tetette,
Onnan úgy eltemettette.

Egyikből nőtt violaszál,
A másiktól rozmarintszál.
Addig nőttek, nőddögéltek,
Míg csak esszeöllekeztek.

Gyulainé, hogy meglátta,
Mind a kettőt leszakítja.
Kádár Kata felsóhajtott,
Felsóhajtott a mély sírből.

Éltembe' sem hagyta nyugton,
Holtam után sem nyughatok.
Verje meg az egek Ura,
Aki a szerelmet rontja!

104. Árva vagyok, nincs gyámolom

Pottyand

Tompos Árpád, 39 éves

Gy.: Imets Dénes, 1968., Csikmenaság

Árva vagyok, nincs gyámolom,
Még a vizet es gyászolom,
Árva vagyok, mint a madár,
Ki a felhőn odafönn jár.

Árva vagyok, az es leszek,
Míg a világon leszek,*
Búsulhatok, amíg élek,
Mert én arra reaérek.

* Ezt a sort az adatkozló egy szótaggal rövidebbnek énekli: Javaslat: Míg én a világon leszek.

105. Kimegyek a zöld erdőbe

Csikmenaság

András Benjámin, András Teréz, ?

Gy.: Imets Dénes, 1968.

Kimegyek a zöld erdőbe,
Fejszét veszek a kezembe,
Belevágom egy nagy fába,
Hadd szakadjon rám az ága.

Ezt az árvát ne bántsátok,
Inkább még őt pártoljátok,
Kinek nincsen pártfogója,
Még a nap se sűt le rája.

106. Menaságnak alsó részén

Ballada

Csikmenaság

Erdély Gyuláné Becze Julianna, 61 éves

Gy.: Jagamas János, 1954.

Menaságnak alsó részén
Ragyog a csillag az égen.
Én is oda való vagyok,
Hol a hajnalcsillag ragyog,
Hol a hajnalcsillag ragyog.

Újdél tájban lefeküvén,
Csak egy cseppet szenderedék.
Hát, két zsandár a fejemnél.
Azt kérdem: értem jöttetek,
Azt kérdem: értem jöttetek?
Érted jöttünk, el is viszünk,
Városházához kísérünk,
Városházához kísérünk.

Káruly József, édesapám,
Ne sajnálja két marháját!
Ne sajnálja két marháját,
Váltsa ki Anis leányát,
Váltsa ki Anis leányát!

*

Menaságnak alsó végén
Ragyog a csillag az égen.
Én is oda való vagyok,
Ahol az a csillag ragyog,
Ahol az a csillag ragyog,

Messze mentem, messze vagyok,
De a szívem mindig sajog.
Minden este az a csillag
Hazafelé csak hívogat,
Hazafelé csak hívogat.

Menaságnak alsó végén
Új csillag ragyog az égen.
Látod, babám, a csillagot,
A mi szerelmünkre ragyog,
A mi szerelmünkre ragyog.

107. Mikor a nagy erdőn kimész

Pottyand

Erdély Gyuláné Becze Julianna, 61 éves
Gy.: Jagamas János, 1954., Csíkmenaság

Mikor a nagy erdőn kimész,
Arra kérlek, vissza ne nézz!
Szívednek ne legyen nehéz,
Hogy az idegen földre mész.
Szüvednek ne legyen nehéz,
Hogy az idegen földre mész.

Kimentem az útra sírni,
Meg nem vigasztala senki.
Gyere, babám, vigasztalj meg,
Bús szívemet vigasztald meg!

108. Az úrnak de jó dóga van

Csíkmenaság

Bors Lajosné, Juliánna, 44 éves
Gy.: Imets Dénes, 1968.

Az úrnak de jó dóga van,
Örökké az árnyékba' van,
Nekem feltörik tenyerem,
Alig van száraz kenyerem.

Kevés jószág, nagy az adó,
... rendes fűre ...
Ő csak lábát lógtatgassa,
...

109. Mikor engem férjhez adtak

Csíkmenaság

Bors Lajosné, Juliánna, 46 éves
Gy.: Imets Dénes, 1970.

de Mikor engem férjhez adtak,
Tizenhárom pendelyt adtak,
Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la,
Tizenhárom pendelyt adtak, tra-la-lam.

A góc** alatt addig ültem,
Míg csak egy maradt belőle,
Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-lam,
Míg csak egy maradt belőle, tra-la-lam.

* A második versszakban meg-megszakad a felvétel, ezért a szöveget csak hiányosan tudtuk lejegyezni.

** góc = tűzhely, szobát fűtő kemence

Addig ültem a góc alatt,
 Az az egy es mind kilikadt,
 Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la,
 Az az egy es mind kilikadt, tra-la-lam.

Azt az egyet megszapultam,
 Arra is kalákát hittam,
 Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-lam,
 Arra is kalákát hittam, tra-la-lam.

Azt az egyet megfódoztam,
 A pad alá mind béraktam,
 Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la,
 A pad alá mind béraktam, tra-la-la.

110. Fürdik a holdvilág

Csíkmenaság

Ferencz Gábor, 76 éves

Gy.: Jagamas János, 1954.

Fürdik a holdvilág
 Az ég tengerében,
 Bujdosik a betyár
 Erdők á sűrűjébe.

A kasza nyelére
 Támaszkodva mondja:
 Mér' is adtam fejem
 Tilalmas dolgokra!

Ingem apám s anyám
 Tanyított a jóra,
 De mind holmi gyermek,
 Nem hallgattam soha.

Elhagytam hazámot,
 Földönfutó lettem,
 Rablók, fosztogatók
 Közé keveredtem.

Most es köztik vagyok
 Fejem szégyenére,
 Jámbor utasaim
 Nagy veszedelmére.

Meghótt édesanyám,
 Kis házam az úton
 Régen esszeroskadt,
 Áll az akasztófa.

*

Magyarország szélén
 Vagyon egy almafa,
 Az alatt kesereg
 Két magyar katona.

Egyik mondja másnak:
 Ne búsulj, barátom,
 Szép ökör a földet
 Nem magának szántja,
 Anya a szép leányát
 Nem magának tartja.

Nagyra felnöveli,
 Szárnyára ereszti,
 Távolról kesergi,
 Hogy más üti, veri.

111. Repülj, madár, repülj*Csikmenaság*

csoport, ?

Gy.: Imets Dénes, 1970., Újtusnád

Repülj, madár, repülj,

Ménaságra repülj,

Édes galambomnak

Gyenge vállára ülj!

Mondjad, én küldtelek,

Mondjad, hogy rab vagyok,

Szerelemtömlőcbe'

Talpig vasba' vagyok.

Rab vagy, rózsám, rab vagy,

Én meg beteg vagyok,

Mikor eljössz hezzám,

Akkor meggyógyulok.

112. Seprik a nagy erdő útját*Csikmenaság*

férfi, ?

Gy.: Imets Dénes, 1970., Újtusnád

Seprik a nagy erdő útját,

Viszik a székel katonát.

Úgy elviszik arra helyre,

Még a madár sem jár erre.

he, de Mikor a nagy erdőn kimész,

Arra kérlek, vissza ne nézz,

Ne legyen szívednek nehéz,

Hogy az idegen földre mész.

Úgy elmegyek, meglássátok,

Még csak hírem sem halljátok.

Mikor híreimet halljátok,

Gyászlevelem olvassá[tok].

113. Este későn ne jöjj hozzám*Csikmenaság*

Ferencz Gábor, 76 éves

Gy.: Jagamas János, 1954.

Este későn ne jöjj hozzám,

Mer' sokan vigyáznak a reám!

Az este jís későn jártál,

Ablakimon kopogtattál.

Ablakimon ne kopogtoss,

Jer bé, ha becsületes vagy!

Az anyámék lefeküdtek,

Lábujjhegyen béeresztlek.

Széket adok, leültetlek,

Ágyat vetek, lefektetlek,

Szép hajnalba' megebresztlek,

Csókot adok, s eleresztlek.

Menj bé virágos kertembe,

Szedd le virágimnak jóvát,

Csak meg ne sértsd gyenge jágát,

Megsiratod a gazdáját.

114. A brassai kórház földje homokos**Ballada***Csikmenaság*

Csedő Vendel, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1954.

A brassai kórház földje homokos,
 Azon sétál Fabriciusz főorvos.
 Főorvos úr, nagyra vóna kérésem,
 Szemfájdalmam, ha tud, rajtam segélj[en]!

să Tíz-husz forint ezüstpénzbe' nagyon szép,
 Ha kívánja, előre lefizetem.
 A brassai kórház földje homokos,
 Azon sétál Fabriciusz főorvos.

s Tüzes lápisz*, éles kés a kezében,
 Azzol megy a második emeletre.
 s Mikor engem Fabriciusz operál,
 Riszkér** asszon a fejemnél csak megáll.

s Tódor János lefogja két kezemet,
 Fabriciusz operálja szemem[et],
 Tódor János lefogja két kezemet,
 Fabriciusz operálja a szemem[et].

să Főorvos úr, köszönöm a jóságát,
 Napontai egyszeri orvoslását,
 Tódor János, köszönöm a jóságát,
 Naponta a hétszeri megszidását!

s Riszkér asszon, köszönöm a jóságát,
 Napontai kétszeri orvoslását,

* lápisz = ezüstitrát

** riszkér: „bizonyára német szó [...]. Föltehetőleg női becenév; az erdélyi szász Ries («rózsa») többes számú alany esete kicsinyítő képzővel: Riesker («rózsácskák»)", Faragó – Jagamas 1974, 465.

A szakácsnő maradjon meg magának,
 Egye meg a sűrűjét a zupának'!

Hogy ne szűrje többé átul a szitán,
 Úgy es tudjuk, hogy azt zupának híjják.
 s Elsárgultam, mint a csere levele,
 Elsárgított Fabriciusz kenyere.
 Elsárgultam, mint a csere levele,
 Elsárgított Fabriciusz kenyere.

115. Aluszol-e, te juhász*Csikmenaság*

Csedő Vendel, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1954.

Aluszol-e, te juhász,
 Aluszol-e, te juhász?
 Ejhaj, nem is szunnyodom,
 Ejhaj, nem is szunnyodom.

Jártanak-e farkasok,
 Jártanak-e farkasok?
 Ejhaj, nem is angyalok,
 Ejhaj, nem is angyalok.

*

Ugatták-e a kutyák,
 Ugatták-e a kutyák?
 Ejhaj, nem is kacagták,
 Ejhaj, nem is kacagták.

Vittenek-e el báránt,
 Vittenek-e el báránt?

* supă (román) = leves

Ejhaj, nem is hoztanak,
Ejhaj, nem is hoztanak.

Folyt-e neki a vére,
Folyt-e neki a vére?
Ejhaj, nem is a teje,
Ejhaj, nem is a teje.

116. Medve komám billeg, billeg

Csíkmenaság

Csedő Vendel, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1954.

Medve komám billeg, billeg, férjhez akar menni,
Róka komám vinnyog, vinnyog, vőfő akar lenni,
Cicus komám csavarja farkát, szakács akar lenni,
Cicus komám csavarja farkát, szakács akar lenni.

117. Búbánatom, bánat napom

Újtusnád

Fekete Péter, 70 éves

Gy.: Imets Dénes, 1970.

Búbánatom, bánat napom,
Bánom, hogy az úrnál lakom.
Este, reggel ződ fuszulyka,
Mégis jól mejen a munka.

Minden délben ordás cibre,
Úgy lesz életünknek vége.
Minden délben ordás cibre,
Úgy lesz életünknek vége.

*

Kutágosra szállott a sas,
Engem, rózsám, ne csalogass!
Csalogatott engem más is,
Náladnál szebb virágszál [is].

Ha tudtad, hogy nem szeretted,
Hálódba mért kerítettél?
Elvett vóna engem más is,
Nálodnál szebb virágszál is.

*

Árok, árok, csendes árok,
Nem gondoltam, hogy így járok.
Azt gondoltam, amíg élek,
Mindig víg napokat érek.
De jén abban megcsalódtam,
Bánatos napokra juttam.

Bánat, bánat, de nehéz vagy,
Hej, de rég a szívemen vagy.
Olyan bánat a szívemen,
Kétrét hajlott az egeken,
Ha még egyet hajlott vóna,
Szívem kettéhasadt volna.

*

Árok, árok, de mély árok,
s Nem gondoltam, hogy így járok.
Mert ha én azt tudtam vóna,
Talán fel sem nőttem volna.

Anyám, anyám édes teje,
De keserű más kenyere.
Ha ja tiéd olyan vóna,
Soha fel sem nőttem volna.

Anyám, anyám, édesanyám,
Karján felnövelő dajkám!
Csókjaiddal árasztottál,
Kezeiddel simogattál.

Utca, jutca, bánatutca,
Bánatköböl van kirakva.
Azt az én babám rakatta,
Hogy én járjak sírva rajta,
s Nem járok én sírva rajta,
Járjon az, aki rakatta.

s Megéred még azt az üdőt,
Sírva mész a kapum előtt.
Megöleled kapum fáját,
Úgy siratod a gazdáját,
s Megöleled a kapum fáját,
Úgy siratod a gazdáját.

118. Tisza partján nem jó elaludni

Csíkbankfalva

György Péter, György Gábor, 68, 34 éves
Gy.: Imets Dénes, 1971.

Tisza partján nem jó elaludni,
Mer' a Tisza vize ki szokott áradni,
Hej, mer' a Tisza ki szokott áradni.

Tisza vize folyik a Dunába,
Lejesett a kalapom a sárba,
Ej, lejesett a kalapom a sárba.

Ki felveszi, nem veszi hiába,
Jövő őszön én leszek a párja,
Ej, jövő őszön én leszek a párja.

Én felveszem, megmosom a sártól,
Tizenhárom csókot kaptam a babámtól,
Tizenhárom csókot kaptam a babámtól.

*

Árva csihány nőtt az udvaromban,
De szép legény sétál a kapumban,
De szép legény sétál a kapumban.

Édesanyám, eresszen hozzája,
Fáj a szívem, meghasad utána,
Fáj a szívem, meghasad utána.

Végigmegyek a babám udvarán,
Betekintek a piciny ablakán,
Betekintek a kicsi ablakán.

Rózsa nyílik, csukros szegfű fakad,
Véled, babám, nem lehetek szabad,
Véled, babám, nem lehetek sza[bad].

119. Csíkszentgyörgyi havas alján van egy fa

Csíkbankfalva

György Péter, 68, éves
Gy.: Imets Dénes, 1971.

Csíkszentgyörgyi havas alján van egy fa,
Oda van a kis pej lovam akasztva.
Ej, kantárszára igen hosszúra van eresztve,
Ne sírj, babám, nem leszel elfelejtve!
Ej, kantárszára igen hosszúra van eresztve,
Sírhatsz, babám, mer' el leszel felejtve.

Csíkszentgyörgyi zöld erdőbe' születtem,
Anyám se' volt, mégis felnővelkedtem.
Ej, úgy nőttem fel, mind erdőbe' *ja* vadrózsa,
Volt szeretőm, még tizenöt éves koromba'.

120. Sárga lábú kis pacsirta

Újtusnád
Fekete Péter, 70 éves
Gy.: Imets Dénes, 1970.

Sárga lábú kis pacsirta,
Ne szállj ablakimra sírva,
mer' ha Sírva szállasz ablakimra,
Katonának vagyok írva.

Katona az én életem,
Jobb vállamon a fegyverem.
Mikor én azt megzergetem,
Sirat engem a kedvesem.

Sirat engem a madár is,
Földre lehajlik az ág is,
Az is azér' lehajlik *a* földre,
Szólna hozzám, ha lehetne.

Szólna hozzám, de már késő,
Ferencz József szava első.
Ő ad nékem inget s gagyát,
Sárga zsinóros harisnyát.
Csákót is ad a fejembe',
Nap ne süssön a szemembe.

121. Úgy szeretem az öreg

Csatószeg
Gábor Antal, 66 éves
Gy.: Imets Dénes, 1970.

Úgy szeretem az öreg,
Mint az ökör a cöveket,
Éjhaj, zörög a levél,
Nem zereg, ha nem fújja a szél.

Úgy szeretem az ifiat,
Mind a sas a csirkefiat,
Éjhaj, zörög a levél,
Nem zörög, ha nem fújja a szél.

Árpatörek, búzatörek,
Szökhethék a szegény öreg,
Éjhaj, zereg a levél,
Nem zereg, e nem fújja a szél.

122. Fekete városba' veres torony látszik

Csikmenaság
Szenyes István, 65 éves
Gy.: Imets Dénes, 1968.

Fekete városba' veres torony látszik,
Ott es az én babám más ölébe' játszik.
Itt is *ã* kilátszik, hogy *ã* nincsen igaz szüve,
Enyém a gyűrűje, másnak szeretője.

Erdei vadãmadár, *ã* ki az erdőkön jár,
Csattogtatja szárnyát, s veri szívem búját.
Ó, csendítsd *ã* meg, *ã* pendítsd *ã* meg *ã* nyelvednek szólását,
S úgy verj bús szívemnek egy vigasztaló nótát!

Csíkszerdai csárdába' van egy *ã* kerek aszátal,
 Azon van egy pohár méreggel megtöltöve,
 Az a teli pohár akárkié lenne,
 Csak értem eljönne a gyönyörű halál.

123. Mos' jöttem Gyuláról

Csikszentkirály
 Székelyné Léstyán Mária, 70 éves
 Gy.: Imets Dénes, 1971.

sã Mos' jöttem Gyuláról,
 Gyula városából,
 Ismernek is engem
 Lovam járásáról.

Az én lovam fakó,
 Magam vagyok Palkó,
 Lovam négy lábáról
 Lehullot a patkó.

Csak egy maradt rajta,
 Az is kotyog rajta,
 Kovács, jó barátom,
 Szoríts egyet rajta!

s Amott jön egy legény,
 De szomorú szegény,
 Látom a szájáról,
 Szállást kérne szegény.

s Adok neki szállást,
 Lovának megállást,
 Hogyha felfogadja,
 Engem szeret, nem mást.
s Hogyha felfogadja,
 Engem szeret, nem mást.

124. Szénabuglya, ne gurulj, de ne gurulj

Csikszentkirály
 Léstyán Bálint, 43 éves
 Gy.: Imets Dénes, 1971.

ã Szénabuglya, ne gurulj, de ne gurulj,
hí Barna kislány, ne búsulj, de ne búsulj!
 Búsulhatsz még, míg a világ, s ej, de világ lesz,
 Míg az égen egy ragyogó csillag lesz.
sí Búsulhatsz még, míg a világ, s ej, de világ lesz,
 Míg az égen egy ragyogó csillag lesz.

Piros alma, ha leszakítanálak,
hã Mit szólanál, rózsám, ha elhagynálak?
s Nem szólanék, régi babám, hej de egyebet,
 Sohase' lásd meg a csillagos eget!

125. Barna Pista elindult az erdőbe

Ballada
Csikbánkfalva
 György Péter, 68, éves
 Gy.: Imets Dénes, 1971.

Barna Pista elindult az erdőbe,
 Útitársa lefeküdt az ösvénybe,
 Útitársa lefeküdt az ösvénybe,
 Barna Pista kést nyomott a szívébe.

Véres lett a Barna Pista ruhája,
 Nincsen néki, ki kimossa tisztára.
 Mos' ki, anyám, ingem, gatyám fehérre,
 Hónap megyek csendbiztos úr elébe!
 Mosd ki, anyám, ingem, gatyám fehérre,
 Hónap visznek csendbiztos úr elébe.

Csendbiztos úr, adjon Isten jó napot!
Adjon Isten, Barna Pista, mi bajod?
Csendbiztos úr, szívem nyomja a bánat,
Egy kislányér' megöltem a komámot.

Kár volt néked, Barna Pista, ezt tenni,
Egy kislányér' a komádott megölni.
Csendbiztos úr, régen volt ellenségem,
Ez a kislány úgyse' lesz feleségem.

Jaj de szépen kifaragták azt a fát,
Amelyikre Barna Pistát akasszák.
Fújja a szél fehér ingét, gatyáját,
Odahaza más öleli babáját.
Fújja a szél a gyócs ingét, gatyáját,
Odahaza más öleli babáját.

*

De szeretnék az erdőbe' fa lenni,
Annak is a bükkfa levele lenni,
Mer' a bükkfa kék lánggal ég, füst nélkül,
Árva szívem soha nincs bánat nélkül.

De szeretnék a templomba bemenni,
Amikor a régi babám esküszik.
Meghallgatnám, hogy tagad ki szívéből,
Letépném a koszorút a fejéről.

Én Istenem, adj erőt a lovamnak,
Hadd keressek más szeretőt magamnak!
Mer' aki volt nem akar már szeretni,
Barna vagyok, szőkét akar elvenni.

126. Korán reggel megfújják a trombitát

Csikmenaság

Férfiak, ?

Gy.: Imets Dénes, 1970., Újtusnád

Korán reggel megfújják a trombitát,
Minden baka szedje fel a resztungját!
Én is felhúzzom a rövid szárú, ráncos csizmámat,
Bemegyek az istállóba, pucolom a kis pej lovamot.

Zupás** őrmester úr hívat az őrszobára,
Mér' nem jelentkeztem reggel kilenc órára?
Zupás őrmester úr, nem hallottam fújni a trombitát,
Gyenge volt a babám karja, puhára vetette az ágyat.

Meglásd, baka, beteszlek az egyesbe,
Ott látod meg, hogy lesz az ágy megvetve:
Két szál deszka meg egy sáros hátú bakaköponyeg,
Látod, csárdás kisangyalom, ilyen a katonaviselet.

127. Sokat áztam-fáztam és fáradoztam

Csikbánkfalva

György Péter, 68, éves

Gy.: Imets Dénes, 1971.

[Sokat] áztam-fáztam és fáradoztam,
s Míg a bukuresti kaszárnyára rátaláltam.
s Eszembe jut, van nékem egy magyar hazám is,
Ej, abba sirat az én kedves babám is.
s Eszembe jut, van nékem egy szülőházam is,
Ej, abba sirat öreg édesanyám is.

s Magyar gyerek búval éli világját,
s Levelébe' írja meg a panaszát.

* rüstung (német) = felszerelés

** zupás őrmester = továbbbszolgáló altiszt

Üdvözlettel, forró csókkal szépen lezárja,
Ej, úgy küldi a szeretője számára.
Üdvözlettel, forró csókkal szépen lezárja,
Ej, úgy küldi az édesanyja számára.

Záporosó tavasszal hull lefelé,
s Akkor kezd a köztársaság sorozni.
sí Be is szedi a legények, hej, de legszebbét,
Sok ügyes lány sirassa szeretőjét.
s Be is szedi a legények, hej, de legszebbét,
Sok jó anya sirassa ja gyerekét.

s Román káplár a gárdába* állított,
s Rományosan adta ki ja parancsot.
s Nem bírom én elgondolni soha magamba,
Mikor leszek szabad az én hazámba.
s Nem bírom én elgondolni soha magamban,
Mikor leszek szabad az én hazámba.

128. Jó estét, jó estét

Ballada

Csikverebes

Molnár Albertné Kulcsár Rozália, 26 éves

Gy.: Almási István, 1962.

Jó estét, jó estét,
Székváriné asszony!
Itthon-e a lánya,
Székvári Mariska?

Itthon van, itthon van,
Bent van a szobába,
Le van már feküve
Rézgombos díványba.

Keltse fel, keltse fel,
Engedje a bálba,
Lakkszárú cipőjét
Húzza a lábára!

Szép báli ruháját
Vegye fel magára,
Két aranygyűrűjét
Húzza az ujjára!

Húzzátok, cigányok,
Estétől reggelig!
Székvári Mariskát
Meg kell táncoltatni.

Engedj ki, engedj ki
Engemet lehűlni,
Lakkszárú cipőmből
A vért kiönteni!

Nem mész ki lehűlni,
Meghüttöd magadat.
Azért vagy a bálba,
Mulasd ki magadat.

Jó reggelt, jó reggelt,
Székváriné asszony!
Itthon-e a lánya,
Székvári Mariska?

Itthon van, itthon van,
Bent van a szobába,
Le van már pihenve
Gyászos koporsóba.
Harangoznak délre,
De nem délebedre,
Székvári Mariskát
Viszik temetőbe.

* gardă (román) = őrség

Tíz legény kíséri,
 Hat teszi a sírba,
 Az apja, az anyja
 Zokogva sirassa.

Verje meg az Isten
 Azt az édesanyát,
 Ki bálba ereszti
 Egyedül a lányát!

Este elereszti,
 Reggelig nem lássa,
 Reggel nyóc órákor
 Halva viszik haza.

*

Ballada

Este van, este van,
 Nyócat üt az óra,
 Minden ügyes kislány
 Készül a fonóba.

Aranyos Bözsi is
 Oda készült volna,
 Ha a csillagos ég
 Be nem borult volna.

Aranyos Bözsike,
 Mi bajod érkezett,
 A szoknyád eleje
 De megrövidedett.

Szabó nem jól szabta,
 Varró nem jól varrta.
 Aranyos Bözsikém,
 Szerelmünk okozta.
 Leányok, leányok,
 Rólam tanuljatok,
 Este a legénynek
 Csókot ne adjatok.

Mer' az a páros csók
 Meglátszik rajtatok,
 Kilenc hónap múlva
 Megnő a hasatok.

Anyám, édesanyám,
 Csak azt engedje meg,
 Kertembe menjek ki,
 Virágim nézzem meg!

Aranyos Bözsike
 Kiment a kis ker'be,
 Aranyos virágot
 Szedett a kezébe.

Virágok, virágok,
 Szépen virítsatok,
 Hogyha én meghalok,
 Mind elhervadjatok!

Harangok, harangok,
 Szépen kongassatok,
 Hogyha én meghalok,
 Engem sirassatok!

129. Ihaja, ezt a kislányt nem az anyja nevelte*Csikverebes*

Molnár Albertné Kulcsár Rozália, 26 éves

Gy.: Almási István, 1962.

Ihaja, ezt a kislányt nem az anyja nevelte,
 Ihaja, zöld erdőben a vadgalamb költötte.
 Nem kell néki édesanyja cifra selyemdunyhája,
 Ihaja, betakarja szeretője subája.

Ihaja, sárga virág, ha leszakítanálak,
 Ihaja, mit szólanál, rózsám, ha elhagynálak?
 Mit szólanék, édes rózsám, ha így hozta az idő,
 Tyuhaja, ritka most az igaz szívű szerető.

*

Ihaja, ha csakugyan asszon lesz a leányból,
 Ihaja, kerek kontyot repítnek a hajából.
 Kerek kontyát a faluba' jaj de sokan megnézik,
 Ihaja, a faluba' jaj de sokan irigylik.

KÖZÉPCSÍK**130. Ó, Szent István, hát még alszol-e***Névnepköszöntő**Csikrákos*

Silló Gáspárné, 49 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Ó, Szent István, hát még alszol-e,
 Ily sokáig hát még nyugszol-e?
 Serkenj fel álmodból,
 És kelj fel ágyadból,
 Mert mi hozzád jöttünk!

Mondd meg, hogy beeresztesz-e,
 Azt is mondd meg, szívesen látsz-e!
 Mert ha nem, megtérünk,
 Más szállást keresünk,
 Megyünk, honnan jöttünk.

Kívánjuk, Isten éltesse,
 Sok jóba' szerencséltesse!
 Éljen sokaknak soká,
 Szebbeket, jobbakot,
 S frissebbeket, ámen!

131. Nem vétettem semmit*Csikrákos*

Péter Sándor, 58 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Nem vétettem semmit
 Hazám falujának,
 Mégis bésoroztak
 Engem katonának.

Huszárnak sorozott,
Sarkantyút is adott.
Verje meg az Isten,
De megszorított!

Ahogy besoroztak
Engem katonának,
Visznek nemsokára
Hercegovinába.

Hercegovinába,
Nagy Mostar várába,
Ülöm a lovamot,
Babám, nemsokára.

132. Csomortánba' nem jó várni

Ballada

Csobotfalva

Sorbán ?, ?

Gy.: Imets Dénes, 1969.

Csomortánba' nem jó várni,
Csomortánba' nem jó várni,
Fehér pálinkát kell inni,
Fehér pálinkát kell inni.

A marhák meguntak várni,
Haza jakartak ők lenni (menni).
Kimentek Vasond fejire,
Kimentek Vasond fejire.

A két ökör öregebb vót,
Lehet, annak több eszik volt.
Megtértek Csomortán felé,
Ott azt mondták, hogy gyertek bé!
Valamilyen böjt vót nekik,

Árpaaszalmát adtak enni[k].
Az es jó vót, ha más nem volt,
Ha ja gazda mást nem ado[tt].

A más kettő lefeküdtek,
Szép reggelig kérődzgette[k],
Egy fa alá lefeküdte[k],
Szép reggelig kérődzgette[k].

Kértem Rózát, hol a marhád,
Hát a megváltómot szidják.
A vacsorát elékértem,
Szép csendesen levetkőztem.
Egy csipor kávé bétettem,
a Ház földjire lefeküdtem.

Reggel menyek az istállóba,
Jaj, Istenem, nincsen marha.
Jaj, Istenem, nincsen marha,
Kell-e, Sándor, több pálinka?

Reggel menyek a komámhoz,
Hát a lámpák lecsavartlan.
Hogy a lámpát lecsavarta,
az Apró pénzt olvasgatta.

Mi van, komám, mi a bajod,
A pénzinek mennyi híja?
Valamilyen pálinka vót,
De je biz' jó derága vót.

Jöjjön, komám, az angyalát,
Jóska s Róza ja marhák után!
Kézilámpát a kezünkben,
Úgy menyünk Vasond fejire.

Menyünk lo ki Vasond felé,
Hát a tinó jó ott elé.
Jöjjön, komám, az angyalát,
Hallom a Fickóm harangját!

133. Patak partján álmos voltam

Ballada

Csíkrákos

Péter Sándor, 68 éves

Gy.: Imets Dénes, 1968.

Patak partján álmos voltam,
Jött az eső, elszaladtam
Aludni egy esztenába,
Találtam embert bundába.

A sötétbe' megkérdeztem,
Kiléte'ről érdeklődtem.
Azt mondta, Platinszki vagyok,
Ötszáz lovat zsákmányolok.

Ha felülök a hátára,
Elvágatok messze tájra.
Amire én megvirjadok,
A határon rég túl vagyon.

Elmondott szavai után
Halkabb hangon szóla hozzám:
Kihez van szerencsém, kérdi,
Bátran mondtam, hogy Ződ Marci.

Öröme'ről nyilatkozott,
És velem kezet szorított.
Azt felelte gráciánum,
Most már szaktársra találo[k].

Kiméne az esztenából,
Kivetkőzék a bundából.
Sípjába belesippantott,
Felmondta a barátságot.

Az esztenából kinéztem,
Kilenc csendőr áll körülöm,
A tizedik ajtót nyita,
Kezeimet megláncozta.

Hányszor nem szóltam igazat,
Mindig a napom fennmaradt.
Most az igazért kötöznek,
Szamosújvárra kísérnek.

134. Ezerhétszázhatvannégy év

Ballada

Csíkrákos

Péter Sándor, 68 éves

Gy.: Imets Dénes, 1968

Ezerhétszázhatvannégy év
Január hét virradóra
De sok ártatlan székel vér
Madéfalván hull a hóra.

Vértől piros az Olt vize,
Piros víz foly a Dunába.
Aki elmegy onnan élve,
Bujdosik a nagyvilágba.

Kik a gyepűvédelmezést
Kötelességnek tartották,
Szalonka-völgyi naggyűlést
Előző napon megtartottá[k].

És aközbe' hírvivő jött,
A Bukov lovasfutárja,
Hogy a székely kiküldöttek
Menjenek *fel* Madéfalvára.

Szállásolják el magukat,
Mindenki az éjszakára,
Hogy pihenve várhassanak,
A Bukov akaratára.

Holnap reggel korán ott lesz
A királyné személyese[n],
Hogy az újabb rendeletet
Madéfalván kihirdesse.

Szalonkából azétt ment a
Tömeg nép Madéfalvára,
de Azon éjnek hajnaláig
Senki se gondolt *a* halálra.

A hajnali kakas szavát
Ágyúszó helyettesíté,
Kit a golyó el nem talált,
Megrémülve felébreszté.

Minden lélek megpróbálta
Menekülni ki belőle,
De a falu katonával
Három oldalról *van* kerítve.

És a Bukov katonái
Olyan dühösök valának,
Aki menekült feléjük,
Élve *még* egyet se hagyána[k].

Szegén székely árva népe
Maga veszedelmét látva,

Sorsa nem tért javulásra,
Bujdosik a nagyvilágba.

135. Sír a madár, sír az ágon

Csíkrákos

Péter Sándor, 58 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Sír a madár, sír a száraz ágon,
Árva vagyok ezen a világon.
Hűvös szellő lengeti az ágot,
Fáj a szívem, gyötöri a bánót.
Hűvös szellő lengeti az ágat,
Fáj a szívem, gyötöri a bánat.

Házunk előtt nőtt fel egy almafa,
Rászállott a sárgarigó fia.
Legszebb ágról mind azt kiabálja,
El vagyok én a babámtól zárva.

A baracfa pirosat virágzik,
Kis pej lovam alatta cicázi[k].
Cicázz, lovam, úgysem cicáz' többet,
Mer' engemet katonának visznek.
Cicázz, lovam, úgysem cicáz' többet,
Mer' engemet Boszniába visznek.

136. Elindultam szép hazámból

Csíkcsmortán

Székely Ferenc, 1927.

Gy.: Juhász Zoltán, Sáringer Kálmán, Dsupin Pál, Fábián Éva, 1996.

[El]indultam szép hazámból,
Elbúcsúztam a babámtól.
Ej, úgy elbúcsúztam szegénytől,
Mind a fa ja levelétől.

de Ha *ja* faludba' megélhatsz,
 Idegen földre ne siess!
mer' Ott idegennek, naplopónak,
 Megszidnak ott csavargóna[k].

s Kicsi rózsám, adjál szállást,
 Mer' meguntam a vándorlást!
 Ej, éjjel-nappal *azt* a *sok* vándorlás[t],
 Este-reggel a sok sírás[t].

Anyám engem megátkozott,
 Mikor a világra hozott.
 Megferesztett, s elaltatott,
 Félreállott, s úgy átkozott.
 Ej, azt az átkot mondta reám,
 Ország-világ legyen hazá[m].

*

s Feljött a nap *s* szépen ragyog,
 Én még az utcákon vagyok.
 Jön a babám, tudom *én*, *hogy* szeret,
 Gondolom, hogy hazavezet.
 Ej, jön a babám, tudom *azt*, *hogy* szeret,
 Jól tudom, hogy hazavezet.

137. Nincs igazság mostan sehol az ég alatt

Csíkrákos

Péter Sándor, Péter Ágnes, 68, ? éves
 Gy.: Imets Dénes, 1968.

n Nincs igazság mostan sehol az ég alatt,
 Az igazság napja mióta elhaladt.
 Jobb törvén vót akkor, ki előbb született,
 Előtte *egy* ifjabb lány férjhez nem mehetett.

Ideje volna már, *ha* új törvényt hoznának,
 E szörnyű nagy hibán, ha változtatnána[k].
 Hogy egy ifjú lánynak *a* férjhezmenetele
 Az idősebb lányét meg ne előzhesse.

Ezért kellene már törvénybe iktatni,
 Lánynak ne engedni túl megöregedni,
 Hogy egy lány se lenne anyja a többinek,
 Sokkal jobb, ha örvend *a* részeges férjének.

138. Ezt a százast látod-e

Csikcsomortán

Székely Ferenc, 1927.

Gy.: Juhász Zoltán, Sáringer Kálmán, Dsupin Pál, Fábíán Éva, 1996.

s Ezt a százast látod-e,
 Ha megiszom, régi babám, bánod-e?
 Én a százast nem bánom,
 Jön a tavasz, kikeresem a nyáron.
 Addig iszok, mulatok,
 Még az éjjel gagya nélkül maradok.

Fehér faszulykavirág,
 Gyere hozzám, édes rózsám, napvilág!
 Gyere hozzám sötétbe,
 Hogy nézzek a két ragyogó szemedbe!

139. A kisasszon papucsába

Csíkrákos

Márkos Román Dénes, 1904.

Gy.: Imets Dénes, 1970.

A kisasszon papucsába,
 Csigi-bagari,
 Szálka ment a lábujjába,
 Csigi-bagari,

Mind asz' mondta, pickáljam ki,
Csigi-bagari,
De ő aztot nem állja ki,
Csigi-bagari,

140. Olyan feleségem vagyok

Csikrákos

Péter Sándor, 58 éves
Gy.: Sárosi Bálint 1958.

Olyan feleségem vagyok,
Hét országon híre vagyok,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

Reggel felkel tíz órákor,
Feje olyan, mind egy bokor,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

Feje olyan, mind egy bokor,
Lábaköze, mind egy szotyor*,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

Kenyeret is jól tud sütni,
Ötször-hatszor befűt neki,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

* szatyor (szotyor): gyékényből, háncsból, szalmából, újabban nylonból kötött, ill. szövettől bőrből készített, kétfülű, felül nyitott, táskaszerű tartó, amelyet kisebb tárgyak hordására, főleg bevásárláskor használnak

Ötször-hatszor befűt neki,
Mégis sütelen (sületlen) szedi ki,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

A tehenet mikor feji,
Orra leve csepeg belé,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

A puliszkát kevergeti,
s A taknya a térgyit veri,
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

A fejébe' olyan tetű,
Mind egy valóságos kettyű (kesztyű),
Sej, dínomdánom,
Míg élek is bánom,
Hogy megházososodtam.

141. Megy a kislány a kertjébe

Csikrákos

Péter Sándor, 68 éves
Gy.: Imets Dénes, 1968.

Megy a kislány a kertjébe,
Virágot hoz a kezébe,
Feltűzni a mejjemre.
Ha feltűzi a mejjemre,
Beleesek egy mély verembe,
A rózsám szerelmébe.

Gyere, rózsám, simogass meg,
A szívemet vigasztal' meg,
Ebben a mély verembe!
Ne hagyj egymagamra benne,
Ne haljak meg a lelkedbe',
Ebben a mély verembe'!

Ha egymagamra hagysz benne,
Meg kell haljak a lelkedre,
Ebben a mély verembe'.
Ha nem hagysz magamra benne,
Vidámság tel a szívembe,
Öröm az életembe.

*

Megy a kanász a cserésbe',
Belefúj a fakürtjébe,
Szépen hallszik messzire.
Megfordult a cserés (cserjés) aljá[n],
Végignéz a sertéscsordán,
Megszámlálja azután.

Megtudta, hogy kettő héja (híja),
Elmaradt egy fias koca,
Nem hajlott a kürtszóra.
Mikor jól meg lesz szomjazva,
Eléáll az itatóra,
Vizet inni a makkra.

Elément az egész csorda,
de Nem jött meg a fias koca,
Arra az itatóra.
Haragjába' megátkozta:
Mikor jól meg lesz elhívva,
Menjek el a torodra!

142. Hajnali szép csillag ragyog

Csikrákos

Márkos Román Dénes, Márkos Román Dénesné Róza, 1904., 61 éves
Gy.: Imets Dénes, 1970.

Hajnali szép csillag ragyog,
Én meg a kocsmába' vagyok.
Aj, Istenem, hogy szégyellem,
Hogy reggel kell hazamennem.
De én aztot nem teszem,
Hazamegyek, lefekszem,
Kialuszom magamot szép csendesen.
sã De én aztot nem teszem,
Hazamegyek, lefekszem,
Kialuszom magamot szép csendesen.

Feleségem, ki a házból,
Mos' jövök a korcsomából!
Aj, Istenem, hogy szégyellem,
Hogy reggel kell hazamennem.
De én aztot megteszem,
Hazamegyek, lefekszem,
Kialuszom magamot szép csendesen.

*

Bóti virág a zsebembe,
Meghalok szégyeltembe.
Jaj, Istenem, hogy szégyellem,
Hogy reggel kell hazamennem.
De én többet nem teszem,
Hazamenyek s lefekszem,
Kialuszom magamot szép csendesen.

Hajnalcsillag fenn az égen,
Várnak otthon réges-régen.
Jaj, Istenem, hogy szégyellem,

Hogy reggel kell hazamennem.
De jezt többet nem teszem,
Hazamenyek s lefekszem,
Kialuszom magamat szép csendesen.

143. Sárga lábú kispacsirta

Csíkrákos

Péter Sándor, 58 éves
Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Sárga lábú kispacsirta
Ne szállj albakimra sírva,
Ne szállj ablakimra sírva,
Katonának vagyok írva!

Katona jaz én életem,
Jobb vállamon a fegyverem.
Mikor én azt megzergetem,
Sirat engem a kedvesem.
Mikor én azt megpengetem,
Sirat engem a kedvesem.

Sirat engem a madár is,
Fődre lehajlik az ág is.
Az is azért hajlik a földre,
Szólna hozzám, ha lehetne.

Szólna hozzám, de már késő,
Eltőt már a sok szép idő.
Ferenc József trombitája,
Siralmas a hallgatása.

*

Betyárballada

Tisza partján elaludtam,
Jaj de szomorút álmodtam.
Megálmodtam azt az egyet,
Hogy a babám mást is szeret.

Mikor onnan felébredtem,
Kilenc csendőr áll előttem.
Zsandár urak, mit akarnak,
Talán vasazni akarnak?

Nem akarunk mi vasazni,
Szilaj csitkót kantározni.
Szilaj csikó nem eladó,
Nem is zsandár alá való.

Mer' a zsandár lóra ülne,
Még a madár is rab lenne.
Mer' a zsandár lóra ülne,
Még a madár is rab lenne.

*

Szeress, szeress, de néz' meg kit,
Mer' a szerelem megvakít.
Engemet is megvakított,
Örökre megszomorított.

144. Jaj de szépen harangoznak

Csíkrákos

Péter Sándor, 58 éves
Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Jaj de szépen harangoznak,
Talán az én galambomnak,

Jaj de szépen harangoznak,
Talán az én galambomnak.
Bárcsak addig ne temetnék,
Míg én innét odamennék,
Míg én innét odamennék.

Töltik a nagy erdő útját,
Ki az udvarhelyi részig,
Azon mennek a reguták,
Egész Székelyudvarhelyig.
Udvarhelyen nem maradnak,
Galíciába indulnak,
Galíciába indulnak.

Állj meg, babám, kérdjelek meg:
Mikor elmész, hol kaplak meg?
Állj meg, babám, kérdjelek meg:
Mikor elmész, hol kaplak meg?
Gyere fel Galíciába,
Hol egyvégbe' van két kaszárnya,
Hol egyvégbe' van két kaszárnya.

Galícia szép nagy helység,
Mind ellepte az ellenség,
Galícia szép nagy helység,
Mind ellepte az ellenség.
Az ellenség majd megtudja,
Hogy a székely jó katona,
Hogy a székely jó katona.

Galícia közepébe',
Van két kaszárnya egyvégbe',
Galícia közepébe',
Van két kaszárnya egyvégbe'.
Mind ott vannak a székelyek,
Ott búsúlnak ők szegények,
Ott búsúlnak ők szegények.

145. Esik eső, sár vagy az utcán

Csikrákos

Simon Mártonné, 72 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Esik eső, sár vagy az utcán,
Barna kislán sírva mos a Tiszán,
Barna kislán sírva mos a Tisz[án].

s Ne sírj, lányom, ne sírj, a faluban
Maradt legén még a te számodra,
Maradt legén még a te számod[ra]!

s Maradt, anyám, de ha nem szeretem,
Gyászos vele az egész életem,
Gyászos vele az egész életem.

146. Erdő, erdő, de szép kerek erdő

Csikrákos

Péter Sándor 58 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Erdő, erdő, de szép kerek erdő,
Járja aztat betyár, tizenkettő.
Körülfogták a zsandárok, menekülnek a betyárok,
Ne hagyj el, angyalom, fáj a szívem nagyon!

Búza, búza, de szép tavasz-búza,
Közepében van három piros rózsa.
Ki fogja azt learatni, ha el fogok masírozni?
Csárdás kisangyalom, fáj a szívem nagyon.

147. Aj, Istenem, de víg voltam ezelőtt*Csíkrákos*

Márkos Román Dénes, 1904.

Gy.: Imets Dénes, 1970.

s Aj, Istenem, de víg voltam ezelőtt,
Míg a rózsám sétált a kapunk elő[tt].
De most mindenféle késő, hasztalan,
Ő a boldog, s én a boldogtalan.*

s Édesanyám sokat intett a jóra,
Hogy legyek kocsmába borinnya (bort inni).
Nem hallgattam édesanyám szavára,
Rávittek a lányok a csalfaságra.
sã Nem hallgattam édesanyám szavára,
Rávittek a lányok a csalfaságra.

148. Piritusból vegyítik a pálinkát*Csíkrákos*

Márkos Román Dénesné Róza, 52 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Piritusból** vegyítik a pálinkát,
Azér' nem lát senki rajtam jó ruhát.
Nem csinálják édes tejből, ecetből,
Ez a csalfa kirabolt a pénzemből.

Édesanyám, adjon Isten jó estét,
Hazajöttem, mind egy váratlan vendé[g].
Örömeire jöttem haza, nem búra,
Katonaságtól vagyok szabadulva.

* Ez a szövegsor egy szótaggal rövidebb, így a dallam is sérül. Javasoljuk ezt is 11 szótaggal énekelni: Ő a boldog, s én vagyok boldogtalan.

** spiritus (piritusz) = szesz, alkohol

Édesanyám, adjon Isten jó jestét,
Hazahoztam ezt a barna menyecské[t].
Nem azért hoztam haza, hogy szeressem,
Szegén vagyok, boldogságot kerestem.

149. Kicsi Pottyond vékon szovú harangja*Csíksomortán*

Székely Ferenc, 1927.

Gy.: Juhász Zoltán, Sáringer Kálmán, Dsupin Pál, Fábián Éva, 1996.

Kicsi Pottyond vékon szovú harangja
Nem harangoz többet nékem hajnalra.
Mer' ezután kürtöt fújnak hajnalra,
Akkor ülök fel a kis pej lovamra.

Kicsi lovam, ha megindult, hadd menjen,
Én utánam senki ne keseregjen.
sã Mert az, aki énutánam kesereg,
A' csalja meg az én árva szívemet.
Mert az, aki énutánam kesereg,
A' csalja meg az én árva szíveme[t].

*

Szároz ágon azt fűtyöli a rigó,
Szerелеmből nem parancsol a bíró.
Sem a bíró, sem a kántor, sem a pap,
A vőlegén oda mejen, ahol kap.

Édesanyám szépen növelt engemet,
Mégse tudja jaz én bús életemet.
Mer' ha tudná az én bús életemet,
Éjjel-nappal megsiratna jengemet.
Mer' ha tudná az én bús életemet,
Minden este megsiratna jengemet.

Édesanyám karján növelt engemet,
Mikor engem karjai közt renget[ett].
Akkor mondtad: jó leszel katonának,
Rabja leszel széles ez nagyvilágnak.

*

Ha még egyszer húszesztendősen lehetnék,
A lányokkal széjjel-hosszan nevezhetnék.
Választanék olyan igaz szeretőt,
Ki elvárja ezt a három esztendőt.

150. Ker'ben a virág összesen, lábom összetörtem

Vacsárcsi

Szőcs Szilveszterné, 48 éves

Gy.: Imets Dénes, Sárosi Bálint, 1970.

Ker'ben a virág összesen,* lábom összetörtem,
De jól adta az Isten, hogy férjhez nem mentem.
Férjhez mentem volna, rossz uram lett volna,
Mástól féltett vóna, sokszor megvert vóna.

151. Azt a kutya mindenit a vén csizmadiának

Csíkrákos

Péter Sándor, 58 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Azt a kutya mindenit a vén csizmadiának,
Nekinyomta Juliskát a sarjűbuglyának.
Sej-haj, Juliska, drága kicsi Juliska,
Olyant fordult a szoknya, eldőlt a buglya.

* Az első szövegsorban az előadó egy szótaggal többet énekel. Javaslát: *Ker'ben virágot szedtem, lábom összetörtem.*

Azt a kutya mindenit a csirkefogójának,
Mé' nem hagyott békít annak a sarjűbuglyának.
Ha eldőlt a boglya, nem törött be a csontja,
Csak a kicsi Mariskának megfájdul a hasa.
Ha eldőlt a boglya, nem törött be a csontja,
De a kicsi Mariskának megfájdul a hasa.

Van nekem egy szép szoknyám, de nem az uram vette,
A szépvízi vásárba' még a farom szerezte.
Köszönöm a faromnak, farom elejének,
Dombon ülő kispinámnak, szőrös elejének.

152. Töltik a nagy erdő útját

Vacsárcsi

Fodor Mózes, 1897.

Gy.: Imets Dénes, Sárosi Bálint, 1970.

Töltik a nagy erdő útját,
Viszik a székel katon[át].
Viszik, viszik szegényeket,
Szegény székel legénye[ket].

Úgy elviszik arr' a helyre,
Galícia közepé[be].
Galícia közepébe'
Két kaszárnya van egyvégbe'.

Abba' vannak a székelyek,
Abba' búsnak a szegé[nyek].
Kihajolnak ablakjukba,
Rózsa nyílik csákoju[kba].

Rózsa nyílik, szegfű hajlik,
Az én babám szova ha[llik].
Mit érek a szavával,
Ha nem beszélek magá[val].

*

Haragszik a nap holdra,
A hód is a csillagokra,
A csillagok a fekete felhőkre,
s Én a régi szeretőmre.

Megbékült a nap a hóddal,
A hód meg a csillagokkal,
A csillagok a fekete felhőkkel,
Én a régi szeretőmmel.

Addig, babám, el nem veszlek,
Míg a tóba' halak lesznek,
Abba' bizony mindig lesznek,
Így hát, babám, el nem veszlek.

Addig, babám, el nem hagylak,
Míg a tóba' békák laknak,
Abba' bizony mindig laknak,
Így hát, babám, el nem hagylak.

Kiment a ház az ablakon,
Benne maradt egy vénasszon,
Harminchárom *lyukas* foga héja,
Mégis a guzsalyast várja.

153. Túl a Tiszán mandulafa virágzik

Csikrákos

Simon Gáspárné, 63 éves
Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Túl a Tiszán mandulafa virágzik,
Mandulája vízben (!) esik s elázik.

Terem még a mandulafa mandulát,
Özvegyasszon növeli a szép lányá[t].

Elmennék én tihozzátok egy este,
Ha az anyád a kapuba' nem lesne.
Mer' az anyád olyan csalfa menyecske,
Meghallgassa, mit beszéltünk az este.

Elmennék én tihozzátok egy este,
Ha a házatok szemetes nem lenne.
Rézsorkantyúm felveri a szemetet,
Hogy kössem le véled az életemet?

154. Bujdosik az árva madár

Csikrákos

Simon Rozália, 23 éves
Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Bujdosik az árva madár,
Egyik ágról a másra száll.
Hát az olyan árva, mint én,
Hogyne bujdokolna szegény.

Azt gondoltam, amíg élek,
Mindent víg napokat élek.
Hej, de nagyon megcsalódtam,
Bús árvaságra jutottam.

Bánat olyan, mint a jó szél,
Amerről fúj, mint (!) engem ér.
Búval élem világimat,
Bánattal töltöm napomat.

* guzsalyas = fonóba járó legény, szerető

155. Az' gondoltam, amíg élek*Csikrákos*

Simon Mártonné, 72 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Az' gondoltam, amíg élek,
Mindég víg napokat érek.
De én azzal megcsalattam,
Bánatos napokra juttam.

s Jaj, Istenem, mi az oka,
Talán meg vagyok átkozva?
Vagy Istentől, vagy embertől,
Vagy a régi szeretőmtől.

156. Esik a permeteg*Csikrákos*

Silló Gáspárné, 49 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Esik a permeteg*,
Ázik a köpenyeg,
Eresszél be, csárdás kisangyalom,
Mer' megöl a hideg.

Nem eresztelek be
Kilenc óra után,
Eridj oda, ahol eddig voltál,
Huncut kutya betyár.

Aki a babáját
Igazán szereti,
Akármilyen jeges eső esik,
Úgyis felkeresi.

* permeteg = permetező eső

157. Szegény legény a tücsök*Csikrákos*

Simon Rozália, 23 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Szegény legény a tücsök,
Készül házasodni,
Ölelgeti a legyet,
Meg akarja kérni.

Meg volt a szent egyesség,
Szólnak a muzsikák,
Táncba rántja a majom
A förtelmes pulykát.

Róka volt a szakácsné,
A pacalt készíti,
A kár* mossza a hurkát,
A kutya meg tölti.

A küszöbön a majom
Borsot akar törni,
Úgy megcsípte a darázs,
Föl se tudott kelni.

158. Elvágтам az ujjom, de nem fáj*Csikrákos*

Silló Gáspárné, 49 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Elvágтам az ujjom, de nem fáj,
Fügefalevelet köttem rá.
Fügefalevele, gyógyítsd meg,
Jere, kisangyalom, csókolj meg!

* kár = varjú?

Akkor szép az erdő, amikor zöld,
Mikor a vadgalamb belekölt.
A vadgalamb olyan, mint a lány,
Kesereg a szép párja után.

Kihajtom a libám a rétre,
Magam is kimegyek melléje.
Távolról kiáltom libuskám,
Borulj a vállomra, Mariskám!

159. Feleség, megmondtam, ne menj a fonóba

Csikrákos

Péter Sándor, 58 éves
Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Feleség, megmondtam, ne menj a fonóba,
Virágos kendered elázott a tóba.
Elejted az orsót, úgysincs, ki feladja,
Bánatos szívedet ki megvigasztalja.
Elejted az orsót, nincs, aki feladja,
Bánatos szívedet ki megvigasztalja.

Elmész a fonóba, asszontársaságba,
Ha utánad nézek, mulatsz a csárdába.
Uramot az ágyba' jól bétakargatom,
Reggelig mulatok, akivel akarok.
Uramot az ágyba' jól meglapogatom,
Kimegyek, mulatok, akivel akarok.

160. Mikor engem besoroztak virágvasárnapján

Csikrákos

Péter Sándor, 58 éves
Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Mikor engem besoroztak virágvasárnapján,
Sirattak engem a lányok le is fel az utcán.
Ne sírjatok énutánam, falumbeli lányok,
Ha letelik a három év, hozzátok eljárok.

A főutcán végigmegyek, nyitva van két ablak,
Talán abba' ja szobába' nagyon sokan vannak.
Nincs senki más, csak egyedül az én régi párom,
Akitől a páros csókot holnap este várom.
Nincs senki más, csak egyedül az én régi párom,
Akitől a páros csókot hónap este várom.

Ver' meg, Isten, ver' meg, Isten, azt a csalfa kislányt,
Aki tizenháromfelé elígéri magát!
Ígéri, hogy három évet énértem elvárja,
Mégis az ő csalfa szívét másnak felajánlja.

FELCSÍK

161. Dicsértessék a Jézus Krisztus**Sírató***Csíkszentdomokos*

Kósa Domokosné Szabó Teréz, 76 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Jaj, lelkem, jó társom,

Hol találjak szavakat,

Amit hozzád intézzek?

Bocsáss meg nekem, édes jó társam,

Hogy nem tudtam jó gondodot viselni!

Jaj, lelkem, jó társam,

Álmod legyen csendes,

Utad békésen!

Nyugodjál békével, lelkem, jó társom!

162. Véres kard az egész**Ballada***Karcfalva*

Mészáros Józsefné, 78 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1967.

Véres kard az egész

Országot bejárja,

El kell mennem harcban (!)

A török-tatárral.

Hogy mehetnék én el,

Az erővel aggott,

Öreg vagyok én már,

Nem bírom a kardot.

Nem bírom, nem bírom

A lovat megülni,

Hogy tudnám, hogy tudnám

A törököt üzni?

Lányom, édes lányom,

Legidősebb lányom,

Menj harcban (!) helyettem,

Könyörülj apádon!

Nem megyek én, apám,

Bárhogy is mehetnék,

Hisz a sok töröktől

Halálra ijednék.

Lányom, édes lányom,

Középső leányom,

Menj harcba helyettem,

Könyörülj apádon!

Nem megyek én, apám,

Bárhogy is mehetnék,

Hisz a sok töröktől

Halálra ijednék.

Lányom, édes lányom,

Legkisebbik lányom,

Menj harcban helyettem,

Könyörülj apádon!

Elmegyek én, apám,

Helyetted elmegyek,

Százazer töröktől

Én meg nem ijedek.

Adj nekem, adj nekem

Aranyszőrű lovat,

Add nekem, add nekem
Ezüstös kardodot!

Mentémre* adj nekem
Gyémántköves boglárt**,
Paripámra nyerget,
Fénylő cirfa csotát***.

Lengő arany haját
Levágotta tőből,
Aranyhaja után
Még könnye se' zördült.

Hófehér vállára
Fölvette a mentét,
Sose látott ember
Ily délceg leventét****.

Oldalán a súlyos
Szablya meg-megdördül,
Ezüst sarkantyúja,
Rá levele zöldül.

Deli paripáját
Meg-megcirógatja,
És el is elvágtat
A falu kösz' (közt) rajta.

Amikor beindult
Török seregébe,
Kétszáz pogány feje
Hullott le elébe.

Amikor visszatért
Vágvo, kaszabálva,
Négyszáz török hullott
Előtte a porba.

s Amikor visszatért,
Hogy tovább is öljön,
Mind a sok pogányság
Megfutott előle.

Hej, ki az a vitéz,
Az az erős, bátor?
Hozzátok előmbe,
Megkérdem magától!

Így szólott a király,
Oda is hívassa.
Mondd, ki vagy, seregek
Legleső lovagja?

Nem vagyok én lovag,
Magyarok királya,
Egy öreg szolgának
Legkisebbik lánya.

Hogyha legény vónál,
Te lennél vezérem,
De mivelhogy lány vagy,
Légy a feleségem!

* mente: többnyire prémezett, bélelt, zsinóros, rövid felsőkabát; régi magyar férfi vagy ritkán női viselet

** boglár: ékköves, gyöngyös, zománcos, változatos felületű és formájú, arany vagy ezüst ékszer, dísz vagy gomb

*** cifra csótárt? (csótár: a ló hátára, a nyereg alá tett, rendszerint díszes – pl. bársonyból készült – takaró)

**** levente = hős, vitéz, daliás harcos

163. Istenem, Istenem*Csikjenőfalva*

Kedves Albert, 50 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,
Mikor lesz énnekem
Szép, szabad életem?

Akkor lesz énnekem
Szép, szabad életem,
Mikor a babám a
Keblemre ölelem.

Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,
Hogy kell e világom
Búval eltőtenem?

m Búval eltőtenem,
Bánottal viselnem,
Szeretetlen társsal
Egy házba' ellenem.

Mikor megölelem,
Karjaim zsibbadnak,
Mikor megcsókolom,
Könnyeim csordulnak.

Ezér' az én arcám
Nem igen gyönyörű,
Két sápadt orcámon
Árkot ás a könnyű.

*

Ahol én elmegyek,
Még a fák is sírnak,
Gyöngé ágairól
Levelek lehullnak.

Hulljatok, levelek,
Rejtsetek el engem,
Mer' akit szerettem,
Mást szeret, nem engem.

Sír az út előtttem,
Bánkódik az ösvény,
Még az is azt mondja:
Áldjon meg az Isten!

Áldjon meg az Isten
Minden javaiddal,
Mint kerti violát
Édes illatokkal!

164. Repülj, madár, repülj*Csikmadaras*

Antal Domokos, Antal Imréné Mezei Berta, 1930., 1933.

Gy.: Antal Rozália, Szalay Zoltán, 1999.

Repülj, madár, repülj,
Zöld erdőn keresztül,
Szállj a babám ablakába,
Csak ő van egyedül.

Ha kérdi, hol vagyok,
Mondjad, itthon vagyok,
Mos' jöttem én Vásárhelyről,
Pihenni akarok.

*

Ha kérdi, hol vagyok,
Mondjad, hogy rab vagyok,
Vásárhelyi kaszárnnyába'
Érted elhervadok.

*

Nem is az a betyár,
Aki gyócsingbe' jár,
Nem fekszik az én ágyomba
Minden kapcabetyár.

*

Az az én szeretőm,
Aki gyócsingbe' jár,
Nem fekszik az én ágyomba,
Tudom én igazán.

Mer' az én ágyomba
Széna, szalma vagyon,
Minden széna-, szalmaszálon
Piros rózsa vagyon.

Piros a levele,
Gyöngyharmat az alja,
Kihez járok szombat este
Nem járok hiába.

165. Kicsiny madár, jaj de fel szállsz

Csíkszentdomokos

Miklós Lajosné György Veronka, 1930.
Gy.: Sándor Judit, Szalay Zoltán, 1993.

Kicsiny madár, jaj de fel szállsz,
s Mi az oka, alább nem jársz?
s Alább szállnék, de nem merek,

Mert én senkit sem ismerek,
s Alább szállnék, de nem merek,
s Mert én senkit sem ismerek.

*

Kicsiny madár, hogy tudsz élni,
Mikor nem tudsz beszélgetni?
Lám, én tudok beszélgetni,
Mégis alig tudok élni.

166. Faluvégen van egy malom

Csíkmadaras

Antal Albert, Antal Albertné Szőcs Klára, 1944., 1949.
Gy.: Antal Rozália, Szalay Zoltán, 1999.

Faluvégen van egy malom,
Bánatot örölnék azon.
Nekem is van egy bánatom,
Odaviszem, lejáratom.

Bánat, bánat, keserűség,
Még a testvér is ellenség,
Hát idegen hogyne vóna,
A fene megette vóna!

*

Utca, utca, sáros utca,
Bánatkövel van kirakva,
Azt is a babám rakatta,
Hogy én járjak bőgve rajta.

Ne járj bőgve, járj kedvedre,
Tőlem mehetsz akármerre,
Tőlem mehetsz akármerre,
Keress szállást idegenbe'!

167. Felsütött a nap sugára*Csikszenttamás*

Antal Jánosné Kalamár Julianna, 44 éves.

Gy.: Jagamas János, 1955.

Felsütött a nap sugára
Minden ember ablakára,
Jaj, Istenem, mi az oka,
Az enyémre nem süt soha?

Talán meg vagyok átkozva,
Istenemtől ostorozva,
Vagy Istentől, vagy embertől,
Vagy a régi szeretőmtől.

168. Édesanyám rózsafája*Csikmadaras*

Antal Domokos, Antal Domokosné Szőcs Teréz, Antal Imréné

Mezei Berta, 1930., 1942., 1933.

Gy.: Szalay Zoltán, 1999.

Édesanyám rózsafája,
Én voltam a legszebb ága,
De egy gonosz leszakasztott,
Keze között elhervasztott.

hi Mindenkinek azt ajánlom,
Szerlemnél jobb az álom,
Mert az álom nyugalom,
A szerelem szívfájdalom.

Édesanyám sok szép szava,
Mit hallgatnám, mit nem soha.
Meghallgatnám, de már késő,
Hull a könnyem, mind az eső.

169. Hozd fel, Isten, azt a napot*Csikszentdomokos*

Miklós Lajosné György Veronka, 1930.

Gy.: Sándor Judit, Szalay Zoltán, 1993.

Hozd fel, Isten, azt a napot,
Ki felsüti a harmatot.
s Adj Istennek, ember, hálát,
s Köszönd meg a nyár áldását!

Sűrű bánat, keserűség,
s Még a tesvér is ellenség.
s Hát idegen hogyné volna,
s Még a tesvér sincsen jóban.

s Irigyeim sokan vannak,
s Mind a szomszédombá' laknak.
s Adok nekik egy-két napot,
Hadd ugassák ki magokat!

*

Annyi nekem az irigyeim,
Aj, mint fűszál be a réten.
Annyi nekem az irigyeim,
Aj, mint fűszál be a réten,

Egyik teszen, s a más veszen,
S a sok irigy mindig észen.
Ott hadd egyen, ott hadd rágjon,
Csak az Isten el ne hagyjon.

170. Gyergyó, Felcsík meg Háromszék*Csikjenőfalva*

Szent Károly, 1935.

Gy.: Juhász Zoltán, 1988.

Gyergyó, Felcsík meg Háromszék,

És mellette Udvarhelyszék,

Masírozik a legénység,

Sír vele jaz egész népség.

Mikor az erdőbe kimész,

Arra kérlek, vissza ne nézz,

Szívednek ne legyen nehéz,

Mikor idegen földre lépsz!

Erdő, erdő, de magos vagy,

Édes hazám, de mesze vagy,

Azt az erdőt levághatnám,

Szülőföldem megláthatnám!

171. Mint idő, gyakorta változik a világ*Csikszentdomokos*

Dobos Márton, 68 éves

Gy.: Imets Dénes, 1970.

Mint idő, gyakorta változik a világ,

Engem is változtat most a katonaság.

Házomtól s hazámtól messze jeltávozom,

Nemes nemzetemtől sírva jelváló[k].*

* A negyedik szövegsor egy szótaggal kevesebb, mint a többi. Javaslat: *Nemes nemzetemtől sírva én elvállok.*

Szántó ökröm helyett lovamot nyergelem,

Ostor, eszter* helyett kantárszár kezemben,

Nyárba' kaszám helyett kardom villogtatom,

Édes, kedves anyám, engem ne siratjon!

Kedves tesvéreim, ide hallgassatok,

Anyátoknak szavát búban fogadjátok,

Hogy anyai átok rátok is ne szálljon,

Hogy keserves átok rátok is ne szálljon!

Téged pedig, rózsám, az Istenre bízla[k],

Távollétem alatt viselje gondoda[t],

Istenem, Istenem, segélj meg engeme[t],

Hosszú jutaimban adj szerencsét nékem!

172. Egyszer egy kismadár hozzám kezdett járni*Csikmadaras*

Antal Domokos, Antal Imréné Mezei Berta, 1930, 1933

Gy.: Szalay Zoltán, 1999.

Egyszer egy kismadár hozzám kezdett járni,

Virágos kertembe, virágos kertembe fészket kezdett rakni,

Azt a sok irigyim észre kezdék venni,

Madárka a fészket abba kezdé hagyni.

s Csiriplő kismadár, bánatim hordója (bánatimat zengi),

Pendítsd meg nyelvedet, pendítsd meg nyelvedet gyönyörű nótára,

Hogy sűrű bánatim elpanaszolását,

Dalold el lelkemnek a fölvirulását,

A sűrű bánatim elpanaszolását,

Dalold el lelkemnek a fölvirulását!

* Nem tudtuk kideríteni, pontosan mit jelent ebben a szöveggörnyezetben az *eszter* szó. Benedek Tibor Magor magyarázata: „Az eszter lehet ez: vékony szálak kígyófonata, spirálja vagy láncolata, vagyis maga az ostor. Lásd: Lánc, lánc, eszterlánc.”

173. Annyi bánat a szívemen*Csikszentdomokos*

Szabó Gergely, 73 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Annyi bánat a szívemen,
Kétrét hajlott az egeken,
Ha még egyet hajlott vóna,
Szívem kettéhasadt vóna.

De nem kő vót, s nem hasadt meg,
Nem viasz vót, s nem olvadt meg.
Ha kő vóna, meghasadna,
Viasz volna, s elolvadna.

Bánat, o bánat, de nehéz vagy,
De rég, hogy a szívemen vagy,
Bánat, o bánat, de nehéz vagy,
Be rég, hogy a szívemen vagy!

*

Hull a könnyem, mind a zápor,
Árokat ver két orcámon,
Árokat ver két orcámon,
Mind a patak az utcákon.

Hull a könnyem az ölömbe,
Hull előmbe s hull a földre.
Akiért hull most ölömbe,
Hulljon annak kebelébe!

174. Tőtik a nagyerdő útját*Csikszenttamás*

Ambrus Lajos, 49 éves

Gy.: Sárosi Bálint, Tari Lujza, 1974.

Tőtik a nagyerdő útját,
Viszik a székely katonát.
Úgy elviszik szegényeket,
Szegény székely gyerekeket.

Bánat, bánat, keserűség,
Még a tesvér es ellenség.
Hát idegen hogyan volna,
Mikor anyám sincsen jóra,
Hát idegen hogyan volna,
Mikor anyám sincsen jómra.

Azt gondoltam, amíg éle[k],
Mindig víg napokat élek,
n De én azzal megcsalattam,
Bánatos napokra juttam,
n De én azzal megcsalattam,
Bánatos napokra jut[tam].

Bánat, bánat, de nehéz vagy,
De rég, hogy a szívemen va[gy]!
Olyan bánat a szívemen,
Kétrét hajlik az egeken.

Ha még egyet hajlott vóna,
Szívem kettéhasadt volna,
aj Ha még egyet hajlott volna,
Szívem kettéhasadt volna.

*

Édesanyám megátkozott,
Mikor a világra hozott,
Engem avval átkozott meg,
Verjen meg a nagy utazás.

Verjen meg a nagy utazás,
Az átolvető hordozás,
Fészi (fejsze), csákány a vállamon,
Egy pár patkó *ja* lábamon,
Fészi, csákán a vállamon,
Egy pár patkó *ja* lábamon.

Árok, árok, csendes árok,
Nem gondoltam, hogy így járok,
Nem gondoltam, hogy így járok,
Bánatos napokra jutok.

A búbanat keserűség,
Még a tesvér is ellenség,
A búbanat keserűség,
Még a tesvér is ellenség.

Túl a vízen van egy malom,
Bánatot örölnék azon,
Nékem is van egy bánatom,
Odaviszem, lejártatom.

*

Bánat, bánat, csukros bánat,
Mért raksz a szívemre várat?
Raktál volna *ja* zöld erdőbe,
Jegenyefa tetejébe!

*

s Bánat, bánat, csukros bánat,
De rég, hogy a szívemen vagy!

Jaj, Istenem, tégy jót velem,
Vedd el a bánatot tőlem,
s Jaj, Istenem, tégy jót velem,
Vedd el a bánatot tőlem!

s Úgy elmegyek, meglássátok,
Sehol hírem nem halljátok.
s Ha híretem meghalljátok,
Gyászlevelem olvassátok.

*

Cak elnezem, s elgondolom,
Mindenbe' magam okozom,
Cak elnezem, s elgondolom,
Mindenbe' magam okoz[om].

ej, de Feteke szárú cseresznye,
Rabod vagyok, te menyecske,
Feteke szárú cseresznye,
Rabod vagyok, te menyecske.

s Ne bánjál úgy, mint rabodval,
Bánjál úgy, mint galambodval,
Ne bánjál úgy, mint raboddal,
Bánjál úgy, mint galambod[dal].

Édesanyám sok szép szova,
Kit fogadtam, kit nem soha.
Megfogadnám, de már késő,
*de j*Eltőt tőlem sok szép üdő.

*

Bánatos patak fejébe
Bánatos malom építve.
Nékem is van egy bánatom,
Odaviszem, lejártatom.

A másokét jól lejárja,
Az enyémet ledarálja,
A másokét jól lejárja,
Az enyémet ledarálja.

Árok, árok, csendes árok,
Nem gondoltam, hogy így járok.
Ha gondoltam, én kő legyek,
Hogy a földön höngörögjek*.

*

Túl a vízen van egy malom,
Bánatot örölnék azon.
Nékem is van egy bánatom,
Odaviszem, lejáratom.

Míg a másét jól lejárja,
Az enyémet ledarálja,
Míg a másét jól lejárja,
Az enyémet ledarálja.

Édesanyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha.
Megfogadnám, de már késő,
Eltőtt tőlem sok szép idő.

Megyek az úton lefelé,
Senki se mondja, jere bé,
Csak a drága feleségem,
Gyere bé, te szerencsétlen!

*

Elment a tyúk vándorolni,
Nem jó többet vissza tojni.

* hengeredik, hengereg (höngörög): <rendszerint nagyobb, nehezebb test> tengelye körül forogva gurul

Majd hazajő sülve-főve,
Többet nem ül az ülőre.

*

s Lefelé folyik a Tisza,
s Nem folyik az többé vissza.
s Oly édes a babám csókja,
s Ha sajnálja, métt es adja.

s Árok, árok, de mély árok,
s Még az éjjel benne hállok.
s Beléestem, benne vagyok,
A szerelem rabja vagyok,
s Beléestem, s benne vagyok,
A szerelem rabja vagyok.

*

Kicsi tulok, nagy a szarva,
Nem fér be az istállóba.
A szarvából ki kell vágni,
A babámtól el kell válni.

175. Asz' mondta vót a vacsisa

Csikszentdomokos

Szabó Gergely, 73 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Asz' mondta vót a vacsisa':
Elfogyott a csinált széna.
Tartsd meg, Isten, a jó gazdát,
hogy Csinálhasson sok jó szénát,
Hadd tarthassa a vacsisát,

* vacsisa = karikás szemű juh („a szeme és az orra körül fekete”)

Vaccsának a bárányát,
Ott tőtse meg a kupássát!

Asz' mondta vót, vót a szürke:
Elment gazdám az üzletre.
Hamis nálunk a menyecske,
Ehen hált a szegén szürke.

Hozd haza, Isten, jó gazdám,
Hadd lássa meg a vacsisát,
Vaccsának a bárányát,
Hadd tőtse meg a kupássát!

176. A karcfalvi csárda előtt van egy tó

Karcfalva

Kosza András, 1927

Gy.: Simon Katalin, Szalay Zoltán, 1999.

s A karcfalvi csárda jelőtt van egy tó,
s Abban fürdik három feketerigó.
s Kiszakasztom a rigónak a tollát,
s Elszeretem csaplárosné leányát.

s Kis pej lovam patkószege de fényes,
s A babámhoz, jártam hozzá a héten.
Fodor haját illegeti vállára,
Százgalléros kendőt tesz a nyaká[ra].

177. Nálunk felé a barátok

Csikszenttamás

Szabó Félix, 75 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1963.

Nálunk felé a barátok
Facipőbe járnok,
Azok élnek jó világot,
Akik együtt hálnok.

De én szegén, árva fejem,
Csak egyedül hálók,
Akármerről tapogatok,
Csak falat találok.

Tennap játrom zab' aratni,
Mos' menyek kötözni,
Elvesztettem a babámot,
Mos' menyek keresni.

Ha még eccer megkaphatnám,
Meg fognám becsülni,
Kezit-lábát esszekötném,
S úgy a füstre tenném.

Le-levenném s megdöfődném,
S újból visszatenném,
Le-levenném s megdöfődném,
S újból visszatenném.

* kupás: mintegy két literes, főleg fából készült mérőedény

178. Amíg kicsiny legény voltam*Csikmadaras*

Antal Albert, Antal Albertné Szócs Klára, 1944, 1949

Gy.: Antal Rozália, Szalay Zoltán, 1999.

Amíg kicsiny legény voltam,
 Zab' aratni járogattam,
 Markot* nem tudtam hajtani,
 Szeretőt tudtam tartani.

Édesanyám mondta nékem,
 Minek a szerető nékem,
 De én arra nem hallgattam,
 Páros szeretőt tartottam.

*

Meg akartam házasodni,
 Galambot akartam fogni,
 Galamb helyett varjat fogtam,
 Bánom, hogy megházasodtam.

*

Ütik a betyárt a padon,
 Sír egy kislány az ablakon.
 Ne sírj, kislány, olyan nagyon,
 Nem ütik a betyárt agyon!

Ha a betyárt agyonütik,
 Sárga földbe eltemetik.
 Eltemetik a sárga földbe,
 Gyöngyvirágos temetőbe.

* marok: a kaszával vagy sarlóval learatott gabonának ölbe szedett mennyisége

179. Asszony, asszony, ki a házból*Csikjenőfalva*

Bíró Józsefné Kosza Rozália, Márton Andrásné Márton Rozália, 1929., 1936.

Gy.: Simon Katalin, Szalay Zoltán, 1999.

Asszony, asszony, ki a házból,
 Mos' jövök a korcsomából,
 Lábos, fedő fazakastól
 Mind fejedbe borogatom!

Ember, ember, ki a házból,
 Mos' jövök a fonóházból,
 Orsó hegye a szemedbe,
 Guzsaly talpa a fejedbe!

180. Eltőt tőlem minden vígság*Csikjenőfalva*

Karda András, 50 éves

Gy.: Sárosi Bálint, 1958.

Eltőt tőlem minden vígság,
 Kóróé (kóróvá) vált a szép virág,
 Kóróé vált a szép virág,
 Kire madár sem száll reá.

Jaj, Istenem, sok búm után,
 Adj egy kicsi jót es immá,
 Hogy a buba' ne haljak meg,
 Fáj a szívem, vigasztal' meg!

Én es vótam világ fia,
 Ha most vagyok világ csúfja.
 Fekete hat lovam karcsú,
 Magam vagyok barna fattyú,
 Fekete hat lovam karcsú,
 Magam vagyok barna hattyú.

181. Tizenhárom esztendőbe'*Csikmadaras*

Antal Albert, Antal Albertné Szócs Klára, 1944., 1949.

Gy.: Antal Rozália, Szalay Zoltán, 1999.

Tizenhárom esztendőbe'

Ketten jártunk az erdőbe'.

Aztán, tra-la-la-la, la-la-la,

Tra-la-la-la, la-la-la-la, la-la-[la].

Már minálunk úgy köszönnek,

Adjon Isten engem kendnek.

Aztán, tra-la-la-la, la-la-la,

Tra-la-la-la, la-la-la-la, la-la-[la].

De már én azt úgy fogadom,

Kendé vagyok, nem tagadom.

Aztán, tra-la-la-la, la-la-la,

Tra-la-la-la, la-la-la-la, la-la-[la].

Legyen gondja egy bölcsőre,

Egy förösztötekenyőre!

Aztán, tra-la-la-la, la-la-la,

Tra-la-la-la, la-la-la-la, la-la-[la].

*

Gyere, rózsám, a kenderbe',

s Nézzük, mi van a pendelybe',

s Kék liliom a gagyába',

Szúrjuk a bőrtarisnyába!

Tra-la-la-la, la-la-la,

Tra-la-la-la, la-la-la, tra-la-la-la.

182. Kicsi csillag, ha leesik, elterül*Csikjenőfalva*

Farkas Andrásné Szentés Margit, 1941.

Gy.: Simon Katalin, Szalay Zoltán, 1999.

Kicsi csillag, ha leesik, elterül,

Az én rózsám, ahol jár is, elkerül.

Ha elkerül, kerüljön el örökre,

Hogy ne fájjon az én szívem érette!

Ez a kislány mind azt mondja, vegyem el,

De nem kérdi, hogy én mivel tartom el.

Eltartanám tiszta búzakenyérrel,

Havasalji szép tiszta folyóvízzel.

*

Kicsi csillag, ha leesik, elterül,

Az én rózsám, ha meglát is, elkerül.

Ne kerülj el, édes, kedves galambom,

Mer' én neked rosszadot nem akarom!

Kis pej lovam megérdemli a zabot,

Kétszer kerülte meg Erdélyországot.

Ha még egyszer megkerülhette volna,

Erdélyország senki rabja nem volna.

*

Madarason megócsult a pálinka,

Literenként tizenkét lej az ára.

Gyertek, fiúk, itt a jó bor, s igyatok,

Szép lányokkal reggelig mulassatok!

Két fa között besütött a hódvilág,

Az én babám abba' fésüli haját.

Göndör haját százfélé fújja ja szél,

Ha meguntál, nem muszáj hogy szeressél.

*

Édesanyám sokat intett a jóra,
Hogy ne menjek korcsomába borinnya.
Nem hallgattam édesanyám szavára,
Katona lettem harminchat hónapra.

Új korába' repedjen meg a csizmám,
Ha én többé járok a lányok után!
Jártam én már sok esőbe' s nagy sárba',
Régi babám, esik-e az hiába?

Kicsi csillag, jaj de rég, hogy vándorol[sz],
Nem láttad-e a babámat valahol?
Láttam én már, láttam én már eleget,
A jó Isten húzza rátok az eget!

*

Kicsi csillag, ej de rég, hogy vándorol[sz],
Nem láttad-e a babámat valahol?
Láttam, biz én, a domokosi csárdába',
Piros bort iszik egy ódalszobába.

Jobb kezével a poharát köszönti,
Bal karjával a babáját öleli,
Jobb kezével a poharát köszönti,
Bal karjával a babáját öleli.

Ver' meg, Isten, ki a gőzös' csinálta,
De még jobban, ki aztot feltalálta!
Elviszik a magyar fiút messzire,
Románia jó búzakenyeri[re],
Elvitték a székely fiút messzire,
Románia jó búzakenyeri[re].

Én Istenem, adj erőt a lovamnak,
Hogy kerejsek más szeretőt magamnak!

Mer' aki vót, el kell aztot feledni,
Mert az anyja nem engedte szeretni.

Déltől óta jestig nyílik a rózsa,
Bárcsak eddig se szerettelek volna!
Szeretnél jobb a gyászos temető,
Úgysem igaz a mostoni szerető.

Édesanyám, hol van az az édes tej,
Mivel engem ekkorára felnövelt?
Jobb lett volna azt a földre kifejni,
Minthogy engem katonának növelni,
Jobb lett volna azt a földre kifejni,
Minthogy engem ekkorának növel[ni].

*

Harmatos a piros rózsa levele,
Csak egy kislányt növeltek a kedvemre,
Azt a kislányt nem adnám az anyjáér',
Az anyjának a mennybéli jussáért'.

Új korába' repedjen meg a csizmám,
Ha én többé járok a lányok után!
Eddig is csak azér' jártam utána,
Csalfa szeme csalogatott utána,
Eddig is csak azér' jártam hozzája,
Csalfa szeme csalogatott utána.

*

Piritusból* főzik a jó pálinkát,
Azér' nem lát senki rajtam jó ruhát.
Főzhetnék azt édes tejből s ecetből,
Hogy a szabó ne inna a zsebemből.

* spiritus (piritusz) = szesz, pálinka

*

Két fa között besütött a holdvilág,
Az én babám abba' fésüli haját.
Én is abba' fésülöm a hajamot,
Vadász vagyok, szeretem a lányokat.

183. Látod, édesanyám, még sincsen igazság*Csikjenőfalva*

Özv. Gábor Áronné, 60 éves

Gy.: Imets Dénes, 1968.

Látod, édesanyám, még sincsen igazság,
Mert ennek előtte mégis jobb világ volt:
Hogy a fiatala[bb] férjhez nem mehetett,
Míg az öregebbik kontyot nem tehetett.

Én es elszaggattam huszonkilenc pártát,
Harminchárom cügos cipőnek' a talpát,
Mégsem látok még a szapulómba''' gagyát.
Hát akkor a leján hogyne unná magát!

Ó, bárcsak még egyszer legéneső lenne,
Én es kifekünném az út közepére,
Hogy cseppenne egyet a surcom''' szegire''''.

* cü = huzat, cügos cipő = cüggal ellátott lábbeli

** szapuló: olyan fakád, amelyben főleg a fehérműt vagy a nyers fonalat sulykolni szokták

*** surc = kötény

**** szegire = szélére

184. Kicsi tinó, nagy a szarva*Csikjenőfalva*

Szentés András (ének), Szentés Károly (furulya), Kedves Dénes (Karcfalva – furulya), 1928., 1935., 1935.

Gy.: Juhász Zoltán, 1998., Budapest

Kicsi tinó, nagy a szarva,
Nem fér be az istállóba,
A szarvából ki kell vágni,
A babámtól el kell váln[i].

Kicsi tinó, nagy a járom,
De szép kislány ez a három,
De szeretném az egyiket,
Három közül a szebbike[t]!

Fiatalul házósodtam,
Hamar megcsaladosodtam,
Elhagyott a feleségem,
Sok gyermeket hagyott né[kem].

Kettő a karomon játszik,
Három a bölcsőbe' alszik,
Kilenc a réten furulyázik,
Hat a csárdába' kártyáz[ik].

*

s Haragszik a nap a holdra,
A hold is a csillagokra,
A csillagok a fekete felhőkre,
s Én a régi szeretőmre.

s Kibékült a nap a holddal,
A hold is a csillagokkal,
A csillagok a fekete felhőkkel,
s Én a régi szeretőmmel.

185. Akár ide s akár tova*Csikszenttamás*

Szebeni Miklós, 72 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Akár ide s akár tova,
 Úgysincs nekem kedvem soha,
 Úgysincs nekem kedvem soha.

Én Istenem, métt vertél meg,
 Mikor nem érdemlettem me[g],
hej, de Mikor nem érdemlettem me[g].

Az' gondoltam, amíg élek,
 Mindig víg napokat ére[k],
hej de Mindig víg napokat ére[k].

De már látom, hogy nem élek,
 Mindig szomorúbbat éle[k],
hej de Mindig szomorúbbat ére[k].

186. Elment az én rózsám*Csikszentdomokos*

Duduj Lajos (ének, hegedű), 1912.

Gy.: Imets Dénes, Sárosi Bálint, 1970.

Elment az én rózsám
 Idegen országba,
 Írja levelébe,
hogy Menjek el hozzája.

Nem megyek hozzája
 Idegen országba,
 Inkább meggyászolom
 Rózsaszín ruhába.

187. Reggel a teheneket a csordába kihajtottam*Csikszenttamás*

Antal Jánosné Kalamár Julianna, 44 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Reggel a teheneket a csordába kihajtottam,
 Komámasszont megtalálta[m],
 Ketten addig diskuráltunk,
 Míg a csordát visszavártu[k].

Bementünk egy korcsomába,
 Ittunk hat véka búzára,
 Hetediket *is* rejaadtuk,
 Mégis adósa maradtun[k].

Ne búsuljon, komámasszon,
 Csak az Isten rozsot adjon,
 Csak az Isten rozsot adjon,
 Annak egy csepp levét adjon.

*

Nekem csak egy pendelyem van,
 Azon es háromszáz fót van,
 Ki van a kertre terítve,
 Komámuram van mellette.

Komámuram, jól vigyázzon,
 Hogy azt a szél el ne vigye,
 De azt a szél el nem viszi,
 Mer' azt a fót nem engedi.

188. Erdő, erdő, de magas a teteje*Csikjenőfalva*Bíró Józsefné Kosza Rozália, Márton Andrásné Márton Rozália,
1929, 1936

Gy.: Simon Katalin, Szalay Zoltán, 1999.

Erdő, erdő, de magas a teteje,
Jaj de régen lehullott a levele,
Jaj de régen lehullott a levele,
Árva madár párját keresi benne.

Ki látta már beborulva az eget?
Mos' tudtam meg, hogy a babám nem szeret.
Ha nem szeret, vigyék el katonának,
Párja leszek én az árva madárnak.

Búza közé szállt a dalos pacsirta,
Mert odafenn a szemeit kísírta.
Búzavirág, búzakalász árnyába'
Rágondolt a régi első párjára.

189. Jó estét, jó estét, Szegváriné, hallja**Ballada***Csikszentdomokos*

Miklós Lajosné György Veronka, 1930.

Gy.: Sándor Judit, Szalay Zoltán, 1993.

Jó estét, jó estét, Szegváriné, hallja!
Itthon-e a lánya, Szegvári Mariska?
Itthon van, itthon van, bent van a szobába',
s Alszik már, nyugszik már fehér vetett ágyba'.

s Költse fel, költse fel, hadd jöjjön a bálba,
sî Zöld selyem köntösét vegye fel magára,
sã Lakkszárú cipőjét húzza a lábára,
s Úgy jöjjön el velem a brassai bálba!

s Húzzátok, húzzátok, nem szabad megállni,
Szegvári Mariskát muszáj mulattatni,
s Húzzátok, húzzátok, nem szabad megállni,
Szegvári Mariskát muszáj mulattatni!

s Engedj ki, engedj ki egy kis pihenőre,
s Lakkszárú cipőmből piros vért kiöntsem!
s Ne menj ki, Mariska, mert meghűtöd magad,
s Két karikagyűrű az ujjodba marad!

s Verje meg az Isten azt az édesanyát,
Ki vasárnap este elbocsássa lányát!
Este elbocsássa, reggelig nem lássa,
s Reggel nyolc órakor halva viszik haza.

s Harangoznak délre, de nem délebedre,
s Szegvári Mariskát viszik temetőbe.
Tíz legény kíséri, hat teszi a sírba,
s Apja, édesanyja zokogva sirassa.

190. Tavaszbúza, sej-haj, búra hajtja a fejét*Csikjenőfalva*Antal Gyuláné Both Amália, Bíró Dénesné Kosza Vilma, Farkas
Andrásné Szentes Margit, özv. Farkas Mártonné Bálint Vilma,
1929., 1932., 1941., 1930.

Gy.: Simon Katalin, Szalay Zoltán, 1999.

Tavaszbúza, sej-haj, búra hajtja a fejét,
Égi harmat, sej-haj, nem öntözi a tövét.
Szállj le, harmat, sej-haj, a tavaszbúza tövére,
Most találtam, sej-haj, egy igaz szeretőre.

Már minálunk, babám, learatták az árpát,
Elvágták a páros bús gelice jobb szárnyát.
Páros bús gelice kesereg a szárnyáért,
Én is kesergek a rég nem látott babámért.

Páros bús gelice kesereg a párjáért,
Én is kesergek a rég nem látott babámért.

*

Még a búza, sej-haj, ki sem hányta a fejét,
Páros bús gelice mind elhordta a szemét.
Páros bús gelice fiainak hordta el,
Tőled, kisangyalom, sohasem maradok el.

191. Esik eső csendesen az árpatallóra

Csikjenőfalva

Bíró Józsefné Kosza Rozália, Márton Andrásné Márton Rozália,
1929., 1936.

Gy.: Simon Katalin, Szalay Zoltán, 1999.

Esik eső csendesen az árpatallóra,
Gyere, kedves galambom, segíts fel a lóra!
Boros vagyok, sej-haj, nem bírok felülni,
Almaderes a lovam, nem akar megállni.

Almaderes a lovam, nem eszi a zabot,
Mert már kicsiny korában az árpára kapott.
Kisangyalom, sej-haj, szoktatta azt rája,
Engem pedig, seja-haj, a csókos szájára.

GYERGYÓ

192. Elment a tyúk vándorolni

Lakodalmás

Gyergyócsomafalva

Ambrus Árpád (ének), Bartalis Jutka (ének), Korpos József (ének,
hegedű), Bartalis Ferenc (hegedű), Oláh József (Gyergyóújfalu –
cimbalom), Csibi András (Szarhegy – bőgő), 1946., 1955., 1932.,
1944., 1933., 1956.

Gy.: Árendás Péter, 1998., Budapest

Elment a tyúk vándorolni,
Nem jó vissza többé tojni.
Majd visszajő süleve-főve,
Nem ül a kakasülőre.

*

Eddig, vendég, jól mulattál,
Ha tetszenék, elindulnál.
Eredj, gazda, ragadj botra,
A vendéget indítsd útra!

*

Elment a tyúk vándorolni,
Nem jó haza többet tojni.
Majd hazajő süleve-főve,
Felül az asztal szegire.
Süleve kerül, s főve repül,
S többet az ülőre nem ül.

Nem jöttem én, rózsám, ide,
Hogy a subám itt igyam le,
Hanem azért jöttem ide:
Rózsám, vagy-e egészébe?
Egészségbe, jóba vagyok,
Nálad nélkül sokat vagyok.

*

Mintsem mennék vénemberhez,
Inkább mennék egy vén lóhoz.
A vén lovat, ha megunnám,
Nagy parlagra kihúzatnám.
Dongóléggel megcsipetném,
Nyári nyúvel megétetném.

*

Édesanyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha.
Megfogadnám, de már késő,
Hull a könnyem, mint az eső.

Megvert Isten ostorával,
Az anyósom leányával.
Jaj, Istenem, mér' vertél meg,
Mikor nem érdemlettem meg?

*

A bornyúkot kihajtottam,
A komámmal találkoztam.
Addig s addig diskuráltunk,
A bornyúkot visszavártuk.

*

Ne búsuljon, komámasszony,
Csak az Isten rozst adjon,
Csak az Isten rozst adjon,
S annak egy csepp levet adjon!

193. Házigazda, aluszol-e**Névnepköszöntő***Gyergyócsomafalva*

Ambrus Árpád (ének), Bartalis Jutka (ének), Korpos József (ének, hegedű), Bartalis Ferenc (hegedű), Oláh József (Gyergyóújfalu – cimbalom), Csibi András (Szarhegy – bőgő), 1946., 1955., 1932., 1944., 1933., 1956.

Gy.: Árendás Péter, 1998., Budapest

Házigazda, aluszol-e,
Ily sokáig álmodol-e?
Serkenj fel álmodból,
És kelj fel ágyadból,
Mert jöttünk tehozzád!

Virradtál neved napjára,
Óhajtott boldog órára.
Kívánjuk szívesen:
Az Isten éltesen,
Az Isten éltesen!

Mondd meg, hogy jó szívvel vársz-e,
Házadba bébocsájtasz-e?
Mert ha nem, megtérünk,
Megyünk, honnan jöttünk,
Más szállást keresünk.

Háziasszon azt susogja,
Van egy korsó pálinkája.
Ha meg nem cukrozza,
Tőlünk megihassa,
Tőlünk megihassa.

Háziasszon azt susogja,
Van egy korsó piros bora.
Ha jól meg nem cukrozza,
Tőlünk megihassa,
Tőlünk megihassa.

*

Kívánjuk, Isten éltesse,
Mindenben szerencséltesse,
Kívánjuk szívesen:
Az Isten éltesse,
Az Isten éltesse!

194. Anyám, édesanyám

Ditró

Tamás Sándorné Simon Borbála „Supa Biri”, 1919.

Gy.: Juhász Zoltán, 1987.

Anyám, édesanyám,
Szívem, édesanyám,
Anyám, édesanyám,
Fölnevelő dajkám!

Mikor ringatgattál
A ringó bölcsőbe,
Ringatgattál vóna
Kicsi koporsóba.

Mikor takargattál
Gyenge gyolcsruhába,
Takargattál vóna
A földnek gyomrába.

Anyám, édesanyám,
Szívem, édesanyám,
Anyám, édesanyám,
Felnevelő dajkám!

Mikor született vót
A banya tetején,
Eleresztett vóna
Az Orotva vizén.

Hadd ettek vóna meg
Tengernek halai,
Sirattak vóna meg
Tengernek habjai.

Anyám, édesanyám,
Szívem, édesanyám,
Anyám, édesanyám,
Fölnevelő dajkám!

*

Bújj el, bújj el, bújj el,
Bújj el, aludjál el,
Hogy az a jó Mária
Téged aluccson el!

Anyám, édesanyám,
Szívem édesanyám,
Anyám, édesanyám,
Felnevelő dajkám!

Vesztett vóna retke
Fekete földjibe,
Az én édesem is
Az anyja méhibe!

195. Búra termett üdő

Gyergyócsomafalva

Korpos József, 1932.

Gy.: Kelemen László, 1998., Budapest

hej, Búra termett üdő,
Ködnevelő szellő
Ködnevelő szellő!
hej, Megemésztett engem

Ez a két esztendő,
Ez a két esztendő!

Hej, ha tudnám én azt,
Melyik úton mégy el,
Melyik úton mégy el,
hej, Felszántanám én azt
Aranyos ekével,
Aranyos ekével.

*

Be is boronálnám
Apró gyöngyszemekkel,
Apró gyöngyszemekkel,
Meg is öntözném a
Sűrű könnyeimmel,
Sűrű könnyeimmel.

hej, Útnak indulásom,
Ej, nincs maradásom,
Nincsen maradásom,
Az irigyek miatt
Esett bujdosásom,
Esett bujdosásom.

196. Túl a vízen van egy malom

Orotva

Szőcs János, 1942.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2015.

Túl a vízen van egy malom,
Bánatot örölnék azon.
ej, de Nekem es van egy bánatom,
Odaviszem, lejártatom.

Rég megmondtam, régi babám,
Nem járok én többét hozzád,
Mer' az anyád asz' mondotta:
Ne járjál a lányomhoz soha!
hãj, de Mer' az anyád asz' mondotta,
Ne járjál a lányomhoz soha!

Rég megmondtam, bús gelice,
Ne rakj fészket út széllire,
Mer' ottan már sokan járnak,
A fészkekre rátalálnak,
hãj, de Mer' ottan már sokan járnak,
A fészkekre rátalálnak.

Rakjál fészket a sűrűbe,
Bánatfának tetejére,
Mer', ottan már senki sem jár,
A fészkekre nem talál rá,
hãj, de Mer' ottan már senki sem jár,
A fészkekre nem talál rá.

197. Nekem egy víg napom sincsen

Gyergyócsomafalva

Kosztá Gáborné Sövé Erzsébet, 64 éves

Gy.: Szabadi Mihály, 1966.

Nekem egy víg napom sincsen,
Búra teremtett az Isten,
Bús a szívem, világ tudja,
Nem leszek én víg már soha.

De nem tudom kimondani,
Hogy szívemet *ã* bánat gyötri,
De nem tudom eltitkolni,
Sűrű könnyet kell hullatni.

Ha ja szemem felhő volna,
Záporosőt hullatna,*
Sűrű könnyem addig folya,
Tőle ja víz megáradna.

*

Hej, búbanat, keserűség,
Még a tesvér is ellenség.
Jót reméltem, rosszat értem,
Holtig szerencsétlen lettem.

Jaj, Istenem, sok bűm után
Adj egy kicsi jót es immár!
Jót reméltem, rosszat éltem,
Holtig szerencsétlen lettem.

Jaj, Istenem, rendelj szállást,
Mert meguntam a sok járást!
Nézem a csillagos eget,
Sírok alatta jeleget.

Bú ebédem, bú vacsorám,
Búba töltöm minden órám.
Nézem a csillagos eget,
Sírok alatta jeleget.

198. Hozd fel, Isten, azt a napot

Gyergyócsomafalva

Kosztá Gáborné Sövény Erzsébet, 64 éves

Gy.: Szabadi Mihály, 1966.

Hozd fel, Isten, azt a napot,
Bús szívemről a bánatot,

Bús szívemről a bánatot,
Hadd süsse le ja harmatot.

Szeretnék én csillag lenni,
Éjfél tájban beragyogni,
Beragyogok én hajnalában,
Csókot kérek utoljára.

199. Túl a Dunán ég a gyertya

Gyergyóalfalu

Özv. Bicsak Lajosné, 60 éves

Gy.: Kodály Zoltán, 1910.

Túl a Dunán ég a gyertya,
Rezeg az úr a hintóba,
Iszik rózsám fogadóba,
Iszik rózsám fogadóba.

Egy pohár bor a kezébe,
Köszöngeti idegenre,
Köszöngeti idegenre,
Hogy ismerkedjék meg véle.

Hej, nem azért jöttem ide,
Hogy a subám itt igyam le,
Hanem azért jöttem ide,
ã Vagy-e, rózsám, egészségbe?

Egészségbe, jóba' vagyok,
Mert szemem szemedbe ragyog,
Egészségbe, jóba' vagyok,
ã Mert szemem szemedbe ragyog.

* Itt az énekes egy szótaggal kevesebbet énekel. Javaslat nyolc szótagú szövegsorra: *Záporosőt hullatgatna*.

200. Napom, napom, fényes napom*Gyergyócsomafalva*

Asszony, ?

Gy.: Molnár Antal, 1911.

Napom, napom, fényes napom,
 Homályba borult csillagom,
ã Süss meg egyszer világoson,
hã Ne süss mindég homályoson!

Akkor jussak én eszedbe,
 Mikor kenyér a kezédbe,
aj, d' Akkor se jussak egyébről,
ã Csak az igaz szeretetről.

*

s Elvették a szeretőmet,
 Vegye el az Isten őket,
s Ha elvette éljen vele,
 Csak előttem ne ölelje!

Mer' ha előttem öleli,
 Kész a szívem megszakadni,
 Mer' ha előttem öleli,
 Kész a szívem megszakadni.

*

Aj, búbanat, keserűség,
 Még a tesvér es ellenség,
 Hát idegen hogyan vóna,
 Mikor a tesvér sincs jóra.

Addig iszom a csárdába,
 Míg négy lovam lesz a hámba,
 Míg négy lovam lesz a hámba.*

* A harmadik dallamsor kimarad.

Egyet adok a bírónak,
 Kettőt az előjárónak,
 Egyet meghagyok magamnak,
 Vidékbe járó lovamnak.

*

Annyi nékem az irigyem,
 Aj, mint fűszál be a réten,
 Annyi nékem az irigyem,
 Aj, mint fűszál be a réten.

Egyik teszen, másik veszen,
s A sok irigy mindig eszen,
 Ott hadd egyen, ott hadd rágjon,
 Csak az Isten el ne hagyjon.

Irigyeim sokan vadnak,
 Mind a szomszédomban laknak,
 Adok nekik egy pár napot,
 Hadd ugassák ki magokat.

201. Magas Déva várát építeni kezdték**Ballada***Gyergyóremete*

Jung Ferencné Csibi Rozália, 22 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1962., Telki

Magas Déva várát építeni kezdték,
 Annak élit, ügyét semmibe se vették.
 Amit reggel raktak, estére leomlott,
 Amit este raktak, reggelre leomlott.

Tizenkét kőműves azt a törvényt tette:
 Melynek felesége hamarabb jön ide,
 Rögtön megfogassék, bédobják a tűzbe,
 A szép fehér hamvát keverjék a mészbe.

Kocsisom, kocsisom, nagyobbik kocsisom,
Az uramhoz menni volna akaratom.
Fog' be a lovakat, hajtsad ide elé,
Hadd menjünk, hadd menjünk Déva vára felé!

Asszonyom, asszonyom, forduljunk mi vissza,
Rossz jelentést láttam az éjjel álmomba:
Hogy az udvarunkba' mély kút vala rakva,
És a kicsi fia oda beléhala.

Kocsisom, kocsisom, nem fordulunk vissza,
Ameddig az uram arcom nem láthatja.
A lovak se tiéd, hintó se a tiéd,
Hajtsad a lovakat, hadd haladjunk elébb.

Kőműves Kelemen hogy őket meglátta,
Nagy keserves szóval e szavakat mondta:
Csapjon le az útra tüzes istennyila,
Horkolva térjenek a lovaim vissza!

Jó napot, jó napot, tizenkét kőműves,
Neked is jó napot, Kelemen kőműves!
Édes feleségem, hát mér' jöttél ide,
Mér' jöttél ide a nagy veszedelemre?

Tizenkét kőműves azt a törvényt tette,
Melynek felesége hamarabb jön ide,
Rögtön megfogassék, bédobják a tűzbe,
A szép fehér hamvát keverjék a mészbe.

Rögtön meg is fogták, betették a tűzbe,
A szép fehér hamvát keverték a mészbe,
Ezzel állították magas Déva várát,
Csak így nyerhették el annak drága árát.

Apám, édesapám, kedves édesapám,
Hol maradt, hol maradt messzire az anyám?

Elmaradt messzire, hazajön estére,
Este is eljöve, haza mégse jöve.

Másnap reggel pedig az ő kicsi fia,
Elindult, elindult magas Déva várra.
Háromszor kiáltá magas Déva várán:
Anyám, édesanyám, szólj bár egyet hozzám!

Nem szólhatok, fiam, mer' a kőfal szorít,
Erős kőfal közé vagyok berakva itt.
Szíve meghasada, a föld is alatta,
s Az ő kicsi fia oda belehulla.

202. Asszonyok, asszonyok, hadd legyenek társatok

Gyergyócsomafalva

Kosztá Gáborné Sövér Erzsébet, 64 éves

Gy.: Szabadi Mihály, 1966.

Asszonyok, asszonyok, hadd legyenek társatok,
Mivel gyermekruhát mosni én es tudok.
Sose hallám, leánbőrt, hogy árultak volna,
s A tímárok kordovánnak' készítették volna.

Ebek ugatásán gyakran örvendeztem,
Hogy legények jönnek, á magamba' azt véltem.
Kapám a pártámat, s menék a misére,
S én magamat úgy viseltem, hogy ne vegyék észre.

Tudod, édes uram, milyen vitéz voltál,
Hogyha éféltájba' egy baglyot megláttál:
Kecskeméttől fogva Szegedig szaladtál,
S a minap éjjel is a falra felmáasztál.

*

* kordován: lábbeli készítésére alkalmas finom kecske vagy juhbőr

Anyámtól a kontyot gyakran kértem vóna,
Keze bokájától, ha nem féltem volna.
Sose láttam leánybőrt, hogy árultak volna,
A tímárok kordoványnak készítették volna.

Anyám is kifogyott borzos leányából,
Apám is kifogyott kötődő társából.
Mind a ketten kifogyának régi Borbálából,
Mind a ketten kifogyának régi Borbálából.

203. Virágos kenderem

Gyergyócsomafalva

Bartalis Jutka, 1955.

Gy.: Szalóki Ágnes, 1998., Budapest

Virágos kenderem
Elázott a tóba,
Ha haragszol, rózsám,
Ne járj a fonóba!

Elejtem orsómat
Nem lesz, ki feladja,
Bánatos szívemet
Ki megvigasztalja.

204. Virágos kenderem

Gyergyóalfalu

Vizoli Demeter, Vizoli Miklós, 1945., 1947.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2021.

Virágos kenderem
Elázott a tóba,
Megmondtam, édesem,
Ne járj a fonóba.

Elejted orsódot,
Nem lesz, ki feladja,
Bánatos szívemet
Ki megvigasztalja.

De jazért szeretek
Békény mellett lakni,
Odajár a babám
Lovát itatgatni.

Nem lovát itatja,
Magát fitogatja,
Két piros orcáját
Vélem csókoltassa.

Gondol' meg éltednek
Elejét, utalját,
Hogy kivel kötöd el
Két szemed világá[t].

Nem virágos kender,
Hogy eláztathassa,
Se nem kőcsön kenyér,
Hogy visszajadhassa.

*

Hazajő ja babám,
Feljő ja fonóba,
Lesz, aki jaz orsómat,
Ki feladogassa.

*

Hazajön a babám,
Eljön a fonóba,
Lesz, aki az orsómot
a Pad alá berúgja.

*

Látod, rózsám, látod,
A nagy száraz nyárfát?
Akkor megyek hozzád,
Mikor zöldire vált.

Arról is tudhatod,
Hogy az soha nem lesz,
A száraz nyárfának
Zöld levele nem lesz.

*

Majd megadja Isten,
Kiződül az én fám,
A te jálnok szíved
Visszafordul hozzám.

205. Ludaim, ludajim

Gyergyóalfalu

Vizoli Demeter, 1945.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2021.

Ludaim, ludajim,
Tizenketten vagytok,
Mind a tizenketten
Hófehérek vagytok.

Elkütem uramot
Tenger közepébe,
Hajtsa haza ludam,
Nehogy elveszenek.

Jöjjön haza ludam,
Vejszen oda uram,

Mer' én urat kapok,
De ludat nem kapok.

mos' Jöjjön haza uram,
Vejszen oda ludam,
Jöjjön haza szegény,
Mert jó pipás legény.

m De jazér' szerettem
Békény mellett lakni,
Odajár a babám
Lovát itatgatni.

de Nem lovát itassa,
Magát fitogatja,
Két piros orcáját
Vélem csókoltassa.

most Gondol' meg éltednek
Elejét, utaját,
Hogy kivel kötöd el
Két szemed világát!

mer' Nem virágos kender,
Hogy eláztathassam,
Se nem kőcsönkenyér,
Hogy visszaadhassam.

Már messziről látom
A szeretőm házát,
Verje meg az Isten
A benne lakóját!

de Azt sem mindegyiket,
Csak az éldesanyját,
Mér' nem adta nekem
A legszebbik lányát.

Ha néki lánya vót,
Nékem szeretőm vót,
Ha néki édes vót,
Nékem cukrosabb vót.

mos' Vagy igyál, vagy egyél,
Vagy ne szomorkodjál,
Más ember házánál
Ne zártorjankodjál*.

de Verd meg, Isten, verd meg
A mészáros bárdját,
Mér' vágta le szegény
Kicsi borjú lábát?

Szegény kicsi borjú
Lábán nem tud járni,
Gyalogkatonának
Hátán kell hordozni.

*

Szeretek szántani,
Hat ökröt hajtani,
Ha ott vagyon rózsám
Az ekét tartani.

Az ekét tartani,
Engem megölelnyi,
Minden barázdába'
Egy pár csókot adni.

Szeretőm a táncba',
De gyűrűm is nála,
Valahányat fordul,
Fémlik az ujjába'.

* zártalankodik (zártorjankodik): zártlan ajtón keresztül illetéktelenül zavar

Fordul ő a táncba',
Magát fitogtassa,
Két piros orcáját
Mással csókoltassa.

*

Az ökör a földet
Nem magának szántja,
Az apa a fiát
Nem magának tartsa.

Húsz évig neveli
Világ pompájára,
Húsz év után pedig
Viszik katonának.

Az ökör a földet
Nem magának szántja,
Az apa a lányát
Nem magának tartsa.

Szépen felneveli,
Szárnyára ereszti,
Csak távolról nézi,
Hogy más ölelgeti.

*

Elment az én uram
Idegen országba,
Írta levelébe',
Hogy menjek utána.

Nem megyek utána
Idegen országba,

Inkább meggyászolom
Fekete ruhába.

Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,
Hogy kell világot
Búval eltöltenem?

*

Az én lovam Szajkó,
Magam pedig Jankó,
Mind a négy lábáról
Leesett a patkó.

Csak egy maradt rajta,
S az es kotyog rajta,
Kovács, jó barátom,
Igazítsd rajta!

Akar este lenne,
Akar eső lenne,
Akar minden héten
Hétszer innap* lenne.

Kár a szép leánynak
Búban megvénülni,
Növendék legénynek
Katonának menni.

Kísérj, rózsám, kísérj,
Ha csak Vásárhelyig,
Onnan én elmegyek
Gyulafehérvárig.

*

* innap = ünnepnap

Boldogoknak lehet
Azokat mondani,
Kit az Úr jó társsal
Szeret megáldani.

Boldog, akinek van
Hű, jó felesége,
Mert a jó feleség
A ház ékessége.

206. A cigányok úgy élnek

Orotva

Szócs János, 1942.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2015.

A cigányok úgy élnek,
Had nem lopnak, cserélnek,
Cserélik a lovakot,
Isszák a jó borokat.

A cigányok örvendnek,
Ha ja tyúkok dögölnek,
A cigányok örvendnek,
Ha a tyúkok dögölnek.

Ha ja tyúkok dögölnek,
A cigányok jól élnek,
Ha a tyúkok dögölnek,
A cigányok jól élnek.

207. Fehér fuszulykavirág*Gyergyócsomafalva*Ambrus Árpád (ének, furulya), Ambrus János (ének, furulya),
1946., 1919.

Gy.: Juhász Zoltán, 1985.

Fehér fuszulykavirág,
Rég megmondtam, ne járj hozzám napvilág,
Este gyere, sötétbe,
Kacsintsál a két ragyogó szemembe,
Este gyere, sötétbe,
Kacsintsak a két ragyogós szemedbe!

Ezt a százas' látod-e,
Ha megiszom, kisangyalom, bánod-e?
Én nem bánom, virágom,
Eperből es kiszerezem a nyáron,
Én nem bánom, virágom,
de Kokoizából kiszerezük a nyáron.

a Csomafalvi csárdába'
Iszom a bort, ölelem a babámat.
hej, Addig ittam, mulattam,
hogy Eltőtt a nyár, s gagya nélkül maradtam,
ej Addig ittam, mulattam,
A nyár eltőtt, s szinte csórén maradtam.

208. Szárad a bokor a tetőn*Gyergyócsomafalva*

Kosztá István, 1939.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2021.

Szárad a bokor a tetőn,
Elhagyott az én szeretőm.
Ha *jel*hagyott, ő bánja meg,
Ki a fene sajnálja meg,

Ha *jel*hagyott, ő bánja meg,
Ki a fene sajnálja m[eg]!

Azt gondoltam, amíg élek,
Mindég víg napokat élek.
[Jó]t reméltem, rosszat értem,
Jaj de szerencsétlen lettem,
Jót reméltem, rosszat értem,
Jaj de szerencsétlen le[tem]!

Jaj, Istenem, mi az oka,
Mindig szerzek, még sincs soha.
Csak a túró s a puliszka,
Sem egy fél liter pálinka,
Csak a túró s a puliszka,
Sem egy fél liter pálin[ka].

*

Édesanyám megátkozott,
Mikor a világra hozott.
hej Azt az átkot mondta reám,
Öljön meg a sok vándorlás.

Öljön meg a sok vándorlás,
A sok hátizsákhordozás.
hej Jót reméltem, rosszat éltem,
Jaj de szerencsétlen lettem!

most Kicsi koromtól elkezve,
Semmit nem éltem kedvemre,
Csak a túró s a *hideg* puliszka,
Nem egy kicsi jó pálinka.

de Isten teremtett a búra,
Felnyomott egy szürke juhra,

hej, Szürke juhnak rövid *volt* a lába,
Belevondozott* a sárba.

*

Túl a vízen szánt egy eke,
Barna legén van mellette,
Olyan annak a szerelme,
Holtig fáj a szívem érte.

Szeress, szeress, csak néz' meg kit,
Mer' a szerelem megvakít,
Engemet is megvakított,
Örökre megszorított.

ej, de Bús életem, bánat napom,
Bánom, hogy Ditróba' lakom,
Mer' Ditrónak nagy a híre,
Csak mehetnék ki belőle.

*

sej, de Adjon Isten mindennek jót,
Mer' az enyém búbanat vót.
Búba feresztett a bába,
Vert vóna ja góc** lábába!

Jaj, Istenem, hogy éljek meg,
Hogy a világ ne tudja meg?
Mindég szerzek, s még sincs soha,
Nem tudom, hogy mi az oka,
Én nem tudom, *hogy* mi az oka,
Mindig szerzek, s még sincs soha.

* vondo = vonszol, hurcol

** góc = tűzhely, szobát fűtő kemence

Jaj, Istenem, adj egy csudát,
Száz pengősből rakjál buglyát,
Az ódalát száz pengősből,
S a tetejét ezeresből!

*

Ej, búbanat, keserűség,
Még a tesvér is ellenség,
Hát idegen hogyan volna,
Még a tesvér sincsen jóba.

*

s Elment a tyúk vándorolni,
Nem jön haza többet tojni.
Majd hazajön sülvé-főve,
Nem ül a kakasülőre.
s Majd hazajön sülvé-főve,
Nem ül a kakasülőre.

*

Ha elmész is, járj békével,
Rólam ne feledkezzél el,
Búcsúzásid rövid legyen,
Víg szívedbe' kárt ne tegyen!

*

Csík vármegye, nagy Háromszék,
Még a tesvér is ellenség.
Hát idegen hogyan volna,
Még a tesvér sincsen jóba.

*

Bánat, bánat, sűrű bánat,
Mért rajtál szívemre várat?
Azért raktam oda várat,
Fiatal vagy, hadd próbáld!

Azt gondolod, hogy én bánom,
Hogy tetőled meg kell válnom?
Én előttem az csak álom,
Nem csak te vagy a világon.

Falu végén van egy malom,
Bánatot őrlnek azon.
Nékem is van egy bánatom,
Odaviszem, lejártatom.

Azt az Isten megátkozta,
Ki a bút módiba* hozta.
Nékem istenadta búja,
Nem kell akárki módija.

Édesanyám, mért szültél volt,
Mikor énrám szükség nem volt?
Szüksége volt a császárnak,
Mikor bevett katonának.

Katona az én életem,
Bal vállamon a fegyverem.
S mikor én azt megpengetem,
Sirat engem a kedvesem.

Sirat engem a madár is,
Földre lehajlik az ág is.
Az is azért hajlik földre,
Szólna hozzám, ha lehetne.

* módiba = divatba, szokásba

Szólna hozzám, de nem szabad,
Fáj a szívem, majd meghasad.
Szólna hozzám, de nem szabad,
Fáj a szívem, majd meghasad.

*

Száraz a bokor a tetőn,
Haragszik az én szeretőm,
Ha haragszik, majd kibékül,
Vagy a háta jól megkékül.

Édesanyám is volt nekem,
Keservesen nevelt engem,
Éjszaka font, nappal mosott,
Jaj de keservesen tartott.

Megyek az úton lefelé,
Senki se mondja, gyere bé,
Senki se mondja, gyere bé,
Túrót s kenyert veszek elé.

Édesanyám édes teje,
s Keserű a más kenyere.
Keserű es, savanyú es,
Ritkán-ritkán panaszos es.

Édesanyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha.
Megfogadnám, de nincs kinek,
Fogadnom kell idegennek.

*

Adjon Isten mindennek jót,
Mer' az enyém búbanat vót!

Búba feresztett a bába,
Vert vóna a góc^{*} lábába!

Jaj, Istenem, hogy éljek meg,
Hogy a világ ne tudja meg?
Mindég szerzek, s még sincs soha,
Nem tudom, hogy mi az oka.

Jaj, Istenem, adj egy csudát,
Százpengősből rakjál buglyát:
Az ódalát százpengősből,
A tetejit ezeresből!
A tetejit ezeresből!

209. Kiment a ház az ablakon

Gyergyócsomafalva

Kosztá István (ének, citera), Bartalis Károly (ének), 1939., 1932.

Gy.: Vojtonovszki Sándor, Kovács Judit, 2015.

Kiment a ház az ablakon,
Benne maradt egy öregasszon,
Harminchárom foga héjja,
Mégis a guzsalyas^{**} várja.

Ne búsuljon, komámasszon,
Csak az Isten rozst adjon,
Megisszuk a rozsnak levét,
Dicsérjük a Jézus nevét!

Bementünk a korcsomába,
Ittunk hat véka búzára.
Korcsomáros pofon csapott,
A küszöbön kitaszított,

* góc = tűzhely, szobát fűtő kemence

** guzsalyas = fonóba járó legény, szerető

Azt gondoltam, hogy az ágyba,
Hát a térgyig erő sárba.

Azt gondoltam, hogy az ágyba,
Hát a térgyig erő sárba,
Szürke juhnak rövid lába,
Belevondozott^{*} a sárba.

Asz² gondoltam (!), te nyomorú,
Hogy érted vagyok szomorú,
Mintsább érted szomorkodok,
Inkább hideg vizet iszok.

*

Arra vigyázz, öregasszon,
Hogy az ördög el ne kapjon,
Ördögbőrbe öltöztessen,
Pokolba bédöcögtessen!

*

A bornyúkot elhajtottam,
Komámasszont megtaláltam,
Addig, addig diskuráltunk,
Míg a csordát visszavártuk.

*

Nem láttam én télbe' fecskét,
Most öltem meg egy pár csirkét.
Ettem annak zúzat-máját,
Csókolom a babám száját.

Látod, rózsám, látod méges,
Hozzád jöttem, ha későn es.

* vondo = vonzol, hurcol

Eljöhetel minden este,
Mer' nem lakom olyan messze.

Jó vagy, uram, verekedni,
De nem vagy jó szoknyát venni.
Ezt a szoknyát es úgy vettem,
Hogy a szemedet eköttem (elkötöttem).

Az ördög is elvitt vóna,
Ha a litres nem lett vóna.
De a litres előkerült,
S engem az ördög elkerült.
Takarodj, asszony, a házból,
Most jövök a korcsomából!

Addig iszom, míg egy ló lesz,
S azután a lúg es jó lesz.
s Addig iszom a csárdába,
Míg egy ló nem lesz a hámba.

*

Addig iszom a csárdába,
Míg egy lovam lesz a hámba.
Ha ló nem lesz, semmi se lesz,
Azután a lúg es jó lesz.

*

Jaj, Istenem, be jó lenne,
Ha e' kicsi kedvem lenne,
Megölelném a babámat,
Lábtól tenném az uramat.

*

No, te vendég, jól mulattál,
Hazafelé indulhatsz már!
Házigazda, ragadj botra,
A vendéget indítsd útra!

Immár, vendég, jól mulattál,
Hazafelé indulhatsz már!
Megittuk a rozsnek levit,
Dicsértük a Krisztus nevit!

Elment uram a Putnára*,
Hazajő holnaputánra.
Főzők néki jó vacsorát,
Keménymagos (kőménymagos) istennyilát.

Ki az urát nem szereti,
Árpakását főzzön néki,
Jól megsózza, paprikázza,
Hogy a hideg ötöt rázza!

*

Láttam céget lóganyászni**,
Jó volna bébotorkázni,
Van nékem egy jó forintom,
Ha bémenyek, békortyintom.

*

Igyál, igyál, adj nekem es,
Szonnyan ne haljak meg én es!
Igyál, Pista, iszik Jankó,
A pénzünknek nem kell zacskó.

* Putna: a Kis-Beszterce Hágótőn és Gyergyótölgyesen átfolyó mellékfolyója és annak völgyét övező erdős terület

** lóganyász = lóg, himbálódzik

*

Szerettelek sok ideig,
Kedd estétől szeredáig.
Ugye, babám, sok szép üdő,
Száradjon beléd a tüdő!

210. Megvert Isten ostorával

Gyergyócsomafalva

Ambrus János, 1919.

Gy.: Juhász Zoltán, 1985.

Megvert Isten *az* ostorával,
Az anyósom leányával.
Jaj, Istenem, mért vertél meg,
Én azt nem érdemeltem meg, tyuhaja, da-dla-la,
Dla, rar-la-la-la, la-la-la,
Tra-da-ra-la, la-la-la-la, la-la-la.

Túl a vízen veres virág,
a Szeretőmöt szerre bírják.
Én is bírom a másokét,
Így fizetnek meg ezeké, tyuhajja, ta-ra,
Ra-ra-ra-rá, la-la-la-la, la-la-la, la-la-la,
Tra-la-la-drí, la-la-la-la, la-la-la.

*

de Gyere, rózsám, ki a kútra,
Adj egy csókot utaljára,
Én is egyet, te is a mást,
Hogy ne felejtjük el egymást, tyuhaja!

*

Jaj, Istenem, sok bú után,
Adj egy kicsi jót es immán,
Jót reméltem, rosszat értem,
Jaj de szerencsétlen lettem, galambom!

*

Édesanyám sok szép szava,
Kit fogadtak, kit nem soha.
Megfogadnám, de már késő,
Hull a könnyem, mint az eső, nyehónye.

Az apámnak volt egy malma,
Bánatot örölnek *most* rajta.
Nékem is van egy bánatom,
Hazaviszem, lejártatom, nyehónye.

*

Meg akartam házasodni,
Galambot akartam fogni.
Galamb helyett varjat fogtam,
Bánom, hogy megházasodtam, tyuhaja!

*

Édesanyám megátkozott,
Mikor a világra hozott.
hej, Azt az átkot mondta reám,
Öljön meg a sok vándorlás, tyuhaja.

de Öljön meg a sok vándorlás,
A sok hátizsákhordozás.
hej, Jót reméltem, rosszat éltem,
Jaj de szerencsétlen lettem, tyuhaja.

*

Igyál, igyál s adj nekem es,
Szonnyan ne haljak meg én es!
Szerusz, szerusz, te jó barát,
Ki-ki tudja maga baját, csuhaja!

Én es tudom a magamét,
Más es tudja a magáét,
Én es tudom az enyimet,
El es igazgatom őket, csuhaja!

Haja, haja, meg nem hallja,
Szeretőmnek kondor* a haja,
Bár olyan kondor ne vóna,
Hogy a szem ne fogna rajta, csuhaja!

Ne búsuljon, kományasszony,
Csak az Isten rozst adjon!
Megigyuk a rozsnak levit,
Dícsérjük a Jézus nevit, csuhaja!

*

Édesanyám rózsafája,
Én vagyok a legkisebbik ága,
Kihajlottam az utcára
A szeretőm buszujára, tyuhaja.

Szeress, szeress, csak nezd meg, kit,
Mer a szerelem megvakít,
Engemet is megvakított,
Örökre megszorított, tyuhaja.

Mert egy legény leszakított,
Kalapjába elhervasztott,
Kalapjába elhervasztott,
La-da- da-da, da-da-da-da, da-da-da.

* kondor = göndör

211. Ha nem tudod, rózsám, hol lakom

Gyergyóalfalu

Vizoli Demeter, Vizoli Miklós, 1945., 1947.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2021.

Ha nem tudod, rózsám, hol lakom,
Gyere nálunk, mert megmutatom!
Ott lakom a rózsapiacon,
Utcára nyílik az ablakom.

Tere[k]búza-csokán*, ragadály**,
Megcsókollak, rózsám, csak megállj.
Ha nem tudod, rózsám, hol lakom,
Gyere nálunk, mert megmutatom!

Ott lakom a Vidra szélébe,
Fűzfa nyílik a ház végébe.
Ha nem tudod, rózsám, hol lakom,
Gyere nálunk, mert megmutatom!

212. Ha kimenyek arr'a magas tetőre

Gyergyócsomafalva

Ambrus János, 1919.

Gy.: Juhász Zoltán, 1985.

Októbernek, októbernek elején,
Nem süt a nap Csíkkarcfalva tetején.
Aj, baj, baj, baj, de nagy baj,
Hogy a babám szíve olyan, mind a vaj.

Ha kimenyek arr'a magas tetőre,
Tálalok én szeretőre, kettőre.
Ej, baj, baj, baj, de nagy baj,
Hogy a babám szíve olyan, mind a va[j],

* csokán = kocsány (a virág vagy növény termésének hosszbb-rövidebb nyele)

** ragadály: érdes, borzas magvú növényfaj, növénytani néven: ragadó galaj

Hej, baj, baj, baj, de nagy baj, *hogy a*
Feleségem csicse olyan, mind a va[j].

Fére innen, nehéz bánat, fére bú,
Az búsuljon, ki még nem volt szomorú!
Ej, baj, baj, baj, de nagy baj, *hogy*
Kilenc kicsi bornyús tehen, s még sincs vaj,
Ej, baj, baj, baj, de nagy baj, *hogy*
Kilenc kicsi bornyús tehén, s úgy sincs vaj.

*

Alig voltam három napos menyecske,
Megcsaltam én az uramot egy este.
Baj, baj, baj, baj, de nagy baj,
Kilenc kicsi bornyús tehén, még sincs vaj.

*

Tizenhárom fodor van a szoknyámon,
Azt gondoltam, férjhez megyek a nyáron,
de Amint látom, nem lesz semmi belőle,
Tizenkettőt levetetek belől[e].

Édesanyám sokat intett a jóra,
Hogy ne menjek korcsomára borinnya (bort inni),
Mert betörik az én gyöngé fejemet,
Ki mossza ki az én véres ingemet?

*

Nem messze van az én babám lakása,
Odalátszik az ő tornácos háza.
Bús gelice szokott rája leszállni,
Bajos volna tőled, babám, megválni.

*

Zöld fűre szokott a harmat leszállni,
Ej, de bajos tőled, babám, megválni.
Megválásom nem annyira sajnálom,
Csak igazán szerettelek, azt bánom.

*

Ha kimenyek arra a nagy tetőre,
Egyik felem befördítom lútőre.
Úgy levetem ezt a cuder világot,
Olyat még az Atyaisten se látott!

*

Édesanyám, mér szültél a világra,
Mér nem dobtál a zavaros Tiszába?
Tisza vize vitt volna a Dunába,
Hogy ne legyenek senki megunt babája.

*

Ha kimegyek arr' a magos tetőre,
Találók én szeretőre, kettőre.
Nem kell nékem sem a kettő, sem az egy,
Csak szeressen, aki eddig szeretett.

Jaj, Istenem, de víg voltam ezelőtt,
Míg a rózsám eljárt a kapum előtt.
Amióta nem jár a kapum előtt,
Még a víz sem folyik úgy, mint ezelőtt,
Amióta eljár a kapum előtt,
Még a víz is jobban folyik, mint ezelőtt.

Sárgadinnye, ződ uborka s vadretek,
De semmire való legényt szeretek.
Nem bánom én, ha semmire való is,
Semmire való vagyok magam is.

213. Felszántom én a gyergyói nagy utcát*Gyergyócsomafalva*

Csata András, 1941.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2015.

Felszántom én a gyergyói nagy utcát,
 Vetek bele piros pünkösdirózsát.
 Magamot is belevetem palántnak,
 Aki szeret, szakítson le magának,
 s Magamot is belevetem palántnak,
 Aki szeret, szakítson le magának!

Felszántom én a gyergyai temetőt,
 Engem temessenek bele legelő[bb].
 Előbb engem, azután a babámot, *hog*y
 Ne találjon szebb szeretőt magának,
 Előbb engem, s azután a babámat, *hog*y
 Ne találjon szebb szeretőt magának!

*

Piros az ostorom nyele, nem sárga,
 Nagyszebenben szeretőmnek nincs párja.
 Fölszántatom a szebeni nagy utcát,
 Vetek belé piros pünkösdirózsát.

Én magam is belévetem palántnak,
 Aki szeret, szakítson le magának,
 Én magam is belévetem palántnak,
 Aki szeret, szakítson le magának!

Lehullott a fehér rózsza levele,
 Gyenge vagyok, rózsám, a szerelemre.
 Gyenge vagyok szerelmedet leírni,
 A szíveddel, haj, de szívet cserélni.

214. Sűrű csillag, ha leesik, elterül*Gyergyócsomafalva*

Korpos József (ének, hegedű), Bartalis Ferenc (hegedű), Oláh József (Gyergyóújfalu – cimbalom), Csibi András (Szarhegy – bőgő), 1946., 1932., 1944., 1933., 1956.

Gy.: Árendás Péter, 1998., Budapest

Sűrű csillag, ha leesik, elterül,
 Az én rózsám, hogyha lát es, elkerül.
 Ne kerülj el, édes, kedves galambom,
 Mer' én néked rosszadot nem akarom!

Jaj, Istenem, de víg vótam azelőtt,
 Ha a rózsám sétált a kapum előtt.
 De mióta a szeretőm elhagyott,
 Én azóta mindég szomorú vagyok.

*

Kicsi csillag, jaj de rég, hogy vándorolsz,
 Nem láttad-e a babámot valahol?
 Láttam biz' én, a gyergyói csárdába,
 Piros bort iszik egy ódalszobába.

de Jobb kezébe' tele pohárt köszönti,
 Bal karjával a babáját öleli.
 Jobb kezében tele pohár s a kancsó,
 Megcsalt engem ez a semmirevaló.

de Rég megmondtam, kisangyalom, ne szeress,
 Nincs egyebem, mit a két karom keres,
de Keress olyant, kinek ökre, szekere,
 Öljön meg a világ bújja mellette!

Addig megyek a csillagos ég alatt,
 Míg megnyugszom a babám karja alatt.
 Csillagos ég, merre van az én hazám,
 Merre sirat engem az édesanyám?

Dehogy sirat, rég el vagyok felejtve,
Meg sem hóttam, el is vagyok temetve.
A síromra rózsafa van ültetve,
A síromra rózsafa van ültetve.

most Öntözzétek, lányok, hogy ne hervadjon,
Hogy a babám gyöngé szíve ne fájjon,
Öntözzétek, lányok, hogy ne hervadjon,
Hogy a babám gyöngé szíve ne fájjon!

de Pirituszból csinálják a pálinkát,
Azér' nem lát senki rajtam jó ruhát.
Vegyítenék édes tejből s ecetből,
Régi babám, nem élek a zsebedből,
de Vegyítenék sován tejből s ecetből,
Régi babám, nem élek a zsebedből.

*

Pirituszból csinálják a pálinkát,
Azér' nem lát senki rajtam jó gúnyát,
Nem csinálják sem ecetből, sem tejből,
Öreganyám, tőccsön a nagy üvegből!

*

Piros alma, nem tudtam, hogy ides vagy,
Barna kislány, nem tudtam, hogy csalfa vagy.
Csalfa szíved csalta meg a szívemet,
Nem én téged, te csaltál meg engemet.

Házam előtt van egy magas almafa,
Tetejébe' van egy pár piros alma.
Egyik édes, a más pedig keserű,
Érted, babám, most vagyok én kesergő.

* sovány tej = savanyú tej

Víg muzsika kihallik az erdőbe,
Az én rózsám most viszik esküvőre.
De szeretnék a templomban ott lenni,
Mikor ez a csalfa kislány esküszik.

Hogy csalnám ki két ragyogó szeméből,
Hogy tagad ki engemet a szívéből.
s Fúj a szellő, kergeti a felleget,
Nem én, rózsám, te csaltál meg engemet.

Érted hagytam el a kedves hazámat,
Hazámbeli sok kedves pajtásimat.
Lovam haját lefelé fújja ja szél,
Köszönöm, babám, hogy eddig szeretted.

Udvarhelyről három csendőr utazik,
S útban őfelségével találkozik.
Kérdi tőlük: Csendőr urak, mi újság?
Nagy az adó, szomorú Erdélyország.

Csillagos ég, merre van az én hazám,
Merre sirat engem az édesanyám?
Dehogy sirat, rég el vagyok feledve,
Fekete föld alá vagyok temetve.

Fekete föld nyomja meg a testemet,
Álnok szívű, te csaltál meg engemet,
Álnok szívű, te csaltad meg magadat,
Rétam (rajtam) kívül nem találd párodat.

*

Széles a víz, keskeny palló, bel' esem,
Rólad, babám, minden gondom leveszem.
Úgy leveszem, hogy még eszembe se jutsz,
Jóságodért fizessen meg a Jézus!

Édesanyám, adjon Isten jó estét!
 Hazajöttem, mint egy váratlan vendég.
 Hazajöttem örömdre, nem búdra,
 Komisz életről* vagyok szabadulva.

*

Édesanyám, ha meguntál szeretni,
 Víg el engem a vásárba eladni,
 Adjál oda a legelső kérőnek,
 Ha nem adtál a régi szeretőmnek!

Jaj, Istenem, adj erőt a lovamnak,
 Hogy keressek más szeretőt magamnak!
 Adott Isten jó erőt, egészséget,
 Kaptam is én jókedvű feleséget.

Jaj, Istenem, de víg voltam ezelőtt,
 Míg a babám sétált a kapum előtt,
 De már immár víg napom is elszentül,
 Holnap visznek a Grécesen** keresztül.

*

Kisangyalom, ha meguntál szeretni,
 Szabad néked más szeretőt keresni.
 Keress olyant, kinek ökre, szekere,
 Öljön meg a világ bújja mellette,
 Keress olyant, kinek ökre, szekere,
 Öljön meg a ganyéhordás mellette!

* komisz élet = katonaélet, silány élet

** Gréces: A Gyergyói- és Csíki-medence közti vízvázlasztó

215. Udvaromon hármát fordult a kocsi

Gyergyócsomafalva

Ambrus Árpád (ének), Bartalis Jutka (ének), Korpos József (ének, hegedű), Bartalis Ferenc (hegedű), Oláh József (Gyergyóújfalu – cimbalom), Csibi András (Szárhely – bőgő), 1946., 1955., 1932., 1944., 1933., 1956.

Gy.: Árendás Péter, 1998., Budapest

[Udvaro]mon hármát fordult a kocsi,
 Édesanyám, *a* kufferemet adja ki,
 Adja ki a behívóleveletem,
 Három évig felejtsek a nevemet!

Édesanyám, ki a huszár, ha én nem,
 Ki nyergeli fel a lovat, ha én nem?
 Felnyergelem aranyszörű lovamot,
 Lerúgatom véle a csillagokat.

Édesanyám, hol van az az édes téj,
hej Amivel *engemet* te katonának neveltél?
 Azt a tejet adtad volna lánynak,
 s Ne neveltél volna fel katonának.

*

Árkász vagyok, nem bakancsos katona,
 Illik nékem *az a* rövid szárú kis csizma.
 Szára rövid, s *a* babám szeme fekete,
 Édesanyja de kedvemre nevelte.

*

Nincsen kedvem, mer' a fecske elvitte,
 Túl a vízen száraz bükkfára tette.
 Kisangyalom, akkor leszek a tied,
 Mikor az a száraz bükkfa kinyílik.

*

Édesanyám, mit viszen a kezébe?
Ha kenyeret, adjon nekem belőle!
Adjon annyi, mivel mostáig élek,
Azután a komisszal* is megélek.

*

Édesanyám, mi van ott a zsebébe?
Három alma, adjon egyet belőlle!
Úgysem eszem sokáig az almáját,
Viselem a Ferenc Jóska csákóját.

Ha megindul a nagy gőzös, hadd menjen,
Énutánam senki ne keseregjen!
Keseregjen minden anya fiáér,
Én is kesergek a régi babámér.

Huszár vagyok, nem bakancsos katona,
Rám illik a sárga, zsinóros ruha.
Sárga zsinór, a közepe fekete,
Szép a huszár, ha felül a nyeregbe.

Udvaromon aranyvályú, aranykút,
Abba fürdik három kacsa meg egy lúd.
Fürdik, fürdik, mégis sáros a tolla,
Legszebb leányt szerettem a faluba.

* komisz kenyér: a katonaság részére nagy mennyiségben és durva minőségben készített kenyér

216. Édes, kedves gyöngé rózsám, csak egyet mondok

Gyergyóremete

Jung Ferencné Csibi Rozália, 22 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1962., Telki

Édes, kedves gyöngé rózsám, csak egyet mondok,
A szívemről eloszolnak minden gondok.
La-la-la, la-la, la-la-la-la,
La-la-la-la, la-la-la, la-la-la-la-la.

A te súlyos nyavalyádból adjál nékem is,
Hadd érezzük mind a ketten, magad is, én is!
La-la-la, la-la, la-la-la-la,
La-la-la-la, la-la-la, la-la-la-la-la.

*

Édes, kedves gyenge rózsám, csak egyet mondok,
A szívemről eloszlanak minden gondok.
Hazakésérlek éccakára,
Tudom, megszógáld virradtára.

Az én rózsám olyan beteg, talán meg es hal,
Ha meg nem hal, kénoson nyög, nekem lesz a jaj.
Tra-la-la, la-la, la-la-la-la,
La-la-la-la, la-la-la, la-la-la-la-la.

Beteg az én rózsám anyja, kénosan síndik*,
Beteg az én rózsám anyja, az ágyba* fekszik.
Hogyha felkél az ágyából, jól eszik-iszik,
Hogyha felkél az asztaltól, újból lefekszik.

Még betegebb az én rózsám, talán meg es hal,
Hogyha nem hal, kénoson nyög, s az es nekem baj.
A te súlyos nyavalyádból adjál nekem es,
Érezzük szá mind a ketten, érezzem én es!

* síndik = sínylődik, szenved

217. Békény mellett nem jó járni félelem nélkül*Gyergyóalfalu*

Vizoli Demeter, Vizoli Miklós, 1945., 1947.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2021.

Békény mellett nem jó járni félelem nélkül,
Szeretőt se jó tartani szerelem nélkül.
mer' Volt nekem egy szép szeretőm, de jaz olyan vót,
Ha jegy nap nem láttuk egymás[t], két nap beteg vó[t].

de Harmadnapán megkérdeztem, téged mi lölt vót,
A szívemet a szerelem körülfogta vót.
most Addszad, rózsám, a kezedet, forduljunk egyet,
Aztán menjünk ki a kerbe, szakítsunk meggyet!

de Jól megügyeld, jól megvigyáz[d], milyent szakítasz,
Nehogy úgy járj, mint én jártam, kedves galambom!
mer' Ez a kislány úgy leszdedte minden ágáról,
Hervadjon el pirossága két arcjáról!

most Ki nálunk jár guzsalyasba", csendesen járjon,
A mi titkos záros ajtónk meg ne zuppanjon!
Mer' az én jó édesanyám ébren aluvó,
A mi titkos beszédünköt jól meghallgatja.

A malomnak nincsen köve, mégis lisztet jár,
Tiltják tőlem a rózsámot, mégis hozzám jár.
de Addszag, rózsám, a kezedet, forduljunk egyet,
Aztán menjünk ki a kerbe, szakítsunk meggye[t]!

Ha az Isten egyet adna, úgy megbecsülném,
Kezét-lábát összekötném, a füstre tenném,
de Három napig ott tartanám, osztán levenném,
Összevissza csókolgatnám, újra föltenné[m]!

* guzsalyas = fonóház; guzsalyasba járni „átvitt értelemben azt a szokást jelentette, amikor a pár-választás során a leány hívására a legény sötétedés után titokban elment a leányos házhoz, hogy ott beszélgessenek, majd egy idő után a tiszta szobában együtt háljanak” (Benedek Tibor Magor)

218. Megüzenem az édesanyámnak*Gyergyócsomafalva*

Bartalis Jutka, 1955.

Gy.: Benedek Tibor Magor, 2017.

Megüzenem az édesanyámnak,
Fehér szoknyát varrasson lányának,
Fehér szoknyát, hat felhajtásosat,
Piros cipőt fekete sarokkal.

Gyenge harmat neveli a búzát,
Édesanya neveli a lányát,
De idővel más viseli gondját,
Más is éli véle a világát.

Bárcsak engem valaki megkérne,
A kék égig röpítne, röpítne,
Én nem bánom, mindennap megverne,
Így belőlem friss menyecske lenne.

*

Kocsmárosné zöld alsószoknyája,
Szolgálónak karmazsin papucsá,
A gazdának rongyos a gagyája,
Likas a dolmánya*, dolmánya.

Ez a kicsi szilvafa, szilvafa,
Be sok szilva van rajta, van rajta,
S há' az a vén vackorfa, vackorfa,
Csak két bingyó csüng rajta, csüng rajta.

Árt a víz a csizmának, kapcának,
Vénember bocskorának, -korának,
Kisasszon' papuccsának, -puccsának,
Árt az ember gyomrának, gyomrának.

* dolmány: csipőig érő, rendszerint zsinórozással díszített zubbony, kabát; régebben magyar nemesek és katonák viselete

Egy cseppet se siessünk, kapdossunk,
Itt a jó gyep, etessünk-itassunk!
Itt a kocsmá, hopp, megállj, hopp, megállj,
Itt a jó bor, most igyál, most igyál!

219. Gyere velem Molnár Anna

Ballada

Gyergyócsomafalva

Bartalis Jutka, 1955.

Gy.: Szalóki Ágnes, 1998., Budapest

n Gyere velem, Molnár Anna,
Ruvát (ruhát) veszek vásárrapra!
Nem megyek én, jó katona,
Vagyon ruvám vásárrapra.

Jámbor uram az erdőbe,
Kicsi fiam a bölcsőbe.
Jere velem, Mónár Anna,
Csizmát veszek vásárrapra.!

n Nem menyek én, jó katona,
Vagyon csizmám vásárrapra!
Jámbor uram az erdőbe,
Kicsi fiam a bölcsőbe.

Elindula Mónár Anna,
Mennek ők a császár úton,
s Megtalálnak nagy magos fát,
Leülnek az árnyékába.

Így szólott a jó katona:
Nézz fejembe, Mónár Anna,
De ne nézzél fel a fára,
De ne nézzél fel a fára!

Feltekingott Mónár Anna,
Nagy magos fa tetejébe,
Ott látott ő sok szép fejet,
Jaj de nagyon megrettene.

Erdj magad fel előre,
Met nem tudom én felmenni!
s Ő felment, az jó katona,
s Fejt vette Mónár Anna.

Felöltözött gúnyájába,
Hazament a szobájába,
Felöltözött gúnyájába,
Hazament a szobájába.

Jó estét már, jó barátom,
Hol van néked feleséged?
Míg az erdőben eljártam,
Hazajöttem, s meg nem kaptam.

Megérkeznék, megörvendnél,
Megszidnád-e, rágnád-e*?
Nem verném, még meg se szidnám,
Szívem mellé begombolnám.

Menj el, menj el korcsomába,
Hozzál nekem egy icce** bort.
Nem tehetem, jó barátom,
Nagyon sír a kicsi fiam.

Eredj, eredj, elállítom,
Eredj, eredj, elállítom!
Elment ember, jámbor ura,
Kigombolta s megszojtatta.

* rágol = rágalmaz (rágalmaz)

** icce = kb. 8 dl-nyi régi ürmérték

220. Ma csütörtök, hónap péntek*Gyergyócsomafalva*

Bartalis Jutka (ének), Korpos József (ének, hegedű), Bartalis Ferenc (hegedű), Oláh József (Gyergyóújfalu – cimbalom), Csibi András (Szarhegy – bőgő), 1955., 1932., 1944., 1933., 1956.

Gy.: Árendás Péter, 1998., Budapest

Ma csütörtök, hónap péntek,
Holnapután menyek férjhez.
Jár a farom, mint a frász,
Mint akit a hideg ráz a sötétbe.

*

Komámasszony, drága lélek,
Adjon nekem, hogyha kérek!
Jár a farom, mint a csép,
Mint akit az ülü tép a sötétben.

*

A zsidó lány nagyon kényes,
A cipője nagyon fényes.
Tra-la-la-la, la-la-la,
Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la-la.

*

Üssön meg, babám, a ménkő,
Akkora, mind egy malomkő,
Tra-la-la-la, la-la-la,
Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la-la.

Tégedet is, anyádat is,
Azt a huncut fajtádat is.
Tra-la-la-la, la-la-la,
Tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la-la.

221. Ha folyóvíz vónék, bánatot nem tudnék*Gyergyóalfalu*

Férfi, ?

Gy.: Molnár Antal, 1911.

Ha folyóvíz vónék, bánatot nem tudnék,
Ha folyóvíz vónék, bánatot nem tudnék,
Hegyek közt, völgyek közt szép csendesen folynék,
Hegyek-völgyek között szép csendesen folynék.

Ǻ Martot mosogatnék, füvet újítanék,
Martot mosogatnék, füvet újítanék,
Szonnýú (szomjas) madaraknak innyok (innuk) adogatnék,
Szonnýú madaraknak innyok adogatnék.

Innyok es, ennik es, bánatot nekik es,
Innyok es, ennik es, bánatot nekik es,
Sír az út előttem, bánkodik az ösveny,
Még az es aszongya, jáldjon meg az Isten.

Áldjon meg az Isten minden javaival,
Áldjon meg az Isten minden javaival,
Min' kerti violát drága illatokkal,
Min' kerti violát drága illatokkal!

222. Az én kutyám fér'hez akar menni*Gyergyócsomafalva*

Ambrus János, 1919.

Gy.: Juhász Zoltán, 1987.

Az én kutyám fér'hez akar menni,
Szomszéd kutya el akarja venni.
[É]des kutyám, ne hagyj el engemet,
Ki ugassa el a vendégeket,
Édes kutyám, ne hagyjál itt engemet,
Ki ugassa el a vendégeket!

*

A barackfa vereset virágzik,
Az én babám más ölébe' játszik,
Játszodj, babám, úgysem játszol sokáig,
Októbernek legelső napjáig!

*

Kalapomba' nemzetiszín rózsá,
Hazajövök nyóc esztendő múlva.
Hazajövök, legénnek maradok,
Azt veszek el, akit én akarok.

*

Gyerünk, pajtás, vígan hazafelé,
A váradi nagy kaszárnya felé!
Ezernyócszázkilencvenesek ágya,
Üresen marad az nemsokára.

*

Nagyváradra mennék, ha mehetnék,
s Aranyláncot vennék, ha vehetnék,
Aranyláncot, aranygyűrűt, kettőt,
s Nem találok egy igaz szeretőt.

GYIMES

GYIMES

223. Jaj, Istenem, teremtetél*Gyimesközéplak*

Halmágyi Vidorné Pulika Gizella, 57 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Jaj, Istenem, teremtetél,
Egy víg napot nem rendeltél.
Teremtett az Isten búra,
Erre bánatos napokra.

Jaj, Istenem, minek élek,
Ha jén ennyi búval élek?
Búval élem világomot,
Bánatval tőtöm napomot.

224. Addig éltem világamot*Gyimesközéplak*

Gábor Pista János, 49 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Addig éltem világamot,
Míg szél fúttá pántikámot.
A pántika könnyűd gúnya,
Met azt a szél könnyen fújja.

A pántika könnyűd gúnya,
Met azt a szél könnyen fújja,
A főkötő nehez gúnya,
Met azt a bú nyomdogalja.

Édesanyám rózsafája,
Én vótam a legszebb ága,
Kihajlottam az utcára,
Minden legén bosszújára.

Kihajlottam az utcára,
Minden legén bosszújára.
de A legszebbik leszakasztott,
Kalapjába elhervasztott.

Meg kell a búzának érni,
Met minden nap új szél éri,
El kell a szívemnek fagyni,
Me' minden nap új bú éri.

Édesanyám, ne sirasson,
Értem könnyet ne hullasson,
Met én hullatak magamétt,
Az én gyászias életemétt.

Édesanyám sok szép szova,
Kit fogadtam, s kit nem soha,
Megfogadnám, de már késő,
Hull a könnyem, mind az eső.

*

hogy Elment a tyúk vándorolni,
S nem jó vissza többet tojni.
Majd hazajő sülvé-főve,
S nem ül többet az ülőre.

A Piciné tarka tyúkjá
Kivándorolt Bothavasra.
Gyere haza, édes tyúkom,
Mer' a fészket felgyújtom.
s Majd hazajön sülvé-főve,
S jó vacsora lesz belőle.

*

Eddig, vendég, jól mulattál,
Ha tetszenék, indulhatnál.
Eredj, pajtás, kerülj botra,
A vendéget indítsd útnak,
Szaladj, gazda, kerülj botra,
A vendéget indítsd útra!

Kicsi leán, megvénültél,
Eddig férhez métt nem mentél?
Mentem vóna, csak nem vittek,
Engem itthon felejtettek.

225. Sándor Anna jaz ő ágát

Gyimesközéplak

Gábor Pista János, 49 éves

Gy.: Jagamas János, 1955.

Sándor Anna jaz ő ágát
Magosra vetette,
Kóta jEmre a kalapját
Rajta felejtette.

Hozd ki, Anna, kalapamot,
Tedd es a fejembe,
Hogy ne nézzen minden kislán
Kacagó szemembe.

Sík mezőbe, zöld erdőbe,
Sétál egy madárka,
Kék a lába, ződ a szárnya,
Jaj be gyöngyön járja.

Kék a lába, ződ a szárnya,
Jaj be szépen járjo,
Hívuj ingem útitársul,
El es menyek mára.

226. Elmegyek, elmegyek**Ballada***Tatrosforrás*

Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1950.

Gy.: Szalay Zoltán, 2012.

Elmegyek, elmegyek,
Bé Törökországba,
Kisebb leányomnak
Látogatására.

Hallottam felőle,
Nem ad a szegénynek,
Nem ad a szegénynek,
Nem szánja a szegé[nt].

Elmegyek, elmegyek,
Bé Törökországba,
Kisebb leányomnak
A nagy kapujába.

Három asztalinas
A kapuba' vagyon,
Három asztalinas
A kapuba' vagyon.

Eridj bé, te *asztalinas*,
Mondjad asszonyodnak,
Szegény koldusasszony
A kapuba' vagyon.

Kér egy pohár vize[t],
Egy falat kenyeret,
Kér egy pohár vizet
S egy falat kenyeret.

Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos asszonyom,

Szegény koldusasszony
A kapuba vagyon.

Kér egy pohár vize[t]
S egy falat kenyeret,
Kér egy pohár vizet
S egy falat kenyeret,

A pohár vizemet
A földre öntözöm,
Falat kenyeremet
A kutjának vetem.

Eljöttem, eljött[e]
Bé Törökországba,
Kisebb leányomnak
Látogatására.

Ő a pohár vizét
A földre öntözi,
S a falat kenyerét
A kutjának veti.

Hallottam felőle,
Nem ad a szegénynek,
Nem ad a szegénynek,
Nem szánja a szegén[t] .

Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos asszonyom,
Szegény koldusasszony
Mind azt fújdogálja:

Eljöttem, eljött[e]
Bé Törökországba,
Kisebb leányomna[k]
Látogatására.

Ő a pohár vizé[t]
A fődre öntözi,
S a falat kenyerét
A kutyának veti.

Eredj ki, te inas,
Fog' meg azt az asszony[t],
Ves' bé a tömlőcbe,
Tömlőc fenekére,

Hogy a kígyók s békák
Ott mardossák össze,
Hogy a kígyók s békák
Mardossák őt össze!

Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,
Kisebb leányomnak
Látogatására.

Három esztendeje,
Teljes három napja,
Kisebb leányomna[k]
Tömlőcébe' vagyok.

Kígyók s békák háta,
Az az én asztalom,
Kígyók s békák szeme
A világosságo[m].

Halljon szót, halljon szót,
Nagyságos asszonyom,
Hallja, mit énekel
A szegény rab asszony!

hogy Eljöttem, eljöttem
Bé Törökországba,

Kisebb leányomnak
Látogatására.

Három esztendeje,
Teljes három napja,
Kisebb leányomnak
Tömlőcébe' vagyok.

Kígyók s békák háta,
Az az én asztalom,
Kígyók s békák szeme
A világosságom.

Eredj le, te inas,
Hozd fel azt az asszony[t],
Hogy tudjuk ki tőle,
Hogy ő hová való!

Asszony, asszony, asszony,
Szegén koldusasszony,
Te hová való vagy,
Te hová való vagy?

Bíborosfalusi,
Bíborosfalusi,
Bíboros Péternek
Hites felesége.

Asszonyom, asszonyom,
Nagyságos asszonyom,
Te hová való vagy,
Te hová való vagy?

Bíborosfalusi,
Bíborosfalusi,
Bíboros Péternek
Kisebbik leánya.

Jöjjön bé, jöjjön bé,
Kedves édesanyám,
Mert magának adom
A bádoghintómat.

sí Bádoghintóm mellett
Hat pej paripámat,
Bádoghintóm mellett
Hat pej paripáma[t].

Egye meg a rozsdá
A bádoghintódat,
Verje el a kehe*
Hat pej paripáda[t],

Ha nem érdemelte[m]
Egy falat kenyeret,
Falat kenyér mellett
Egy pohárka vize[t]!

227. Hozd fel, Isten, azt a napot

Gyimesközélpók

Antal Zoltán „Finánc”, 1936.

Gy.: Benedek Tibor Magor, Szalay Zoltán, 2009.

Hozd fel, Isten, azt a napot,
Hogy süsse fel a harmatot,
A harmatot a mezőkről,
A bánatot a szívemről!

Bánat, bánat, de nehéz vagy,
Bánat, bánat, de nehéz vagy,
De rég, hogy a szívemen vagy,
De rég, hogy a szívemen va[gy].

* kehe: igavonó állatnak, főleg lónak légzési nehézségekből származó, légszomjjal, köhögéssel járó s az állat munkaképességét végül is tönkretévő gyógyíthatatlan betegsége

A szívemre kővárt raktál,
A szívemre kővárt raktál,
Örökre megszorítál,
Örökre megszorítál.

Én Istenem, adj egy napot,
Szent Istenem, adj egy napot,
Hogy mulassam ki magamot,
Hogy mulassam ki magamo[t].

Homályba borult csillagom,
Homályba borult csillagom,
Kit elvesztettem, nem kapom,
Kit elvesztettem, nem kapom.

Me' ha én azt megkaphatnám,
Me' ha én azt megkaphatnám,
Megölelném s megcsókolnám,
Megölelném, megcsókolnám.

228. Tudod, babám, mit fogadtál

Gyimesfelsőlok

Gercuj Erzsébet, 64 éves

Gy.: Jagamas János, 1958.

Tudod, babám, mit fogadtál,
he Mikor nékem kezét adtál,
Hogyha rab fogok én lenni,
Gondomot fogod viselni.

de Megizenem a babámnak,
de Ne örüljön rabságimnak,
Me' ha rabságimnak örül,
Kés' verek a szíve körül.

Kippog-koppog már az ajtó,
Odajön a tömlecbíró,
Megmotojza fejem aját,
Nem ástam-e ki az aját.

há Nem alszom én tollupárnán,
Csak az ágyam két deszkáján,
A lájbimma” takaródzom,
Ej, de bánatoson alszom.

229. Diófának három ága

Ballada

Háromkút

Prezsmér Istvánné Jánó Anna, 1911.

Gy.: Kallós Zoltán, 1963.

Diófának három ága,
Az alatt ül három árva.
Odament a szép Szűz Mária:
Mit sírtok itt három árva?

Hogyne sírnánk, szép Szűz Mária,
Mikor anyánk föld gyomrába.
Adok a háromnak *három* vesszőt,
Csapjátok fel a temetőt!

Kelj fel, anyám, édesanyám,
Mer’ elszakadt a gyászruhám!
Talán van egy mostohátok,
Aki fehérte ad rejátok.

Fejeteket megfőszüli,
Hajatokot min’ kitepi.
Mikor fehérte ad rejátok,
Vérrel virágozik hátato[k].

* lajbi (lájbi): vastagabb posztóból készült, fémgombos mellény

230. Nem loptam én életembe’

Gyimesfelsőlók

Tankó Péter „Bitang”, 20 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1958.

să Nem loptam én életembe’,
s Csak egy csitkó[t] Debrecenbe,
s Azzal hajtottam hat tinót,
să Mind a hat aranyszőrű [vót].

să Kettőt adtam egy lejányé,
s Kettőt rávaló ruhájé,
să Gyenge vót a ruhácskájó,
să Min’ ráment a tinók ár[a].

să Csütörtökön virradóra
să Bementem egy kis kunyhóba,
El se szenderedtem vala,
să Min’ rám rohant a várme[gye].

s Hajdú, hajdú, öreg hajdú,
să Mé nem mondtad meg, mi a bú,
se Mer’ én nem tudtam búsolni,
s Hogy még rab is fogok lenni.

Hadd el, hajdú, ezt megbánod,
Hogy a rabot így igazod,
A hátodból szíjat vago[k],
s Úgy járod a rókatáncot!

231. Engem anyám megátkozott*Jávárdipataka*

Csillag Béla „Vándor”, 1931.

Gy.: Szalay Zoltán, 2007., Gyimesközéplak

Engem anyám megátkozott,
 Anyám átka meg is fogo[tt],
 Enígem anyám megátkozott,
 Anyám átka meg is fogo[tt].

Úgy elmegyek, meglássátok,
 Úgy elmegyek, meglássátó[k],
 Soha hírem nem halljátok,
 Soha hírem nem halljátó[k].

Mikor híremet halljátok,
 Mikor híremet halljátó[k],
 Levelemet olvassátok,
 Könnyeitek hullassátó[k].

s Úgy elmegyek messze, messze,
 Úgy elmegyek messze, messze,
 Messze, idegen vidékre,
 Messze, idegen vidékre.

Jaj, Istenem, mi' csináljak,
 Jaj, Istenem, mi' csinálja[k],
 Szaladjak-e vagy megálljak,
 Szaladjak-e vagy megállja[k].

Ha szaladok, elfárodok,
 Ha szaladok, elfárodó[k],
 Ha megálllok, elmaradok,
 Ha megálllok, elmarado[k].

s Úgy elmegyek messze, messze,
 Úgy elmegyek messze, messze,

Messze, egy idegen helyre,
 Messze, egy idegen helyre.

s Úgy elmegyek messze, messze,
 Románia fenekébe,
 s Úgy elmegyek messze, messze,
 Románia fenekébe.

s Vagy aratok, vagy kapálok,
 Vagy aratok, vagy kapáló[k],
 Vagy egy fára fészket rakok,
 Vagy egy fára fészket rakok.

232. Asz mondják, hogy nem búsulok*Farkasokpataka*

Tankó Fülöp „Gyugyu”, 1946.

Gy.: Benedek Tibor Magor, Bodó-Bán János, Szalay Zoltán, 2009., Gyimesközéplak

s Asz mondják, hogy nem búsulok,
 Hogy az utakon nem síro[k].
 Pedig a könny árkot vágott az orcámra,
 Mind a patak az utcára.

Minden napfeljövet előtt
 Megmosdok könnyembe' elő[bb],
 Megmosdok könnyembe' elő[bb].

*

Minden napfeljövet előtt,
 Megmosdok könnyembe' előbb.
 Mosdóvízre nincsen gondom,
 Mer' a könnyembe' megmosdom.

233. Búsulok es, bánkódom es*Háromkút*

Tímár János „Vajda”, 1904.

Gy.: Kallós Zoltán, 1963.

ej, de Búsulok és bánkódom es,
 [H]a sírok, rám fér az e[s],
de Búsulok és bánkódom es,
 [H]a sírok, rám fér az e[s].

ej, de Megvert Isten ostorával
 S mindennapi bánótával,
s Megvert Isten ostorával
 S mindennapi bánótával.

ej, de Sír a szemem, hull a könnyem,
s Jaj de tisztán *ă* fáj a szüvem,
de Sír a szemem hull a könnyvem,
 Jaj de tisztán fáj a szíve[m].

ej, de jŰgy elmenyek, meglássátok,
 Soha hírem *ă* nem halljátok[k],
s Mikor híremet halljátok,
 Koporsómot takarjátok[k].

234. Sír a szemem, s hull a könnyem*Tatrosforrás*

Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1950.

Gy.: Szalay Zoltán, 2008., Gyimesközéplek

Sír a szemem, s hull a könnyem,
 Jaj de nagyon fáj a szívem,
 Sír a szemem, mind a kettő,
 Hull a könnyem, mint az eső.

Sír a szemem s kacag a szám,
 Most fáj a szívem igazán,
 Fáj a szívem kívül-belül,
 Szorítsa a bú kétfelől.

s Fáj a szívem, fáj halálíg,
 Fáj koporsóm lezártjai[g] .
 Ha a tiéd így fájt volína,
 Soha itt nem hagytál volna.

să Búsul a madár az ágo[n],
s Én is idegen országon.
 Én Istenem, rendelj szállást,
 Űgy meguntam a vándorlást,
 A vándorlást s a hányódást,
s Éjjel-nappal a sok sírást!

Az' gondoltam, amíg élek,
 Én bánatot sosem érek,
 De én abba' csatlakoztam,
 Bánatos napokra juttam,
 De én abba' csatlakoztam,
 Szomorú napokra juttam.

*

s Búsul a madár az ágon,
 Én is az árvaságomon.
 Én Istenem, adj megnyugvást,
 Nem bírom már a sok sírást,
 Én Istenem, adj megnyugvást,
s Más világon találkozást!

Bú ebédem, bú vacsorám,
 Sírva telik minden órám,
 Nézem *az* égen csillagodat,
s Oda kívánom magamat.

s Olyan házat csináltak,
 Ablakot rá nem vágtak.
 Elmegyek a sírba lakni,
 Ott fog a lelkem megnyugodni,
 s Elmegyek a sírba lakni,
 Hátha ott majd nem fáj semmi.

*

Engem anyám megátkozott,
 Mikor a világra hozott.
 Azt az átkot mondta rejám:
 Légy bújdoso míg a világ!
 Csipkebokor a szállásom,
 Ott se legyen maradásom.

*

Olyan házat csináltak,
hogy Ablakot rá nem vágtak.
 s Elmegyek a sírba lakni,
 Ott fogok majd megnyugodni.

235. Annyi bánat a szívemen

Gyimesfelsőlók

Póra Miklós, 58 éves

Gy.: Jagamas János, 1958.

Annyi bánat a szívemen,
hogy Kétrét hajlott az egeken,
 Ha még egyet hajlott vóna,
 Szívem kettéhasadt vóna.

s Akkor jussak én eszedbe,
 s Mikor kenyér a kezédbe,
 s Akkor se jussak egyébről,
 Csak az igaz szerelemről!

236. Gyere velem, Molnár Anna

Ballada

Tatrosforrás

Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1950.

Gy.: Szalay Zoltán, 2008., Gyimesközéplek

Gyere velem, Molnár Anna,
 Hosszú útra, bujdosásra!
 Nem megyek én, Ajgó Márton,
 Vagyon nekem hites társam,
 Hites társam s jámbor uram,
 s Karon ülő kicsi fiam.

de Addig hitta s addig csalta,
 Lóra kapta, s elrabolta,
 Addig hívta s addig csalta,
hogy Lóra kapta, s elrabolta.

s Elindulnak, mennek, mennek,
 Hosszú útra, rengetegre,
 Találnak egy bukros fára,
să Leülnek az árnyékába.

s Molnár Anna, édes kincsem,
 Nézz egy kicsit a fejembe!
 Addig nézett a fejébe,
 Míg elaludt az ölébe.

s Feltekintett feje fölé,
 Bukros fának ága közé.
 s Hát ott mit lát, hat szép leját,
 Felakasztva egymásután.

Aj, gondolá ő magába:
 A hetedik én leszek ma.
 Könny szeméből kicsordula,
 A katona orcájára.

Métt sírsz, métt sírsz, Molnár Anna?
 Nem sírok én, jó katona,
 Harmat vagyon a faágon,
 s Az hullott rá az orcádára.

s Hogy hullana mostan harmat,
 Mikor éppen álló dél *ã* van?
 Készülj, készülj, Molnár Anna,
 Indulj fel a bukros fára!

Nem megyek én, Ajgó Márton,
 Nem *ã* szoktam én *ã* mászni fákon.
 Menj előre, mutass példá[t],
 s Majd én megtanulom tőled!

s Ajgó Márton felindula,
 Éles kardja visszahulla.
 Add fel, add fel, Molnár Anna!
 Mindjárt, mindjárt, te katona.
 s Úgy feldobá éles kardját,
 Kettévágta gyenge nyakát.

s Úgy kell neked, Ajgó Márton,
 Mért hoztál ki a hazámból,
 Úgy kell neked, Ajgó Márton,
hi Mért hoztál ki a hazámból?

s Felöltözött ruhájába,
 Talápig *ã* vörös angliába*,
 s Elindult a hazájába,
sã Békiáltott udvarába:

Hallod-e, te jámbor gazda,
 Adsz-e szállást éjszakára?
 Szállást ugyan nem adhatok,
mert a Feleségem már elhagyott.

* angliá: angol posztóból készült ruha

Feleségem kerengőbe,
 Sír a gyermek a rengőbe,
 Feleségem kerengőbe,
 Sír a gyermek a rengőbe.

Attól ugyan adhatsz szállást,
 Hallottam én gyermeksírást.
 No, ha úgy van, hát gyere be,
 s Ketten tölcsük el az estét.

s Hallod-e, te jámbor gazda,
ã Van-e jó bor a faluba?
 Aj, a jó bor messze vagyon,
 s A gyermekem kire hagyom?

sí Míg a gazda borért jár^ãna,
 Én viselek gondot rája,
 Míg a gazda borért jár^{na},
 Én viselek gondot rája.

Hogy a gazda elindula,
 (*ho*) Míg a gazda borért jár^a,
 Kigombolta a dolmányát*,
sí Megszoptatta síró fiát.

Hogy a gazda visszatére,
 Sírás' nem hall, csodálkozi[k].
 Tán a háznál idegen van,
sã Kicsi fia azért hallgat.

s Hallod-e, te jámbor gazda,
 Egyet kérdek, s felelj reja:
 Feleséged, ha még élne,
 s Élve hozzád *ã* visszatérne,

* dolmány: csipőig érő, rendszerint zsinórozással díszített zubbony, kabát; régebben magyar nemesek és katonák viselete

Megszidnád-e s megvernéd-e,
 s Az életbe' felvetnéd-e?
 Meg se szidnám, s meg se verném,
 s Az életben fel se vetném.

Én vagyok a feleséged,
 Kivel elmondtad a hitet.
 Ők egymásra ismerének,
 Össze is ölelkezéne[k],
 sã Vigan is vacsorázának,
 s Holtig együtt maradána[k].

*

Ballada

Diófának három ága,
 s Az alatt van három árva.
 s Odament a szép Szűz Mária,
 Kérdi: Mit sírsz három árva?

s Hogyne sírnék, szép Szűz Mária,
 s Mikor anyám föld gyomrába.
 s Adok a háromnak *három* vesszőt,
 Csapjátok fel a temetőt!

s Kelj fel, anyám, édesanyám,
 s Mer' elszakadt a gyászruhám!
 s Van néktek egy mostohátok,
 Aki fehért ad reátok.

s Kezetekbe szán kenyeret,
 s Hull a könyvetek a földre,
 s Hull a földre s hull előmbe,
 s Hull a gyászos kebelembe.

*

Ha felmegyek a nagy hegyre,
 Annak is a tetejére,
 Onnan nézek hazám felé,
 s Édesanyám háza felé.

s Édesanyám, gyújts gyertyára,
 Hazaérek vacsorára,
 Forralj nekem édes tejet,
 Piríts bele friss kenyeret,
 s Hogy egyem egy jó vacsorát,
 Mit az édesanyám csinált!

s Elindultam hosszú jútra,
 Visszanéztem félutamra,
 Visszanéztem félutamból,
 Szememből a könny kicsordult.

*

Zireg-zörög a vasajtó,
 Talán jön a tömlecbíró,
 Vizsgálja a fejem aját,
hogy Nem ástam-e ki az aját.

s Nem aludtam tollúpárnán,
 Csak a priccsem két deszkáján,
 Nem aludtam tollúpárnán,
 Csak a priccsem két deszkáján.

s Két karomval takaróztam,
 Jaj de sonyorán* aludtam,
 Két karomval takaróztam,
 Jaj de sonyorán aludtam.

s Megizenem az anyámnak,
 Küggjön párnát a fiának,

* sanyarú (sonyorú) = nyomasztó, keserves, kínos

Megizenem az anyámnak,
Küggjön párnát a fiának.

s Nem küdök én párnát neki,
Legyen párnája *ja* tömlec deszkája,
Nem küdök én párnát neki,
Legyen párnája *ja* tömlec deszkája!

s Megizenem az anyámnak,
Ne örüljön rabságimnak,
Hogyha rabságimnak örül,
Hogyha rabságimnak örül,
Kést verek a szívem körül.

237. Mikor idegen földre mész

Kostelek

Vrencsán Anita, 2004

Gy.: Szalay Zoltán, 2017., Csíkszereda

he, de Mikor idegen földre mész,
Arra kérlek, vissza ne né[zz],
hej, de Szívemnek ne legyen nehéz,
Hogy te idegen földre mész.

he, de Gyere ki Oroszországba,
Megtalálsz egy lágerházba,
hej, de Gyere ki Oroszországba,
hej, de Megtalálsz egy lágerházba.

hé, de Ez a vonat megy kifelé,
Megy ki Oroszország felé.
hé, de Viszi, viszi szegényeket,
hej, de Szegény csángó legényeke[t],
Úgy elviszi szegényeket,
he, de Mind a szél a leveleket.

238. Én nem tudom, mi az oka

Gyimesközéplak

Berszán Fülöp, 1939.

Gy.: Szalay Zoltán, 2007.

de Én nem tudom, mi az oka,
Én nem tudom, mi az oka,
Hogy én szerzek, még sincs soha,
Én nem *ã* tudom, mi az oka.

mert Megyek az úton lefelé,
Senki se mondja, gyere bé,
hogy Gyere bé egy fél óráig *ã*,
hogy Szíved ne fájjon sokái[g]!

Fáj, fáj, de mit tudjak tenni,

Fáj, fáj, de mit tudjak tenni,

Mikor ennek így kell lenni,

Mikor ennek így kell lenni.

mert Fáj a szívem küjjel-belől,
Szorítja bánat kétfelől,
hogy Olyan bú van a szívemen *ã*,
hogy Kétrét hajlott az egeken.

de Ha még egyrét hajlott volna,
Ha még egyrét hajlott volna,
a Szívem megszakadott volna,
a Szívem *ã* megszakadott *ã* volna.

de Szakadj meg, szívem, repedj meg,
Szakadj meg, szívem, repedj me[g],
hogy A bútól szabaduljak meg,
A bútól szabaduljak meg!

*

s A Tatrosnak sűrű vize,
Be sokat ittam belőle.
Ittam, s innom kell belőle,
Még kételen vagyok véle.

Bé van az életem zárva
A bánatnak ládjába.
sã Nincsen, aki azt kizárja,
Ha a jó Isten meg nem szánja.

s Bánat, bánat, nehéz bánat,
Ne rakj szívemre kővárat!
Ha szívemre kővárat raksz,
Súly alatt kettéhasad.

s Bánat, bánat, nehéz bánat,
Mért raktál szívemre várat?
A szívemre várat raktál,
s Örökre megszomorítál.

s Napom, napom, fényes napom,
Mért sütsz rejám homályoson?
Miért nem sütsz világoson?
Ne nehezítsd a bánatom!

*

me Oroszország nem jó helyt van,
Oroszország nem jó helyt van,
Dombon van ott a kaszárnya,
Dombon van ott a kaszárnya.

Körös-körül a csipkésen,
Körös-körül a csipkésen
Rászállott egy bús gerlice,
Rászállott egy bús gerlice.

Bús gerlice jast énekli,
Bús gerlice jast énekli,
Itt nyugszik egy csángó gyermek,
Itt nyugszik egy árva gyermek.

Kinek sem apja, sem anyja,
hej, de Kinek sem apja, sem anyja,
Sem egy nagy tesvér jó bátyja,
Sem egy nagy tesvér jó bátyja.

A kaszárnya kapujára,
A kaszárnya kapujára
Fel van az én nevem írva,
Rá van az én nevem írva.

Az van oda rejaírva,
jaj de Az van oda rejaírva,
Haza ne várjatok soha,
Haza ne várjatok soha!

Hozd el, Isten azt a napot,
Hozd el, Isten azt a napot,
Bolondítsd meg az urakat,
jaj de Engedjék el a foglyokat.

Minden piros hajnal előtt,
Minden piros hajnal előtt,
Könnyemmel mosdom meg előbb,
Könnyemmel mosdom meg előbb.

Én Istenem, mér' vertél meg,
Én Istenem, mér' vertél meg?
Hátha nem érdemlettem meg,
Hátha nem érdemlettem meg.

s Este a Gyimesbe' jártam,
Este ja Gyimesbe' jártam,

A búval megtalálkoztam,
s A búval megtalálkoztam.

Aj, szerződést kötött vélem,
Aj, szerződést kötött vélem,
Hogy ő jel nem marad tőlem,
hej, de Hogy ő jel nem marad tőlem.

*

Én Istenem, minek élek,
Ha én ennyi búval élek?
mer' Búval élem világomat,
Bánatval tőtöm napomat.

Bánat, bánat, be nehéz vagy,
Bánat, bánat, be nehéz vagy,
Be rég, hogy a szívemen vagy,
Be rég, hogy a szívemen vagy.

de Várot raktál, megnyuguttál,
Várot raktál s megnyuguttál,
Engem a nagy buba' hagyta,
Engem a nagy buba' hagyta.

de Szent Istenem, vigasztalj meg,
Szent Istenem, vigasztalj meg,
Ebbe buba ne hójak meg,
Ebbe buba ne hójak meg.

de Búsulok es, bánkódom es,
Búsulok es, bánkódom es,
Ha sírok, *rejám* fér az es,
Ha sírok, *rejám* fér az es.

*

Hozd fel Isten, azt a napot,
Hogy süsse fel a harmatot,
A harmatot a mezőkről,
A bánatot a szívemről!

Homályba borult csillagom,
Homályba borult csillagom,
Kit elvesztettem, nem kapom,
Kit elvesztettem, nem kapom.

Me' ha én azt megkaphatnám,
Mer' ha én azt megkaphatnám,
Megölelném s megcsókolnám,
Megölelném, megcsókolnám.

Felsütött a nap sugára,
Minden ember ablakára,
Én nem tudom mi *jaz* oka,
Az enyémre nem süt soha.

Én Istenem, mér' vertél meg,
Mikor nem érdemlettem meg?
Mé' vertél meg jobban min' más[t],
Én sem voltam nagyobb hibás.

*

Utca, utca, bánat utca,
Bánatkőből van kirakva,
Azért van az kirakva,
Hogy én sírva járjak rajta.

de Nem járok én sírva rajta,
Járjan, aki kirakatta,
mer' Nem járok én sírva rajta,
Járjan aki kirakatta!

mer' Elmegyek a földbe lakni,
 Elmegyek a földbe lakni,
 Hogy ne taszigáljon senki,
 Hogy ne taszigáljon senki.

239. Megöltek egy legént

Ballada

Sötétpatak

Tankó Károly „Cifra”, 48 éves, ?

Gy.: Jagamas János, 1958.

Megöltek egy legént,
 Százhusz forintjáér',
 A Tiszába vették,
 Piros pej lováé'.

Tisza nem szenvedte,
 Partjára kivette,
 Arra jár egy halá[sz],
 Hálójába vette.

Odament az any[ja],
 Kőti, de nem hallja:
 Kelj fel, fiam, kelj fel,
 Csak nem vagy meghalva!

Odament az apja,
 Kőti, de nem hallja:
 Kelj fel, fiam, kelj fel,
 Tán nem vagy meghalva!

s Nem kelek fel, apám,
 Mer' meg vagyok halva.
 Sárga göndör hajam
 Vállomhoz van fagyva.

ej, de Gyenge vessző voltam,
 Mért nem hajtogattál?
 Ha hajtottál vóna,
 Meghallottam vóna,
ej, de Ilyen nagy rabságra
 Sose juttam volna.

240. Eccer egy madárka

Gyimesközéplek

Berszán Fülöp, 1939.

Gy.: Benedek Tibor Magor, Erőss Judit, Szalay Zoltán 2009.

Eccer egy madárka
 Hozzám kezdé járni,
a Mi piciny házunkra
 Fészket kezdé rakni.

s Ezt az én irigyim
 Észbe (észre) kezdték venni,
hogy a Kicsi madár fészke[t]
 Abba kezdé hagyni.

s Repülj, fecskemadá[r]
 Zöld erdőn keresztül,
 Szólj be az anyámna[k],
mer' Csak ő van egyedül.

s Ha kérdi, hogy vagyok,
 Mondd meg, beteg *á* vago[k],
hogy a Szeredai kórház
 Vaságán hervado[k].

s Tesvérek, rokono[k],
 Mind hűtlenek vagytok,
hogy a Betegágyaimban,
 Meg sem látogatto[k].

hogyha Nem fogok meghalni,
hogyha Haza fogok menni,
hogy Nem kerestetek fel,
 Meg fogom köszönni.

Édesanyám voltál,
 Mé' nem tanyítottál,
hogy Míg a vessző hajlo[tt],
 Mé' nem hajlította[d]?

Hogyha Hajlítottad volna,
én Meghajlottam volna,
hogy, egy Ilyen *ã* nagy tekergő,
 Sohasem lettem volna.

*

Egy kicsi madárka
 Hozzám kezdett járni,
s a Kicsi ablamomba'
 Fészket kezdett rakni.

s Azt az irigyeim
 Észre keztek venni,
s a Kicsi madár fészket
 Széjjel keztek szórni.

sã Madárka, madárka,
 Bánatos madárka,
 Szállj el édesanyám
 Kicsi udvarába!

s Oda rakjál fészket,
 Az ő ablakába,
sã Dalolj vigasztalást
 Nehéz bánatába'!

s Szállj el, kicsi fecske
a Hargitán keresztül,
s Szójj édesanyámnak,
 Csak ő van egyedül.

Ha kérdi, *hogy* hol vagyok,
 Mondd meg, beteg vagyok,
a Vásárhelyi kórház
 Vaságyon hervadok.

s Mondd el néki, mondd el,
hogy Nagyon beteg vagyok,
 Jöjjön, *s* vigyen haza,
mer' *a* Kórházba' meghalok!

s Virágok, virágok,
 Szépen kinyílnak,
s Amikor meghalok,
 Mind elhervadnak!

s Amikor a réten
ã Virágok kinyílnak,
 Az én koporsómra
 Koszorút fonjanak!

s Anyám, édesanyám,
 Én csak arra kérlek,
hogy Amikor meghalok,
 Ne sirassan engem!

Kísérjél ki engem
a Csendes temetőbe,
s Vessél ki szívedből
 Engemet örökre!

s Ha az árva szívem
 Elfogja a bánat,

Szorítsd a kebledhez
Kicsi keresztfádat!

*

Egyszer *egy* kicsi madár,
Hozzám kezdett járni,
ej, de Rácsos ablakimba
Fészket kezdett rakni.

Azt egy irigy ember
Észre kezdte venni,
ej, de Kicsi madár fészket
El akarja típni.

ej, de Szállj el, kicsi madár
ej, de Messze idegenbe,
ej, de Rakjál oda fészket
Egy üvegtángyérre!

ej, de jAmit ketten tudtunk,
Nem hozom fel soha,
ej, de Mer' mű kettőnk titka,
Elviszen a sírba.

ej, de Mezei virágok,
Szépen kinyílnak,
ej, de Hogyha én meghalok,
Mind elhervadnak!

*

s Madárka, madárka,
Csácsogó madárka,
s Vidd el bús levelem
az Anyám ablakába!

s Mondd meg jó anyámnak,
hogy Nagyon beteg vagyok,
a Kolozsvári kórház
Vaságán hervadok.

Drága édesanyám,
Én csak arra kérem,
hogy Mikor én meghalok,
Ne sirasson engem!

s Kísérjen ki engem
a Gyászos temetőbe,
s Dobjon ki engemet,
a Szívéből örökre!

s Majd ha a bús szívét
Elfogja a bánat,
Ölelje kebléhez
a Fényképes fejfámat!

241. Elbujdosom, megpróbálom

Gyimesfelsőlök

Antal Tibor, 1978.

Gy.: Szalay Zoltán 2007., Gyimesközéplök

Elbujdosom, megpróbálom,
Ha elveszek, azt se bánom,
Ingem úgyszincs, ki sajnáljon,
Ki értem könnyet hullasson.

Elbujdosnám, de nincs kivel,
Kenyerem sincsen amivel,
Kérnék kőcsön, de nem kapok,
Me' tudják, hogy árva vagyó[k].

*

Édes rózsám, gyere vélem,
Hogy ne maradjak el tőled,
Mert ha elmaradok tőled,
Megszakad a szívem érted.

*

Én Istenem, mé' vertél meg,
Szent Istenem, mé' vertél meg,
Mé' vertél meg jobban, mind mást,
Én sem voltam nagyobb hibás.

Úgy elmegyek, meglássátok,
Úgy elmegyek, meglássátok,
Soha hírem se haljátok,
Soha hírem se halljátok.

Mikor híreket halljátok,
Mikor híreket halljátok,
Levelemet olvassátok,
Levelemet olvassátok.

*

Bánat, bánat, csukros bánat,
Mé' raktál szívemre várat?
Várat raktál, megnyugodtál,
Engem a nagy búban hagyta.

Fáj a szívem, nem tagadom,
Amiért fáj, nem mondhatom,
Csak magamban eltitkolom,
Azzal magamat hervasztom.

242. Utca, utca, bánat utca

Gyimesközépplok

Berszán Fülöp, 1939.

Gy.: Szalay Zoltán 2005.

Utca, utca, bánat utca,
Bánatkőből í van kirakva,
de Aki azt az utcát járja,
hogy Bánatos a szíve annak.

mer' Én is azt az utcát járom,
Bánatos a szívem nagyon.
hogy Bánat, bánat, de nehéz vagy,
hogy De rég, hogy a szívemen vagy,
de Bánat, bánat, de nehéz vagy,
hogy De rég, hogy a szívemen vagy.

mer' Árva vagyok, mint gelice,
Mind akinek nin' senkiije,
mer' Árva vagyok apa nélkül,
De még árvább anya nélkül.

mert Három éves korom óta
Én az árvaságra juttam,
s hogy Nevelkedtem, ahogy tudtam,
mer' Mindenütt csag (csak) *ã* taszigáltak *ã*.

mer' Az árvának nin' senkije,
Nincsen, aki *õt* megávééde,
de Nincsen *ã* annak pártfogója,
de Nincs, aki egy jó szót *ã* szóljon.

s Reggel, mikor én felkeltem,
a Két kezemet összeteáttam,
s a Nappal szembe' letérdeltem,
s az Istenemet *ã* arra kértem:

hogy Én Istenem, mé' nem vész el,
 Aj, Istenem, *hogy* mért nem vész *e* el,
 Hogy ne kelljen én így éljek,
 Árván *ne* kelljen növelkedjek!
hogy Aj, Istenem, mé' nem vész el,
hogy Árván *ne* kelljen növelkedjek!

*

Bánat, bánat, de nehéz vagy,
 De rég, hogy a szívemen vagy.
 Várot raktál, s megnyugodtál,
 s Örökre megszomorítál.

Édesanyám sok szép szava,
 Kit fogadtam, kit nem soha.
hã Megfogadnám, de már késõ,
hã Hull a könnyem, mint az esõ,
 Árkot vágott az orcámon,
 Mint a patak az utcákon.

de Jó volna nekem meghalni,
 Minthogy ennyi búval élni.
 Búval élem világomot,
 s Bánatval tötöm napomot.

s Minden piros hajnal előtt
 Könnyemmel megmosdom előbb.
me' Hull a földre, hull ölömbe,
de Hull a meleg kebelembe.

*

Árva az a kicsi madár,
 Amelyik minden ágra leszáll.
de Én es olyan árva vagyok,
 Vajon melyik ágra szálljak?

Kicsi madár, hogy tudsz élni,
 Mikor te nem tudsz beszélni?
 Mer' én jól tudok beszélni,
 s Mégis alig tudok *én* élni.
de Élek, élek, de csak alig,
 Alig zeng bennem a lélek.

*

de Felsütött a nap sugára
 Minden ember ablakára.
 Jaj, Istenem, mi az oka,
hogy Az enyémre nem süt soha?
hã Talán meg vagyok átkozva,
me Istenemtől ostorozva.

*

Sír a szemem, hull a könnyem,
 Milyen erőst fáj a szívem,
 Fáj a szívem küjjel-belől,
 Bánat szorítja kétfelől.

Bánat, bánat, de nehéz vagy,
 De rég, hogy a szívemen vagy,
hogy Olyan bú van a szívemen,
hogy Kétrét hajlott az egeken.

de Ha még egyrét hajlott volna,
 a Szívem megszakadott volna.
de Szakadj meg, szívem, repedj meg,
hogy A bútól szabaduljak meg!

mer' Elmegyek a földbe lakni,
 Hogy ne taszigáljon senki,
mer' Olyan házat csináltatok,
hogy Ablakot rá nem váगतok.

Se ajtója, se ablaka,
 Se aki bekopogtatna,
jaj de Se ajtója, se ablaka,
 Se aki bekopogtatna.

*

Megyek az úton lefelé,
 Senki se mondja, gyere bé.
hogy Gyere bé, tesvér, jere bé,
 Jere bé, tesvér, jere bé!

mer' Tesvér, mikor az úton jársz,
 Fájd-e a szíved, ha nem látsz?
 Fájd, fájd, tesvér, mit tudsz tenni,
hogy Mikor ennek így kell lenni?

s Mikor ennek így kell lenni,
 Tesvérekül el kell válni,
de Mikor ennek így kell lenni,
hogy Tesvérekül el kell válni.

Úgy elmegyek, meglássátok,
 Hírem többé nem halljátok,
s Mikor híremet halljátok,
a Gyászlevelem olvassátok.

s mer' Az lesz abba beleírva,
 Az lesz abba beleírva,
hogy Ne várjatok engem haza,
hogy Ne várjatok engem haza.

*

s Mikor a szoroson lemész,
 Arra kérlek, vissza ne nézz,
 Szívednek ne legyen nehéz,
 Hogy idegenek közti mész.

hã Idegen vagy, jövevény vagy,
 Idegen vagy, jövevény vagy,
hã Nincsen becsüd, ha szegén vagy,
 Nincsen becsüd, ha szegén vagy.

Elbujdosok, megpróbálom,
 Ha meghalok, se lesz károm,
 Úgyszincs, ki engem sajnáljon,
 Ki értem könnyet hullasson.

Elbujdosnék, nincs akivel,
 Kenyerem sincsen, amivel,
 Kérnék kölcsön, de nem kapok,
 Mert tudják, hogy árva vagyok.

Árva vagyok, nincs gyámolom,
 Még a vizet is gyászolom,
 Se társam, se édesanyám,
 Isten visel gondot rejám.

Nem hiszitek, hogy búsulok,
 Elhiszitek, ha meghalok,
 Nem jöttetek bánatimhoz,
 Gyertek ki majd a síromhoz.

Gyújtsatok meg egy szál gyertyát,
 Mondjatok egy rövid imát,
 Hátha ott lenn a szívemnek
 Nyugalmat ad a jó Isten!

*

s Édesanyám megátkozott,
 Mikor a világra hozott.
 Azt az átkot mondta rejám,
hogy Ne legyen sok boldog óráim.

Megszoptatott, s elaltatott,
Térdre állott, s úgy átkozott.
Azt az átkot mondta rejám:
Ország-világ legyen hazám.

s Csipkebokor a szállásom,
Ott se legyen megállásom.
Édesanyám, ne átkozz meg,
Gyenge vagyok, s nem bírom meg!

s Amit mondtál, elégítsd meg,
Fáj a szívem, s vigasztald meg!
Megfogott az anyám átka,
Mert nem vótam jó leánya.

s Azt gondoltam, amíg élek,
Mindig víg napokat érek.
De én abba csalatkoztam,
s Bánatos napokra juttam.

s Azt gondoltam, míg a világ,
Együtt ég a gyertyavilág.
Gyertyavilág kialuszik,
s Szívem soha meg nem nyugszik.

s Temetőbe kék ibolya,
s Nem leszek már boldog soha.
Béklyót verek bús szívemre,
s Megpróbálok élni vele.

s Én Istenem, mé' vertél meg,
Hátha nem érdemeltem meg?
Mé' vertél meg jobban, mint mást,
Nem lehettem nagyobb hibás.

*

Mejek az úton lefelé,
Mejek az úton lefelé,
ej, de Senki se mondja, gyere bé,
hogy Túrós málét veszek elé.

hogy Jere bé, tesvér, jere bé,
Jere bé, tesvér, jere bé,
hogy Jere bé egy fél óráig,
hogy Szíved ne fájjon sokáig!

mer' Fáj a szívem küjjel-belől,
Szorítja bánat kétfelől.
de Bánat, bánat, de nehéz vagy,
De rég, hogy a szívemen vagy!

*

de Én nem tudom, mi jaz oka,
Én nem tudom, mi jaz oka.
de, hogy Mindig szerzek, még sincs soha,
Mi lehet ennek az oka?

mer' Túl a vízen van egy malom,
Bánatot örölnek azon.
de Mindenkiét jól lejárja,
Az enyém csak ledarálja,
de Mindenkiét jól lejárja,
Mindenkiét ledarálja.

243. Ha meghalok, azt sem bánom*Gyimesközéplak*

Zerkula János, 1927.

Gy.: Szalay Zoltán 2005.

Ha meghalok, azt se bánom,
 Ha meghalok, azt se bánom.
 Úgysincs engem ki sajnáljon,
 Ki koporsómra boruljon,
jaj, de Keservesen megsirasson,
 Ki koporsómra boruljon,
jaj, de Keservesen megsirasson.

hogy Én Istenem, mér' vertél meg,
 Én Istenem, mér' vertél ő meg,
 Hátha nem érdemlettem meg.
 Mér' vertél meg jobban, mint mást,
hogy Én se' voltam nagyobb hibás,
 Mér' vertél meg jobban, mint mást,
 Én se' voltam nagyobb hibás.

mer' Úgy elmegyek, meglássátok,
 Úgy elmegyek, meglássáto[k],
 Soha hírem nem halljátok.
 Mikor híremet halljátok,
jaj, de Bús levelem olvajsátok,
sí Mikor híremet halljátok,
 Bús levelem olvajásátok.

Idegenyek, jövevények,
jaj, de Idegenyek, jövevénye[k],
 Hagyjátok, hogy éljek én es!
 Ha köztetek nem élhetek,
jaj, de Milyen bajos az életem,
 Ha köztetek nem élhetek,
ej, de Milyen bajos az életem.

244. Aj, Istenem, mi az oka*Gyimesközéplak*

Halmágyi Mihály (hegedű), Halmágyi Mihályné Ádám Gizella (ének), 1921., 1931.

Gy.: Imets Dénes, 1970.

de Aj, Istenem mi az oka,
 Ajd, Istenem mi jaz oka,
hogy Mindég szerzek, még sincs soha,
 Mindég szerzek, még sin[cs] soha.

de Ajd, Istenem, adj egy napot,
 Ajd, Istenem, adj egy napot,
hogy Verjem el szívem *ā* bújá[t],
 Verjem el a szívem bújá[t]!

s me' Olyan bú van a szívemen,
 Olyan bú van a szívemen,
hogy Kétrét hajlik az egeken,
 Kétrét hajlik az egeken.

met Ha még egyszer hajlott volna,
 Ha még egyszer hajlott volna,
 Szívem meg is szakadt volna,
 Szívem meg is szakadt vóna.

de Szakadj meg, szívem, haljak meg,
 Szakadj meg, szívem, haljak meg,
de A bútól szabaduljak me[g],
 A bútól szabaduljak meg!

de Csukros bú járja szívemet,
 Csukrozs *í* bú járja szíveme[t],
de Senki se lássa kedveme[t],
 Senki se lássa kedvemet.

de Tesvér, mikor az úton jársz,
 Tesvér, mikor az úton jársz,
 Fáj-e ja szíved, ha nem látsz,
 Fáj-e ja szíved, ha nem látsz?

de Fáj, fáj, tesvér, mit tudsz tenni,
 Fáj, fáj, tesvér, mit tudsz tenni,
de Mikor ennek így kell lenni,
 Két jó szűnek el kell válni.

245. Cseres erdőn, csárda előtt a lovam

Gyimesfelsőlók

Antal Tibor, 1978.

Gy.: Szalay Zoltán 2007., Gyimesközéplók

Cseres erdőn, csárda előtt a lovam,
 Lovam fején arany kantár, zabola.
 Vezérlovam zálogba' van pergőstől',
 Én magam is kurta vason egyedül.

Nem akar a vezérlovam legelni,
 Rézpatkóját haragosan zörgeti.
 Visszatekint, visszanéz a pusztára,
 Amott jönnek a szuronyos zsandárok.

Egyik zsandár azt mondja ja másiknak:
 Hová valók vagytok, kettős betyárok?
 Gyimes völgye, Csík vármegye a hazám,
 Arra sirat engem az édesanyám.

Dehogy sirat, még eszébe se jutok,
 Mé' nem tudják, hogy én fogságba vago[k].
 Fényes lakat, rozsdás lánc a kezemen,
 Éjjel-nappal sirathat a kedvesem.

* pergő: állat nyakába való, élesebb hangon szóló kisebb kolomp, csengő

Dehogy sirat, rég el vagyok felejtve,
 Meg sem haltam, s már el vagyok temetve.
 Mikor mentem Gyimes völgyből lefelé,
 Zörgettem a láncot a zárka felé.

Te bús zárka, hulljon le rólad a zár,
 Csak még egyszer lehessek szabad madár!
 Ha még egyszer szabad madár lehetnék,
 Még az árva madárnak se vétené[k].

246. Ablakimon besütött a hódvilág

Gyimesközéplók

Berszán Fülöp, 1939.,

Gy.: Szalay Zoltán 2007.

Ablakimon besütött a hódvilág,
 Az én babám abba fésüli haját.
 Fésüld, babám, fésüld magad kedvedre,
 Holnap visznek az enyedi börtönbe.

de Udvaromon hármát fordult a kocsi,
 Édesanyám, a kufferom hozza ki,
 Kufferomot, behívólevelemet,
 Középlokról húzzák ki a *a* nevemet!

s Édesanyám, hol van az az édes tej,
 Amelyikkel ekkorára felnövelt?
 Azt a tejet mé' nem adtad lányodna[k],
mer' A lányodot nem viszik katonának.

s De szeretnék az erdőbe' fa lenni,
hogy Ha engemet meggyújtana *ho* valaki.
 Elégetném ezt a kerek világot,
s Közepébe' meghagynám a babámot,
s Elégetném ezt a kerek világot,
 Közepébe' meghagynám a babámo[t].

*

Házunk előtt kettőt fordult a kocsi,
Édesanyám, a kufferom hozza ki!
Édesanyám, köszönöm a nevelést,
Három évig nem eszem a kenyerét.

Szombat este felsütött a holdvilág,
s Az én babám benne füsüli magát.
Füsöld, babám, csinosítsad magadot,
Szombat este várjad a galambodot!

Addig megyek a csillagos ég alatt,
Míg megnyugszom a babám karja jalatt.
Ha nem nyugszom a babám karja jalatt,
Majd megnyugszom a fekete föld alatt.

247. Kiskoromba' árvaságra jutottam

Gyimesbükk

Sinka Péterné Karácsony Teréz, 1915.

Gy.: Szalay Zoltán 1992.

Kiskoromba' árvaságra jutottam,
ã Nagykoromba' katonának soroltak.
ã Megtanultam, hogy kell túrni, szenvedni,
Azt is meg, hogy hogy kell szí[v]ből szeretni.

há Édesanyám, mér' szültél a világra,
há Mé' nem dobtál a zavaros Tiszába?
a Tisza vize vitt vóna a Dunába,
há Most a szívem a babámé' nem fájna.

Újkorába' repedjen meg a csizmám,
Ha én többér járok a babám után!
Eddig is csak azér' jártam utána,
Csalfa szíve csalogatott hiába,

ã Eddig is csak azér' jártam utána,
Csalfa szíve csalogatott hiába.

Én Istenem, adj erőt a lovamnak,
Hogy keressek más szeretőt magamnak!
Mer' aki van, úgy meguntam szeretni,
i Szebbet, jobbat akarok én keresni,
hi Mer' aki vót, úgy meguntam szeretni,
Szebbet, jobbat akarok én keresni.

*

Kicsi csillag, ha lejesik, elterül,
Az én babám, ahol lát es, elkerül.
Ne kerülj el, édes, kedves galambom,
Mer' én neked rosszat nem akarom!
Ha én neked olyan rosszat akarnék,
Soha, soha terejád se gondolnék.

Sárgadinnyét nem jó dombra ültetni,
Özvegyasszony lányát nem jó szeretni,
Özvegyasszony maga is legént szeret,
Szenvedés az szegén lánynak eleget.

*

Tatros vize kertem alját kimosta,
A szívemet a búbárat szorítja.
Addig öli szívemet a búbárat,
Amíg párja lehetek a babámnak.

Ezt a kislányt még akkor megszerettem,
ha Mikor véle legelőször beszéltem.
s Megtetszett a gyönyörű szép szaváról,
a Homlokára göndörödött hajáról.

s Bíró uram, tegyen törvényt, ha lehet,
 Adja vissza a régi szeretőmet!
me' Száraz ágon azt fűgyöli a rigó,
 Szelelemből nem parancsol a bíró,
 Sem a bíró, sem a kántor, sem a pap,
 Úgy es azt szeretek, akit akarok.

*

s Kicsi madár, mért keseregsz az ágon,
me Nem csak te vagy árva e nagy világon.
me Nékem sincsen sem szeretőm, sem anyám,
 Mégis a jó Isten gondot visel rám.

*

Verjen meg az Isten, babám, hajnalba,
 Mikor húzad a pokrócat magadra,
 Me' nem vótál igaz szívű szerető,
 Csalfa vótál, verjen meg a Teremtő!

Száraz fából könnyű hidat csinálni,
 Jaj be bajos szép szeretőt találni,
 Me *ja* szépet minden ember szereti,
 De *ja* csúfra még a szemét se veti.

Én az éjjel azt az álmodtam,
 Ferenc Jóskát komisz gúnyábo' láttam,
 Fényes karját bal oldalára kötötte,
 A fiait a harctérre vezette.

248. Beteg a szeretőm, szegén

Gyimesbükk

Sinka Péterné Karácsony Teréz, 1915.

Gy.: Szalay Zoltán 1992., Gyimesbükk

m Beteg a szeretőm, szegén,
 Én vagyok az orvos legén,
 Szedek százféle *fajta* virágot,
 Abból főzök orvosság[ot].

Hadd el, babám, úgy kell neked *ä*,
 Sokszor mondtam én azt neked,
 Hogy ne szeress kettőt-hármot,
 Mer' egy is elég nagy bán[at].

mer' Én csak téged szerettelek,
 Mégis szenvedtem eleget.
 Este, mikor hozzád jártam,
 Nálad mindig más' találtam.

hi Beteg a szeretőm anyja,
 Adná Isten, hogy meghalna,
 Adná Isten, hogy meghalna,
 Hogy a fia rám maradna!

*

ej, de Kicsid ökröm, nagy a szarva,
 Nem fér bé az istállómba.
 Megfogom a(z) *virágökröm* szarvát,
 Felszántom a kertem alj[át].

ej, de Vetek belé árpát, búzát,
 Közepibe csukros rózsát.
ej, de Csukros rózsza, *sohase* virágojz,
 Értem, babám, ne várak[ozz],
ej, de Mer' ha értem *sokat* várakozol,
 Soha meg sem házaso[dol].

Kicsid ökör, nagy a járom,
De szép leján ez a három.
ej, de Hogy szeretném az egyiket,
Három közül a szebbiket,
A szebbiket *hítes* feleségnek,
A más kettőt szeretőn{ek}.

*

Ha Közeplok város vóna,
Közepibe egy bót vóna.
Én vónék a bótas benne,
Szeretőm tíz-húsz es lenne.

s Ha én bótaslegén vónék,
Piros pántlikát árulnék.
Barna küslán arra menne,
A hajába ulyant venne.

Piros topánt a lábába,
Aj, de kegyesen es járna.
Derekára kék tafotát*,
s Kebelire bótast magát.

249. Seprik a nagy erdő útját

Gáborokpataka

Gábor Annamária, 1959.

Gy.: Szalay Zoltán, 2012., Tatrosforrás

Seprik a nagy erdő útját,
Viszik a magyar katonát.
Viszik, viszik, szegényeket,
Mint a szél a leveleket.

* tafota: vászonkötéssel készült selyemszövet, taft

Mikor a nagy erdőn kimész,
Arra kérlek, vissza ne nézz,
Szívednek ne legyen nehéz,
Hogy az idegen földre mész.

Állj meg, állj meg, kérdjelek meg,
Hogyha elmész, hol kaplak meg.
Gyere bé Romániába,
Megkapsz ott egy kaszárnyába.

Románia közepébe,
Van egy kaszárnya építve.
Abba' vannak a *csángó* legények,
Abba' búsulnak szegények.

*

s Ver az Isten, ver, jól látom,
Verjen es meg, azt kívánom,
De ha megver, úgy verjen meg,
Hogy a nagyvilág tudja meg,
s Hogy a nagyvilág tudja meg,
Hogy az én átkam fogott meg!

250. Este van már, nagy sár van az utcán

Cokányokpataka

Mojszi Károlyné Bilibok Erzsébet, 1947.

Gy.: Erőss Judit, Szalay Zoltán, 2007.

Este van már, nagy sár van az utcán,
Barna kislány sírva mos a Tiszán,
Barna kislány sírva mos a Tiszá[n].

Sírva mondja *a* jó édesanyjának,
hogy a Szeretőjét viszik katonának,
hogy a Szeretőjét elviszik katonának.

Ne sírj, lányom, ne sírj a faluba, *me*”
 Maradt *ã* legén még a te számodra,
 Maradt legén még a te számodra.

de Maradt, anyám, de ha nem szeretem,
 Gyászos vele az egész életem,
 Gyászos vele az egész életem.

251. Fekete tyúk mind megette a meggyet

Gáborokpataka, Tatrosforrás

Gábor Annamária, Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1959.,1950.

Gy.: Szalay Zoltán 2012., Tatrosforrás

Fekete tyúk min’ megette a meggyet,
 Sohase szerettem többet, csak egyet.
 Azt az egyet, ha valaki elveszi,
 Azt az Isten örökre elfelejti.

Kicsi csillag ha leesik, elterül,
 Engem babám ahol lát is, elkerül.
 Ne kerülj el, édes, kedves galambom,
 Mer’ én neked rosszadot nem akarom!

252. Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy

Kostelek

Pakócs Jánosné Mózes Mária, 1912.

Gy.: Kallós Zoltán 1970.

s Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
s Ilyen későn, kedves babám, merre ménsz,
 Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
s Ilyen későn, kedves babám, merre ménsz?

és Elindulék új szerető keresni,
sí Met a régít nem akarnám szeretni,
s Elindulék új szerető keresni,
sã Met a régít nem akarnám szeretni.

s Új szeretőt ritkán lehet találni,
si Kesken fából szélyes pallót faragni,
s Új szeretőt ritkán lehet találni,
si Kesken fából szélyes pallót faragni.

si Jaj be szélyes, jaj be hosszú *s* ez az út,
és Amelyiken az én babám elahagyott,
si Jaj be szélyes, jaj be hosszú *s* ez az út,
és Amelyiken az én babám elhagyott.

és Ha elhagyott, hagyjon es el örökre,
sí Hogy ne fájjon az én szívem érette,
sa Ha elhagyott, hagyjon es el örökre,
sã Hogy a szívem ne fájjon bárem* éräte.

si Kimenék én ema (eme) magos tetőre,
és Akadék én szeretőre, kettőre,
si Kimenék én *s* ema magos tetőre,
és Akadék én szeretőre, kettőre.

és Az egyiket megölelem, csókolom,
és A másikat férőbebske taszítom,
s Az egyiket megölelem, csókolom,
s A másikat férőbebske taszítom.

sí Nem kell nekem sem a kettő, sem az egy,
é Csak a régi, ki mostanig szeretett,
ej, Nem kell nekem sem a kettő, sem az egy,
î Csak a régi, ki mostanig szeretett.

* barem (román) = bár, legalábbis

253. Kiskoromba' árvaságra jutottam*Farkasokpataka*

Tankó Fülöp „Gyugyu”, 1946.

Gy.: Benedek Tibor Magor, Bán-Bodó János, Szalay Zoltán, 2009.,
Gyimesközéplek

Kiskoromba' árvaságra jutottam,
Nagykoromba' katonának soroztak.
Árvaságom sem annyira sajnálom,
Szép vagy, babám, hogy kell tőled megválnom.

sã Kicsi csillag, ha lejesik, elterül,
Az én babám, ahol lát is, elkerül.
Ne kerülj el, édes, kedves galambom,
Mer' én néked rosszadot nem akarom!

Édesanyám sokat intett a jóra,
Ne menj, fiam, korcsomába borinnya (bort inni).
Nem hallgattam édesanyám szavára,
Rávittek a lányok a csalfaság[ra].

254. Tegnap jártam zab' aratni, ma menyek kötözni*Tatrosforrás*

Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1950.

Gy.: Szalay Zoltán 2008., Gyimesközéplek

sã Tegnap jártam zab' aratni, ma menyek kötözni,
Elvesztettem a babámat, menyek megkeresni.
Ha még egyszer megkaphatnám, jaj de megbecsülném,
Kezét-lábát esszekötném, s a füstre feltenném.
Le-levenném, jól megverném, újra visszatenném,
Le-levenném, megcsókolnám, s újra visszatenném.

Messze jártam házasodni, bár ne mentem volna,
Édes kicsi feleségem, bár ott vesztél vóna!
Ha az ördög olyan volna, talicskába tenne,

s Minél jobban ugrándoznál, annál jobban vinne,
Ha az ördög olyan volna, taricskába tenne,
s Minél jobban sikoltoznál, annál jobban vinne.

255. Szörnyű nagy romlásra készül Pannónia*Ránapataka*

Özv. Póra Istvánné Tankó Katalin, 73 éves

Gy.: Jagamas János, Kallós Zoltán, 1958., ?

Szörnyű nagy romlásra készül Pannónia,
Kinek, mint tengernek, megáradott habja.
s A búnak, bánatnak körülvette árja,
Met a vitézeknek esett ma egy híja.

Nem illik nekem a vitézt elhallgatnom,
Sőt, méltó Kádárról* bölcs verseket írnom.
Elsőbben szentírást kell ezekre hoznom,
Azután a romlott magyar népre szabnom.

Olvassuk ama nagy ótestamentomban,
Kevés nép maradt sokszor zsidóságban,
Mert fogva tartattak Babilóniában,
Sok zsidó vitézek estek el a harcban.

Az Isten ládáját egyszer el is nyerték,
Hofnist és Éniást** mikoron megölték.
Mikor Héli papnak e dolgot megvitték,
Rút halállal meghalt, székéből kiesék.

Diósgyőr, Ónodi, Szendredi barátim,
Kikkel az alföldön sokat sonyorgattam (sanyarogtam),
Sok hideget, deret, meleget kóstoltam,
Sokszor a tatáron szerencsét próbáltam,
Már Isten hozzátok, tőletek megváltam.

* Kádár István (Kádár vitéz, ? – 1658. szeptember 23.): magyar katonatiszt, akit az Erdélyt és Kelet-Magyarországot dúló tatár seregekkel szembeni önfeláldozása népi hőssé tett

** Hofni és Fineás: bibliai alakok az ótestamentumban, Éli két fia

256. Én Istenem, adj egyet*Tatrosforrás*

Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1950.

Gy.: Szalay Zoltán, 2012.

Én Istenem, adj egyet, soha nem kérek többet,
 Én Istenem, adj egyet, soha nem kérek többet!
 Én Istenem, adj egy jót, adj egy kedvemre valót,
 Én Istenem, adj egy szívemnek valót!

s Én Istenem, add nekem, be igazán szeretem,
 Én Istenem, add nekem, be igazán szeretem!
 Mert ha nekem nem adod, bizon Isten, meghalok,
 Jaj, Istenem, bánatomba' meghalok,
 sã Mert ha nekem nem adod, jaj, Istenem, meghalok,
 Jaj, Istenem bánatomba' meghalo[k].

257. Szombaton szapulót raktam*Cokányokpataka*

Mojszi Károlyné Bilibok Erzsébet, 1947.

Gy.: Erőss Judit, Szalay Zoltán, 2007.

s Szombaton szapulót* raktam,
 Más szombatig ki se mostam.
 Sej-haj, komámasszont megfogattam,
 s Kalákával kimosattam,
 Sej-haj, komámasszont megfogattam,
 Kalákával kimosattam.

de A fél litrest elévettem,
 Komámasszont megtiszteltem.
 Sej-haj, ketten addig tisztelődünk,
 Amíg egymást nem ismertük,
 Sej-haj, ketten addig köszöngettü[nk],
 Amíg egymást nem ismertü[k].

* szapuló: olyan fakád, amelyben főleg a fehérneműt vagy a nyers fonalat sulykolni szokták; szapulót rak = megrakja a szapulót

s A ludamot kihajtottam,
 Komámasszont megtaláltam.
 Sej-haj, ketten addig diskuráltunk,
 Míg a csordát visszavártuk,
 Sej-haj, ketten addig diskuráltun[k],
 Míg a csordát hazavártun[k].

Én felültem a pocokra*,
 Szikra szökött a likamba.
 Sej-haj, ha az uram ne lett vóna,
 a Szőre mind leégett vóna.

258. Csobányosi hegyek kőből vannak rakva*Gyimesbükk*

Sinka Péterné Karácsony Teréz, 1915.

Gy.: Szalay Zoltán, 1992.

hã Csobányosi hegyek ã kőből vannak rakva,
 hã De sok édesanya sírva jár alatta.
 hã Ne sírj édesanyám, mer' ennek így kell lenni,
 hã [M]inden jó családból egynek rossz kell ã lenn[i].

hã Ritka az a búza, kibe' konkoly nincsen,
 hã Ritka az a kislány, kibe' hiba nincsen.
 hã De az én ã búzámba' még egy ã csipke sincsen,
 hã Szerettelek, ã rózsám, verjen meg az Isten!

hî Szállj el, fecskemadár, a zöld erdőn keresztül,
 hã Szólj be jó anyámhoz, csak ő van egyedül!
 ő Ha kérãdi, hogy ã vagyok, hã mondd meg, ã beteg vagyok,
 a Komonyesti** kórház ã vaságyán hervadok!

* pucok (pocok): kemence vagy kályha melletti meleg hely

** Comãnești (román) = Kománfalva

hã Bolygó csillagoknak *ã* merre visz az útja?
hã Lássuk-e meg egymást, a jó Isten tudja.
hã Nem bírlak feledni, akármerre járok,
hã Nem érdemes élek ezen *n* a világo[n].

hã Madárka, madárka, csácsogó madárka,
hã Szállj el édesanyá[m] pici ablakába!
sã Mondd meg jó anyámnak, *hogy* nagyon *ã* beteg vagyok,
a Vásárhelyi kórház vaságyán herávadok,
e Mondd *ã* meg jó anyámnak, *hogy* *ã* nagyon *ã* beteg vagyok,
a Vásárhelyi kóräház *ã* vaságyán herávad[ok]!

*

hogy Testvérek, rokonok, mind hűtlenek vagytok,
a Beteg ágyaimba' meg sem látogattok.
s hogyha Nem fogok meghalni, *hogyha* haza fogok menni,
s hogy Nem kerestetek fel, meg fogom köszönni.
de hogyha Haza fogok menni, *ha* meg fogok gyógyulni,
s hogy Nem kerestetek fel, meg fogom köszönni.

s Édesanyám voltál, mé' nem tanyítottál,
s Míg a vessző hajl[tt], mé' nem hajlítottad?
s ha Hajlítottad volna, én meghajlottam volna,
s Ilyen sorsüldözött sosem lettem volna.

259. Amit egész életembe' kerestem

Tatrosforrás

Tankó Jánosné Gábor Eszter, 1950.

Gy.: Szalay Zoltán, 2008., Gyimesközéplek

Amit egész életembe' kerestem,
 Azt én mind a leányokra kötöttem.
hã Vettem nekik alsó-felső selyemrokolyát,
 Minek sokan felemelték az alját.

s Úgy meguntam ezt a kislányt szeretni,
sã Zsebkendőjét a zsebembe' hordozni.
 Szombat este átadom az édesanyjának,
 Keressen más szeretőt a lányának!

sã Nem érdemes ezt a leját szeretni,
sã Minden este kapujába' sétálni.
ã Zsebkendőjét itt hordom a lájbi* zsebébe,
ã Visszaküldöm neki szombaton este.

sã Mind asz mondják, váljak el a babámtól,
s Inkább megválok az édesanyámtól.
sã Megmutatom én ennek a kerek világnak,
hogy Párja leszek én a régi babámna[k].

*

s Azt a gyűrűt, amit adtam, add vissza,
 Mert miköztünk a szerelem nem tiszta!
 Átkozott volt az az óra *s* ej, de az a ház,
 Amelyikbe megismertük mi egymást.

* lajbi (lájbi): vastagabb posztóból készült fémgombos mellény

BUKOVINA

BUKOVINA

260. Lepedőcske, párnácska

Lakodalmas

Andrásfalva

Szőcs Antalné Dávid Julis, 1922.

Gy.: Pávai István, 1978., Csernakeresztúr

Lepedőcske, párnácska,
Kicsi borzos lányocska.
Neked adom párnámot,
Csak szeresd a lányomot.

Mikor kicsi leján voltam,
Zab' aratni járogattam.
Zabot nem tudtam aratni,
Szeretőt tudtam tartani.

*

Tizennégy esztendő's vótam,
Zab' aratni járogattam.
Markot* nem tudtam hajtani,
s Szeretőt tudtam tartani.

Utca, utca, szép utca,
Rozmaringos bokréta.
Csángó lejány kötötte,
Kapuoszlopra tette.

Csángó legény levette,
Kalapjába feltette.
Kössél, rózsám, máskor es,
Megcsókollak százszor es!

* marok: a kaszával vagy sarlóval learatott gabonának ölbe szedett mennyisége

261. Gyere ki, te örömanya, néz', mit hoztunk**Lakodalmás***Istensegíts*

Daradics Györgyné Szócs Márta, 1916.

Gy.: Zsók Béla, 1979., Csernakeresztúr

Gyere ki, te örömanya, néz', mit hoztunk,
Ezér' a szép mennyasszonyér' fáradtunk!
Ha nem tetszik, visszavisszük édesanyjának,
Édesanyja felneveli vénleánnak.

262. Jobb lett volna nekem

?

Palkó Istvánné Palkó Teréz, 70 éves

Gy.: Faragó József, 1977., Déva

Jobb lett volna nekem
Ne születni vóna,
Ennyi búbanatot
Én nem értem volna.

Istenem, életem,
Hol lesz az halálom,
Erdőn-e, vagy mezőn,
Vagy idegen földön?

Az erdei vadok
Lesznek a deákjaim,
Az ég madarai
Az én siratóim.

263. Elment a madárka*Andrásfalva*

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Elment a madárka,
Üres a kalicka,
Elment a madárka,
Visszajön tavaszra.

Ha tavaszra ne jó,
Búzapirulásra,
Ha akkorra se jó,
Hidd el, sohasem jó.

*

Az adós, az adós,
Kinek az inge gyócs,
Lám, én nem vagyok adós,
Met az ingem nem gyócs.

264. Ez napfényen már ezután*Hadikfalva*

Bajmoki Turbuk István, 50 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1950., Budapest

Ez napfényen* a már ezután
Rejtekezzék felhőbe,
Az én nevem elevenyen
Temetessék a földbe.

Már ezután élnem kell,
Mindenkitől félnem kell,
Az én régi szeretőmtől
Véletlenül válnom kell.

Elég oka jaz annak,
 Hogy a leány min' rava[sz],
 Ezer közül csak egy válik
 Ki szeretetben igaz.

265. Bujdosik a kicsi madár

Andrásfalva

Németh Sándor, 1904.

Gy.: Kiss Lajos, 1966., Hertelendyfalva

Bujdosik a kicsi madár,
 Minden erdő szélén leszáll.
 Én es bujdosom egyedül,
 Kedves rózsám, nálad nélkül.

Bujdosik a kicsi madár,
 Minden erdő szélén leszáll.
 Hát az olyan árva mind én,
 Hogyne bujdosódna szegény.

*

Engem anyám elátkozott,
 Mikor a világra hozott.
 Azt az átkot mondta rejám:
 Ország-világ legyen hazám.
 Ott se legyen megállásom,
 Csipkebokor a szállásom.

266. Szülőföldem szép határa

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Szülőföldem szép határa,
 Meglátlak-e valahára?

Ahol állok, ahol megyek,
 Mindenütt csak feléd nézek.

Ha madár jön, tőle kérdem:
 Virulsz-e még, szülőföldem?
 Asz' kérdezem a felhőktől,
 Attól a suttogó szellőktől.

De azok nem vigasztalnak,
 Bús szívemmel árván hagynak.
 Árva lettem, mint a levél,
 Melyet elkap a forgósél.

*

s Bukovina, édes hazám,
 Bárcsak határod látnám,
 Láttam füstöd, de csak alig,
 Hogy az égen sötétedik.

Édesanyám édes teje,
 De savanyó más kenyere.
 Savanyó is, panaszos is,
 Eccer-másszor panaszos is.

s Megyek az úton lefelé,
 Senki se mondja, gyere bé.
 Gyere be, rózsám, gyere be,
 Csak ketten leszünk idebe.

*

Édes hazám, Bukovina,
 Ott terem a nagy pityóka.
 Ott terem a nagy pityóka,
 S a hosszú szárú capuj hagyma*.

* capuj hagyma = vastag szárú hagyma

Bukovina, mit vétettem,
Hogy én benned nem ülhettem?
Mások ülnek nagy kegyesen,
S én bujdosok keservesen.

Elbujdosnám, de nincs kivel,
Kenyerem sincsen, amivel.
Kérnék kőcsön, de nem adnak,
Mer' tudják, hogy szegén vagyok.

Nincsen apám, megholt anyám,
Elbujdosott emberbátyám,
Elbujdosott emberbátyám,
s Nagy gazdagság maradt rejám.

Elbujdosott emberbátyám,
Nagy gazdagság maradt rejám:
Hat ökörnek a kötele
S egy vasvillának a nyele.

*

Édesanyám sok szép szova,
Kit fogadtam, s kit nem soha.
De most, bezzeg megfogadnám,
Kezét-lábát megcsókolnám.

Úgy elmegyek, meglássátok,
Többet hírem se halljátok.
Mikor a hírem halljátok,
Levelemet olvassátok.

*

Én Istenem teremtetél,
s Egy jó napot nem rendeltél.
Mások élnek oly kegyesen,
Én csak sírok keservesen.

Bujdosik az árva madár,
Minden erdő széjén leszáll.
Én is bujdosom egyedül,
Édes rózsám nálad nélkül.

*

Bujdosik az árva madár,
Minden erdőszélen leszáll.
Hát az olyan árva, mint én,
Hogyne bujdokolna szegén.

*

Búbánat és keserűség,
Még a tesvér es ellenség.
Hát idegen hogyne volna,
Még a tesvéred sincs jódra.

Bukovina, édes hazám,
Bárcsak határodát látnám!
Látom füstjít, de csak elig,
Hogy az égen fetekellik.

Foszladoznak a fellegek,
Táncolnának az öregek.
Ingadozik gyenge ina,
s Nem kell neki ráncos csizma.

267. Lovat lopott Fejér László

Ballada

Andrásfalva

Kovács Júlia, 1886.

Gy.: Kiss Lajos, 1966, Hertelendyfalva

Lovat lopott Fejér László
A fekete halom alól,

Kötőfék és kantárostól,
Minden nyeregszerszámostól.

Add meg magad Fejér László,
Nem lesz semmi bántódásod!
Nem adom én meg magamot,
Míg felbírom két karomo[t].

Rajtaütött a vármegye,
Bévették sötét tömlecbe.
Meghallá ezt Fejér Anna,
Fut a tömlec ajtójára.

Bátyám, bátyám, édes bátyám,
Aluszol e vaj meghótál?
Nem aluszom, meg se hótam,
Csak felőled gondolkoztam.

Bátyám, bátyám, Fejér László,
Melyik itt a legnagyobb úr?
Hozok neki tál aranyat,
Tál aranyat, tál ezüstöt.

Bátyám, bátyám, édes bátyám,
Mondd meg, hogy most mit csináljak,
Vigyek-e én tál aranyat,
Tál aranyat, tál ezüstöt?

Felel ottan Fejér László:
Édes húgom, Fejér Anna,
Ne vígy annak tál aranyat,
Tál aranyat, tál ezüstöt.

Nem kell neki az aranyad,
Nem kell neki az ezüstöd,
Csak szemet vetett tereád,
Kell neki a szüzességed.

Elfutott hát Fejér Anna,
Horváth Miklós ajtójára.
Uram, uram, Horváth Miklós,
Ne akasztasd fel bátyámat!

Uram, uram, Horváth Miklós,
Hozok neked tál aranyat,
Hozok neked tál aranyat,
Tál aranyat, tál ezüstö[t].

Nem kell nekem, édes húgom,
Sem aranyad, sem ezüstöd,
A két szemed csillogása,
Elég lesz az nekem.*

Hazafutott Fejér Anna,
Felpakolta tál aranyat,
Tál aranyat, tál ezüstöt
Horváth Miklós asztalára.

Szegén, szegén Fejér Anna
Odaadta becsületét,
Csak ne akasszák fel bátyját,
Legyen mos' mán, ami lesz.**

Ott hált szegén Fejér Anna
Horváth Miklósnak ágyába.
Hajnalba' három órákor,
A katonák trombitálnak.

Uram, uram, Horváth Miklós,
Felakasztatod bátyámo[t],
Hallom én, hogy a katonák,
Trombitálnak és dobolnak.

* A negyedik sort csak hat szótagosnak énekli az adatközlő. Javaslat: *Elég lesz az nekem, mára.*

** Itt a negyedik sort hét szótagosnak énekli. Javaslat: *Legyen, aminek lenni kell.*

Kifutott hát Fejér Anna,
Horváth Miklós szobájából.
Oda futott, oda futott
Fejér László börtönajtójára.*

Bátyám, bátyám, Fejér László,
Aluszol e vaj meghótál?
Azt mondják a többi rabok:
Ne itt keres' te bátyáda[t].

Ne itt keres' te bátyádot,
Zöld erdőbe', sík mezőbe',
Zöld erdőbe', sík mezőbe',
Akasztófa tetejibe'.

Vissza futott Fejér Anna,
Horváth Miklós szobájába,
Tér're vetette ott magát,
És felkapcsolta két karját.

A jó Isten engedje meg,
Horváth Miklós, mikor felkelsz,
Kapod vizet, hogy megmosdjál,
Mosdóvized vérré váljon!

Kapod kendőd, megdörgölőzz**,
Az a kendő langot hányjon,
Kapod kenyered, hogy egyél,
Az a kenyér kőjé (kővé) váljon!

Kapod lovad, hogy elnyargalj,
Lovad lába megbotoljon,
Lovad lába megbotoljon,
S rajta a nyakad szakadjon!

* Ez a szövegsor tíz szótagos. Javaslat: *Bátyja börtönajtójára*.

** megdörgölőzz = megtörülközz

Megátkozta Fejér Anna
Horváth Miklóst szobájába.
De ő csak egyet kacago[tt],
S a kezével egyet intett.

A jó Isten meghallgatta.
Reggel felkelt, hogy megmosdjék,
Mosdóvize vérré váltott,
A kendője langot hányo[tt].

Kapott kenyeret, hogy egyék,
s Az a kenyér kőjé válo[tt],
Kapa (kapá) a lovát, elnyergaljon,
Lova lába megbotollott,
Lova lába megbotollott,
Rajta a nyaka szakadott.

Hazament hát Fejér Anna,
Eszméletlen állapotba,
Sírt, jajgatott, ahogy tudott,
Odament a vőlegénye.

Ne sírj, Annám, Fehér Anna,
A jó Isten meghallgatta.
Horváth Miklós lova botlott,
S rajta a nyaka szakadott.

Elvitték hát Fejér Annát
Egy orvosnak elébe.*
Azt mondta az a főorvos:
Gyógyítható lesz örökre.

Meggyógyult hát Fejér Anna,
Elvette *ja* vőlegénye.
A bátyának emlékre
A sírját fel béültette.

* Itt ismét hét szótagot énekel az adatközlő. Javaslat: *Egy orvosnak elejibe*.

Híre maradt ez esetnek,
Egész falu' érdekelte.
Annám, Annám, Fejér Anna,
Te kiharcoltad magadot.

268. Elmentem a korcsomába*

Andrásfalva

Szőcs Antalné Dávid Julis, 1922.

Gy.: Pávai István, 1978., Csernakeresztúr

Elmentem a korcsomába,
Ittam egy véka búzára,
Térgyig mászkáltam a sárba,
S jól beléestem a sáncba.

Jött haza uram erdőből,
Felvett ingem a kert mellől.
Az' gondoltam, hogy az ágyba,
S vetett a moslékos kádba.
Komámasszon, komámasszon,
Csak így élünk, komámasszon.

Hetfőn reggel lugzót raktam,
Más hetfőig mind lúgoztam,
Komámasszont mosni híttam,
S a kis korsócskát es hozta.
Komámasszon, komámasszon,
Igyunk, édes komámasszon!

Reggel a bornyút kicsaptam,
Komámasszonyt megtaláltam.
Mindég addig diskuráltam,
Míg a csordát visszavártam.
Komámasszon, komámasszon,
Csak így élünk, komámasszon.

269. Moldovának nagy a szélye

Hadikfalva

Benkő Lajos, 1905.

Gy.: Zsók Béla, 1978., Sztrigyszentgyörgy

s Moldovának nagy a szélye,
Istenem, vígy ki belőle!
Mert ha egyszer kimehetek,
Soha vissza nem tekintek.

Bukovina, Hadikfalva,
Ott terem a jó pityóka,
s Jó nagy veres capuj hagyma*,
Sárga hüvelyű faszulyka.

270. Ahol a legények virradtig alusznak

Andrásfalva

Szőcs Antalné Dávid Julis, 1922.

Gy.: Pávai István, 1978. Csernakeresztúr

Ahol a legények virradtig alusznak,
A tűzhelyt nyújtózva napokat számlálnak,
Délkor es, mint reggel, egyaránt horkogna[k],
Pázsint szokta kelni udvarát azoknak,
Ott a házigazda nagy asztagot nem rak.

Ahol a guzsalyból gyakran tüzet tesznek,
Egy kis fonál fonni csépnyelet keresnek,
Orsócsinálónak keveset fizetnek,
Ne hidd, hogy tavasszal nagy végvászmat szőnek.

Ahova te bémensz valahol egy házhoz,
Látod, a gazdasszon rugdos a kutyáho[z],
Ide- meg tovanéz, egy szóból százat hoz,
Ne kívánd vendégül ülni asztalához.

* Az adatközlő bemondása szerint: „A részeges asszon nótája”.

* capuj hagyma = vastag szárú hagyma

(beszélve: Mer' az csak szóval tart.)

Ahol az udvaron sován kutyát találsz,
A házba' a kuckón' borzos szőrű macskát,
Szennyes, szurkos párnát s lepedőt az ágyon,
Elhidd, hogy ott lakik részeges, rossz asszon.

Ahol a nagy leán borzos fejvel szital,
A haján a lisztlang'', min' malomba, úgy áll,
Ahogy napestig jár, éjszaka jes úgy hál,
Elyen derék bogárt egy legén se talál.

Dagasz'ván az ingjit nem meri feltűrni,
Mert fél, hogy meglássák rút, koszos könyököt,
Három hétbe' egyszer fésüli meg fejét,
Hiába fárasszák oda a násznépét.

A házát is délbe' sepri ki, nem reggel,
Akkor es előtted, igen sietséggel.
Találsz az ágy alatt sok szemetet széjjel.
Ne menj oda násszal, igen nagy sereggel!
Amelyik faluba' sokféle korcsoma,
Melyek milyen ízű, amely asszon tudja,
Gyakran részegen jár, s fogfájásnak mondja.
Ne hidd, hogy a szuszékot'', hogy az teli tartsa.

Mert ha teli van es, másképp hozzá nem fé[r]',
Az urát hazulról ellesi, s ő nem fél.
Sőt, a láda fenekét kifúrja,
Az urával elhitesi, hogy a pocegerek'''' rágtak ki rajta.

* kuckó: a kemence és a fal között levő szűk hely, régebben szegényebb helyen gyermekek és öregek tanyázó vagy alvó helye

** lisztlang (lisztlang): a legfinomabbra őrlött és szitált (búza-)liszt

*** szuszék: fából, gyakran négy lábon álló nagy láda, amelyben gabonát vagy lisztet tartanak

**** pocegér = patkány

271. Szomorúfűzfának lehajlott az ága

Andrásfalva

Zsók Béla, ?

Gy.: Zsók Béla, 1977., Déva

Szomorúfűzfának lehajlott az ága,
Arra rejaszállott harminchárom páva.
Ki kékbé, ki zöldbe, ki tiszta fehérbe,
Csak az én édesem tiszta feketébe.

Verje meg az Isten a szeretőm anyját,
Mér' tiltotta tőlem az ő édes fiát!
Ha neki fia volt, nekem szeretőm volt,
Ha neki édes volt, nekem kedvesem vót.

Istenem, Istenem, szerelmes Istenem,
Szeretetlen társval hogy kell lefeküdnöm?
Mikor ölelnem kell, karjaim zsibbadnak,
Mikor csókolnom kell, könnyeim hullanak.

272. Bujdosik a kicsi madár

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Bujdosik a kicsi madár,
Minden erdő szélén leszáll.
Bujdosom én is egyedül,
Kicsi rózsám, nálad nélkül.

Elbujdosnám, de nincs kivel,
Kenyere sincsen, *hogy* amivel.
Kérnék kölcsön, de nem adnak,
Mert tudják, hogy szegény vagyok.

Mejek az úton lefelé,
Senki se mondja, gyere bé.
Kikiállt a feleségem:
Gyere bé, te szerencsétlen!

Nem ettem én ma egyebet,
Csak egy fazék aludtejet,
Azt is csak úgy kanál nélkül,
Mit érek a rózsám nélkül?

273. Felsütött a nap a síkra

Istensegíts

Gáspár Simon Antal, 55 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1950., Budapest

Felsütött a nap a síkra,
Minden ember ablakára.
Jaj, Istenem, mi az oka,
Az enyimre nem süt soha?

Jaj, Istenem, mi az oka,
Az enyimre nem süt soha?
Talán meg vagyok átkozva,
Istenemtől ostorozva.

Édesanyám sok szép szava,
Amit nem fogadtam soha,
Megfogadnám, de már késő,
Megvert az idegen vessző.

274. Haragszik a feleségem, azér' támadt kedvem nékem

Andrásfalva

Zsók Lajos, 52 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Haragszik a feleségem, azér' támadt kedvem nékem.
Ha haragszik, majd megbékül, vagy a háta jól megkékül.

Ihahja, újra legény lettem,
Ihahja, itt a régi kedävem,
Ha tudná a feleségem, bizony Isten, adna nékem,
Ihaja, de tyuhaja.

Ha liter is, ha icce* is, iszom én is, igyál te is,
Addig iszunk, amíg állunk, amíg az ajtón kitalálunk[k].
Ihahja, újra legény lettem,
Ihahja, itt a régi kedävem,
Ha tudná a feleségem, borralót hozna nékem,
Ihaja, de tyuhaja.

275. Leányom, leányom

Ballada

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Leányom, leányom,
Édes szép leányom,
Lesz-e még, lesz-e még
Visszafordulásod?

Lesz, anyám, lesz, anyám,
Mikor a vadludak,
Mikor a vadludak,
Görögül beszélnek.

Leányom, leányom,
Édes szép leányom,
Lesz-e még, lesz-e még
Visszafordulásod?

Lesz, anyám, lesz, anyám,
Mikor egy szőlőszem,

Mikor egy szőlőszem
 Kilenc akó bort terem.
 Tudd meg, anyám, tudd meg,
 Hogy az sohasem lesz,
 Visszafordulásom
 Még akkorra sem lesz.

*

Leányom, leányom,
 Édes szép leányom,
 Lesz-e még, lesz-e még
 Visszafordulásod?

Lesz, anyám, lesz, anyám,
 Mikor egy szem búza,
 Mikor egy szem búza
 Száz kalangyát terem.

*

Ballada

Kicsi lányom, készülj,
 Mer' én eladtalak,
 Mer' én eladtalak
 Nagy hegyi tolvajnak.

Nem es ő magának,
 Hanem a fiának,
 Nem es ő magának,
 Hanem a fiának.

Anyám, édesanyám,
 De meguntam immár,
 De meguntam immár
 Véres gúnyát mosni.

Véres gúnyát mosni,
 Jajszóval sulykolni,
 Jajszóval sulykolni,
 Könnyemvel áztatni.

Eressz bé, eressz bé,
 Beste haris*, kurva!
 Várj kicsit, várj kicsit,
 Édes jámbor uram!

Cserefát égetek,
 Gyereket rengetek.
 Cserefának füstje
 Kihúzta a könyvem.

Cserefának füstje
 Kihúzta a könyvem.
 Nyírfának levele
 Elfogta a szívemet.

Szógám, édes szógám,
 Ha a fejem veszi,
 Ha a fejem veszi,
 Takard gyenge gyócsba!

Takard gyenge gyócsba,
 S vidd el Barassóba,
 Vidd el Barassóba,
 Tedd anyám asztalára!

Vidd el Barassóba,
 Tedd anyám asztalára!
 Ha kérdi, hogy vagyok,
 Mondd meg, hogy jól vagyok.

* haris: crex crex, nádasokban, nedves réteken élő, sötét tollazatú, nappal rendszerint alvó, s éjjel előbúvó, harsogó hangú költözőkódó madár

276. Egy özvegyasszonnak**Ballada***Józseffelva*

Gáspár Márta, 72 éves

Gy.: Zsók Béla, 1978, Sztrigyszentgyörgy

Egy özvegyasszonnak

Egy eladó lánya

Férjhez akar menni,

Anyja nem engedi.

Szavát nem fogadta,

Szörnyen megátkozta:

Mikor a hitre mészt,

Leljen ki a hideg!

Mikor a hitre mészt,

Leljen ki a hideg,

Vacsora idején,

Menjen ki a lelked!

Előbbbször felkijájt

A legnagyobb vőfő:

Édesanyám asszon,

Beteg a mennyasszon!

Másodszor felkijájt

A kisebbik vőfő:

Édesanyám asszon,

Beteg a mennyasszon!

Harmadszor felkijájt

Maga a vőlegény:

Édesanyám asszon,

Meghalt a mennyasszon!

Ahol én eljárak,

Még a fák is sírnak,

Gyenge ágairól

Levelek hullanak.

Hulljatok, levelek,

Rejtsetek el engem!

Egyetlen gyermekét,

Mét átkozta vót meg?

277. Édes kicsi kincsecském

?

Palkó Istvánné Palkó Teréz, 70 éves

Gy.: Faragó József, 1977, Déva

Édes kicsi kincsecském,

Drága feleségecském,

Mosd meg az én ingecském,

Hogy járjak én szépecskén!

Azért vagyok lenvirá[g],

Hogy szeressen a vilá[g],

Azért vagyok lenfirkó*,

Hogy szeressen a fickó.

Túl a vízen a malom,

Ott lakik az angyalom,

Terpe (törpe) az én angyalom,

Könnyen megcsókolhatom.

*

Ez a lábam, ez, ez, ez,

Jobban járja, mind emez.

Járd ki, lábam, járd ki most,

Nem parancsol senki most!

* firkó = csepű: a kender vagy len fésülésekor keletkező hulladék; fonál készítésére nem alkalmas, kuszált szösz, kóc

Vékony deszkakerítés,
Jaj de csinos teremtés,
Se nem kicsi, se nem nagy,
Éppen hezzám való vagy.

278. Édesanyám, be jó kend, be jó kend

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Édesanyám, be jó kend, be jó kend,
Be jó vizet hozott kend a sötétbe.
Menjen el kend máskor es, máskor es,
Megcsókolom százszor es a sötétbe!

Édes lányom, ki járt itt, ki járt itt,
Ki kabátja maradt itt a sötétbe?
Egy szegén vándorlegény, vándorlegény,
Alamizsnát kért szegény a setétbe.

Hát az ágyat mi lelte, mi lelte,
Hogy így essze van vetve a sötétbe?
Cica fogott egeret, egeret,
Játszott vele eleget a sötétbe.

279. Jaj de széles, jaj de hosszú ez az út

Ballada

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Jaj de széles, jaj de hosszú ez az út,
Amelyiken kilenc betyár elindult,
Elindult a kilenc betyár rabolni,
Pápainét a pénzétől megfosztani.

Adjon Isten, Pápainé, jó estét!
Adjon Isten, kilenc betyár, szerencsét!
Ne kívánjon, Pápainé, szerencsét,
Még az éjjel kés járja át a szívét.

Jaj, Istenem, hogy kell nekem meghalni,
Hogy kell nekem kilenc árvát itt hagyni,
Jaj, Istenem, hogy kell nekem meghalni,
Hogy kell nekem kilenc árvát itt hagyni?

280. A németek, a németek facipőbe' járnak

Istensegíts

Daradics Györgyné Szőcs Márta, 1916.

Gy.: Zsók Béla, 1979, Csernakeresztúr

A németek, a németek facipőbe' járnak,
Azok élík világikot, akik ketten hállok.
De én szegény magyar legény csak egyedül hállok,
Erről-arról tapogatok, senkit se talállok.

Van nékem egy nagy leányom, mi' csináljak vele?
Olyan koszos a bokája, majd meghalok tőle.
Télen, mikor nagy hideg van, felül a kuttorra*,
Nyáron, mikor nagy meleg van, kifekszik a porba.
Bár az ördög olyan lenne, talicskára tenné,
Minél jobban sápitana, annál jobban vinné.

281. Sűrű rendet vágtam

Józseffalva

Gáspár Márta, 72 éves

Gy.: Zsók Béla, 1978., Sztrigyszentgyörgy

Sűrű rendet vágtam,
Apró boglyát raktam,

* cuptor (román) = kemence

Minden buglya mellett
Páros csókot kaptam.

Vedd fel a villára,
Ves' fel a boglyára,
Hogy ne menjen kárba
Szerelem munkája!

Szerelem, szerelem,
Átkozott szerelem,
Métt nem termettél meg
Minden fa tetején?

Minden fa tetején,
Diófa levelén,
Hogy szakasztott vóna
Minden szegén legén.

Én es szakasztottam,
El es szalasztottam,
De még szakasztanék,
Ha jóra találnék.

Ha jóra s egy szépre,
Régi szeretőmre,
Ha jóra és szépre,
Régi szeretőmre.

282. Kék szivárvány koszorúzza az eget

Fogadjisten

Marton Istvánné Bíró Emerencia, 79 éves
Gy.: Zsók Béla, 1978, Vajdahunyd

Kék szivárvány koszorúzza az eget,
Most tudtam meg, hogy a babám nem szeret.
Ha nem szeret, ne üljön az ölömbe,
S ne kacsintson két fekete szemembe.

Végigmennék a temetőn, nem merek,
Mind azt mondják, fekete gyászt viselek.
Fekete gyász, fehér az én zsebkendőm,
s Levelet ír az én régi szeretőm.

s Végigmennék a nagy úton, nem merek,
Mind azt mondják, hogy szeretőt keresek.
Nekem nem kell nagy utcai szerető,
s Van már nékem a kis utcábo kettő.

283. Ha folyóvíz volnék, bánatot nem érnék

Istensegíts

Lőrincz Antalné Nyisztor Márta, 1882.

Gy.: Domokos Pál Péter, 1950., Budapest

Ha folyóvíz volnék, bánatot nem érnék,
Hegyek-völgyek között csergedezve járnék.
Fát, füvet nevelnék, porondot hajtánék,
S az én éldesemnek rózsafát teremné[k].

*

Elment a madárka, üres a galicka,
Azt üzente vissza, visszajő tavaszra.
Ha tavaszra nem jön, búzapirulásra,
Ha még akkor sem jó, tudd meg, hogy sohasem.

Szabad a madárnak ágról ágra szállni,
Csak nekem nem szabad a rózsámhoz járni.
Szabad a madárnak ágról ágra szállni,
Csak nekem nem szabad a rózsámhoz járni.

Madárka, madárka, ne zavard a vizet,
Madárka, madárka, ne zavard a vizet,
Hadd igyak belőle, s úgy haljak meg túle,
Hadd igyak belőle, s úgy haljak meg túle!

284. Fúdd el szép nótádot, Anador szép Anna*Andrásfalva*

Kovács Júlia, 1886.

Gy.: Kiss Lajos, 1966., Hertelendyfalva

Fúdd el szép nótádot, Anador szép Anna,
A szegény rabokról, árva magyarokról!
Nem fúvom, nem fúvom, nagyurak, asszonyok,
Most es az én nótám tengeren túl hallik.

Rab vagyok, rab vagyok, tatár rabja vagyok,
A jó Isten tudja, mikor szabadulok.
Rab vagy, édes rózsám, én es beteg vagyó[k],
Ha te kiszabadulsz, én es meggyógyulok.

Megunta két lábom tömlec földjít nyomni,
Karcsú derekamon rabszíjat viselni,
Karcsú derekamon rabszíjat viselni,
Két virág szememből a könny patakként folyni.

Istenem, Istenem, szerelmes Istenem,
Hogy kell világomot búval eltölteni,
Búval és bánatval, nagy szűfájdalomval,
Búval és bánatval, nagy szűfájdalomval?

Istenem, Istenem, hogy kell ezt megérni,
Hogy kell életemet börtönbe' tőteni?
Ha folyóvíz vónék, bánatot nem tudnék,
Hegyek, völgyek között zengedezve járné[k].

Apró halacskáknak magos martot mosnék,
Kaszáló réteken fát, füvet növelné[k].
Ne csudáld, édesem, hogy én sárga vagyok,
Tizenkét hónapja, hogy érted rab vagyok.

Széjes Rajna vize, kesken palló rajta,
De én reafognék, ha belé nem halnék.

Kár vóna énnekem a Rajnába veszni,
A kedves rózsámért magam elveszteni.

Búbánat, búbánat, átkozott búbánat,
Megmondtam vót neked, közel ne jöjj hezzám.
Méges közel jártál, szívembe beszálltál,
Szívem közepébe kővárat indítál.

Szívem közepébe kővárat indítál,
S annak négy szegibe fekete gyászt húztál.
Anyám, édesanyám, édes szülő dajkám,
Mikor engem szültél, mé' nem szültél követ?

Mikor feresztgettél engem meleg vízbe',
Feresztgettél vóna tenger fenekibe.
Mikor takargattál meleg gyócsruhába,
Takargattál vóna forró parázsába.

Mikor rengetgettél jó rengő böcsübe',
Rengetgettél vóna a fekete földbe.
Szomorú az idő, meg akar vátozni,
Szomorú a szívem, meg akar hasadni.

Met ha elgondolom árva életemet,
Csak sírni ereszttem mind a két szememe[t],
Sír az egyik szemem, sírjom a másik es,
Sírjon mind a kettő, mind a záporosó!

*

Látom az életem, nem igen gyönyörű,
Két halván orcámon árkot ver a könnyű.
Sír az egyik szemem, sírjon a másik es,
Sírjon mind a kettő, mind a záporosó!

Hulljatok, levelek, rejtsetek el ingem,
Mert az én kedvesem mást szeret, nem ingem!
Verje meg az Isten szeretőm háztáját,
Az se mindegyiket, csak az édesanyját!

Az se mindegyiket, csak az édesanyját,
Mér' tiltotta tőlem, az ő kedves fiát?
Ha neki fia volt, nekem szeretőm vót,
Ha neki édes vót, nekem kedvesem vót.

Eltemetnek ingem az erdei vadok,
Lesznek siratóim az égi madarak.
Istenem, Istenem, szerelmes Istenem,
Hogy kell világomot búval eltőtenem?

*

Ifi legén voltam, sokat gondolkoztam,
Magamon, sorsomon, meliken bánkódtam.
Dolgomot, hogy merre fordítsam, nem tudom,
Mert ideje volna, jó társra akadnom.

Meg kellene tehát feleségesülnöm,
Páros gelicének fészkebe repülnöm,
De *jaz* van előttem, hogy kit kelljen vennem,
Sok út van előttem, melikre erednem.

Egyik út a szépség, az, mel[y] kívánato[s],
Második az rútság, az, mel[y] utálato[s],
Harmadik gazdagság, az, mel[y] volna haszno[s],
Ki szert tehet rea, szerencse fér arra.

Negyedik út pedig leszen a szegénység[g],
Mely az emberek közt utolsó reménység[g].
Az, ki arra talál, élő keserűség[g],
Falusi s városi, vagyon nagy különbség[g].

Ha udvarit veszek, nem szokott munkához,
Nem kell bízni sokat gazdasszonyiségéhez,
A sült galamb pedig nem repül szájához,
Ha serényen nem lát ő maga dolgához.

285. Szomorú *jaz* idő, meg akar változni

Istensegíts

Daradics Györgyné Szócs Márta, 1916.

Gy.: Zsók Béla, 1979., Csernakeresztúr

Szomorú *jaz* idő, meg akar változni,
Szomorú a rózsám, el akar bujdosni.
Azt hallottam, rózsám, el akarsz bujdosni,
S vélem egy faluba nem akarsz maradni.

Szeretném megtudni, merre fogsz bujdosni,
Hónap, hónapután fel foglak keresni.
s Talán az én anyám megharagudt rejám,
Kitette kapuba fekete zászlóját.
Vedd bé, anyám, vedd bé, fekete zászlódot,
s Vedd le én szívemről ezt a nagy bánatot,
Vedd bé, anyám, vedd bé, fekete zászlódot,
Vedd le én szívemről ezt a nagy bánato[t]!

*

s Mikor a szegények világból kimúlnak,
Gazdag kocsmárosok kudulásra jutnak,
Eme híres dámák mind lerongyosodnak,
Híres muzsikások mind elballoghatnak.

Kifelé van nyúlva a szekerem rúdja,
Az, hogy merre menjen, a jó Isten tudja.
Elmegyek, elmegyek, el is van vágyásom,
Többet szép hazámba' nincs megmaradásom.

Elmesz, rózsám, elmesz, hát ingem kire hagysz?
Hagylak, rózsám, hagylak a nagy Űristenre,
A nagy Űristenre s a jó emberekre.*

* Itt elmarad a negyedik dallamsor. Javaslat: a harmadik szövegsort énekeljük a negyedik dallam-sorra is.

Vármegye házára leszállott egy páva,
Meríti a vizet a rabok számára.
Rab vagy, rózsám, rab vagy, én is beteg vagyok,
Ha te megszabadulsz, én is meggyógyulok.

286. Cifra bundám szegre van akasztva

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Cifra bundám szegre van akasztva,
Gyere, rózsám, akaszd a nyakamba,
Gyere, rózsám, akaszd a nyakamba,
Hónap menyünk a lakadalomba!

Eddig, vendég, jól mulattál,
Tetszenék, ha elindulnál.
Uccu, gazda, kapjál botra,
A vendéget indítsd útra!

287. Apró alma lehullott a sárba

Istensegíts

Gáspár Simon Antal, 55 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, 1950., Budapest

Apró alma lehullott a sárba,
Ki felszedi, nem marad hiába.
Én felszedem, megmosom s elteszem,
A babámat igazán szeretem.

Cifra bunda szegre van akasztva,
Jere, babám, akaszd a nyakamba!
Hadd járjuk el azt a csárdás táncot,
Fejérváron zergetik a láncot.

288. Eltörött a ződ fazak, tá-rá-rittyom, burty ?

Palkó Istvánné Palkó Teréz, 70 éves

Faragó József, 1977., Déva

s Eltörött a ződ fazak, tá-rá-rittyom, burty,
Engem anyám jól megrak, tá-rá-rittyom, burty.
Kettőt erre, kettőt arra, serülj, Bibián,
Kettőt erre, kettőt arra, serülj, Bibián!

s Úgy elbújok, meg se' kap, tá-rá-rittyom, burty,
Elbújok a sutuba*, tá-rá-rittyom, burty.
Kettőt erre, kettőt arra, serülj, Bibián,
Kettőt erre, kettőt arra, serülj, Bibián!

289. Csütörtökön este

Andrásfalva

Zsók Jánosné Kásler Ilona, 67 éves

Gy.: Zsók Béla, 1975., Déva

Csütörtökön este
Nálad voltam lesbe'.
Esett az eső, fújt a szél,
Hej, de be nem eresztettél,
Mással beszélgettél.

Másnap, péntek este
Kimentem a kertbe.
Csizmám kopogására,
Hej, szívem dobogására
Nem ébredt fel senki.

Este, szombat este
Megint vótam lesbe'.

* sut (sutu): a kemence és a fal között levő szűk hely; régebben szegényebb helyen gyermekek és öregek tanyázó vagy alvó helye

Pálinkát vigyítettél,
s Engem bé nem eresztettél,
s Pedig *be* jó lett vóna.

Szabad a madárnak
Ágról ágra szállni.
Hej, de csak nekem nem szabad,
Hej, de csak nekem nem szabad,
Rózsám, hozzád járni.

MOLDVA

TATROS-OJTOZ VIDÉKE

290. Estány, Estány, annyit szenvedtél a világon***Sírató****Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Estány, Estány, annyit szenvedtél a világon,
 Egész világodat csak betegséggel töltötted el.
 Annyit kellett szenvedni, Están, s majd nem hittük sokszor,
 Sokszor nem hittük el, Están, met te se hitted a miénket.
 Me' műk melletted sokat kellett kénlódjunk,
 S egyik a mászt örökké rozsdáltuk,
 Pedig egyik se vótunk hibás, se magad, se én.
 Están, ne bánkodjál rejám,
 Me' sokszor megtörtént, hogy még megharagudtunk.
 Están, megbocsáss,
 Met eleget örökké azt akartam, hogy jó legyen,
 De mégse tudtam mindent megtenni.

291. Ó, te Andris, há még aluszol-e***Névnepköszöntő****Bahána*

Estefán Mária, 68 éves

Gy.: Zakariás Attila, 1977.

Ó, te Andris, há' még aluszol-e,
 Ó, te Andris, há' még nyugszol-e?
 Serkenj fel álmidból,
 És kellj fel ágyidból,
 Mer' jöttünk tehozzád!

Csillag ragyog, hajnal hasadoz,
 Kelj fel, Andris, mer megvirradott!
 Felvirradtál Szent András napjáro,

Úgy, mint te neved napjára,
Szent András.
Amit régen hajtottál,
Álmidban hordoztál,
Már mostanra juttál.

Azt es mon' meg, béeresztessz-e,
S azt es mond meg, jó szűvvel látsz-e?
Met ha nem, megtérünk,
Más szállást keresünk,
Menünk, honnat jöttünk.

e Csillag rogyog, hajnal hasadoz,
Kelj fel, Andris, me' megviradott!
Felvirradtál Szent András napjára,
Úgy, mint te neved napjára,
Szent András.

292. Elment az én rózsám

Szitás

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Elment az én rózsám
Idegeny országra,
Elment az én rózsám
Idegeny országra.

Írja levelibe,
Menjek el utána,
Írja levelibe,
Menjek el utána.

Mintsább (mintsem) én elmenjek
Idegeny országra,
Mintsább én elmenjek
Idegeny országra,

Inkább meggyászolom
Feteke ruhába,
Inkább meggyászolom
Feteke ruhába.

Délelőtt fejrbe,
Délután veresbe,
Délelőtt fejrbe,
Délután veresbe,

Este tíz órakor
Fődig fetekébe.
Este tíz órakor
Fődig fetekébe.

Fúdd el, nagy szél, fúdd el
Hosszú útnak porját,
Fúdd el, nagy szél, fúdd el
Hosszú útnak porját!

Hosszú útnak porját
S az én szívem búját,
Hosszú útnak porját
S az én szívem búját.

Fúdd el, nagy szél, fúdd el,
Babám kebelibe,
Fúdd el, nagy szél, fúdd el,
Babám kebelibe,

Hogy viselje ő jes,
Mer' én es viseltem,
Hogy viselje ő jes,
Mer' én es viseltem.

Bujgálsz (bujkálsz), rózsám, bujgálsz,
Mind a marti fecske,
Bujgálsz, rózsám, bujgálsz,
Mind a marti fecske.

Mind a marti fecske,
Bolyog az ég alatt,
Mind a marti fecske,
Bolyog az ég alatt.

Verd meg, Isten, verd meg,
Szeretőmnek házát,
Verd meg, Isten, verd meg,
Szeretőmnek házát!

s Azt se mindegyiget,
Csak az édesanyját,
Azt se mindegyiget,
Csak az édesanyját.

Ha ő tőlem tiltsa
s Az ő édes fiát,
Ha ő tőlem tiltsa
S az ő édes fiát.

Ha néki fia vót,
Nékem szeretőm vót,
Ha néki fia vót,
Nékem szeretőm vót.

Ha néki édes vót,
Nékem édesebb vót,

Ha néki édes vót,
Nékem édesebb vót.

Szerethettél vóna,
Ha szép nem vótam es,
Szerethettél vóna,
Ha szép nem vótam es.
Elvehettél vóna,
Ha szegén vótam es,
Elvehettél vóna,
Ha szegény vótam es.

Megélhettünk vóna
A havas tetőn es,
Megélhettünk vóna
A havas tetőn es.

293. Édesanyám, hol van az az édes téj

Szítás

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Édesanyám, hol van az az édes téj,
Kivel engem katanának neveltél?
Mé' nem fejte ki a gyepre macskáknak,
Most nem vónék az esztátnak* kutyája.

Kiskoromba vetett vóna Tiszába,
Tisza vize vitt vóna ja Dunába,
Kiskoromba vetett vóna Tiszába,
Tisza vize vitt vóna ja Dunába.

Tisza vize vitt vóna ja Dunába,
Most nem vónék az esztátnak kutyája,
Tisza vize vitt vóna ja Dunába,
Most nem vónék az esztátnak kutyája.

294. Fehér virág a fejemen*Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Fehér virág a fejemen,
 Feteke gyász a szívemen,
 Fehér virág a fejemen,
 Feteke gyász a szívemen.

Búsulok es, amíg élek,
 Met én arra reaérek,
 Búsulok es, amíg élek,
 Met én arra reaérek.

Búsulok es, bánkódom es,
 Felfér reám, ha sírok es,
 Búsulok es, bánkódom es,
 Felfér reám, ha sírok es.

Sír a szemem, mind a kettő,
 Hull az könyvem, mind az eső,
 Síra szemem mind a kettő,
 Hull az könnyem, mind az eső.

Ha hull es, nem hull éretted,
 Hull azétt, akit szerettem,
 Ha hull es, nem hull éretted,
 Hull azétt, akit szerettem.

Hull ölömbe, hull az földre,
 Ki az gyászos kebelembe,
 Hull ölömbe, hull az földre,
 Ki a gyászos kebelembe.

Hujjon annak kebelibe,
 Az ki vélem hullattassa,

Hujjon annak kebelibe,
 Az ki vélem hullattassa!

Szeretnél jobb az álom,
 Mer' az álom nyugodalom,
 Szeretnél jobb az álom,
 Mer' az álom nyugodalom.

Mer' az álom nyugodalom
 S a szerete[t] szíjfájdalom,
 Mer' az álom nyugodalom
 S a szerete[t] szíjfájdalom,

Fáj a szívem szívedétt,
 Két fekete szemedé[tt],
 Fáj a szívem szívedétt,
 Két fekete szemedétt.

Hogy a varjak szedjék ki,
 Két karóra rakják ki,
 Hogy a varjak szedjék ki,
 Két karóra rakják ki!

Hogy azt a világ tudja meg,
 Hogy az én átkom fogott meg,
 Hogy azt a világ tudja meg,
 Hogy az én átkom fogott meg!

Fogjon meg a szájom átka,
 Kötelen sirülj az ágyba,
 Fogjon meg a szájom átka,
 Kötelen sirülj az ágyba!

Annyi[t] sirülj meg egy éjjen,
 Hány csillag vagyon az égen,
 Annyi[t] sirülj meg egy éjje[n],
 Hány csillag vagyon az égen!

Annyi nyű egyen meg téged,
Hán fűszál vagyon a földön,
Annyi nyű egyen meg téged,
Hán fűszál vagon a földön!

Azt es a világ tudja meg,
Hogy az én átkom fogott meg,
Azt es a világ tudja meg,
Hogy az én átkom fogott meg!

Fogjon meg a szájam átka,
Egyen meg az ágy deszkája,
Fogjon meg a szájam átka,
Egyen meg az ágy deszkája!

Ne úgy egyen, mind az almát,
Reszeljen meg, mind a tormát,
Ne úgy egyen, mind az almát,
Reszeljen meg, mind a tormát!

Azt es a világ tudja meg,
Hogy az én átkom fogott meg,
Azt es a világ tudja meg,
Hogy az én átkom fogott meg.

*

Menek az úton lefelé,
Senki sem mondja, gyere bé,
Menek az úton lefelé,
Senki sem mondja, gyere bé.

Csak egy árva, amint én,
A mongya, gyere bé,
Gyere bé, rózsám, gyere bé,
Egyedül vagyok idebé.

Egyedül hagyott az Isten,
Egyedül búsuljak immán,
Egyedül hagyott az Isten,
Egyedül búsuljak immár.

Búsulj, szívem, már nincs kedvem,
Elhagyott a víg örömem,
Víg örömem, régi kedvem,
Kiétt hótig fáj a szívem.

Fáj a szívem, nem tagadom,
s Az kiétt fáj, nem láthatom,
Fáj a szívem, nem tagadom,
s Az kiétt fáj, nem láthatom.

Már a' tőlem messze vagyon,
s Az határon es túl vagyon,
Már a' tőlem messze vagyon,
s Az határon es túl vagyon.

Hadd el, babám, úgy kell neked,
Sokszor mondtam én ezt neked,
Hogy ne szeress kettőt, hármot,
Már egy es elég nagy bánót.

Már én csak egyet szerettem,
Méges eleget szenvedtem,
Már én csak egyet szerettem,
Méges eleget szenvedtem.

Szenvedtem es, szenvedek es,
Hogyha tudom, meghalok es,
Szerettem es, szeretem es,
Hogyha tudom, meghalok es.

Verje meg az Isten ökö,
Elvették a szeretőmöt,

Verje meg az Isten őköit,
Elvették a szeretőmöt!

Ha elvette, éljen vele,
Csak előttem ne ölelje,
Ha előttem ölelgeti,
Szívemet es kesergeti.

Olyan bú van a szívemen,
Kétrét hajlott az egeken,
Olyan bú van a szívemen,
Kétrét hajlott az egeken.

Ha még egyet hajlott vóna,
Szívem meg es hasadt vóna,
Ha még egyet hajlott vóna,
Szívem meg es hasadt vóna.

De ő nem kő, elhasadjon,
Se nem viasz, elolvadjon,
De ő nem kő, elhasadjon,
Se nem viasz, elolvadjon.

*

Megírták a levelemben,
Visznek a verekezésbe,
Ott nem lesz szabadulásom,
Ott leszen az én halálom.

Ha elmémsz es, békével járj,
Békességes utakan járj,
Békességes utakon járj,
Csendes folyóvízből igyál!

Csendes folyó vízből igyál,
Ott is rólam gondolkozzál!
Ott se gondolkodj egyebekről,
Csak a régi szeretetről!

295. Sziélyes a dunai vize

Vizánta

Görgöntő Anna, 50 éves

Gy.: Sebő Ferenc, Tímár Sándor, 1980., Székelyudvarhely

Sziélyes a dunai vize,
De még melyen *ã s* a közepe.
Barna legén, legén kerítgeti (kerülgeti),
Átal akar rajta menni,

Tejerózsa szakítani.
Tejerózsa, rózsa, ne bokrosodj,
Te meg, babám, ne házasodj!

A házosság rosszra vezet,
A feteke földbe temet.
Gyenge vagy, babám, a házasságra,
Elvezet a másvilágra.

296. Tennap mentem zab' aratni, ma menek kötözni

Szitás

Jancsi Anita, 1932.

Gy.: Pávai István, 2006.

Tennap mentem zab' aratni, ma menek kötözni,
Elvesztettem emberemet, most menek keresni.
Ha én egyszer megtalálnám, azt én megbecsülném,
Ha én egyszer megtalálnám, azt én megbecsülném.

Kezit-lábát esszekötném, a füs're feltenném,
Kezit-lábát esszekötném, a füs're feltenném.
Még levenném, jól megverném, újra visszatenném,
e Még levenném, jól megverném, újra visszatenném.

297. Szeretet, szeretet*Bahána*

Estefán Mária, 68 éves

Gy.: Zakariás Attila, 1977.

Szeretet, szeretet,
 Átkozott szeretet,
 Hogy nem termettél vót
 Minden fa tetejin?

ǎ Minden fa tetejin,
 Dijófa levelin,
 Hogy szakított vóna
 Minden leján, legény,
 Hogy szakított vóna
 Minden leján, legény.

ǎ Mer' én szakintottam,
 S el is szalasztottam,
 De még szakintanék,
 Ha jóra találnék,
 De még szakintanék,
 Ha jóra találnék.

hǎ Vaj (vagy) jóra, vaj rosszra,
 Vaj hótig bánotra,
 ǎ Vaj jóra, vaj rosszra,
 Vaj hótig bánotra.
 Szekeremnek rúdja,
 Kinyúlott az útra.

hǎ Nem tudom, hogy mire,
 Jóra-je vaj rosszra.
 Jóra-je vaj rosszra,
 Vaj hótig bánatra,
 Jóra-je vaj rosszra,
 Vaj hótig bánotra.

e Fecskecském, fecskecském,
 Vidd el leveletem,
 e Vidd el leveletem,
 Tedd le asztaláro!
 Tedd le asztalára,
 Hogy haljon meg tőle!

e De ne halj meg tőle,
 Él, amíg a világ,
 De ne halj meg tőle,
 Él, amíg a világ,
 Mer' én nem élhetem
 ǎ Rossz szomszédjaimtól!

e Verje meg az Isten,
 Verje meg az Isten!
 Ott sem az egészet,
 Csak az édesanyját.

hogy Métt tiltotta tőlem
 Az ő édes fíját?
 met Ha neki fia vót,
 Nékem szeretőm vót,
 s Ha neki édes vót,
 Nékem édesebb vót.

s Ha neki édes vót,
 hǎ Nékem édesebb vót.*

* Itt az adatközlő más dallamba kezd. Javaslat: az utolsó két dallamsorra ismételjük meg az utolsó két verssort.

298. Én elmenék este guzsalyasba*Bahána*

Estefán Mária, 68 éves

Gy.: Zakariás Attila, 1977.

s Én elmenék este guzsalyasba*,
s Megtalálám János szeretőmöt.

să Lebeszélém búmat s bánatimot,
s Lebeszélém búmat s bánatimot.

ă s Azt meghallák valami lejányok,
s Azt meghallák valami lejányok.

s Azt béjadák apámnok s anyámnok,
s Azt béjadák apámnok s anyámnok.

s Hazamenék este guzsalyasból,
Hazamenék este guzsalyasból.

s Elévevék hatágú kílzácsot (korbácsot),
s Elévevék hatágú kízsbácsot.

să Megsajták (megsújták) a furcsa darakamot,
s Megsajták a furcsa darakamot.

s Ne üss, apám, ne üss, édesanyám,
Ne üss, apám, ne üss, édesanyám!

mer' Mos' készítik s az én koszorúmat,
mer' Mos' készítik az én koszorúmat.

Ágból, bogból, fejr lilijokból,
Ágból, bogból, fejr lilijokból.

s Ha még egyszer fársángot érhetnék,
s Ha még egyszer fársángot érhetnék.

* guzsalyas = fonóház

Lapiból es csepszet* raknék immán,
Lapiból es csepszet raknék immá.

Csak, hogy asszon nevet vehessek én immán,
Csak, hogy asszon nevet vehessek én immá.**

299. Az én uram olyan jó*Bahána*

Estefán Mária, 68 éves

Gy.: Zakariás Attila, 1977.

[Az én ur]am olyan jó,
Mind a likas magyaró,
Télbe' számár, nyárba' ló,
Kikeresi mindenkor.

Kikeresi mindenkor,
Mit én igyam ilyenkor,
Kikeresi mindenkor,
Mit én igyam ilyenkor.

Téjbe'-vajba' fereszget,
Cseberúdval fenyeget,
Cseberúdval fenyeget,
S a kürtön es kiszöktet.

ă Jár' ki lábam, jár' ki mos',
Nem poroncsol senki mos',
S az én lábam kijárja,
Csak a padlás megálljon!

s A padlás es megállja,
Csak a lábam kijárjon.
Fejr faszulykavirág,
Ne jöjj hezzám napvilág!

* csepsz = főköttő

** Javaslat tíz szótagú verssorra: Csak, hogy asszon lehessek én immán

Ne jöjj hezzám napvilág,
 Hogy ne lásson a világ,
 Fehér faszulykavirág,
 Ne jöjj hezzám napvilág!

Ha eljősz es, éjjel jöjj,
 Hogy ne lásson a világ,
 Kerek alma, falapi,
 Szeret ingem valaki.

Azt se tudom, kicsoda,
 s Az este es nálam vót,
 Kilenc almát hozott vót,
 Mind a kilenc piros vót.

ǎ Mind a kilenc piros vót,
 Szeretőm es csinos vót.
 Jár ki, lábam, jár ki most,
 Nem poroncsol senki most!

300. A szitási templom előtt

Szitás

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

A szitási templom előtt,
 A szitási templom előtt
 Háromágú szádokfa* nőtt,
 Háromágú szádokfa nőtt.

Szádokfának teteibe,
 Szádokfának teteibe
 Leszállott egy bús gelice,
 Leszállott egy bús gelice.

* szádokfa = hársfa

Ha én bús gelice vónék,
 Ha én bús gelice vónék,
 Babám ablakjára szállnék,
 Babám ablakjára szállnék.

s Ott se mondanék egyebet,
 Ott se mondanék egyebet,
 Aluszol-e, kedves babám,
 Aluszol-e, kedves babám?

Nem aluszom, nem nyughatom,
 Nem aluszom, nem nyughatom,
 Csakis véled gondolkozom,
 Csakis véled gondolkozom.

301. Haragusznak a leányok

Bahána

Estefán Mária, 68 éves

Gy.: Zakariás Attila, 1977.

Haragusznak a leányok,
 Hogy én guzsalyasba* járok.
 de Ne haragudjatok, lányok,
 Hogy én guzsalyasba járok!

ǎ Met én guzsalyasba járok,
 Néktek rosszat nem csinállok.
 Jó leányok ők, nem rosszak,
 Míg fejikbe kontyot kapnak.

s Ha fejikbe kontyot kapnak,
 Azok es mind elrosszulnak,
 Ha fejikbe kontyot kapnak,
 Azok es mind elrosszulnak.

* guzsalyas = fonóház

*

Édesanyám sok szép szóval
Sokat intett ingem jóra.
Kit fogadtam, kit nem soha,
Megfogadnám, de már késő.

Megfogadnám, de már késő,
Fejemre tót sok szép üdő.
Üdő, üdő, tavaszüdő,
Mindeneket megújítasz.

Ǻ Mindeneket megújítasz,
Ingemet csak szomorítasz.
Olyan árva, mind én, nincsen,
Kinek apja s anyja nincsen.

Olyan árva, mind én, nincsen,
Kinek apja s anyja nincsen.
Ǻ Mégsem az az igaz árva,
Kinek apja s anyja nincsen.

Hanem az az igaz árva,
Kinek hitestársa nincsen.
Ǻ Diófának három ága,
s Az alatt van három árva.

Ǻ Diófának három ága,
s Az alatt van három árva.
Kinek apja s annya nincsen,
Kinek apja s anyja nincsen.

De nem az az igaz árva,
Kinek apja s anyja nincsen,
Hanem az az igaz árva,
Kinek hitestárso nincsen.

Akinek hites társa nincsen,
Méges apja s anyja nincsen,
Kinek hites társa nincsen,
Méges apja s anyja nincsen.

Olyan bú van a szüvemen,
Kétrét hajlott az egeken,
Olyan bú van a szüvemen,
Kétrét hajlott az egeken.

e De nem kő, hogy elhasadjon,
Sem nem viasz, elolvadjon.
Ha kő lenne, elhasadna,
Viasz lenne, elolvadna.

Ha kő lenne, elhasadna,
Viasz lenne, elolvadna.
s Úgy elmenek arr' a helyre,
Honnat madar nem jó helyre.

Úgy elmenek arr' a helyre,
Honnat madar nem jó helyre.
Ha elmenesz es, jár' békével,
Békességes úton sétálj!

Ǻ Békességes úton sétálj,
Csendes folyóvizet igyál,
Igyál, igyál, még szakaszd meg,
Rólam es gondolkozzál meg!

Igyál, igyál, még szakaszd meg,
Rólam es gondolkozzál meg!
hogy Olyan árva, mind én nincsen,
Kinek apja s anyja nincsen.

302. A brassói kórház*Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

A brassói kórház sárgára van fesve,
 Az én édesanyám sírva jár mellette.
 Ne sírj, édesanyám, ennek így kell lenni,
 Minden nagy családból egynek rossz kell lenni.

Testvérek, rokonok, milyenek is vagytok,
 Beteg ágyaimba' meg sem látogatto[k].
 Ne fogok meghalni, haza fogok menni,
 Tesvéri jósága[t] meg fogom köszönni.

Repülj, fecske madár, zöld erdőn keresztü[l],
 Vidd el a levelet, mon' meg, beteg vagyok,
 Vidd el a levelet, mon' meg, beteg ă vagyok,
 A brassói kórház vaságyán hervadok.

303. Ej, búra, búra, búbanatra születtem*Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Ej, búra, búra, búbanatra születtem,
 Nem jó édesanya nevelt engeme[t],
 Nem is édes, nem es olyan mostoha,
 Ej, asz' szerettem, akit nem kellett vóna.

Ej, a mindenit ennek a rossz a világnak,
 Rossz a dolgom, amind e rossz kutyának,
 Mer' a kutya lefekszik a szalmára,
 Ej, de én pedig járom a nagy világot.

304. Vásárhelyi borna kislán, mit viszel a kosárba'*Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Vásárhelyi borna kislán, mit viszel a kosárba',
 Mi van a te búbanatos szíved alá lezárva?
 Olyan titok, olyan bánat, ki sem bírom én azt mondani,
 Szerettem egy barna legént, el akarják tiltani.

Kimenék a zöld erdőbe vadvirágokat szedni,
 Leülök egy zödleves nyárfa alá pihenni,
 Olyan búson hallgatom a bús gelice turbékolását,
 Az én babám, az a csalfa, másval éli világját.

305. Rózsa, rózsza, rózsalevél a réten*Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Rózsa, rózsza, rózsalevél a réten,
 Szeretöm ellen beszéltem a héten.
 Zsebkendőm is nála van a lájbi' zsebibe',
 Visszahozza maj' vasárnap estére.

Túl a vízen csíkos legén vagyok én,
 Tizenhárom csitkóra vigyázok én.
 Eridj, babám, fordítsd meg a csitkók elejét,
 Ne regeljék (legeljék) le a rózsza levelit.

Máma este verekedni akarok,
 Nem bánom, ha nyóc órára meghalok.
 Törvényes kés járja azt a gyenge szívemet,
 Látod, babám, mire visz a szerelem.

306. Én Istenem, a faluba' mi történt**Ballada***Szítás*

Jancsi Istvánné, 1921.

Gy.: Pávai István, 1996.

Én Istenem, a faluba' mi történ[t]?

Pál Sándorkát kocsmá előtt megölték.

Vérit vették, mind egy fogolyadárnak,

Pálmik Sándor legkülsőbbik fiának.

Pál Sándorkát feltették a szekérbe,

Elvitték a kórházorvos elibe.

Kórházorvos rátekintett, s asz' monnya:

Ennek csak a Jóisten az orvosa.

Pál Sándorkát feltették a szekérbe,

Elvitték a kapuja eleibe.

Nyisd meg, anyám, zödre festett kapudat,

Ereszd bé a szerencsétlen fiadat!

Pál Sándornál meggyújtották a gyertyát,

Testvérei körülfogták, sirassák.

Gyertek, lányok, ötözzünk feketébe,

Késérjük ki Sándort a temetőbe.

A falunak közepibe' van egy sír,

Oda jár egy borna kislán, mindig sír.

Én Istenem, vedd hozzád a lelkemet,

Elvetted az első szerelmesemet.

BESZTERCE-TÁZLÓ VIDÉKE**307. Társam, társam, jó társam****Sírató***Lészped*

Özv. János Antalné Tunár Mari, 53 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

ǎ Társam, társam, jó társam,

sǎ Honnan várjam, merről várjam, édes jó társam, jaj?

sǎ Ma egy hete felkészítették, jaj,

jǎ Hogy menjen az orvosokhoz,

Ha meghoznak (hátha visszahoznak) közünkbe, jaj.

sǎ Mos' várom vissza, a koporsóval hozzák, jaj,

sǎ Koporsóval hozzák bé itt a kapunkon,

S a mi életünkbe is, ja-ja-jaj, jaj.

e Jó társam, jó társam, jaj,

sǎ Kire bízott s kire hagyatt, s ki lesz nekem maj' gyámolom, jaj?

sǎ Merre menjek én, s mi' csináljak én egyedül, jaj,

sǎ Merre menjek én az árva gyermekeimvel, édes jó társam, ja-ja-ja, jaj?

Kinek panaszkadjam, kit köjj (kell) várjak én idej má, jaj?

sǎ Me' örökké aszonta édes társam:

Ne búsulj, Marika, s amíg ingem látsz az életbe', édes jó gyámolom, jaj.

sǎ Honnan várjam, s mit csináljak, jaj?

sǎ Gyermekeim, köszönjétek meg édesapátoknak,

Köszönjétek meg minden jószágát, édes jó társam, ja-ja-ja, jaj!

sǎ Megbocsásson, jó gyámolom,

Anti, Anti, sǎ megbocsássa, ha nem kerestem jól s a betegségibe', ja-ja-jaj.

sǎ Merre menjek, mi' csináljak e májǎ'?

sǎ Nem így készültünk mű a templomba mostanig, édes társam, ja-ja, jaj.

Kurtul meg az üdő, térünk az örökös haza,

Istányam, Istányam, nem lesz neked többet édesapá[d],

Nem lesz neked többet édesapád, árva gyermekeim, ja-ja-ja, jaj.

* mai (román) = még

308. Szegén Szabó Erzsi**Ballada***Pusztina*

Ambrus Józsiné Márton Fazakas Róza, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

Szegén Szabó Erzsi
Mind elveszté magát,
Este vacsarakor
Ő maga magzatját.

hi Aprán esszevágá,
Csihán közti raká,
Csihán közti raká,
Disznóknak kiadá.

Ő, Isván úrfi jes
Bézzig (bezzeg?) úgy elnezé,
Törvénszékbe üle,
Törvénytevő leve.

Azt a törvént tevő,
Hogy felakasztassék[k],
Azt a törvént tevők,
Hogy felakasztassék.

Szegén Szabó jErzsi
Mind úgy siratgatá,
Szegén Szabó jErzsi
Mind úgy siratgatá:

Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,
Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,

Hónap nyóc órákor
Akasztófán lesznek,
Hónap nyóc órákor
Akasztófán lesze[k].

Megunta két lábam
Gyémántkövet nyomni,
Megunta két lábam
Gyémántkövet nyomni.

Megunta két kezem
Firharangot (firhangot*) húzni,
Megunta két kezem
Firharangot húzni.

Megunta két fülem
Zöld erdő zúgását,
Zöld erdő zúgását,
Vadgalamb szólását.

Vadgalamb szólását,
Asszonyom sírását,
Asszonyom sírását,
Gazdám zokogását.

Hónap nyóc órákor
Akasztófán lesznek,
Holnap nyóc órákor
Akasztófán lesznek.

* firhang = függöny

309. Nem anyámtól lettem*Lészped*

Özv. Fehér Ferenczné Ferencz Jóska Erzsi, 37 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Nem anyámtól lettem,
Rózsafán termettem,
Piros pünkös' napján
Hajnalba' születtem.

Ki akkor születik,
Szerencséje nincsen,
Én akkor születtem,
Szerencsétlen lettem.

Kerülj, szívem, kerülj,
Kertem alján kerülj,
Ott es csak úgy kerülj,
Búval meg ne merülj!

A fekete hattyú
Gyászt visel magáér',
Én es gyászt viselek
A régi babámé.

Szállj le, hattyúmadár,
Gyászos ablakimra,
Hadd írjak levelet
Mind a két szárnyodra!

Egyiket apámnak,
Másikot anyámna[k],
Harmadikot írom
A régi babámna[k].

Istenem, Istenem,
De sok ennyi idő,
Ahogy telik el tőlem
Annyi gyászesztendő.

Nyárba' nyíl a szegfű
S a sok piros rózsza,
Nem tudnálak, rózsám,
Felejteti soha.

Hogyha tudnád, rózsám,
Mennyit sírok érted,
e Mindig magam előtt
Látom a te képed.

Nem tudnálak, rózsám,
Soha megátkozni,
e Nagy átok van rajtam,
Mér tudlak szeretni.

Hosszú az éccoka,
Nincs, kivel aludjam,
Bánatos a szívem,
Nincs, ki vigasztalja.

Sokan lefeküsznek,
Víg álmokat látnak,
Csak az én szemeim
Párnákat áztatnak.

Fúvom az éneket,
De nem jó kedvemből,
Csak a bú fútassa
Szomorú szívemből.

310. Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter*Lészpéd*

Fazakas Péterné Deák Ilona, 54 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter,
Beli, bubám beli, hamissággal teli,
Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter!

Mámád hojza csicsit, tátád hojza kácsi[t]*,
Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter,
Me' nem az az apád, ki ja csűrbe' csépel.

Henem (!) az az apád, ki az után sétál,
Hanem az az apád, ki az után sétál.
Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter!

311. Úgy elmenyek, meglássátok*Pusztina*

Özv. Lupás Józsiné Simó Péter Ilona, ?

Gy.: Jagamas János, 1953.

Úgy elmenyek, *ã* meglássátok,
Soha hírem nem halljátok.
e Mikor hírem meghalljátok,
Levelemet olvassátok.

e Reabúttak, sirassátok,
e Reabúttak, sirassátok.
e Menyek az úton lefelé,
Senki nem mondja, jere bé.

*

* kácsi = kenyér

Édesanyám sok szép szova,
Kit fogadtam, kit nem soha,
e Megfogadnám, de már késő,
Met eltött a sok szép üdő.

Sok szép üdő, új esztendő,
Hogy kell búval eltőteni,
Sok szép üdő, új esztendő,
Hogy kell búval eltőteni?

312. Kaszálómba' van egy nyírfa*Ballada**Lészpéd*

Lázár Anna, 18 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Kaszálómba' van egy nyírfa,
Az alatt van három árva,
Kaszálómba' van egy nyírfa,
Az alatt van három árva.

Három árva, merre mentek,
Hosszú útra, szógálutra,
Három árva, merre mentek,
Hosszú útra, szógálutra?

Metek* nektek, három vessző,
Csaplintsátok a temetőt,
Metek nektek, három vessző,
Csaplintsátok a temetőt!

Keljen, keljen, édesanyám,
Mert elszakadt s a gyászruhámm,
Keljen, keljen, édesanyám,
Mert elszakadt s a gyászruhámm!

* metek = nesztek

Nem kelhetek, édes fiam,
Mert lefogatt s a föld muha (mohája),
Nem kelhetek, édes fiam,
Mert lefogatt s a föld muha.

Vagyon nektek mostohátok,
Ki gondot visel reátok,
Vagyon nektek mostohátok,
Ki gondot visel reátok.

Mikor fejetek fésüli,
Gyenge hajatok kitépi,
Mikor fejetek fésüli,
Gyenge hajatok kitépi.

Mikor fehérít ad reátok,
Vérbe' habzik az hátatok,
Mikor fehérít ad reátok,
Vérbe' habzik az hátatok.

Mikor kenyeret ad nektek,
Elébb megver, s úgy ad nektek,
Mikor kenyeret ad nektek,
Elébb megver, s úgy ad nektek.

Adja ide láda kócsát,
Kócsoljam ki koporsóját,
Adja ide láda kócsát,
Kócsoljam ki koporsóját!

Kócsoljam ki koporsóját,
Csókoljam meg kezét-lábát,
Csókoljam meg kezét-lábát,
s Még amellet két arcáját.

Jaj, Istenem, valahára
Viselj gondot az árvára,

Jaj, Istenem, valahára
Viselj gondot az árvára!

Ne maradjon hányódásra,
Egyik ajtóról a másra,
Ne maradjon hányódásra,
Egyik ajtóról a másra.

Felsütött a nap sugára
Minden ember ablakára,
Felsütött a nap sugára
Minden ember ablakára.

Jaj, Istenem, mi az oka,
Az enyimre nem süt soha,
Jaj, Istenem, mi az oka,
Az enyémre nem süt soha?

Feljött a nap s elhaladatt,
Búval kapatt s búval hagyatt,
Feljött a nap s elhaladatt,
Búval kapatt s búval hagyatt.

313. Eme hegyen fehér berek

Pusztina

Veres Jánosné Mátyás Mária, 64 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

Eme hegyen fehér berek,
s Az én babám ott kesere[g].
s Azt keseregé magába,
Hogy nem mehet hazájába.

se Hazám, hazám, csendes hazám,
Bárcsak határit láthatnám,
Hazám, hazám, csendes hajzám,
e Bárcsak határit láthatnám!

e Látom füstjít *ǎ*, de csak elig,
 Hogy az égen zengededzik,
 e Látom füstjét *ǎ*, de csak elig,
 Hogy az égen zengededzik.

314. Istenem, Istenem

Pusztina

Özv. Lupás Józsiné Simó Péter Ilona, ?
 Gy.: Jagamas János, 1953.

Istenem, Istenem,
ǎ Áraszd meg a vizet,
 e Hodd írjak *ǎ* levelet
 Az én édesemnek!

ǎ Madárka, madárka,
 Pendítsd meg *e* nyelvedet,
 e Madárka, madárka,
 Pendítsd meg nyelvedet!

sǎ Hodd írjak levelet
s Az én édesemnek,
ǎ Vidd az ablakjáro,
 Tedd az asztaláro!

315. Elaludtam vala

Ballada (részlet)

Gajdár

Szászkó Jánosné Butak Mari, 49 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

Elaludtam vala
 Sár patakja mellett,
 e Bébútt *í* kebelembe
 Sárighasú* kígyó.

* sárighasú = sárgahasú

Vegye ki kegyelmest (kegyelmesen),
 Lelkem édesapám,
ǎ Vegye ki kegyelmest,
 Lelkem édesapám!

ǎ Minsább* kezem nélkül,
 Inkább *ǎ* ljányom nélkül,
 e Minsább kezem nélkül,
 Inkább *ǎ* ljányom nélkül.

316. Írd meg, babám, leveledben

Pusztina

Ambrus Józsiné Márton Fazakas Róza, 67 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

Írd meg, babám, leveledben,
 Hogy jutok-e még eszedbe,
 Én es megírom z'enyémbe,
*j*Örökké te fősz kelmémbe!

e Nyílik a fícfá levele,
e Megírták a levelembé,
hǎ Visznek a verekedésbe,
hǎ Visznek a verekedésbe.

317. Kaszálimban van egy nyírfa

Ballada

Lészpéd

Fazakas Péterné Deák Ilona, 54 éves
 Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Kaszálimban van egy nyírfa,
 Annak vagyon három ága,
 Annak vagyon három ága,
 Az alatt *i* (ül) három árva.

* mintsább (mínsább) = mintsem

Három árva talpig gyászba,
 Három árva talpig gyászba,
 Merre mentek, háram árva?
 Elindultunk hosszú jútra.

Hosszú jútra, szógálatra,
 Hogy találjunk jó gazdára.
 Jertek vissza, három árva,
 Nem találtok jó gazdára.

Metek* néktek három vessző,
 Három vessző, jaranyvessző.
 Menjetek a cintoronba**,
 Menjetek a cintoroba!

Anyátoknak temetejét
 Csapintsátok keresztesen,
 s Addig mind azt rikojsátok,
 Keljen, keljen, édesanyá[m].

Keljen, keljen, édesanyám,
 Mer' elszakadt a gyászgúnyá[m]!
 Nem kelhetek, édes fiam,
 Me' befogatt a főd muha (a főd mohája).

Vagyan néktek most'anyáto[k] (mostohaanyátok),
 Ki fejërt adjon rejátok.
 Mikor fejërt ad rejátok,
 Vérrel virágzik hátatok,
 Mikor fejetek fésili,
 Akkor felit ki jes tépi.

s Akkor se fésül egyebkor,
 Csak szombatan éjfélekor,
 s Akkor se fésül egyebkor,

* metek = nesztek

** cinterem (cintoron) = templom körül levő temető

Csak szombatan éjfélekor.
 s Anyám, anyám, édesanyám,
 Vegye jelé záros kócsá[t],
 Kócsolja ki koporsóját,
 Kócsolja ki koporsójá[t]!

Azt rikojtá ja kisebbi[k],
 Azt rikojtá ja kisebbi[k]:
 Vegyétek ki a szívemet,
 s A szívemet s a májamat!

Tegyétek a réztángyérba,
 Mossátok meg irmes borba,
 Kidjétek bé Barassóba,
 Tegyétek a várkapura!

Vegyen példát minden róla,
 Hagy hogy van az árva dóga,
 Vegyen példát minden róla,
 Hagy hogy van az árva dóga!

318. Fejér László lovat lopott

Ballada

Lészped

Simon Jánosné Butnár Kati, ?
 Gy.: Kallós Zoltán, 1956

Fejér László lovat lopott
 A feteke halom aló[l],
 Fejér László lovat lopott
 A feteke halom alól.

Fejér Anna meghallatta,
 Hogy a bátyja fogva vóna,
 Fejér Anna meghallatta,
 Hogy a bátyja fogva vóna.

Fogva vagyan, fogva vagyan,
A tömlecbe' vasba' vagyan,
Fogva vagyon, fogva vagyon,
A tömlecbe' vasba' vagyon.

Hojzad, kocsis, a hintómat,
Fogd bé hamar hat lovamat,
Hojzad, kocsis, a hintómat,
Fogd bé hamar hat lovama[t]!

Rakj fel reá huszasakat,
Húzasokat, aranyakat,
Húzasokat, aranyakat,
A keresztes talléroko[t]!

Fejér Anna megsirüle,
Onnét a nagyúrhoz mene.
Jó nap, Isten, e nagyuram!
Isten hozatt, gyüngymadaram!

A nagyuram, azt hallattam,
Hogy a bátyám fogva vagyan,
Fogva vagyon, fogva vagyon,
A tömlecbe' vasba' vagyon.

A nagyuram, a nagyuram,
Hogy bátyámat kibocsássa?
Úgy bátyádot kibocsátom,
Ha egy éjjel véled hálok.

Fejér Anna megsirüle,
Onnét a bátyjához mene.
Bátyám, bátyám, Fejér László,
Né, mit mondott e nagyuram:

Hogy kejedet kibocsássa,
Ha egy éjjel véled hálok.

Ne hálj véle, a kutyával,
Az akasztanivalóval.

Szüzetséged elveszeszted,
Méges nékem fejem veszi,
Szüzséged elveszeszted,
Méges nékem fejem veszi.

Tízet ütött már az óra,
Aluszo-e, Fejér Anna?
Nem aluszom, nem nyughatom,
Csak a lánc zörgését hallom.

Csak aludjál, s ott nyugodjál,
Mer' bátyádnak vége vagyon,
Csak aludjál, s ott nyugodjál,
Mer' bátyádnak vége vagyon!

A nagyuram, a nagyuram,
Egyeb átkot nem kívánok:
Mosdóvized vérré váljon,
A kendeződ lángat kapjon!

Ördög annyi elszaggasson,
Mennyi erdőn lapi vagyon,
Mennyi erdőn lapi vagyon,
Mennyi mezőn fűszál vagyon!

319. Kerek a szőlő levele

Pusztina

Veres Jánosné Mátyás Mária, 64 éves
Gy.: Jagamas János, 1953.

Kerek a szőlő levele,
e Vártalak, babám, az este,
Kerek a szőlő levele,
e Vártalak, babám, az este.

se Hojzám várval el nem jöttél,
 Máshoz váratlan elmentél,
 Hojzám várval el nem jöttél,
 Máshoz váratlan elmentél.

320. Édesanyám, csak azért fáj a szívem

Lészped

Özv. János Antalné Tunár Mari, 53 éves
 Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Édesanyám, csak azért fáj a szívem,
 sã Árva vótam, méges katona lettem.

sã Édasanyám, ne sirassan ingemet,
 sã Menjen bé, sã nevelje jaz öcsémet.

sã Mer' az öcsém nem katonának való,
 sã Gyenge legén, könnyen megrúgja ja ló.

sã Úgy megrúgjaj, eltöri ja jobb karját,
 ă Nem lesz, mivel megölelje babáját.

sã Édesanyám, ha meguntál tartani,
 sã Vígy el ingem a városba eladni!

sã Ott es ott lesz az én babám megvenni,
 Páras pénzzel' fog ingemet fizetni.

* páros pénzzel (páras pénzzel) = dupla áron

321. Menyecske, menyecske

Frumósza

Deák Istvánné Deák János Kati, 29 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

sã Menyecske, menyecske,
 Megmondám az este,
 Ne járj a cserésbe,
 Me' megmar a kígyó.

Me' megmar a kígyó
 Szerelem képibe,
 Me' megmar a kígyó
 Szerelem képibe.

Szerelem, szerelem,
 Mé' nem termettél vót
 Minden fa hegyibe,
 Dió levelibe?

322. Ipa, iva, páva

Pusztina

Ambrus Józsiné Márton Fazakas Róza, 67 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

Ipa*, iva**, páva,
 Császárné pávája,
 Ipa, iva, páva,
 Császárné pávája.

Ha páva lehetnék,
 Jó regvel felkelnék,
 Ha páva lehetnék,
 Jó regvel felkelnék.

* ipa = após

** iva: szójáték

Folyóvízre mennék,
Folyóvízre mennék,
Szárnyam s csattogtatnám,
Tollam elhullatnám.

A lányok felszednék,
Bokrétába kötnék,
A lányok felszednék,
s Bokrétába tennék.

Az ők édesiknek
Kalapikba tennék,
Az ők édesiknek
Kalapikba tennék.

323. Anyám, édesanyám

Ballada

Lészped

Lázár Anna, 18 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Anyám, édesanyám,
Csobán* legén vótam,
Lefeküdtem vala
s A patak martjára.

Sárighasú** kígyó
Bébútt kebelembe,
s Aki azt kiveszi,
Fél karját leeszi.

Talán, édesanyám,
Kend tőlem kiveszi,
Talán, édesanyám,
Kend tőlem kiveszi.

* cioban (román) = pásztor

** sárighasú = sárgahasú

Inkább után legyek
s A fél karom nélkül,
s Inkább után leszek
s Az én fiam nélkül.

Fiam, édes fiam,
Menj a te apádhoz,
Menj a te apádhoz,
Tőled ő kiveszi!

Apám, édesapám,
a Csobán legén vótam,
Lefeküdtem vala
s A patak martjára.

Sárighasú kígyó
Bébútt kebelembe,
s Aki azt kiveszi
Fél karját leeszi.

Talán, édesapám,
Kend tőlem kiveszi,
Talán, édesapám,
Kend tőlem kiveszi.

Inkább után legyek
s A fél karom nélkül,
Inkább után leszek
s Az én fiam nélkül.

Fiam, édes fiam,
Menj a te bátyádhoz,
Menj a te bátyádhoz,
Tőled ő kiveszi.

Bátyám, édes bátyám,
Csobán legén vótam,

Lefeküdtem vala
s A patak martjára.

Sárighasú kígyó
Bébútt kebelembe,
s Aki azt kiveszi,
Fél karját leeszi.

Talán, édes bátyám,
Kend tőlem kiveszi,
Talán, édes bátyám,
Kend tőlem kiveszi.

Öcsém, édes öcsém,
Inkább nálad nélkül,
Inkább nálad nélkül,
s Inkább karom nélkül.

Öcsém, édes öcsém,
Menj a te mátkádhoz,
Menj a te mátkádhoz,
Tőled ő kiveszi.

Mátkám, édes mátkám,
Csobán legén vótam,
Lefeküdtem vala
s A patak martjára.

Sárighasú kígyó
Bébútt kebelembe,
s Aki azt kiveszi,
Fél karját leeszi.

Talán, édes mátkám,
Kend tőlem kiveszi,
Talán, édes mátkám,
Kend tőlem kiveszi.

Mátkám, édes mátkám,
Én tőled kiveszem,
De azt es tudhatom,
hogy Az ingem elteszen.

Megsiratsz-e, mátkám,
Bár a kapud előtt?
Megsiratlak, mátkám,
Bé a temetőig.

de Megsiratsz-e, mátkám,
s Apád, anyád előtt?
Megsiratlak, mátkám,
Zegész világ előtt.

*

Parandas víz martján
Páratlan gelice,
Annak es én vagyok
Egyike, édese.

Vedd fel a villára,
Ves' fel a buglyára,
Szerelem munkája
Hogy ne menjen kárba!

Szerelem, szerelem,
Hogy nem termettél vót
Minden fa hegyébe,
Dió levelibe?

Hogy szakajszan róla
Minden szegén leján,
Mer' én szakasztottam,
El es szalasztottam.

Mer' még szakasztanék,
Ha jóra találnék,
Vaj (vagy) jóra vaj rosszra,
Vaj hótig bánatra.

*

í Sirass, anyám, sirass,
e Míg előtted járok,
Sirass, anyám, sirass,
Míg előtted járok.

e Met osztán sirathatsz,
Ha jútnak indulok,
Met osztán sirathatsz,
Ha jútnak indulok.

e Ha útnak indulok,
Bánatnak borulok,
e Ha útnak indulok,
Bánatnak borulok.

*

s Hosszú jaz éccaka,
Nincs, kivel aludjak,
Szomorú szívemet
Ki megvigasztalja.

Mások elaludják,
Virágokat látnak,
Csak az én szemeim
Párnákat áztatnak.

Istenem, Istenem,
Mi löle ingemet?

Háram sing' pántika
Nem ér bé ingemet.

Mostanig csak egy vót,
s Az es csukroson (csokrosan) vót,
Mostanig csak egy vót,
s Az es csukroson vót.

324. Vékony cérna, keménymag

Gajdár

Szászkó Kati, 24 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

Vékony cérna, keménymag,
Jaj be kevély legén vagy.
Mit használ, sze kevély vagy,
Me' te szolgalegény vagy.

Vess egy csókot, én egy mást,
Ne felejtsük el egymást,
Vess egy csókot, én egy mást,
Ne felejtsük el egymást!

325. Megvirágzott a diófa

Lészped

Bálint Ilona, 17 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Megvirágzott a diófa,
Megvirágzott a diófa,
Arra maga nagyat hajla,
Arra maga nagyat hajla.

* sing: régi hosszmérték, hozzávetőlegesen 62 cm

Még nagyobb az árnyékja,
Még nagyobb az árnyékja,
Árnyék alatt *van* egy vetett ág,
Árnyék alatt *van* egy vetett ág.

Abba 'zágyba ki-ki fekszik,
Abba 'zágyba ki-ki fekszi[k]?
Fekszik, fekszik Bálint Anna,
Fekszik, fekszik Bálint Anna.

De nem látta, ki s ki sétál,
De nem látta, ki s ki sétál,
Sétál, sétál Puskás Anti,
Sétál, sétál Puskás Anti.

326. Bésütött a nap sugárja

Pusztina

Kaszap Istvánné Veres György Anna, 50 éves
Gy.: Jagamas János, 1953.

să Bésütött a nap sugárja
sî Minden ember ablakjára.
si Vajon annak mi jaz oka,
s Az enyémre nem süt sova?

Minda (mintha) meg vónék átkozval,
si Vaj (vagy) apámtól, vaj anyámtól,
si Vaj valami gyámolámtól,
si Vaj valami gyámolámtól.

327. Országútján masírodzom

Lészped

Özv. Fehér Ferenczné Ferencz Jóska Erzs, 37 éves
Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Országútján masírodzom,
A lábomval nagy port hajtok.
Ó, má' nehéz a járásom,
Keserves az elválásom.

Nézz ki, babám, ablakidon,
Ki jár kerek udvaridon.
Vess utánam egy pillantást,
Többet úgyse lássuk egymást.

Ne sírj, babám, ne keseregj,
Hogy a töéd nem lelete[k],
Mer' én most a másé vagyok,
Magamval szabad se vagyok!

Szabad élet, szabad madar,
Jaj, be víg, ki szabadon jár,
Jártam én es egy ideig,
Tizenkilenc esztendei[g].

328. Anyám, anyám, édesanyám

Ballada

Lészped

Fazakas Péterné Deák Ilona, 54 éves
Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Anyám, anyám, édesanyám,
Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilonáé,
Ilonának szépségéjé,

s Az ő karcsú derekéé,
 s Az ő pirjos orcájáétt.
 Magad, fiam, Mónár Bálin[t],
 Meg ne halj, te, Ilonáé[tt],

Ilonának szépségéjé,
 Ilonának szépségéjétt,
 s Az ő karcsú derekáétt,
 s Az ő piros orcájájé!

Csináltassunk aranyalmat,
 Csináltassunk aranyalmat,
 Odagyűlnek szép ifiak,
 Odagyűlnek szép ifiak.

Köztük leszen Szép Ilona,
 Köztük leszen Szép Ilona.
 Csináltattunk aranyalmat,
 Odagyűltek szép ifiak.

Köztük se vót Szép Ilona,
 Köztük se vót Szép Ilonaj.
 Anyám, anyám, édesanyá[m],
 Anyám, anyám, édesanyá[m]!

Meg kell haljak Ilonáétt,
 Meg kell haljak Ilonáétt,
 Ilonának szépségéér',
 s Az ő karcsú derekáiér',

s Az ő pirjos orcájáétt,
 s Az ő pirjos orcájáétt!
 Csináltattunk ezüs'malmat,
 Odagyűltek szép ifiak,

Köztük se vót Szép Ilona,
 Köztük se vót Szép Ilonaj.

Anyám, anyám, édesanyám,
 Meg kell haljak Ilonáétt,

Ilonának szépségéjétt,
 Az ő karcsú derekáétt,
 Az ő karcsú derekáétt,
 Az ő piros orcájájé!

Magad, fiam, Mónár Bálint,
 Magad, fiam, Mónár Bálint,
 Meg ne halj te Ilonáé[tt],
 Meg ne halj te Ilonáiér[tt],

Ilonának szépségéjé,
 s Az ő karcsú derekáétt,
 s Az ő piros orcájáétt,
 s Az ő piros orcájájé!

Tedd magadat meghóttadna[k],
 s Odagyűlnek szép ifiak,
 Köztük leszen Szép Ilona,
 Köztük leszen Szép Ilonaj.

Meghúzassuk nagyharanggal,
 Meghúzassuk nagyharanggal.
 Anyám, anyám, édesanyám,
 Anyám, anyám, édesanyám,

Meghúztattuk nagyharanggal,
 Szép Ilona ki jes álla,
 Kérdi vara (!) ja szomszédját,
 Kérdi vala ja szomszédját:

Vajan kinek harangoznak,
 Vajan kinek harangoznak?
 Meghótt, meghótt Mónár Bálint,
 Meghótt, meghótt Mónár Bálin[t].

Anyám, anyám, édesanyám,
Nem csapatt* a csudájára,
Csapjan el bár halálára,
Csapjan el bár halálára.

El es mene Szép Ilanaj,
Elémene Szép Ilanaj,
Meglátá Mónár Bálintnak anyja:
Mos' jó, mos' jó szép Ilona!

Magad, fiam, tedd magadat,
Tedd magadat meghóttidnak,
Szájad álljon csókolólag,
Kezed álljon ölelőle[g]!

Odamene Szép Ilana,
Odamene Szép Ilana,
Megcsókolá Mónár Bálint,
Megcsókolá Mónár Bálint.

Magad, magad, Szép Ilona,
Magad sohase ménsz haza,
Magad, magad, Szép Ilona,
Magad sohase ménsz haza.

*

Elmentél, nem búcsúztál el,
Búcsúztatlan indultál el.
Ha elmensz es, járj békével,
Rólam se felejtkezzél el!

Recés a szőlő levele,
Vártalak, rózsám, az este,
Én vártalak, te nem jöttél,
Máshoz váratlan elmentél.

* csapott (csapatt) = engedett

329. Anyám, anyám, édesanyám

Ballada

Lészped

Demeter Antalné Zenő Anna, ?
Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilanáé,
Ilanának szépségié,
s Az ő korcsú derekáié!

Magad, fiam, Mónár Bálint,
Meg ne halj te Ilanáé,
Ilanának szépségié,
s Az ő korcsú derekájé!

Csináltossunk egy rézmalmat,
Odagyűlnek szép éfiak,
Köztik leszen Szép Ilana,
Köztik leszen Szép Ilana.

Csináltattak egy rézmalmat,
Odagyűltek szép éfiak,
Hát nincs köztik Szép Ilana,
Hát nincs köztik Szép Ilana.

Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilanáé,
Ilanának szépségié,
s Az ő korcsú derekáié!

Magad, fiam, Mónár Bálint,
Meg ne halj te Ilanáé,
Ilanának szépségié,
s Az ő korcsú derekáié!

Csináltossunk ezüs'malmat,
 Odagyűlnek szép éfiak,
 Köztik leszen Szép Ilona,
 Köztik leszen Szép Ilona.

Csináltattak ezüs'malmat,
 Odagyűltek szép éfia[k],
 Hát nincs köztik Szép Ilona,
 Hát nincs köztik Szép Ilona.

Anyám, anyám, édesanyám,
 Meg kell haljak Ilonájé,
 Ilonának szépségié,
 s Az ő korcsú derekájé!

Magad, fiam, Mónár Bálint,
 Meg ne halj te Ilonáé,
 Ilonának szépségijér,
 s Az ő korcsú derekájé!

Csináltossunk aranymalmat,
 Odagyűlnek szép éfiak,
 Köztik leszen Szép Ilona,
 Köztik leszen Szép Ilona.

Csináltottak aranymalmat,
 Odagyűltek szép ifiak,
 Hát nincs köztik Szép Ilona,
 Hát nincs köztik Szép Ilona.

Anyám, anyám, édesanyám,
 Meg kell haljak Ilonáé,
 Ilonának szépségijér,
 s Az ő korcsú derekájé!

Magad, fiam, Mónár Bálint,
 Meg ne halj te Ilonáé,

Ilonának szépségijér,
 s Az ő korcsú derekájé!

Tedd csak te hótté magadot,
 Húzássuk meg nagyharangot,
 Hát nem jött el a csudádba,
 Hátha eljő halálodra!

Hótté es tévé magát,
 Nagyharangot meghúzaták,
 Ki jes szöke Szép Ilona,
 Kérdi, kérdi a szomszédj[t]:

Vajan kinek harangoznak?
 Meghótt, meghótt Mónár Bálint.
 Sírn kezde Szép Ilona,
 Hogy meghótt az Mónár Bálint.

Bé jes mene jaz anyjához,
 Sírva mondá: Édesanyám,
 Nem csaptál* el csudájára,
 Csapj el, bár most, halálára,

Csapj el, bár most, halálára,
 Mert meghala Mónár Bálin[t]!
 Nem mensz, magad, Szép Ilona,
 Nem mensz, nem mensz, Szép Ilona!

Addig kérte z'edesanyját,
 Addig sírt, s e addig kérte,
 Hogy elcsapta z'edesanyja:
 Na, hát szaladj, Szép Ilona!

Felötöze földig gyászbo,
 Földig gyászbo, feketébe,
 Elindul az hazájába,
 Mónár Bálint hazájába.

Meglátta jaz édesanyja:
 Nahát fiam, Mónár Bálin[t],
 Jó már, most jó Szép Ilona,
 Né, hol most jó Szép Ilona!

Lábod álljon uglantólag,
 Kezed álljon ölelőleg,
 Szájod álljon kacagólag,
 Szemed álljon pillantólag!

Bé es lépe Szép Ilana,
 Rjáborula, megsirassa.
 Nem jöttem én, Mónár Bálint,
 Nem jöttem, mert nem csaptak el,

Nem csaptak el a csudádra,
 Elcsapának halálodra.
 Fel es szöke Mónár Bálint,
 Ne sírj, ne sírj, Szép Ilona,

Ne sírj, ne sírj, Szép Ilona,
 Met nem vagyok én meghalva!
 Megrémüle Szép Ilona,
 Hogy mit pacilt* Mónár Bálin[t].

Sírni kezde Mónár Bálint.
 Űlj le ide jaz ölömbe,
 Űlj le ide, Szép Ilona,
 Űlj le ide jaz ölömbe!

Én nem ülök, Mónár Bálint,
 El kell innét hazamenjek.
 Sohasem mensz innén haza,
 Sohasem mensz, Szép Ilona!

* pățit (román) = történt vele

330. Menyek az úton lefelé

Frumósza

Deák Istvánné Deák János Kati, 29 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

î Menyek az úton lefelé,
 Menyek az úton lefelé,
 Senki se mondja, gyere bé, Linuca,
 Senki se mondja, gyere bé, Linuca.

Széket adok, leültetlek,
 Széket adok, leültetlek,
 Ágyat vetek, lefektetlek, Linuca,
 Ágyat vetek, lefektetlek, Linuca.

Reggel jókor megöbresztlek,
 Reggel jókor megöbresztlek,
 Csókat adok, s eleresztlek, Linuca,
 Csókat adok, s eleresztlek, Linuca.

331. Én elmenyek, rózsám, valamerre

Frumósza

Deák Istvánné Deák János Kati, 29 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

d' Én elmenyek, rózsám, valamerre,
 d' Én elmenyek, rózsám, valamerre,
 Bukovina köllös közepibe,
 Bukovina köllös közepibe.

d' Ott sem szállok én le egyebübe,
 d' Ott sem szállok én le egyebübe,
 Csak édesem háza elejibe,
 Csak édesem háza elejibe.

332. Fúdd el, jó szél, fúdd el, búmat, bánatimot*Gajdár*

Szászko Jánosné Butak Mari, 49 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

Fúdd el, jó szél *ǎ*, fúdd el *ǎ*, búmat (búmat), bánatimo[t],*ǎ* Fúdd el *ǎ*, jó szél *ǎ*, fúdd el *ǎ* búmat, bánatimot!Hol én elémenek *ǎ*, még a fák es sírnak,

Hol én elémenek, még a fák es sírnak.

Még a fák es sírnak *ǎ*, levelkék es hullnak,*ǎ* Még a fák es sírnak, levelkék es hullnak.

Hulljatok, levelkék é, takarjatok ingem,

met Az én édesanyám sírval keres engem.Keress, anyám, keress *ǎ*, míg szemed előtt lát[sz],*s* Met ingem elázártok *s* a földnek gyombrába,Met ingem elázártak *ǎ* *s* a földnek gyombrába,Met ingem elázártak *s* a földnek gyombrába!**333. Ződ az erdő, ződ a peterzselyem***Szerbek*

Szőcs Katalin, 1953.

Gy.: Németh László, Fáy Ádám, Sámsondi Gergely, 2005.

Ződ az erdő, ződ a peterzselyem,

Benned, babám, meghűlt a szerelem.

Nemcsak meghűlt, meg es fajtkozott (fogytkozott),

A babámnak naj (nagy) bánatot hozott.

Pokol kapujába' felnőtt e nyírfacska,

Minden ágacskáján egy cigánpurdicska.

Cigánpurdicskának jól mejen a dóga,

Felül az asztalra, keservesen fújja.

*

Egy nagy kő zúdula béfele pokolba,

Egy nagy kő zúdula béfele pokolba.

*

Falu végén van egy házikócska,

Abba' van egy rengető bőcsőcske.

A lábával rengetgeti vala,

A szájával fúdagalja vala.

Aludjál, aludjál, Istennek báránya,

Me' most jöttél szélyes ez világra!

334. Húgom, édes húgom, hol van Bíró Kata*Ballada**Pusztina*

Ambrus Józsiné Márton Fazakas Róza, 67 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

Húgom, édes húgom, húgom, Bíró Kata,

Menjünk el mi es már Felsőpalatára,

Fel Felsőpalotára *s* az apám házához,Fel Felsőpalatára *s* az apám házához!

El es indulának Felsőpalatára,

El es indulának Felsőpalotára.

Jó estét, jó estét, nagy tisztes gazdasszon,

Ad-e szállást nekünk erre *az'* északára?*e* Menj ki, kódus, menj ki, menj ki *s* a házamból,

Met a koldusoknak búzit sem állhatom,

Menj ki, kódus, menj ki, menj ki *s* a házamból,

Met a kódusoknak bizit sem állhatom!

335. Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak*Lészped*

Özv. János Antalné Tunár Mari, 53 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak,

ã Gyengej ágairól levelek lehullnak.

ã Hulljatok, levelek, rejtsetek el ingem,

ã Mer az én édesem sírva keres ingem!

ã Kereshetsz, kereshetsz, mer' el vagyok ã rejtve,

Cserefalapiba el vagyok temetve.

ã Fúdd el, jó szél, fúdd el búmat s bánatima[t],

Kesken pallón átol fúdd bé fizes közé!

s Ott az én édesem, fúdd bé kebelibe,

ã Fúdd bé kebelibe, hogy haljan meg véle,

sã Mégse haljan szegén, hagy éljen kedvire,

sã Hogy éljen kedvire, mind a hal a vízbe'!

*

Madarka, madarka, ne zavar a vizet,

Hogy igyam belőle, *hej*, hadd írjak levele[t]

Apámnak s anyámnak, szíbeli mátkámnak!*

Apámnak s anyámnak, szíbeli mátkámnak

Szállj az ablakjára, tedd az asztalára,

Hagy lássák meg űk es, török rabja vagyok!

Török rabja vagyok, talpig vasba' vagyok,

Török rabja vagyok, talpig vasba' vagyok,

Anyám, édesanyám, átkat vettél rejám.

Anyám, édesanyám átkat vettél rejá[m],

Hogy ne legyen nekem sova (soha) csendes hazá[m].

* Az adatközlő háromsoros változatot énekel, kihagyva a dallam negyedik sorát.

Sír az út előtttem, bánkodik az ösven,

Még az es aszonja, jáldjon meg az Isten,

Még az es asz' monja, jáldjon meg az Isten.

Anyám, édesanyám átkat vettél rejá[m],

Hogy ne legyen nekem sova csendes hazám,

Hogy ne legyen nekem sova csendes hazám.*

Madarka, madarka, csácsogó rigócska,

Madarka, madarka, csácsogó rigócskaj,

Csendítsd meg nyelvednek gyönyörű szólását,

Fújj az én szívemnek vigasztaló nótát,

Fújj az én szívemnek vigasztaló nótá[t]!

Nem fúvok szívednek vigasztaló nótát,

Ki megbúsította, meg es vigasztalja,

Ki megbúsította, meg es vigasztalja,

Vagyan anyád neked, ki megvigasztalja[n].

336. Kettőt tojott a fürjecske*Lészped*

Özv. Fehér Ferenczné Ferencz Jóska Erzs, 37 éves

Gy.: Kallós Zoltán, 1956.

Kettőt tojott a fürjecske,

Fürj, fürj, rendemre,

Ra-ra, rakottya**,

Ej, pittjem, galambom,

Jere bé, angyalom!

Kettőt tojott a fürjecske,

Fürj, fürj, rendemre,

Ra-ra, rakottya,

Ej, pittjem, galambom,

* Ebben a versszakban kimarad a második dallamsor.

** rakottya: lápokban, ligetekben, patakok mentén gyakori hosszú barkájú cserje

Jere bé, angyalom!
 Duláj, duláj, Péter bá,
 Hol őrzi ja kecskéket?
 Túl a vizen, nádasba,
 Ilona mellett az ágyba,

Duláj, duláj, Péter bá,
 Hol őrzi ja kecskéket?
 Túl a vizen, nádasba,
 Erzsi mellett az ágyba.

SZERET JOBB PARTJA

337. Szolgám, édes szolgám

*Ballada**Klészse*

Máté Istvánné Róka Magdó, 55 éves

Gy.: Szenik Ilona, 1953., Forrófalva

jEn szombaton éjjel
 Olyan álmod láték,
 Vasárnap jó reggel
 Bé is valósadék.

Vasárnap jó reggel
 Bje is valósodék,
 Odvarom, odvarom,
 Szép kerek odvarom

Kerek közepjébe
 Vjérkút fakadt vala.
 Kelj fel, szolgám, kelj fel,
 Készítsd a hintómat!

Szolgám, édes szolgám,
 Készítsd e lovaka[t],
 Készítsd e lovakat,
 ă Hámold e lovakat!

Me' én es készítem
 E síró fiamat,
 Mer' én es készítem
 E síró fiamat.

Útnak kell indulni,
 Útának kell indulni,
 Met valamit pacilt*
 Tizenöt kőműjes.

* pătît (román) = történt vele

Mikor elindulîtak,
 Útnak indulának:
ã Hajtsad, *ã* szolgám, hajtsad,
 Hajtsad e lovakat!

Mikor ezt meglátto
 Tizenöt kőműves,
e Akkor es aszondá:
 Ne jöjj, asszon, ne jöjj!

Ne jöjj, asszon, ne jöjj,
 Me' te nem jóra jö[ssz],
 Ne jöjj, asszon, ne jöjj,
 Me' te nem jóra jössz!

Kezével es inté,
 Szájával es *ã* monda:
 Ne jöjj, asszon, ne jöjj,
 Me' te nem jóra jössz!

Istenem, Istenem,
 Rendelj eleikbe,
ã Rendelj eleikbe
 Bár egy kösztenkát!

Azt es ad az Isten *î*,
 Mégsem térének me[g].
 Istenem, Istenem,
 Rendelj elejikbe,

Rendelj elejikbe
 Három fene farkast!
s Azt es ad az Isten,
 Mégsem térének meg.

Istenem, Istenem *ã*,
 Rendelj elejikbe,

e Rendelj elejikbe
 Bár egy tüzes esőt!

Azt es ad az Isten *ã*,
 Mégsem térének meg.
ha Hajtsad, szolgám, hajtsad,
 Mindjár' odaérünk!

Mikor odaértek,
 Jó napot köszöntek:
ã Jó napot, jó napat,
ã Jó napot, jó napot!

Jó napot köszöntek,
 Azt es se fogadá[k].
*j*Istenem, Istenem,
 Mi dolog, mi dolog?

Mikor még itt jártam,
 Akkor es köszöntem,
s Akkor es köszöntem,
 Mindjában fogadták.

Most es úgy köszöntem,
 Most es se fogadák.
 Istenem, Istenem,
 Mi dolog, mi dolog?

Hallgass, asszon, hallgass,
 Urad tette törvént:
 Kinek idejő
 Asszonfelesége,

s Annak vegyük *ã* fejét,
 E meszes cseberbe,
s Annak *ã* vegyük fejét,
 E meszes cseberbe.

Mikor rakni kezdték,
Akkor es aszonta:
Tréfa-je vaj (vagy) való,
Tizenöt kőműves?

Való, biza, való,
Urad tette törvént:
Kinek idejő
Asszonfelesége,

Annak vegyük fejét
s E meszes cseberbe,
s Annak *e* vegyük fejét
E meszes cseberbe.

Mikor vállig rakták,
Akkor es aszonta:
Mi dolog, mi dolog,
Tizenöt kőműves?

A kicsi fiamot
Ki gondozgassa *jel*?
Ne búsulj, ne búsulj,
Tavaszval eljönnek,

Tavaszval eljönnek
Genge meleg esők,
e Genge meleg esők,
Kik megförsztgetik.

Genge meleg esők,
Kik megförsztgetik,
Csácsogó madarkák,
Kik megebéltetik (megebédeltetik).

Csácsogó madarkák,
Kik megebéltetik,
Genge meleg szellők,
Kik elrengetgetik.

338. Temetőbe' csendítének

Ballada

Klézse

Máté Istvánné Róka Magdó, 55 éves
Gy.: Szenik Ilona, 1953., Forrófalva

Temetőbe' csendítének,
e Vajon oda kit vivének?
ã Viszik elé 'z ablak ala[tt],
e Sok szép leány sírva fokad.

Mé' nem visznek engemet ki,
Érttem, tudom, *ã* nem sír senki,
Mé' nem visznek ingemet ki,
Érttem, *ã* tudom, nem sír senki.

Hova mentek, három árva?
Hosszú jútra, szolǎgálatra.
Ne menjetek hosszú *ú* jútra,
ã Nem találtok jó gazdára.

*

Ballada

Túl *e* vízen, Tótországon,
ã Szilva termü'tt szép zó'd ágon.
ã Szedtem róla, de nem ettem,
e Met én búra teremlitem.

ã Se nem búra, se bánatra,
ã Szü'tt anyám nyomorúságra.
e Szü'tt anyám nyomorúságra,
e S *err'* e szigorú világra.

Ehol *jól* mene három árva,
e Mind *e* három földig gyászba.
e Hova mentek, három árva?
e s Elindultunk Moldovára.

Elindultunk bujdosgásra,
 Bújdosgásra, bujdosásra,
 S e más ember ajtajára,
 S ez idegeny asztalára,

Nem menjetek Moldovára,
 e Netök nektek, hármataknak,
 e Hármataknak három vessző,
 e Menjetek ki temetőbe!

e Csapjátok meg apátoknak,
 e Anyátoknak e keresztit!
 e Keljen, keljen, édesapánk,
 e Met elfogyott a tűzifá[nk]!

Nem kelhetek, gyermekeim,
 e Met idefogott e moho.
 e De nyújtsa ki e zár kócsát,
 e Kulcsoljuk ki koporsóját,

n Kulcsoljuk ki koporsóját,
 e Csókoljuk meg kezét-lábát,
 e Csókoljuk meg kezét-lábát,
 jUtalján e két arcáját!

e Keljen, keljen, édesanyám,
 e Met elszakadt e gyászruhám!
 Nem kelhetek, gyermekeim,
 e Met idefogott e moho (moha).

e Menjetek el hazátokba,
 e Vagyan nektek mostohátak,
 e Vagyan nektek mostohátak,
 e Ki fehért adjan rivátak.

e Mikar fehért ad rivátak,
 e Vérrel virágzik hátatak,
 e Mikor fejeteket mossza,
 e Vérrel virágzik arcátok,

Mikor fejeteket mossza,
 Künnyűvel lobog arcátok,
 Mikor fejeteket mossza,
 Künnyűvel lobog arcátok.

339. Andrásfalva, kesken padló

Trunk

Özv. Csobotár Mihályné Pista Mária, 73 éves

Gy.: Jagamas János, 1953., Trunk

ã Andrásfalva, kesken padló,
 sã Andrásfalva, kesken padló,
 e Hol elvetett jegyszer e ló,
 e Hol elvetett jegyszer e ló.

Ha még egyszer elvet e ló,
 e Ha még egyszer elvet e ló,
 e Katanának nem leszek jó,
 ã Katanának nem leszek jó.

e Katanaság, én sem bánom,
 e Katanaság, én sem bánom,
 e Csak apám s anyám sejnálom,
 e Csak apám s anyám sejnálom.

340. Szerelem, szerelem

Trunk

Szabó Istvánné Csobotár Mihály Mária, 46 éves

Gy.: Szenik Ilona, 1953.

Szerelem, szerelem,
 Szerelem, szerelem,
 Szerelem, szerelem,
 Átkozott szerelem.

Mért nem termetjel vót
Minden fa tetejin,
Minden fa tetejin,
Divónak levelén?

Hogy szakaszthassa le
Minden leány s legény,
Hogy szakaszthassa le
Minden *hã* leány s legény.

Mert én szakasztattam,
sz El is szalasztottam,
hã Mert jén szakasztattam,
sz El is szalasztottam.

341. Hajts el, Duna, hajts el

Ballada (részlet)

Bogdánfalva

Özv. Szalakor Jánosné Kalapács Ilona, 66 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

Hajts el, Duna, hajts el,
Hajts el, Duna, hajts el,
ã 'Z apám kapujába,
ã 'Z apám kapujába!

Hadd rik/holtassam meg,
Hadd rikótassam meg,
ã Hogy adja gyerãmekét,
Hogy adja gyermekit

Híres tolvaj után,
e Híres tolvaj után,
e Ki most is odavan,
ã Ki most is odavan.

342. Mér' sírsz, mér' sírsz te nagy madar

Ballada

Lujzikalagor

Kocsánga János, 71 éves

Gy.: Jagamas János, Domokos Pál Péter, 1958.

Mér' sírsz *ã*, mér' sírsz, te nagy madar,
sã Mér' sírsz *ã*, mér' sírsz, te nagy madar?
ã Hogyãne sírjak *ã*, keseregjek,
Hogyne sírjak, keseregjek,

Ha elhagyott az én tárãsam,
Ha elãhagyott az én tárãsam.
Ne sírj, ne sírj, te nagy madar *ã*,
Ne sírj, ne sírj, te nagy madar!

Társad *ã* helyett *ã* társad lésezek,
Társad *ã* helyett társad lésezek.
Nekem nem kell *ã* senki tárãsa,
Nekem nem kell senki tárãsa,

Senki tárãsa, senki átãka,
Senki tárãsa, senki átka.
E[l]reppene zõd erdõben,
E[l]reppene zõd erdõben,

O[tt] sem üle szép zõd ágãra,
Ott sem ülök én zõd ágra,
Ott es üle száraz ágra,
Ott es üle száraz ágra.

E[l]reppene zõd mezõben,
E[l]reppene zõd mezõben,
O[tt] sem üle búzaszãrra,
Ott sem ülök búzaszãrra,

Ott es üle konkolyszárra,
 Ott es ülök konkolyszárra.
 E[l]reppene szé[p] víg *ã* vízre,
 E[l]reppene szé[p] víg vízre,

Ott sem üle szé[p] víg *î* vízre,
 Ott sem üle szé[p] víg *î* vízre,
 Ott es üle száraz *ã* fűre,
 Ott es üle száraz fűre.

Hátravette nyakedzsákáját,
 Siratågassa társecskáját,
 Hátravette nyakecskáját, *ã*
 Siratgassa társecsáját.

343. Elment az én rózsám

Trunk

Bodó Péterné Csobotár Bori, 31 éves
 Gy.: Jagamas János, 1953.

Elment az én rózsám
 Idegen országra,
 Írja levelibe,
 Hogy menjek utána.

Nem menek utána
 Idegen országra,
 Itt es meggyászolom
 Feteke gúnyába.

Délig fetekjebe,
 S délután fehérbe,
 Este hat órakor
 Aranyszín köntösbe.

344. Ehol én elmenek

Külsőrekecsin

Ádám Ilonka, 20 éves,
 Gy.: Szegő Júlia, 1956.

s Ehol én elmene[k],
 Még e fák es sírna[k],
 Genge ágejcskákról
 Levélkék lehullna[k].

i Hulljatok, levélkék[k],
 é Takarjatak ingem,
 Mer' jó Isten tudja,
 Hol leszen 'z *én* halálím.

Erdőbe, mezőbe,
 Tenger fenekébe,
 Erdőbe, mezőbe,
 Tenger fenekibe.

Tengervíz feneke
 Leszen vetett ágyam,
 Tengervíznek habja
 Leszen takaródzóm.

Kígyók, békák *ã* pedig
 Lesznek égi gyertyáim,
s a Szépek *s a* madarkák,
 Lesznek siratóim.

*

Hulljatok, levelkék,
 Takarjatak ingem,
 Met az én édessim
 Sírva keres ingem.

*

E pünkösdirózsa
Kihajlatt ez útra,
Nekem es kihajlatt
Szekeremnek rúdja.

Nem tudam, édesim,
Jóra-je, vaj (vagy) rasszra,
Jóra-je, vaj rosszra,
Vaj hótí[g] bánatra.

Adná 'z Isten, jóra,
Ne fordíssa rasszra,
Ilyen szép ifian
Megszomorítani!

*

Hajnába*, bülübe**,
Diótekenőbe,
Diótekenyőbe,
Csepüledőbe***.

Csepüledőbe,
Rongyos takradzóba,
Csepüledőbe,
Rongyos takradzóba.

*

Ballada

Jöjj meg, Duna, jöjj meg,
Jöjj meg, Duna, jöjj meg,

* hajnába': hajnalba'

** lülübe (bülübe): altató szócska (= tente)

*** csepű: a kender vagy len fésülésekor keletkező hulladék; értékesebb fonal készítésére nem alkalmas, kuszált szősz

Áporval (záporral), esővel,
Áporval, esővel,

sz Ez jen könyveimvel,
sz Ez jen könyveimvel!
Hajts el, Duna, hajts el,
Hajts el, Duna, hajts el

Apám kopujához,
Apám kopujához,
Hogy rikojthasszam meg,
Hogy rikojthasszam meg.

Apám, édesapám,
Apám, édesapám,
Kinek adta ljánát,
Kinek adta ljánát?

Híres tolvaj után,
Híres tolvaj után,
Ki ma is odavan,
Ki ma is odavan

Nagy útot állani,
Nagy útot állani,
jÖrmén papot ölni,
jÖrmin papot ölni.

Megunta kjét szemem,
Megunta kjét szemem
Hajnalig felkelni,
Hajnalig felkelni.

Megunta kjét karjom,
Megunta kjét karjom
Véres gúnyát mosni,
Véresz gúnyát mosni,

Künnnyűvel osztotni (áztatni),
 Künnnyűvel osztotni,
 Jajszóval szulykolni,
 Jajszóval szulykolni.

Megunta kjét filjem,
 Megunta kjét filjem
 Nagy erdő zúgását,
 Nagy erdő zúgását,

Vadmadar szólását,
 Vadmadar szólását.
 Métt sírsz, ljányom, métt sírsz,
 Métt sírsz, ljányom, métt sírsz?

Nem sírok, nem sírok,
 Nem sírok, nem sírok,
 Gyermeket rengetek,
 Gyermeket rengetek,

Cserefát égetek,
 Cserefát égetek,
 Cserefának füstje
 Hozta ki könyvemet.

345. Magyarország szegin

Klészse

Csurál Józsefné Kánya Katalin, 53 éves
 Gy.: Jagamas János, 1956.

há Magyarország szegin
 Felnőtt egy almafa,
 Az alatt megnyugszik
 Két hurszár-katana.

s Ez egyik aszondja:
 Mit búsulsz, baráto[m]?

s E másik aszondja:
 Ne búsulj, barátom!

ja Hat ökör e főde[t]
 Nem magának szántsa,
 Anya szép leányát,
 Nem magának tartsa.

Karján felneveli,
 Szárnyára ereszti,
 Távolonnat nezi,
 Hogy más szidja s veri.

Vaj (vagy) ez én életem
 Nemigen gyönyörű,
 Két piros arcámon,
 Nem böjtöl e könnyű.

Anyám, jédesanyá[m],
 Édes szülőanyám,
 Hogy eladtál ingem,
 Bé Lengyenországra.

Bé Lengyenországra,
 Lengyen új királnak,
 Nem es ő magának,
 Feltartatt fiának.

346. Sárga csitkó, perdülj rajta

Külsőrekecsin

Ádám Ilonka, 20 éves,
 Gy.: Gurka László, 1956.

Sárga csitkó, perdül[j] rajta,
 Merre mennénk guzsalyasba'?

* guzsalyasba menni „átvitt értelemben azt a szokást jelentette, amikor a párválasztás során a leány hívására a legény sötétedés után titokban elment a leányos házhoz, hogy ott beszélgessenek, majd egy idő után a tiszta szobában együtt háljanak” (Benedek Tibor Magor)

s Erre s erre, s e utcára,
Ádám János kapujára.

Ádám János né káposztát főz,
Feje fölött menen e gőz,
Hányja-veti kis kendejét (kendőjét),
Kinek adja Ilonkáját?

s Abba' ne főjjon e feje,
Sárga Péter lesz e veje,
S abba ne főjjon a feje,
Sárga Péter lesz e veje!

347. Keseredett az az anya

Bogdánfalva

Tankó Veron, Loki Veron, 20, 18 éves
Gy.: Jagamas János, 1953.

Keseredett az az anya,
Kinek két fia katona, Analina,
Keseredett az az anya,
Kinek két fia katona, Analina.
'Z egyik huszár, s egy más zsendár, Analina,
Pusztá kazárméba" sétál, Analina.

Repedj meg, te pusztá kazár',
Kjét szép fiam, szabadulj már, Analina,
Repedj meg, te pusztá kazár',
Két szép fiam, szabadulj már, Analina!
Szabadulnék, de nem lehet, Analina,
Met a császár nem enged meg, Analina.

* cazarmă (román) = kaszárnnya

348. Hajts el, Duna, hajts el

Ballada (részlet)

Ferdinándújfalu

Asszony, ?

Gy.: Balla Péter, 1956.

Hajts el ő, Duna, hajts el
Apám kapujába,
Hajts el ő, Duna, hajts el
Apám kapujába,

Hogy minden láthasson ő,
Kinek adja lányát,
Hogy minden láthasson ő,
Kinek adja lányát!

si Kinek adja lányát,
Híres tolvaj után,
Kinek adja lányát,
Híres tolvaj után.

349. Szegén legén vótam

Ballada (részlet)

Forrófalva

Antal Antalné Kotyor Ilona, 35 éves

Gy.: Jagamas János, 1955., Kolozsvár

Szegén legén vótam,
Gazdag lejánt vettem,
S azt én hazavitettem,
S e padra lettettem.

Hij uradnak ingem,
Kincsem, feleségem!
Sohasem én ő téged,
Teljes életemben.

Ez apám házánál
Nagyabb urak jártak,
Azkot nem uraláтам,
Tége' sem urallak.

Én városba mentem,
Veres fatát* vettem,
Azt én hazavettem,
S ez asztalra tettem.

Híj uradnak ingem,
Kincsem, feleségem!
Sohasem én téged,
Teljes életemben.

*

Piros, piros szekfű,
Bongos marojána,
Életinek párja,
Valya' ki kaszálja?

János bíró vágja,
Maris asszan gyűti.
Vedd fel, Maris, villára,
Vesd fel e buglyára!

Minden buglya melljett
Tíz pár csókat adak,
Minden buglya melljett
Tíz pár csókat adak.

Háj** el, Maris, másszor is,
Megcsókollak százszor is,
Háj el, Maris, másszor is,
Megcsókollak százszor is!

* fota (fata): a katrincának vékonyabb, nyári változata

** hai (román) = gyere

350. 'Z ember e gyermeket

ã 'Z ember e gyermeket
Nem magának tartsa,
'Z ember a gyermeket
Nem magának tartsa.

'Z anya szép lijányát
Nem magának tartsa,
'Z anya szép lijányát
Nem magának tartsa.

Ő távolról nézi,
Hogy más üti s veri,
Ő távolról nezi,
Hogy más üti s veri.

*

Azér' szerettem vót
Falu szélén lakni,
Azér' szerettem vót
Falu szélén lakni,

Met ez én édesim
Odajár itatni,
Met ez én édesim
Odajár itatni.

Lovát itatgassa,
Magát mutitgassa (mutogatja),
Lovát itatgassa,
Magát mutitgassa,

Két piros orcáját
Velem csókoltassa,
Két piros orcáját
Velem csókoltassa.

Verje meg az Isten
 s Az ő édesanyját,
 Verje meg az Isten
 s Az ő édesanyját,

Eltiltotta tőlem
 s Az ő édes fiát,
 Eltiltotta tőlem
 s Az ő édes fiát.

Ha neki fia vót,
 Nékem szeretőm vót,
 Ha neki fia vót,
 Nékem szeretőm vót.

Elhálhattunk lenne
 Ketten egy párnán es,
 Elhálhattunk lenne
 Ketten egy párnán es,

Ketten egy párnán es,
 Havas ódalán es,
 Ketten egy párnán es,
 Havas ódalán es.

351. Le az úton, le, le, le

Klészse

Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, 35 éves
 Gy.: Jagamas János, 1956.

e Le az úton, le, le, le
 Édesem elejibe,
 Édesem es fehérbe,
 Fehér galamb képibe.

e Felülök ez ölibe,
 Csacsogok e szemibe,

Csacsogok e szemibe,
 Min' madarka fészkebe.

e Fehér faszulykavirág,
 Ne jöjj hozzám napvilág,
 Hájjal' inkább estére,
 Hogy ne lásson a világ.

*

hă Zúg e malam, zúg e gát,
 Viszi 'z ördeg e mónárt.
 Ne vidd, 'z ördög, e mónárt,
 Vigyed el e gazdáját!

e Vigyed el e gazdáját,
 Hogy váltsa ki e mónárt!
 e Túl e vízen egy malam,
 s Ott kaszál ez angyalam.**
 Centás*** szíjú derekán,
 Nem hajlik ej fű után,

e Nem hajlik e fű után,
 Csak e jó árnyék után.
 s Annak meg kell hajlani,
 Fűvet le kell kaszálni,

e Fűvet le kell kaszálni,
 Kapticába**** kell rakni,
 Kapticába kell rakni,
 Télbe' marháknak adni.

e Túl e vízen, gerencén****,
 Kilencen egy kemencén,

* hai (román) = gyere

** Az énekes itt megismétli a dallam előtagját (első felét).

*** centás szíj = fémgombokkal díszített szíj

**** căpiță (román) = szénaboglya, szénakazal

***** gerence = nedves, mocsaras földterület

Túl e vízen e nádba,
Ángyom melljett ez ágyba.

*

e Lőrincz Gyurka olyan szép,
Mind ekit ez ülü tép.
Tipi-topi minden út,
Hátra vakar, mind e tyúk.

e Feje olyan, mind egy bokor,
Szája olyan, mind egy bocskor,
Keze kövér e mocsoktól,
Szeme nem lát e csepáljától (csipájától).

e sz E bocskorát úgy köti,
Klészse útját nem sepi,
s E kalapját úgy teszi,
Kert fedelét leveszi.

e s E szoknyáját úgy veszi,
s Ez utcákat nem sepi,
Klészse útja sepreten,
s E bocskora kötetlen.

'Z ő bocskora disznóbőr,
Ő főzte e göléről*.
s Az ez ember bocskorba'
Seggen csúsz[k] pokolba.

*

e Zurgó dió, magyaró,
s Ez e lányaknak való,
Falu végén döglött ló,
s Az e legényeknek jó.

e Falu végén döglött réce,
s Az e legényeknek vésze,
Falu végén döglött macska,
s Az e legényeknek laska.

ã Met e legén bűdös gomba,
Kihányják e ganyédsombra,
De e leán csokros rózsza,
Hétszer virágzik egy szóra.

e s E legénnek e lelke
Sipkefára tekerve,
Sipkefára tekerve,
Pokolba bévezetve.

e De lejánnak e lelke
Aranfára tekerve,
Aranfára tekerve,
Mennyszárgba bérejtve.

352. Elvetettem kenderemet

Külsőrekecsin

Ádám Ilonka, 20 éves

Gy.: Gurka László, 1956.

Elávetettem kenderemet,
Titkon termett rajta,
Ja-ja-ja-jaj,
Titkon termett rajta.

Nékem nem kell e kendere,
Csak e pozdorjája,
Ja-ja-ja-jaj,
Csak e pozdorjája.

î 'Z édesimnek gyócsruháját
Megszárazasztom nála,

é Ja-ja-ja, *h*jaj,
Megszárazstom nála.

Idele e Gece nevet,
Háj, Iljána, háj,*
hi Magdóliánót (magnóliát) aratgat,
Háj, Iljána, háj.

Recés virág e szélénél,
Háj, Iljána, háj,
Senki sem tudja, ki vinél**,
Háj, Iljána, háj.

i Magdólián éneklése,
Háj, Iljána, háj,
Lelkem, ez ő megzengése,
Háj, Iljána, háj.

János bíró füttyürése,
Háj, Iljána, háj,
Erdő-mezőnek zengése,
Háj, Iljána, háj.

353. Tavaszi szél utat szárazst

Lujzikalagor

Kocsánga János 71 éves

Gy.: Jagamas János, Domokos Pál Péter, 1958.

Tavaszi szél utat szárazst *ă*,
Virágom, virágom,
Tavaszi szél utat szárazst,
Virágom, virágom.

să Minden burján társat választ,
Virágom, virágom,

* Hai, Ileana, hai (román) = Gyere, Ilona, gyere

** vine (román) = jön

să Minden burján társat választ,
Virágom, virágom.
Hát én immá' kit válasszak *ă*,
Virágom, virágom,
Hát én immá' kit válasszak,
Virágom, virágom?

Te ingemet, s én tégedet,
Virágom, virágom,
Te ingemet, s én tégedet,
Virágom, virágom.

Bújjunk egymás árnyékjában (!),
Virágom, virágom,
Bújjunk egymás árnyékjába,
Virágom, virágom!

354. Keseredett az az anya

Forrófalva

Antal Antalné Kotyor Ilona, 35 éves

Gy.: Jagamas János, 1955., Kolozsvár

Keseredett az az anya,
Kinek két fia katana,
Keseredett az az anya,
Kinek két fia katana.

'Z egyik huszár, másik zsandár,
Pusztá kázárméba' sétál,
'Z egyik huszár, másik zsandár,
Pusztá kázárméba' sétál.

Pusztá kázárme, repedj meg,
Két szép fiam, szabadulj meg,
Pusztá kázárme, repedj meg,
Két szép fiam, szabadulj meg!

* cazarmă (román) = kaszárnya

Szabadulnék, de nem lehet,
Met e német meg nem enged,
Szabadulnék, de nem lehet,
Met e német meg nem enged.

355. Eme legén jól tud menni

Klézse

Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, 35 éves
Gy.: Jagamas János, 1956.

s Eme legén jól tud menni,
Korcsomához fogott járni,
Honnét tudnám én kilelni,
Mennyet (mennyit) bírnik meginni (meginni).

e s Ed (egy) uka* bor nem e világ,
De legén lesz, míg e világ,
s Ed uka bor nem e világ,
De legén lesz, míg e világ.

e s Ed uka bor előtte,
Kalapja féretéve,
sz Ed uka bort felvette,
Kalapját elvesztette.

e Le ez úton le, le, le,
Törökbúza levele,
s Aszonta ő odale,
'Z este beszéltem vele.

e Nem beszéltem, nem láttam,
Nem semmi jó barátom,
e Nem beszéltem, nem láttam,
Nem semmi jó barátom.

356. Érik, érik a cseresznye

Külsőrekecsin

Ádám Ilonka, 20 éves
Gy.: Gurka László, 1956.

Érik, érik a cseresznye,
Pirosodik a levele, hajehaj,
Mennel inkább pirosodik,
Annál inkább szomorodik, hajehaj.

Felhágék a tetejébe,
Válogatik az értébe*, hajehaj,
s Ez értébe' s e javába'
S e legénnek szállásába', hajehaj.

Mikor egyszer leány lennék,
Megválasztanám e legént, hajehaj,
Megválasztanám e legényt,
Mint piacan az új edént, hajehaj.

357. Ehol én elmenek

Forrófalva

Antal Antalné Kotyor Ilona, 35 éves
Gy.: Jagamas János, 1955., Kolozsvár

Ehol én elmenek,
Még e fák es sírnak,
Genge jágecskákra! *ǎ*
Levelkék lehullnak.

Hulljatak, levelkék,
Takarjatak ingem,
Met ez én édesim
Sírva keres ingem!

Sirass, rózsám *ǎ*, sirass,
Emíg előtted látsz,

* oka (uka) = pint (régí űrmérték, amely két kis iccének felel meg; a magyar pint 1,415 l)

* az értébe' = az érettségben

Met oztá' sirathatsz *ǎ*,
Hagy útnak indulak!

Indulj el egy útan *ǎ*,
S én is e másikan,
s Ehol esszegyűlünk,
Egymásnak ne szóljunk!

Ha olyat gondolnak,
Idegenek vagyunk,
Ha olyat gondolnak,
Idegenek vagyunk.

Ez én piros vérem *ǎ*
S e te piros véred
Egy árkba folya,
Egy malmat meghajtna.

s Annak e malamnak
Három köve lenne.
s E legfersi (legfelső) köve
Aprópénzt hullatna,

s E második köve
Bilagyöngyöt* járna,
S e harmadik köve
Szeretetet járna.

Szeretet, szeretet,
Átkazatt szeretet,
Mért nem termittél vót *ǎ*
Minden fa tetején,

Minden fa tetején *ǎ*,
Diójág levelén,
Hagy szakasztatt lenne
Minden szegén legén,

Minden szegény legény *ǎ*
S minden *ǎ* szegén liján?
Met én *ǎ* szakasztattam,
S el es szalasztattam.

de Kit immá' szakasztak,
Magamnak marasztam,
de Kit immá' szakasztak,
Magamnak marasztam.

Tenger szélje martján *e*
Páratlan gerice,
s Annak es én *ǎ* voltam *ǎ*
Szívem ez egyikje,

Kinek e világhaz
Nem volt szerenácséje.

358. Úgy elmenek arr'a helyre

Ballada (részlet)

Trunk

Özv. Csobotár Mihályné Pista Mária, 73 éves

Gy.: Jagamas János, 1953.

és Úgy elmenek arr'a he're,
e Honnét madár nem jó erre,

e Fészkét rakak *e* sűrűsben,
e Fészkét rakok *e* sűrűbe,

e Bánatfának *ǎ* tetejébe,
e Bánatfának *ǎ* tetejébe.

e Annak hajlik *ǎ* három ága,
e s Az alatt *ǎ* van *ǎ* háram árva.

359. Nihol menen három árva**Ballada***Forrófalva*

Antal Antalné Kotyor Ilona, 35 éves

Gy.: Jagamas János, 1955., Kolozsvár

Nihol menen három árva,
Mend a három *ă* földig *ă* gyászba.

Hova mentek, három árva?
Elindultunk szolgálatra.

Ne menjetek szolgálatra,
Nem akadtak jó gazdára!

Mikor fejrät ad rivátak,
Vérvel habzik két ercátak (orcátok),

Mikor *ă* fejeteket mossá,
Kinivel (könnyűvel) habzik szemetek.

s A legkisebb mind azt mondja:
Vágjátak el *e* nyakamat!

Vágjátak el *e* nyakamat,
Vegyétek ki szívem *ă*, májam *ă*,

Vegyétek ki szívem *ă*, májam,
Takarjátak *ă* papírosba,

Takarjátak papírosba,
Zárjátak bé zöd ládába,

Zárjátak bé zöd ládába,
Küldjétek el Moldovába,

Küldjétek el Moldovába,
Akasszák ki *jar* kapura,

Akasszák ki *jar* kapura,
Vegyen *ă* példát minden róla,

Vegyen *ă* példát minden *ă* róla,
Hagy milyen ez árva dolga!

360. Magyar császárnak**Ballada***Klészse*

Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, 35 éves

Gy.: Jagamas János, 1956.

e Magyar császárnak *ă*
Lázár fia vala,
e Mestere Manónak
Erzse ljánya vala.

e s Ők azt nem engedték *ă*,
Hogy egymást szeressék,
e De űk attól éltek,
s Ehol esszegyűltek.

e s Ehol esszegyűltek,
Ott űk *ă* beszélgettek,
e s Ehol esszegyűltek,
Ott űk beszélgettek.

e Mestere Manónak
Erzse ljánya vala,
e Magyar császárnak
Lázár fia vala.

e Ű es csak elmene
Mestere Manuhoz.
e Jó napat, jó napat,
Isméretlen anyám!

e Isten hozott, Isten,
 Isméretlen fiam!
e Ahol va[n], ahol van,
 Szép Erzsébet mátkám?

e s Ű el van, ű el van
 Vendégfogadóhoz,
e Vendégfogadóhoz,
 Tángyértörölgetni.

e Tángyértörölgetni,
 Vendégszállítani,
e Tángyértörölgetni,
 Vendég szállítani.

se Ő es csak elmene,
 Vendégfogadóhoz,
 S ott ő nem kapá meg
 Erzsébet mátkáját.

Onnat visszamene
 Mestere Manuhoz.
e Jó napot, jó napot,
 Isméretlen anyám!

e Ahol van, ahol van
 Szép Erzsébet mátkám?
e s Ű el van, ű el van
 E rózsamezőhöz.

e s E rózsamezőbe'
 Rózsavirág szedni,
e Rózsavirág szedni,
 Bokrétába kötni.

e s Ő csak elneme
s E rózsamezőhöz,

e Ott es nem kapá meg
 Erzsébet mátkáját.

să Onnat ă visszatére,
 Mestere Manuhoz,
e Harmadikcor mondom,
 Jó napat, jó napat!

e Jó napat, jó napat,
 Isméretlen anyám,
e Isten hozott, Isten,
 Isméretlen fiam!

e Ahol va[n], ahol van
 Szép Erzsébet mátkám?
e Mind túréim s tagadám,
 Méges meg kell mondjam.

e Ő benn van, ő benn van,
 Berső kamarában,
e Berső kamarában,
 Nyugszik ez ágyába.

e Ő es csak ă bémene,
 Berső kamarába,
e Ő ott csak megkapá
 Erzsébet mátkáját.

e Véred e véremvel
 Egy árokon folyon,
e Tested e testemvel
 E szírban ă heverjen!

e Ők ott maradának,
 Egymásért megăhalának,
s e Ők ott maradának,
 Egymásért meghalának.

361. Jere velem, Mónár Anna**Ballada***Külsőrekecsin*

Csicsó Antal Magda, 63 éves

Gy.: Szegő Júlia, 1953.

Jere velem, Mónár Anna,
 Jere velem, Mónár Anna,
 Sajgó Márton jó katona,
 Jere velem, Mónár Anna!

Nem mehetek, Sajgó Márton,
 Nem mehetek, Sajgó Márton,
 Kicsi fiam e bősőbe,
 Jámbor uram ez erdőbe.

Gyere velem, Mónár Anna,
 Menjünk erre, hosszú jútra!
 Mennek, mennek, mendegélnek
 E nagy hosszú, régi úton.

Elérének egy buljkos* fát,
 Elérének egy buljkos fát.
 Ül le ide, Mónár Anna,
 Nezz egy kicsit e fejembe!

Nezni kezde *je* fejibe,
 Nezni kezde *je* fejébe,
 Sajgó Márton jó katana,
 Sajgó Márton jó katana.

Hallad-e, te Mónár Anna,
 Fel ne tekints erre fára,

Fel ne tekints erre fára,
 Erre fára, buljkos fára!

Sajgó Márton elaluvék,
 Sajgó Márton elaluvék,
 Mónár Anna, szép menyecske
 Feltekinte *jő* e fára.

Csak meglátá két szép hűgát,
 Csak meglátá két szép hűgát,
 Kicsordula ezért könyve,
 Felcseppene 'z arcájára.

Felcseppene 'z arcájára,
 Felcseppene 'z arcájára.
 Sajgó Márton megebrede,
 Sajgó Márton megebrede.

Mi' csántál te, mi' csántál te,
 Feltekintettél e fára?
 Nem tekintettem *fel* e fára,
 Nem tekintettem *fel* e fára,

Eszembe jutott kicsi fiam,
 Kicsi fiam, síró fiam.
 Síró fiam e bősőbe,
 Jámbor uram ez erdőbe.

Hágy csak fel te jerre fára,
 Hágy csak fel te jerre fára!
 Nem szoktam én fára hágni,
 Nem szoktam én fára hágni.

Mutyisd meg, te Sajgó Márton,
 Mutyisd meg, te Sajgó Márton!
 Sajgó Márton, jó katana,
 Letevé *je* fényes kardját,

* Demény István Pál elképzelhetőnek tartja, hogy Az elcsalt feleség balladatípusban (Molnár Anna balladája) szereplő egészen különleges „burkus/burkos fa”, aminek sajátos „díszítettségét” az adja, hogy akasztott nők lógnak rajta, világfa jellegű áldozati fa. (<http://film.sapientia.ro/uploads/oktatas/segedanyagok/17Haladas.pdf>)

Kibongolá dolobántját*,
 Kibongolá dolobántját,
 Hágni kezd fel e fára,
 Hágni kezd fel e fára.

Mónár Anna, szép menyecske,
 Mónár Anna, szép menyecske
 Elragadá fényes kardját,
 Elcsapá je gyenge nyakát.

Elindula Mónár Anna,
 Elindula hazájába,
 Hazaére Mónár Anna,
 Hazaére Mónár Anna.

Hon vagy-e, te jámbor gazda,
 Hon vagy-e, te jámbor gazda,
 Adsz-e szállást 'z éjszakára,
 Adsz-e szállást 'z éjszakára?

Nem adhatok, jó katona,
 Nem adhatok, jó katona,
 Nincsen nekem feleségem,
 Kicsi fiam e bőcsübe,

Nincsen nekem feleségem,
 Kicsi fiam e bőlsőbe.
 Hallad-e, te jámbor gazda,
 Hallod-e, te jámbor gazda,

Hozz egy kicsi kupa bort, te,
 Hozz egy kicsi kupa bort, te!
 Hoza azt es jámbor gazda,
 Ő elmene, jámbor gazda.

* dolobánt = dolmány: csípőig érő, rendszerint zsinórozással díszített zubbony, kabát; régebben magyar nemesek és katonák viselete

Leveté je dolobántját,
 Kibongolá fényes kardját,*
 Kivongolá dolobántját,
 Letevé e fényes kardját,

Megszoptatá kicsi fiát,
 Megszoptatá kicsi fiát.
 Hazaére jámbor gazda,
 Hazaére jámbor gazda.

Itt e bora, jó katana,
 Itt e bora, jó katana.
 Hallad-e, te jámbor gazda,
 Hallod-e, te jámbor gazda,

Eléjön e feleséged,
 Megszidnád-e, megverned-e?
 Meg sem szidnám, meg sem verném,
 Arcájára fel sem hánám.

362. Úgy menen, úgy menen

Ballada

Külsőrekecsin

Dobos Ferencné Bolán Magda, 28 éves

Gy.: Dobó Klára, 1953.

Úgy menen, úgy menen
 Szegény árva asszony,
 s E nagy hosszú úton,
 s E nagy régi úton.

Síró lányecskáját
 Bal karjára vette,
 Síró fiacskáját
 Jobb karjára vette.

* Az énekes itt alighanem eltévesztette a sorrendet, amit a következő két sorban helyreigazít.

s Úgy menen, úgy menen
 s E nagy hosszú úton,
 s E nagy hosszú úton,
 s E nagy régi úton.

Istenem, Istenem,
 Szerelmes Istenem,
 Meliket tegyem le,
 Meliket vegyem fel?

Ül[j] le ide, lánynom,
 Ül[j] le ide, lánynom,
 Hogy menjünk el mük es
 Rózsa mezejébe,

Hol e fehér rózsá
 Veresét virágzik,
 Hol e veres rózsá
 Fejért virágodzik!

Genge szelek járnak,
 Kik elalasztanak,
 Meleg esők járnak,
 Kik megferesztene,

Szép madarkák járnak,
 Kik enned adjanak.
 Ő es csak elhagyá
 Kicsi lányecskáját.

s Úgy menen, úgy menen
 s E nagy hosszú úton,
 s E nagy hosszú úton,
 s E nagy régi úton.

Elül találkozik
 s Egy veres ünnövel,

Elül találkozik
 s Egy veres ünnövel.

s Ez idei borját,
 Szájába viszi vala,
 s E tavali borja,
 Utána menen vala

Kétesztendő borja
 Előtte menen vala,
 Kétesztendő borja
 Előtte menen vala.

Istenem, Istenem,
 Szerelmes Istenem,
 Ez egy barom állat,
 S én egy lelkes állat.

Mégsem hagyja ő el
 s Ez ő gyermekeit,
 Mégsem hagyja ő el
 s Ez ő gyermekeit.

Há' én hogy hagyám el
 Síró lányecskámat,
 Há' én hogy hagyám el
 Síró lányecskámat?

Vissza kell én térjek,
 Vissza kell én térjek,
 s E feleútról
 Vissza kelle térjek.

Há' körülbe vette
 Három fene farkas,
 Há' körülbe vette
 Három fene farkas

s E legnagyobb farkas
Szavát felfelelte:
Szakasszuk háromba,
Szakasszuk háromba!

s E középső farkas
Szavát felfelelte:
Ne máj*, szegén, ne máj,
Ne máj, szegén, ne máj,

Hogy vigyük el mük es
s E mük barlagunkba,
Növeljük meg mük es
Krud** disznóvelővel,

s Krud disznóvelővel,
Genge báránhúsval,
Krud disznóvelővel,
Genge báránhúsval!

Apám, édesapám,
Édes farkas-apám,
Apám, édesapám,
Édes farkas-apám!

Eresszen el ingem,
Eresszen el ingem,
Erdőbe sétálni,
Mezőbe nyugonni!

Nem eresztlek, ljányom,
Nem eresztlek, ljányom,
Met vadászok járnak,
S tégedet meglőnek.

* mai (román) = már

** crud (román) = nyers

Vaj (vagy) nem, apám, vaj nem,
Vaj nem, apám, vaj nem,
Met ingem ismernek,
Met ingem ismernek.

Heredj, ljányom, heredj,
Heredj, ljányom, heredj,
Erdőbe sétálni,
Mezőbe nyugonni.

Elöl találkozik,
s Ez édesanyjával,
Elöl találkozik,
s Ez édesanyjával.

Hádi* haza, ljányom,
Hádi haza, ljányom!
Hallgass, bába, hallgass,
Hallgass, bába, hallgass!

Ljányod lettem lenne,
Felneveltél lenne,
Mámám lettél lenne,
El sem hagytál lenne!

363. Anyám, édesanyám

Ballada

Külsőrekecsin

Csicsó Antal Magda, 63 éves

Gy.: Szegő Júlia, 1953.

Anyám, édesanyám,
Anyám, édesanyám,
El kell nékem vesznem
Görög Ilonáétt.

* hai, haide (román) = gyere

Görög Ilonáért,
Csinos ő magáért.
Vaj (vagy) nem, fiam, vaj nem,
Vaj nem, fiam, vaj nem.

Mük es csináltassunk
Szép csodaguzsalykát,
Arra mind eljönnek
Legények s leányak,

Legények s leányak
Csudaguzsal látni.
Anyám, édesanyám,
Anyám, édesanyám,

Eresszen el ingem,
Csudaguzsa' látni!
Ne menj, lányom, ne menj,
Ne menj, lányom, ne menj,

Megvetik ez [h]urkot,
Megfognak e rókát,
Megfognak e rókát,
Görög Szép Ilonát!

Anyám, édesanyám,
Anyám, édesanyám,
[El] kell nékem vesznem
Görög Ilonáért,

Görög Ilonáért,
Csinos ő magáért.
Vaj nem, fiam, vaj nem,
Vaj nem, fiam, vaj nem.

Mük es csináltassunk
Egy csodamalmeckát,

Arra mind eljönnek
Legények s leányok

Csudamalom látni,
Csudamalom látni.
Anyám, édesanyám,
Eresszen el ingem,

Eresszen el ingem,
Csudamalom látni!
Ne menj, lányom, ne menj,
Megvetik ez [h]urkot,

Megvetik ez [h]urkot,
Megfognak e rókát,
Megfognak e rókát,
Görög Szép Ilonát!

Anyám, édesanyám,
El kell nékem vesznem
Görög Ilonáért,
Csinos ő magáért,

Csinos ő magáért,
Karcú derekáért.
Vaj nem, fiam, vaj nem,
Vaj nem, fiam, vaj nem.

Tedd magadat hótté,
Tedd magadat hótté,
Én es meghúztatom
E hírharangodot,

Arra mind eljönnek,
Legények s leányok,
[H]alattasház látni,
Halattasház látni.

Anyám, édesanyám.
Eresszen el ingem,
Halattasház látni,
Halattasház látni!

Heredj, ljányom, heredj,
Heredj, ljányom, heredj!
Ő es csak elmene,
Lábaihoz álla.

'Z anyja siratgassa,
'Z anyja siratgassa:
Szájad mosolygólag,
Szemed ölelőleg!

Kelj fel, fiam, kelj fel,
Kelj fel, fiam, kelj fel,
Szemed pillantólag,
Lábad trappantólag!

Akkor csak felszökék,
s Ő es megölelé.
Anyám, édesanyám,
Anyám, édesanyám,

Most bár hát idejött,
Akiért megholtam,
Most bár mát (mert) idejött,
Akiért meghótam!

* Az énekes itt elrontja, majd a következő versszakban kiigazítja: *Szemed pillantólag*. A következő versszakban sem a legszerencsésebb a sorrend. Javaslat: *Szemed pillantólag*, / *Lábad trappantólag*.
/ *Kelj fel, fiam, kelj fel*, / *Kelj fel, fiam, kelj fel*!

364. Nihol őrzögeti szép fehér bākulár

Ballada

Külsőrekecsin

Dobos Ferencné Bolán Magda, 28 éves
Gy.: Dobó Klára, 1953.

Nihol őrzögeti szép fehér bākulár (pakulár)
Ezer báránkáját, néltelen* sok juhát.

Né, ni jó, né, ni jó, három disznópukár*,
Né, ni jó, né, ni jó, három disznópukár.
Jó napot, jó napot, szép fehér bākulár!
Isten hozta, Isten, jó disznópukárok!

Tud'-e minek jöttünk, tud'-e minek jöttünk?
Igen, ha megmondják, igen, ha megmondják.
De mük azért jöttünk, add ide te nekünk
Ezer báránkát, néltelen sok juhod!

Nem adom, nem adom ezer báránkát,
Ezer báránkát, néltelen sok juhót.
Ha nem adod nekünk, mük fejedet vesszük[k],
Ha nem adod nekünk, mük fejedet vesszük.

Ha fejem veszitek, ha fejemet veszik,
Ha fejem veszitek, ha fejemet veszik,
Temessetek ingem tellám*** eleibe,
Tellám eleibe, tellám kapujába!

Kisebb furulyámba tegyétek lábamat,
Nagyobb furulyámba tegyétek fejemet!****
Mikor alul fúj szél, s hogy az zúgadozzon,
Mikor felül fúj szél, s hogy az zengedezzen!

* néztelen (néltelen) = beláthatatlan

** porcar (román) = kanász, disznópásztor

*** tella = tanya, szállás; juhakol

**** Az énekes itt minden bizonnyal elrontotta a szöveget. Javaslat: *Kisebb furulyámat lábamhoz tegyétek*, / *Nagyobb furulyámat fejemhez tegyétek*!

s Mentek, mendegelték, s ez útval mellékest,
 s Mentek, mendegelték, s ez útval mellékest,
 s Ott es vagyon nekem s egy virágos kertem,
 s Ott es vagyon nekem s egy virágos kertem.

s Abba' vagyan nekem két hajlandó (hajadon) húgom,
 s Abba' vagyan nekem két hajlandó húgom,
 Virágot gyomlálnak, mind engem gyászolnak,
 Virágot gyomlálnak, mind engem gyászolnak.

Tudom jól, megkérdik, hogy én hol maradtam,
 De tük mondjátok meg, hogy megházasadtam,
 s E napnak húgával s e földnek zsírjával,
 s E Napnak húgával s e földnek zsírjával.

Mentek, mendegelték, s ez útval mellékest,
 Mentek, mendegelték, s ez útval melléke[s]t,
 Ott es vagyan nekem s egy füstös házecsám,
 s Abba' vagyan nekem s egy öreg mámikám.

Kiülve küszöbre feteke micit* fon,
 Kiülve küszöbre feteke micit fon.
 Tudom jól, megkérdi, hogy én hol maradtam,
 Tudom jól, megkérdi, hogy én hol maradtam.

De tük mondjátok meg, hogy meghazasodtam,
 De tik mondjátok meg, hogy meghazasodtam
 s E földnek zsírjával s e napnak húgával,
 s E földnek zsírjával s e napnak húgával.

* mice (mici) = szálás gypjú

365. Idebé a víz teribe'

Forrófalva

Antal Antalné Kotyor Ilona, 35 éves
 Gy.: Jagamas János, 1955., Kolozsvár

Idebé a víz teribe',
 Ott feredik két gerice.
 Odamene jegy nagy madár,
 S ez egyiket megitatá.

s Ez egyiket megitatá,
 S e másikat elbádázá'
 Bebadázá zöld ludasba (lugasba),
 s Az sem üle szép zöd ágra.

Felüle jegy aszú jágra**,
 Ágecskáját kopogtassa,
 Ágecskáját kopogtassa,
 Párecskáját rikótgassa.

Páram, páram, édes páram,
 Kit én egész nyáran vártam,
 Intenélek, de nem látlak,
 Rikótnálak, de nem hallad.

366. Cenneg-benneg a legyecske

Forrófalva

Antal Antalné Kotyor Ilona, 35 éves
 Gy.: Jagamas János, 1955., Kolozsvár

Cenneg-benneg a legyecske,
 Férhez akar menni,
 Hej-hej, hej-hej,
 Férhez akar menni.

* elvadász (elbádáz) = elüldözé

** aszú ág = száraz ág

Komám, p[r]ücsök e sutuba*
 Meg akarja kérni,
 Hej-hej, hej-hej,
 Meg akarja kérni.

Gyéren vettem e kenderem,
 Gyakran termik rajta,
 Hej-hej, hej-hej,
 Gyakran termik rajta.

Nekem nem kell e kendere,
 Csak e pozdorjája,
 Hej-hej, hej-hej,
 Csak e pozdorjája.

*

Cenneg-benneg a legyecske,
 Király akar lenni,
 Ejhaj, ejhaj,
 Király akar lenni.

Fordul, fordul a tetűcske,
 Primár** akar lenni,
 Ehaj, ej-haj,
 Primár akar lenni.

Szökik-bökik a bolhacska,
 Meg akarja kérni,
 Ejhaj, ejhaj,
 Meg akarja kérni.

* sut (sutu): a kemence és a fal között levő szűk hely; régebben szegényebb helyen gyermekek és öregek tanyázó vagy alvó helye

** primar (román) = polgármester

SZERET BAL PARTJA

367. Szerelmes anyának szerelmes gyermeke

Síratóparódia

Zsoszény

Baka András, 65 éves

Gy.: Faragó József, 1968., Kolozsvár

Szerelmes anyának szerelmes gyermeke,
 A szartól s a húgytól lerothadt a töke,
 S a száraz málétól kiduvadt a szeme.
 Jaj, ne vigyék a kert felé,
 Mert megakad a karja,
 Visszajő a nyakamra!

368. Mámikám, mámikám, keljen fel, mámikám

Sírató

Lábnik

Dániel Ferencné, 27 éves

Gy.: Lajtha László, Rajeczky Benjámin, 1954., Budapest

Mámikám, mámikám, keljen fel, mámikám!
há Nem gondolja, három árvát elhagyott, mámikám, mámikám?
 Nincsen többet nekünk édesanyánk a világon,
i Ki főzzön nekün[k], s ki takarítson nekünk, édesanyám, édesanyám.
*m*Merre menjün[k], s kinek mondjuk, édesanya, ettől emerre?
 Édesanyám, keljen fel!
 Jaj, mikor hazajött édesanyám a búcsúról,
 Elig vót, amikor megcsókoljon bennünköt, akkor má' meg...
hi Nem gondoltuk mi, világosság van az ágybo, de ment ki az utolsó szózata:
 Hol vattok kis ljánkáim, gyertek ide!
 Jaj, édesapám felvett a karjára, s elvitt le anyókámnok a lakásárho.
 Minket avval biztattak: Ne féljete, me' édesanyátok jól van!
 Mikor má' nyóc órákor felkeltünk, mik halljuk a nagy siratozást
 Édesapám lakásán.
 Édes anyókám nem engedett ki a házból, hogy meg ne tudjuk,

Hogy édesanyám meg van halval,
S így maradtunk el, három árvo, melyik együk az árvo kenyeret most is.
Édesanyám, édesanyám, sajnáljon meg!

369. Jere ki, szívem

Lakodalmas (párosító)

Zsoszény

Benke Jánosné Benedek Róza, 1906.

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

Jere ki, szívem,
A szőlőhedre,
Onnét nezzünk bé
A nagy Gyoszénbe!

Ottan hallatszík
Benedeknének
Felnőtt szép lánnya,
s Ed (egy) Rózikája.

Hájtok*, kérjük meg,
Ha ideadjá[k],
Met azt nem adják,
Met adaadták.

Há' valjan kinek,
Há' valjan kinek?
Benke Jánosnak,
Benke Jánosnak.

* hai (román) = gyere, gyertek

370. Menyek az úton lefelé

Lábnik

Jankuj Demeter Róza, 53 éves

Gy.: Zakariás Attila, 1977.

Menyek az úton lefelé,
Senki se mangya, jere bé,
Menyek az úton lefelé,
Senki se mangya, jere bé.

Jere bé, rózsám, jere bé,
Egyedül vagyok idebé,
Jere bé, rózsám, jere bé,
Egyedül vagyok idebé.

Széket adok, nyugudjál meg,
s Amíg nyugszol, panaszkodj meg,
Széket adok, nyugudjál meg,
s Amíg nyugszol, panaszkodj meg!

Panaszkodom fűnek-fának,
s A fa mondja s az ágának,
s A fa mondja s az ágának,
s Az ága a lapijának.

Az ága a lapijának,
Lapija egész világnak,
s A fa mondja az ágának,
Lapi az egész világnak.

Panaszkodom s a seprűnek,
Met a' nem mondja senkinek,
Panaszkodom s a seprűnek,
Met a' nem mondja senkinek.

Én Istenem, valahára
Lejen godnod (gondod) az árvára!

s Az árvának úgy van dóga,
Még a szél es inkább fújja.

s Árva vótam apa nélkül,
Hétszer árvább anya nélkül,
Árva vótam apa nélkül,
Hétszer árvább anya nélkül.

Édesanyám sok szép szova,
s Édesapám sok siralma,
Édesanyám sok szép szova,
s Édesapám sok siralma.

Kit fogadtam, kit sem soha,
Kit fogadtam, kit sem soha,
Megfogadnám, de már késő,
Mert eltűt a sok szép üdő.

*

s Aj, vörös az ég lefelé,
s Mon' meg, rózsám, szeretsz-e még,
s Aj, Veres az ég lefelé,
s Mon' meg, rózsám, szeretsz-e mé[g]!

e Szerettél es, nem tagadom,
s Annak immár vége vagyon,
Szerettél es, nem tagadom,
s Annak immár vége vagyon.

371. Úgy elmenek, meglássátok

Gajcsána

Bandi Györgyné Gyurka Mária, 40 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

Úgy elmenek, s meglássátok í,
Soha hírem nem halljátok,

s Úgy elmenek, s meglássátok,
Soha hírem nem halljátok.

s Mikor híremet halljátok,
s Levelemet olvassátok,
s Mikor híremet halljátok,
s Levelemet olvassátok.

se Rejabútok, sirassátok[k],
s Rejabútok, sirassátok[k].
Sirass, anyám, sirass,
Míg előtted járok!

372. Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak

Gajcsána

Bandi Györgyné Gyurka Mária, 40 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

s Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak,
s Gyenge ágoiról zűd levelek ă hullnak.
s Hulljatak, hulljatak, szép ződ leveleim,
s Hulljatak, hulljatak, s rejtsetek el ingem!

s Met az én édesem mást szeret, nem ingem,
s Met az én édesem mást szeret, nem ingem.
sí Szerethettél vóna, ha szép nem vótam es,
s Met én szerettelek, ha szegény vótál es.

s Mik megéltünk vóna s még a kősziklán es,
s Elnyugudtunk vóna ketten egy párnán es.
s Könnyebb kősziklának s lágy viasszé válni,
s Mint két édes egynek s egymástól megválni.

373. Anyám, éldesanyám*Lábnik*

Dániel Ferencné, 27 éves

Gy.: Kodály Zoltán, Lajtha László, Rajeczky Benjámín, 1954., Budapest

Anyám, éldesanyám,
Gyöngé szülődajkám,
Anyám, éldesanyám,
Gyöngé szülődajkám!

Ki kilenc hónapig
Méhébe hordozott,
Kilenc hónap után
Ez világra hozott.

Mikor csicset adott,
Adott volna mérget,
Adott volna mérget,
Hogy én ezt ne érjem!

Mikor takargatott
Gyenge gyócsruhába,
Takargatott *ã* volna
Forró parázsába!

Mikor ringatgatott
hi Jó ringó bölcsőbe,
Rengetgetett volna
Hét singgel* be a földbe!

* sing: régi hosszmérték, hozzávetőlegesen 62 cm

374. Én kimenék küskertembe*Magyarfalu*Özv. Gyurka Mihályné Jankó Mária, ?
?

s Én kimenék küskertembe
Virágom nézni,
hát Leütte az égi harmat
Virágom színé[t].

Rajta sétál küs görice
Sárga lábával,
Sárga lába, zöd a szárnya,
Jaj de gyöngyön járja.

Jer bé hezzám, édes szívem,
Végý aranyalmá[t]!
Nem menek én, édes szívem,
Mert megutáltál.

s Nem menek én, édes szívem,
Mert megutáltál,
Én helyembe te magadnak
Mást választottál.

Sem nem szebbet, sem nem jobbat,
De még olyant sem,
Ugyan megnezd, édes szívem,
Kit választottál!

Ugyan megnézd, édes szívem,
Kit választottál,
Tiszta víznek színe alól
Mérget ne igyál!

375. Készülj, lányom, készülj**Ballada***Gajcsána*

Bandi Györgyné Gyurka Mária, 40 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámín, 1950., Budapest

să Készülj, lányom, készülj,
Met elárultalak,
s Készülj, lányom, készülj,
Met elárultala[k]!

sî Kinek, anyám, kinek?
s a Török sereginek.
s Kinek, anyám, kinek?
s a Török sereginek.

s Hágj fel a kőpadra,
s Nézz ki ablakidra,
s Hogy jönnek-e vaj (vagy) nem
s a Búza mezeibe!

s Jőnek, anyám, jőnek,
s Búza mezeibe,
s Jőnek, anyám, jőnek,
s a Búza mezeibe.

s Anyám, édesanyám,
s az Isten engedje meg,
s Anyám, édesanyám,
s az Isten engedje meg:

hogy Mikor elindulnak,
s Betegágyban legyek,
s Mikor félig érnek,
Nyújtópadon legyek!

s Mikor ideérnek ű,
Főd gyomrában legyek,

Mikor ideérnek ű,
Főd gyomrában legyek!

s Csak odaérének,
s Csak odaérének,
s Béküldi, béküldi
s Legnagyobbik szolgát.

s Jó napot, jó napot,
Édes öreganyám!
Isten hozott, Isten,
Fiam, édes fiam!

s Megvan-e, megvan-e,
s Kit nekünk ígért (ígért) vót?
s Megvan, fiam, megvan,
Betegágyban vagyan.

s Nagy vígan bémene,
Szomorán kijöve,
s Nagy vígan bémene,
Szomorán kijöve.

s Béküldi, béküldi
s A középső szolgát.
s Jó napot, jó napot,
Édes öreganyám!

Isten hozott, Isten,
Fiam, édes fiam,
s Isten hozott, Isten,
Fiam, édes fiam!

s Megvan-e, megvan-e,
Kit nekünk ígért vót?
s Megvan, fiam, megvan,
s Nyújtópadon vagyon.

s Nagy vígan bémene,
Szomorán kijöve,
s Nagy vígan bémene,
Szomorán kijöve.

s Csak bémene ű maga,
s Csak bémene ő maga.
s Jó napot, jó napot,
Édes öreganyám!

Isten hozott, Isten,
Fiam, édes fiam,
Isten hozott, Isten,
Fiam, édes fiam!

s Megvan-e, megvan-e,
Kit nekünk ígért vót?
s Megvan, fiam, megvan,
Főd gyomrában vagyon.

Csak félreállítá,
s jűgy keresztet vete,
s Csak keresztet vete,
s Nagy halált szenvedde.

*

Ballada

s Ablakba' varr vala
Gyenge rác menyecske,
s Ablakba varr vala
Gyenge rác menyecske.

s Hímit varrja vala
Fekete selyemvel,
s Hímit varrja vala
Fekete selyemvel.

s Tőtésit tőtötte
Fehér villagyüngyvel*,
s Tőtésit tőtötte
Fehér villagyüngyvel.

s Hol avval nem érte,
Sűrű könyveivel,
s Hol avval nem érte,
Sűrű könyveivel.

s Borbélylegén Gyurka,
s Mind ott sétál vala,
s Borbélylegén Gyurka,
s Mind ott sétál vala.

s Jere bé, jere bé,
Borbélylegén Gyurka,
s Jere bé, jere bé,
Borbélylegén Gyurka!

s Nem menyek, nem menyek,
e Gyenge rác menyecske,
s Nem menyek, nem menyek,
e Gyenge rác menyecske!

s Met apád es honn van,
s Anyád es honn vagyon,
s Anyád es honn vagyon,
s Urad es honn vagyon.

s Jere bé, jere bé,
Borbélylegén Gyurka,
s Jere bé, jere bé,
Borbélylegén Gyurka!

* bélagyöngy (villagyüngy) = fehér gyögy

s Me' borom es jó van,
s Pálinkám es vagyon,
s Me' borom es jó van,
s Pálinkám es vagyon.

s Apám a malomba'
Fehér lisztér' lenni,
s Apám a malomba'
Fehér lisztér' lenni.

s Anyám a szomszédba'
e Gyakorszita' hozni,
s Anyám a szomszédba'
Gyakorszita hozni.

Uram az erdőre
Csigavessző** vágni,
Uram az erdőre
Csigavessző vágni.

s Addig csalogatá,
s Ameddig bécsalá,
s Addig csalogatá,
s Ameddig bécsalá.

Csak ajtón szólamlík
s Az ő jámbor ura,
s Csak ajtón szólamlík
s Az ő jámbor ura.

s Borbélylegén Gyurka
s Ablakat rantsan-e,
Ablakot rantson-e,
Kürtön szaladjon-e?

* gyakorszita = sűrűbb szövetű szita

** csigavessző = csigafűz-vessző

s Borbélylegén Gyurka,
Se ablakot ne ránts,
Se ablakot ne ránts,
Se kürtön ne szaladj!

s Erejsz bé, erejsz bé,
Gyenge feleségem,
s Erejsz bé, erejsz bé,
Gyenge feleségem!

s Várjon kicsit, várjon,
hogy Vegyem a lábomba,
s Várjon kicsit, várjon,
hogy Vegyem a lábomba,

s Ljántai* papucsá[t],
s Ljántai papucsát,
hogy Vegyem a hátomra
s Ljántai bundámat!

Borbélylegén Gyurka
s Ablakat rantsan-e,
s Ablakot rantson-e,
Kürtön szaladjon-e?

s Borbélylegén Gyurka,
Se ablakot ne ránts,
Se ablakot ne ránts,
Se kürtön ne szaladj!

s Met én kiengedlek
s Jobb hónyaljam alatt,
s Őt es béengedem
Bal hónyaljam alatt.

s Csak félreállítá
s az ő Gyenge feleségít,

* ljántai = leánykori

s Csak félreállítá
s az Gyenge feleségít,

s Kikapá az kardját,
s Lecsapá az nyakát,
s Kikapá az kardját,
s Lecsapá a nyakát.

376. Gyere ki, te gyüngyvirág

Gajcsána

Bandi Györgyné Gyurka Mária, 40 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

s Gyere ki, te gyüngyvirág,
Met feljött az hódvilág, jaj,
s Gyere ki, te gyüngyvirág,
Met feljött az hódvilág, jaj!

s Majd kinezék ablakon,
s Az lájbimat* gombolom, jaj,
s Az lájbimat gombolom,
Szeretömöt gondolom, jaj.

s A te vasas kapudat
Más zergeti, de nem én, jaj,
s Ott zergesse, ha nem én,
Még eszedbe jutak én, jaj.

s A te tarka kutyádat
Más hergeti, de nem én, jaj,
s Ott hergesse, ha nem én,
Még eszedbe jutak én, jaj.

s A te vasas ajtódat
Más nyitsa bé, de nem én, jaj,

* lajbi (lájbi): vastagabb posztóból készült, fémgombos mellény

s Ott nyitsa bé, ha nem én,
Még eszedbe jutak én, jaj.

s A te karcsú derekadot
Más szorítsa, de nem én, jaj,
s Ott szorítsa, ha nem én,
Még eszedbe jutak én, jaj.

s A te piros orcádat
Más csókolja, de nem én, jaj,
s Ott csókolja, ha nem én,
Még eszedbe jutak én, jaj.

377. Érik e szőlő

Zsoszény

Compoly Mártonné Bordos Kati, 29 éves

Gy.: Jagamas János, 1956.

Érik e szőlő,
Hajlik ez ága,
Borul e levele,
Borul e levele.

Huncut e gazda,
Nem nez e napra,
Csak e szép asszanra,
Csak e szép asszanra,

Szélesz ez asztal,
Keskeny ez abrasz,
Vendéket vár gazda,
Vendéket vár gazda.

Zerreg e szarka,
Billeg e farka,
Vendéket vár gazda,
Vendéket vár gazda.

378. Azétt szeretem jen*Zsoszény*

Compoly Mártonné Bordos Kati, 29 éves

Gy.: Jagamas János, 1956.

Azétt szeretem jen

Falu végén lakni,

Azétt szeretem jen

Falu végén lakni,

Met az en édesem

Adajár itatni,

Met ez jen édesem

Adajár itatni.

Lovát itatgassa,

Magát fitatgassa,

Lovát itatgassa,

Magát fitatgassa.

Verje meg az Isten

Szeretőmnek házá[t],

Verje meg az Isten

Szeretőmnek házá[t]!

s Att se mindeniket,

Csak ez édesanyját,

s Att se mindeniket,

Csak ez édesanyját.

Minek tiltsa tőlem

s Az ő édes fiá[t],

Minek tiltsa tőlem

s Az ő édes fiá[t]?

Ha neki fia vót,

Nekem szeretőm vót,

Ha neki fia vót,

Nekem szeretőm vó[t].

Ha neki édes vót,

Nekem édesebb vót,

Ha neki édes vót,

Nekem édesebb vó[t].

379. Szegén legény vótam**Ballada***Zsoszény*

Benke Jánosné Benedek Róza, 1906.

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

Szegén legény vótam,

Gazdag lejánt vettem,

Gazdag ljának kedvit

Nem tudtam találálni.

Elmenék vásrasba

Sárig* csizmát vevék,

s Avval eléjövék,

S az asztalra tevém.

Mandj uradnak engem,

Kicsi feleségem!

Nem manlak jen téged

Teljes életemben.

Apám advaránál

Nagyabb urak jártak,

Azkat szem uraltam,

Téged szem urallak.

Elmenék vásrasba,

Selyemfatát** vevék,

s Avval eléjövék,

S az asztalra tevém.

* sárig = sárga

** fota (fata): a katrincának vékonyabb, nyári változata

Mandj uradnak engem,
Kicsi feleségem!
Nem manlak én téged
Teljesz életemben.

Apám advaránál
Nagyabb urak jártak,
Azkat sem uraltam,
Téged szem urallak.

Elmenék vásrasba,
s Egy szép fátyalt vevék,
s Avval eléjövök,
S az asztalra tevém.

Mandj uradnak engem,
Kicsi feleségem!
Nem manlak én téged
Teljesz életemben.

Apám advaránál
Nagyabb urak jártak,
Azkat sem uraltam,
Téged szem urallak.

Elmenék z'erdőbe,
Egy sompácát vágék,
S avval eléjövök,
Z' ajtó után tevém.

a Mandj uradnak engem,
Kicsi feleségem!
Nem manlak en téged
Teljesz életemben.

Apám advaránál
Nagyabb urak jártak,

Azkat sem uraltam,
Téged szem urallak.

Elvevém a pálcát,
Nyomni fagam hátát,
Mandj uradnak engem,
Kicsi feleségem!

Manlak, uram, manlak,
Teljes életembe,
Apám advoránál
Nagyabb urak jártak,

Azkat is uraltam,
Téged is urallak,
Azkat is uraltam,
Téged is urallak.

380. Magyarország szélén

Zsoszény

Compoly Mártonné Bordos Kati, 29 éves

Gy.: Jagamas János, 1956.

Magyarország szélén
Felnőtt egy almafa,
s Az alatt megnyugszik
Kjét ország katana.

s Az egyik aszondja:
Mit búsulsz, barátom?
A másik aszondja:
Ne búsulj, barátim!

Azt e kerek földet
Nem magának szántsza,
Any a ő szép lánját
Nem magának tartsa.

Karján felneveli,
Szárnyán leereszti,
S ijedt szemvel nezin,
Hogy más [sz]idja s veri.

Nálam e gyűreje,
Más e szereteje,
s Arról is kíválik,
Hogy milyen e szűve.

jEn ez édesemnek
Mit nem cselekedné[k],
Dunának e vizit
Kalánval kimerném.

Duna fenekéről
Gyöngyszemeket szednék,
s Mégis édesemnek
Gyöngykoszorút kötnék.

381. Kerek alma, falapi

Magyarfalu

Özv. Gyurka Mihályné Jankó Mária, ?
?

Kerek alma, falapi,
Szeret éngem valaki,
De nem mondom meg, hogy ki,
De nem mondom meg, ho[gy] ki.

Megmondom a seprűnek:
Meg ne mondjad senkinek!
Megmondom a söprűnek:
Meg ne mondjad senkinek!

Le patakon, le, le, le,
Cserebimbó levele,

Béhullott az ereszbe
Szeretőmnek szerelme.

Odaki a csenderbe”
Rózsa terem a ker’be,
Gyere, rózsám, cedjük le,
Köss bokrétát belőle!

Ha megkérdik, ki kötötte,
Rózsalején köttette,
Rózsalején köttette,
Kucsmájába szegezte.

*

Jár’ ki, lábam, jár’ ki most,
Nem parancsol senki most!
s Az én lábam kijárja,
Csak édesem ne bánja!

s Ne bánd, édes virágom,
Hadd éljem a világom!
Éljed bizony, nem bánom,
Még szívemből kívánom!

s Túl a vízen kicsi ház,
Benne, leján, mit csinál[sz]?
Csinosítom magamat,
Várom a galambamat.

s Túl a vízen kicsi ház,
Benne, leján, mit csinálsz?
Legényeknek vacsorát,
Tarka kutya cubókját”.

* cseder = sűrű bokros hely

** cobák (cubók): szárnyasnak megsütött vagy megfőtt combja

Legényeknek az es jó,
 Patak martján döglött ló,
 Legényeknek az es jó,
 Patak martján döglött ló.

*

s Én bort iszok, nem vizet,
 Értem uram nem fizet,
 s Ingem uram úgy szeret,
 Szípkájába pisiltet,
 s Az én uram úgy szeret,
 Szípkájába pisiltet.

382. Patkolják e lovakat

Zsoszény

Szabó Györgyné Hódi Mária, 42 éves
 Gy.: Jagamas János, 1956.

Patkolják e lovakat,
 Csánják e szekereket,
 Teszik lót a szekerbe,
 Happantsák bé Dzsoszenbe.

Ottan áll a ládába,
 Patrakkal' bé van zárval.
 Masdik Lucika vele,
 Legyen genge a színye.

Legyen genge a színye,
 Szeresse Gergelykéje,
 Legyen genge a színye,
 Szeresse Gergelykéje.

* patrak: régi kifejezés, dobozszerűség, amiben szépítkező szereket tartottak

383. Úgy elmenek, meglássátok

Zsoszény

Pál Jánosné Husán Mária, 48 éves
 Gy.: Jagamas János, 1956.

Úgy elmenek, meglássátok,
 Soha hírem se halljátok,
 Soha hírem se halljátok.

e Mikor híremet halljátok,
 Levelemet olvassátok,
 Levelemet olvassátok.

Hulljatak levelkék,
 Hulljatak levelkék,
 Takarjatak ingem,
 Takarjatak ingem!

met Csak az Isten tudja,
 Csak az Isten tudja,
 Hol az én veszélem,
 Hol az én veszélem.

Erdőkbe, mezőkbe,
 Erdőkbe, mezőkbe,
 Tenger közepibe,
 Tenger közepibe.

s Az apró halicskák,
 s Az apró halicskák
 hã Lesznek temetőim,
 Lesznek temetőim,
 s Az égi madarkák
 s Elénekelőim.

384. Akkor szép ez erdő, mikor zöld*Zsoszény*

Compul Mártonné Bardos Tinka, 1926.

Gy.: Domokos Mária, Kallós Zoltán, Léránt Andrea, Németh István, Teszáry Miklós, 1993.

Akkar szép ez erdő, mikor zöld,
 Akkar szép ez erdő, mikor zöld,
 Mikor e vadgalamb belékőt,
 Mikar e vadgalamb belékőt.

Akkar szép e rózsza bakarba,
 Akkar szép e rózsza bakarba,
 Jaj, bekötik gyöngykaszarúba,
 Jaj, bekötik gyöngykaszarúba.

s Az' felteszi küsljány e fejire,
 s Az' felteszi küsljány e fejére,
 Örökös bú száll e szívire,
 Örökös bú száll e szívire.

385. Zöld erdőben szépen füttyöl s a rigó*Gajcsána*

Bandi Györgyné Gyurka Mária, 40 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

sí Zöld erdőben szépen füttyöl s a rigó,
 s Bésorola katonának s a bíró,
 Zöld erdőbe' szépen füttyöl s a rigó,
 s Bésorola katonának s a bíró.

s Hadd el, bíró, kutya bíró, megbánod,
 Hadd el, bíró, kutya bíró, megbánod,
 s Megfogák a szegén legént erővel,
 s Hátrékötik s a két karját kötélvel.

s Elindíták hosszú jútra dobszóval,
 s Elindíták hosszú jútra dobszóval,
 s Leülteték karosszékbe jajszóval,
 s Leülteték karosszékbe jajszóval.

386. Édes lányom, hol vótál az este*Lábnik*

Dániel Ferencné, 27 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1954., Budapest

Édes lányom, hol vótál az este,
 Édes lányom, hol vótál az este?
 Én anyám, én anyám, én a kerbe' voltam,
 Én anyám, én anyám, én a kerbe' voltam.

Mi' csinálátál ottan át a keräbe',
 Mi' csináltál ott lent a keräbe'?
 Én anyám, én anyám, virágot gyűtöttem,
 Én anyám, én anyám, virágot gyűtöttem.

Kinek adtad te azt a virágot,
 Kinek adtad te azt a virágot?
 Én anyám, én anyám, szeretőmnek adtam,
 Én anyám, én anyám, szeretőmnek adtam.

Édes lányom, a tűzlang égjen meg,
 Édes lányom, a tűzlang égjen meg!
 Én anyám, én anyám, a víz megállítsa,
 Én anyám, én anyám, a víz megállítsa.

387. Mónár Anna szép menyecske**Ballada***Gajcsána*

Bandi Györgyné Gyurka Mária, 40 éves

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

s Mónár Anna szép menyecske,

s Mónár Anna szép menyecske.

s Odamene Sajgó Márton,

s Odamene Sajgó Márton.

s Jere velem, Mónár Anna,

s Jere velem, Mónár Anna!

s Nem menyek én, Sajgó Márton,

s Nem menyek én, Sajgó Márton.

s Me' nekem kicsikém vagyok,

s Me' nekem kicsikém vagyok,

s A kicsikém bé bőcsőbe,

s Jámbor uram s az erdőre.

Sem nem eszik, sem nem iszik,

Sem egy cseppet nem aluszik,

Se nem eszik, se nem iszik,

Sem egy cseppet nem aluszik.

s Jere velem, Mónár Anna,

s Jere velem, Mónár Anna,

s Vagyon nekem hat kőváram,

Hetediket neked adom.

î s Addig csalá, csalogatá,

s Ammeddig útnak indítá,

s Addig csalá, csalogatá,

s Ammeddig útnak indítá.

sã Mennek, mennek, s meddigélnék (mendegélnék),

s Mennek, mennek, s meddigélnék,

s Csak elérnek egy burkos* fát,

Csak elérnek s egy burkos fát.

s Ülj le ide, Mónár Anna,

s Nézz egy kicsit a fejembe,

s Ülj le ide, Molnár Anna,

s Nézz egy kicsit s a fejembe!

s Csak leüle Mónár Anna,

s Nezni foga s a fejibe,

s Nezi, nezi, nezegéli,

s Nezi, nezi, nezegéli.

s Odamene hat madarka,

s Odamene hat madarka,

Sírnak, sírnak, csirikolnak,

Sírnak, sírnak, csirikolnak.

ã s Egy csepp könnyű lecseppene,

s Egy csepp könnyű lecseppene,

s A' se cseppene a földre,

s A' se cseppene a földre,

Sajgó Márton orcájára,

Sajgó Márton orcájára.

Sajgó Márton felebrede,

Sajgó Márton felebrede.

î Sirtál ugye, Mónár Anna,

Sirtál ugye, Mónár Anna?

s Én nem sírtam, Sajgó Márton,

s Én nem sírtam, Sajgó Márton.

s Hágj fel ide, Mónár Anna,

s Hágj fel ide, Mónár Anna!

* Demény István Pál elképzelhetőnek tartja, hogy Az elcsalt feleség balladatípusban (Molnár Anna balladája) szereplő egészen különleges „burkus/burkos fa”, aminek sajtós „díszítettségét” az adja, hogy akasztott nők lógnak rajta, világfa jellegű áldozati fa. (<http://film.sapientia.ro/uploads/oktatas/segedanyagok/17Haladas.pdf>)

s Én nem hágok, Sajgó Márton,
s Én nem hágok, Sajgó Márton,

s Me' nem szoktam fára hágni,
s Me' nem szoktam fára hágni.
s Hágj fel magad, mutagas' meg,
s Hágj fel magad, mutagas' meg!

sã Kibongoló bongos mejjét,
sã Földbe üté fényes kardját,
s Kibongoló bongos mejjé[t],
s Csak elindula felhágni.

s Mónár Anna kapa 'z kardot,
s Lecsapá az gyenge nyakát,
s Mónár Anna kapa 'z kadját,
s Lecsapá az gyenge nyakát.

sã Bégomboló bongos mejjit,
s Elindula visszafelé,
s Bégomboló bongos mejjit,
s Elindula visszafelé.

s Menen, menen visszafelé,
s Menen, menen visszafelé,
csak Eszibe juta kicsi fia,
s Eszibe juta kicsi fia.

e Kicsi fia bú böcsőbe,
s Jámbor ura s az erdőre.
Sem nem eszik, sem nem iszik,
Sem egy cseppet nem aluszik.

s Menen, menen eléfelé,
s Menen, menen eléfelé,
sak Hazaére s a kapuba,
Hazaére s a kapuba.

s Jó estét, házigazda!
s Adjon Isten, jó katona!
s Jó estét, házigazda!
s Adjon Isten, jó katona!

s Béfogad-e az éccokára,
s Béfogad-e az éccokára?
Jaj, bé, lehet, jó katona,
Jaj, bé, lehet, jó katona.

Se nekem kicsikém vagyom.
Szokott vagyok kicsikékkel,
s Nekem kicsikém vagyom,
Szokott vagyok kicsikékkel.

s Van-e jó bor a faluba?
s Vagyon bizan, jó katona,
s Van-e jó bor a faluba?
s Vagyan bizan, jó katona.

s Menjen, kicsit hojzon nekem,
s Menjen, kicsit hojzon nekem!
s Kibongoló bongos mejjit,
s Kibongoló bongos mejjit.

s Megszoptatá kicsi fiát,
s Megszoptatá kicsi fiát.
s Úgy elaludt, s úgy elnyugudt,
s Úgy elaludt, s úgy elnyugudt.

s Mi *dolog* lehet *ennek* a kicsikének,
hogy Úgy elaludt, s úgy elnyugudt?
s Vót-e kendnek felesége,
s Vót-e kennek felesége?

s Vót nekem *bizan*, jó katona,
s Vót nekem *bizan*, jó katona,

s Úgy elment, s úgy elbolygott,
Hogy soha vissza nem került.

s Hazajőne, megverné-e,
s Megverné-je, megszíná-je,
Va' éltibe' felvetné-je,
Va' éltibe' felvetné-je?

Meg sem verném, meg sem szidnám,
Sem éltibe' fel nem vetném,
Meg sem verném, meg sem szidnám,
Sem éltibe' fel nem vetném.

s Kibongoló bongos mejjét:
s Ne, én vagyok feleséged!
s Kibongoló bongos mejjét:
Ne, én vagyok felesége[d]!

388. Elment e madárka

Magyarfalu
asszonyok, ?
?

Elment e madárka,
Üres e kalitka,
Azt üzente vissza,
Visszajő tavaszra.

Ha tavaszra nem jó,
Búzapirulásra,
Ha akkarra sem jó,
Szőlőlágulásra.

Ha akkarra sem jó,
Többet vissza sem jó,
Ha akkarra sem jó,
Többet vissza sem jó.

Háj' vissza, madárka,
Csináltatak neked,
Csináltatak neked
Aranyból kalickát.

389. Jó jez eső Szengyörgy felé

Zsoszény

Compoly Mártonné Bordos Kati, Husán Mihályné Bardos Mária,
29, ? éves
Gy.: Jagamas János, 1956.

Jó jez eső Szengyörgy felé,
Jó jez eső Szengyörgy felé,
s Az én rózsám arrafelé,
s Az én rózsám arrafelé.

Szeretsz-e még ingem, rózsám,
Szeretsz-e még ingem, rózsám,
Szeretnélek, de nem érlek,
Szeretnélek, de nem érlek.

Szeretőd van, s attól félek,
Szeretőd van, s attól félek.
Hónap este házzád menek,
Hónap este házzád menek.

s Mégis engedelmet kérek,
s Mégis engedelmet kérek,
Eső eső jután menen,
Eső eső jután menen.

s Attól félek, hod leesünk,
s Attól félek, hod leesünk,
s Ed nagy gödörbe béesünk,
s Ed nagy gödörbe béesünk.

s E feje is kettőszik (kettéesik),
 s E feje is kettőszik,
 s E veleje messze esik,
 s E veleje messze esik.

Van szeretőm, de nem tetszik,
 Van szeretőm, de nem tetszik,
 Csak e korcsomákon fekszik,
 Csak e korcsomákon fekszik.

Éjen iszik, nem alszik,
 Éjen iszik, nem alszik,
 Nappal döglik, nem dalgozik,
 Nap[al döglik, nem dalgozik].

390. Ha meguntad, rózsám, velem életedet

Magyarfalu
 asszonyok, ?
 ?

Ha meguntad, rózsám, velem életedet,
 Csináltass kaporsót, temess el ingemet!

Írtasd fel fenfára: s Ott fekszik egy árva,
 Kinek szeretetből történt e halála.

Szeretet, szeretet, átkozott szeretet,
 Mé' nem termittél vót minden fa tetejin?

Menden fa tetejin, diófa levelin,
 Hogy szakasztott lenne minden szegin legén.

Minden szegén legén, minden szegén leján,
 Mer' én szakasztattam, s el es szalasztattam.

Kit immár szakasztak, magamnak marasztam,
 Kit immár szakasztak, magamnak marasztam.

Verje meg ez Isten szeretőmnek házát,
 Ne es ez ű házát, ha ez édesanyját!

Minek tiltotta jel tőlem ez ő fiát,
 Minek tiltotta jel tőlem ez ő fiát?

391. Mé' sírsz, mé' sírsz, kis görice

Zsoszény

Compoly Mártonné Bordos Kati, 29 éves
 Gy.: Jagamas János, 1956.

Mé' sírsz, mé' sírsz, kis görice (gerlice),
 Métt sírsz, métt sírsz, kis görice?
 Hadne sírjak, te nagy madar,
 Hadne sírjak, te nagy madar.

Ha 'ccer (Ha egyszer) nekem társam vesze[tt],
 Ha 'ccer társam veszett.
 Társad helyett társad leszek,
 Társad helyett társad leszek.

Métt sírsz, mé' sírsz, kis görice,
 Métt sírsz, métt sírsz, kis görice?
 Hadne sírjak, te nagy madar,
 Hadne sírjak, te nagy madar.

Ha 'ccer nekem apád (!) veszett,
 Ha 'ccer nekem apám veszett.
 Apád helyett apád leszek,
 Apád helyett apád leszek.

Métt sírsz, métt sírsz, kis görice,
 Métt sírsz, métt sírsz, kis görice?
 Hadne sírjak, te nagy madar,
 Hadne sírjak, te nagy madar.

Ha 'ccer nekem anyám veszett,
 Ha 'ccer nekem anyám veszett.
 Anyád helyett anyád leszek,
 Anyád helyett anyád leszek.

Mé' sírsz, mé' sírsz, kis görice,
 Métt' sírsz, mé' sírsz, kis görice?
 Hadne sírjak, te nagy madar,
 Hadne sírjak, te nagy madar.

Ha 'ccer nekem öcsém veszett,
 Ha 'ccer nekem öcsém veszett.
 Öséd helyett öcséd leszek,
 Öséd helyett öséd leszek.

Mé' sírsz, mé' sírsz, kis görice,
 Mé' sírsz, mé' sírsz, kis görice?
 Hadne sírjak, te nagy madar,
 Hadne sírjak, te nagy madar.

Ha 'ccer nekem húgom veszett,
 Ha 'ccer nekem húgom veszett.
 Húgod helett húgod leszek,
 Húgod helett húgod leszek.

392. Mikor kicsi ljánka vótam

Zsoszény

Benke Jánosné Benedek Róza, 1906.

Gy.: Domokos Pál Péter, Rajeczky Benjámin, 1950., Budapest

Mikor kicsi ljánka vótam,
 Mikor kicsi ljánka vótam,
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

Zab'aratni járágattam,
 Zab'aratni járágattam,
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

Markot* nem bírtam hajtani,
 Szeretőt bírtam tartani,
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

Nem jól vettem a vámat,
 Megszidták a Máriámat,
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

Gergely sültült** a gerlicsbé***,
 j'En táncoltam a pincébe',
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

Gergel sültült, s jén táncoltam,
 Jaj be kedves leán vótam,
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

Papucsaim kercegetek,
 Pántlikáim zurragtak,
 Édes Gergelem,
 Kedves Gergelem.

* marok: a kaszával vagy sarlóval learatott gabonának ölbe szedett mennyisége

** sültü = furulya, sültült = furulyázott

*** gerlics = pincelejárát

393. Adjon Isten, édesanyám, jó estét*Zsoszény*

Duma Rózsika, Duma Anna, Páll Lucia, 18, 19, 18 éves

Gy.: Benczédi Huba, 1976.

Adjon Isten, édesanyám, jó estét,
 Adjon Isten, édesanyám, jó estét!
 Bár elhaztam barna kislján-menicskét,
 Bár elhaztam barna kislján-menicskét.

De nem hoztam, hogy igazán szeressük,
 De nem hoztam, hogy igazán szeressük,
 Szegén vótam, gazdagságot kerestem,
 Szegén vótam, gazdagságot kerestem.

Jabb lett vóna s az én árva fejemnek,
 Jabb lett vóna s az én árva fejemnek,
 Békét hadni barna jó szerelemnek,
 Békét hadni barna jó szerelemnek.

Barazdába' szépen szól a pacsitu (pacsirta),
 Barazdába' szépen szól a pacsitu,
 Nekem rózsám levelembe küldötte,
 Nekem rózsám levelembe küldötte.

Én olvastam könyves szemvel belőle,
 jÉn olvastam könyves szemvel belőle,
 Mind szeretném, s a templomba belépjek,
 Mind szeretném, s a templomba bjelépjek.

Mikor e pap a rúzsámat eskíti,
 Mikor e pap a rúzsámat eskíti,
 Hallgassam meg, mi telik ki szivéből,
 Hallgassam meg, mi telik ki szüvéből.

Tépjem le a koszorút a fejről,
 Tépjem le a koszorút a fejről,
 Még es fű is édes almát teremtsen,
 Ingem, rózsám, soha el ne felejtessen!

394. Nyis' ki, rózsám, küs leveles kapudat*Zsoszény*

Compoly Mártonné Bordos Kati, 29 éves

Gy.: Jagamas János, 1956.

Nyis' ki, rózsám, küs leveles kapudat,
 Hadd vigyem bé s az én fejr lovama[t]!
 s Az én lovam megérdelmin e zabo[t],
 Ketszer kerül meg Magyarországo[t].

Harmagyikszor meg akará kerülni,
 Harmadikszor meg akará kerülni,
 s Azt e német nem akará engedni,
 s Azt a német nem akará engedni.

Adjan Isten, édesanyám, jó estét,
 Adjan Isten, édesanyám, jó estét!
 Bár elhoztuk, barna küslján-menicskét,
 Bár elhoztuk, barna küslján-menicskét.

De nem azért, hogy igazán szeressü[k],
 De nem azért, hogy igazán szeressü[k],
 Szegény vótam, gazdag leánt kerestem,
 Szegény vótam, gazdag leánt kerestem.

MOLDVA-SZERET KÖZE

395. Felhágtam e nagy hegyre

Jugán

Assony, ?

Gy.: Balla Péter, 1956.

Felhágtam e nagy hegyre,
 Felhágtam e nagy hegyre,
 szá Béneztem e lütyőre,
 Béneztem e lütyőre,

e Szeretyőm elejébe,
 Szeretyőm elejébe.
 ă Fejér kalap e fejébe,
 Fejér kalap ă fejébe,

ă Fejér bászma* kezébe,
 Fehér bászma kezébe.
 szá Ha te ingem szeretnyél,
 Minden ösztö (este) keresznyél.

sză Há te ingem nem szeretsz,
 Há te jinegm nem szeretsz,
 Míg egy ösztö szem keretsz,
 Míg egy ösztö szem keretsz.

sză jĚn nem bánam, ha úgy isz,
 jĚn nem bánam ha úgy isz,
 szá jIngemet szeret más isz,
 Ingemet szeret más isz,

sză Még ha te helyedbe' is,
 Még ha te helyedbe' is.
 szá Ha te ingem szeretnyél,
 Ha te ingem szeretnyél,

* basma (román) = kendő, zsebkendő

ă Szárig csizmát viszelnyél,
 Szárig szimát viszelănyél.
 szá Ha te ingem nem szeretsz,
 Ha te jingem nem szeretsz,
 Még feketýt sem viszelsz,
 Még feketýt szem viszelsz.
 szĭ Mikor ă Gergely legény volt,
 Mikor ă Gergely legin [volt],

ă Szomsziúba bėhívott,
 Szomszióba bėhívott.
 szá Hăram cĭgán húzagassza,
 Hăram cĭgán húzagassza.

*

Isten adjon minden jót,
 Iszten adjon minden jót,
 hă Gyiófából koporsót,
 Gyiófából koporsót!

396. Hul jártál, te bárjánkám

Szabófalva

Péter Véta, kb. 50 éves

Gy.: Andrásfalvy Bertalan, Andrásfalvy Pál, Kallós Zoltán, Kiss Attila, 1965.

Hul jártál, te bárjánkám?
 'Z erdőre jártam, asszanykám.

Mi' csántál, te bárjánkám?
 Zöld füet ettem, asszanykám.

Mi' ittál, te bárjánkám?
 Hideg vizet, asszanykám.

Kjelvert (ki elvert) tégedet, bárjankám?
Sobán* basu**, asszanykám.

Mjel (mivel) ver' tégedet, bárjankám?
Bongos (gombos) szíjúval, asszanykám.

Hogy riultál (rítettál), bárjankám?
Me-e-e, be-e-e, asszanykám.

397. Kicsi 'z ökröm, nagy e szarva

Szabófalva

Péter Véta, kb. 50 éves

Gy.: Andrásfalvy Bertalan, Andrásfalvy Pál, Kallós Zoltán, Kiss Attila, 1965.

Kicsi 'z ökröm, nagy e szarva,
Nem fér bé ez istállóba.
Megfogom ez ökröm szarvát,
Felszántom e kertem alját.

Vetek búzát, vetek árpát,
Közepibe sipkerúzá.
Sipkerúza, rezeta szép,
Bolond az, ki ljánhoz jártam.

Mer' jen asszonyokhoz jártam,
Dorokleezs (derekaljas) ágyba' háltam.
Hát én asszonyok *isz* jártam,
Sok szűz krumlit (krumplit) vacsoráltam.

* cioban (román) = pásztor
** bacsó (basu) = öregember

398. Édeszanyám, neki szovát nem fogadtam

Szabófalva

Péter Véta, kb. 50 éves

Gy.: Andrásfalvy Bertalan, Andrásfalvy Pál, Kallós Zoltán, Kiss Attila, 1965.

jÉdeszanyám, neki szovát nem fogadtam,
jÉdeszanyám, neki szovát nem fogadtam,
Elmenék én korcimára borinni,
Elmenék én korcimára borinni.

Elvesztettem hatvanhárom forintamat,
Elvesztettem hatvanhárom forintamat,
Hatvanhárom forintamat nem bánam,
Sak a régi szeretőmet szajnálam.

Kimenek én e nagy hedre, tetejire,
Kimenek én e nagy hedre, tetejére,
Akadak én szeretőre, kettőre,
Akadak én szeretőre, kettőre.

sz Az egyiket megölölöm, sukallam (csókolom),
sz Az egyiket megölölöm, sukallam,
sz E mászikat féleskébbre taszítam,
sz E mászikat féleskébbre taszítam.

399. Elingyítunk egy útra, kapitánjáró, ram-ram-ram

Szabófalva

Péter Véta, kb. 50 éves

Gy.: Andrásfalvy Bertalan, Andrásfalvy Pál, Kallós Zoltán, Kiss Attila, 1965.

Elingyítunk egy útra, kapitánjáró*, ram-ram-ram,
Elingyítunk egy útra, kapitánjáró, ram-ram-ram,
Egy tyúkoska, jegy malacka, kapitánjáró, ram-ram-ram,

* kapitányjáró (kapitánjáró) = napraforgó

Egy tyúkoska, jegy malacka, kapitányjáró, ram-ram-ram.
 Elérünk e kapuhaz, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Elérünk e kapuhaz, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Fütttyentenünk (fütttyentenők) egyesket, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Fütttyentenünk egyesket, kapitányjáró, ram-ram-ram.

Kijjel jű egy ljánka, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Kijjel jű egy ljánka, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Űlsz te vélem most este, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Űlsz te, vélem, moszt eszte, kapitányjáró, ram-ram-ram.

jĚn most este véled nem, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 jĚn most este véled nem, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Că vászárnap nem híttál, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Că vászárnap nem híttál, kapitányjáró, ram-ram-ram.

Háj*, că vászárnapra hílak, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Háj, că vászárnapra hílak, kapitányjáró, ram-ram-ram.
 Okkor ülünk seppeskét, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Akkor ülünk seppeskét, kapitányjáró, ram-ram-ram.

400. Fáj e szívem, foly a könnyem, mind az árva kutyának

Szabófalva

Vadász György, 57 éves

Gy.: Jagamas János, 1967.

Fáj e szívem, foly a könnyem, mind az árva kutyának,
 Fáj e szívem, foly a könnyem, mind az árva kutyának.
 Jaj, bezzeg el vagyok keseredve, amind (amint) a majo[m] ketrecbe,
 Jaj, bezzeg el vagyok keseredve, amind a majo[m] ketrecbe.

* că (román) = mert

** hai (román) = gyere

401. Kihágok a hed tetejébe, kapitányjáró, ram-ram-ram

Szabófalva

Asszony, ?

Kallós Zoltán, 1973.

Kihágok a hed tetejébe, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 Lenezek e lütőre, kapitányjáró, ram-ram-ram.

Sipkebokor leveledzik, kapitányjáró, ram-ram-ram,
 'Z jén szeretőm heveredik, kapitányjáró, ram-ram-ram.

ÖSSZESÍTŐ TÁBLÁZAT							
Sor-szám	Tájégség	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadás-mód	Hangterjedelem
1	Háromszék	Bocsásson meg, drága jó édesanyám	sírató	régi	pentaton re	parlando	VII-5
2	Háromszék	Fehér László lovat lopott	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-b10
3	Háromszék	Temető kapuja	keserves	régi	pentaton la	giusto	VII-8
4	Háromszék	Aj, Istenem, adj erőt a lovamnak	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
5	Háromszék	Sír a szemem, mind a kettő	keserves	régi	pentaton do	parlando-rubato	V-6
6	Háromszék	Addsza, babám, a jobb kezed, forduljunk egyet, forduljunk egyet	szerelmi dal	régi	diatonikus szo + diatonikus re	giusto	1-8
7	Háromszék	Éljed, babám, világídot, nem bánom	szerelmi dal	régi	diatonikus szo	quasi giusto	1-8
8	Háromszék	Mos' sír az az anya	balladás dal	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-9
9	Háromszék	Én Istenem, add nekem	szerelmi dal	régi	diatonikus do	giusto	1-6
10	Háromszék	Hajnalcsillag, hej, de rég, hogy vándorolsz	szerelmi dal	régi	diatonikus do	giusto	1-6
11	Háromszék	Göndör Lidi bement a nagy malomba	ballada	új	pentaton la	giusto	1-9
12	Háromszék	Három levele vagyon a herének	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	1-9
13	Háromszék	Hej, búra, búra, búbanatra születtem	szerelmi dal / keserves	új	pentaton la	giusto	VII-9
14	Háromszék	Szederinfalevél, nem árt neki a tél	szerelmi dal	új	diatonikus la	parlando-rubato	1-8
15	Háromszék	Körös-körül borul az ég alja	szerelmi dal	új	diatonikus la	giusto	#VII-8
16	Háromszék	Ezt a csárdás kis kalapot nem az anyám vette	katonadal	új	diatonikus la	giusto	1-9
17	Háromszék	Szabó Vilma kiment az erdőbe	ballada	új	diatonikus do	quasi giusto	1-8
18	Háromszék	Balázs Lacit az Isten éltesse	névnapköszöntő	régi	diatonikus do	parlando-rubato	1-8
19	Háromszék	Udvarhelyi hármashatár	tréfás dal / keserves / szerelmi dal / bordal	régi	pentaton la	rubato	1-9
20	Háromszék	Coki, szajha, kirúgom a szemedet	szerelmi dal	régi	pentaton la	rubato	VII-8
21	Háromszék	Isten őrizz a gyergyai havastól	szerelmi dal	régi	pentaton la	rubato	VII-9
22	Háromszék	Udvarhelyről három zsandár útra kél	katonadal	régi	pentaton la	quasi giusto	1-9

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
23	Háromszék	Márkosfalvi csürkecske	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
24	Háromszék	Lassan, kocsis, a fagyon, a fagyon	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	#VII-8
25	Háromszék	Megette ja fekete tyúk a meggyet	keserves	régi	pentaton la	giusto	VII-9
26	Háromszék	Édesanyám, hol van az az édes tej	katonadal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
27	Háromszék	Sült pityóka van a lerbe'	tréfás dal	régi	pentaton do	quasi giusto	1-9
28	Háromszék	Megöltek egy legényt	ballada	régi	pentaton do	giusto	1-10
29	Háromszék	Túl a vízen van egy malom	keserves	régi	diatonikus re	rubato	#VII-9
30	Háromszék	Jaj be hosszú, jaj be gyász az az út	ballada	régi	diatonikus szo	giusto	#VII-7
31	Háromszék	Pattog, ugrik a vénasz-zony a muzsikaszóra	tréfás dal	régi	diatonikus do	giusto	1-8
32	Háromszék	Fehér László lovat lopott	ballada	új	pentaton la	parlando-rubato	1-9
33	Háromszék	Elmehezt már akár alá s akár fel	katonadal	új	pentaton la	giusto	1-9
34	Háromszék	Ez a barna kislány kimegy az erdőbe	katonadal / szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	VII-8
35	Háromszék	Rácsos kapu, hulljon le rólad a zár	katonadal	új	diatonikus szo	quasi giusto	1-10
36	Háromszék	Kimegyek a, kimegyek a zöld erdő szélére	szerelmi dal	új	diatonikus do	giusto	V-6
37	Háromszék	Azért jöttünk mi hozzátok	újévköszöntő	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-10
38	Háromszék	Elmenek, elmenyek, nem ülök veletek	halottas (virrasztóé-nek)	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-7
39	Háromszék	Szent István, hát még alszol-e	névnepköszöntő	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-6
40	Háromszék	Mindenféle szeretőm volt	szerelmi dal	régi	pentaton mi	giusto	1-8
41	Háromszék	Zöld erdőbe' lakom	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
42	Háromszék	Elveszett a lovam	balladás dal / ballada	régi	pentaton la	parlando	1-b10
43	Háromszék	Látom a Dunát előttem	panaszdal	régi	pentaton la	parlando	VII-8
44	Háromszék	Megyek az úton lefelé	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-8
45	Háromszék	János Zsigmond fejedelem	panaszdal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
46	Háromszék	Beteg vagyok, vigyetek a kórházba'	keserves / bujdosódal	régi	pentaton la	rubato	VII-b10
47	Háromszék	A putnai hajnalcillag	szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-8

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
48	Háromszék	Fehér faszulykaszár	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
49	Háromszék	Hidló végén, padló végén	gyermekdal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
50	Háromszék	Édesanyám, adjon Isten jó estét	katonadal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
51	Háromszék	Vásárhelyi tanácsházra süt a nap	huszárdal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
52	Háromszék	De meguntam ezt az urat szolgálni	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
53	Háromszék	Csernátónba kéretének, oda nem adának	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
54	Háromszék	Édesanyám sokat intett a jóra	szerelmi dal	régi	pentaton do	giusto	1-10
55	Háromszék	A gőzösnek nincsen rúdja	szerelmi dal	régi	pentaton do	giusto	1-10
56	Háromszék	Virágos kenderem	szerelmi dal	régi	diatonikus la	giusto	VII-8
57	Háromszék	Bodok fölött van egy	ballada	régi	diatonikus szo	parlando	1-9
58	Háromszék	Es az eső, nagy sár van az utcán	szerelmi dal	régi	diatonikus szo	quasi giusto	1-8
59	Háromszék	Megette az iromba tyúk a meggyet	szerelmi dal	régi	diatonikus szo	giusto	1-8
60	Háromszék	Mostan leültömbe' egy dolgot mondanék	farsangi dal (vénleány nótája)	régi	diatonikus szo + diatonikus re	quasi giusto	1-7
61	Háromszék	Elveszett a lovam	balladás dal	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-10
62	Háromszék	Cserebokor a hegytetőn	szerelmi dal / tréfás dal	régi	diatonikus do	giusto	1-10
63	Háromszék	De amikor tizenhét éves voltam	ballada	új	pentaton la	giusto	1-b10
64	Háromszék	Elmennék én, babám, tihozzátok egy este	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	VII-9
65	Háromszék	Lejányok, lejányok	ballada	új	pentaton szo	quasi giusto	1-9
66	Háromszék	A brassai kaszányára rászállott egy golya	katonadal	új	pentaton szo	giusto	1-9
67	Csikszék	Ó, Szent János, hát még alszol-e	névnepköszöntő	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-8
68	Csikszék	Káposztavágáskor elmúlt esztendeje	lakodalmas	régi	pentaton la	parlando	1-7
69	Csikszék	Jancsi János	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-8
70	Csikszék	Egy kicsi madárka	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	1-8
71	Csikszék	Ha csendes víz vónék	szerelmi dal / keserves / bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-8

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
72	Csikszék	Én kis juhászka vagyok	ballada	régi	pentaton la	parlando	bVI-8
73	Csikszék	Álom, álom, csendes álom	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	1-9
74	Csikszék	Felsütött a nap sugara	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-8
75	Csikszék	Árva madár, métt keseregsz az ágon	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-9
76	Csikszék	Hajnallik, hajnallik	balladás dal	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-9
77	Csikszék	Búsulj, szívem, mer' én sírok	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-9
78	Csikszék	Napom, napom, fényes napom	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-7
79	Csikszék	Szép a tavasz, de szebb a nyár	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-8
80	Csikszék	Kicsi madár, hogy tudsz élni	keserves	régi	pentaton la	rubato	VII-9
81	Csikszék	A vénleán sírdogál magában	vénleány nótája	régi	pentaton la	rubato	VII-8
82	Csikszék	Megöltek egy legényt	ballada	régi	pentaton la	giusto	1-b10
83	Csikszék	Újszegeden van egy kert	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
84	Csikszék	Jaj, Istenem, ezt a vént	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	#VI-8
85	Csikszék	Addig mondtad, elmész, itt hagysz	keserves	régi	pentaton la	giusto	VII-9
86	Csikszék	Jöjjön haza, édesanyám	ballada	régi	pentaton la	giusto	VII-8
87	Csikszék	Szombat este kimentem a kútra	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
88	Csikszék	Cuki, kurva, kirúgom a szemedet	keserves / bujdosódal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
89	Csikszék	Akkor szép a sűrű erdő, mikor zöld	katonadal / szerelmi dal	régi	pentaon la	giusto	1-9
90	Csikszék	Addig iszom, míg a fogam kiázik	keserves / katonadal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
91	Csikszék	Rengesd, uram, a gyermek, hogy menjek a táncba	tréfás dal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
92	Csikszék	Gyéren vettem a kenderem, sűrűn termett rajta	tréfás dal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
93	Csikszék	Gyéren vettem a kenderem, gyéren termett rajta	tréfás dal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
94	Csikszék	Jöjjön haza, édesanyám	ballada	régi	diatonikus la	parlando + giusto	VII-b10

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
95	Csikszék	Velem jól tudsz veszedni	tréfás dal / szerelmi dal / lakodalmas / keserves	régi	diatonikus re	giusto	1-8
96	Csikszék	A búzamezőbe'	ballada	régi	diatonikus do	rubato	1-5
97	Csikszék	Most akadtam a csorgóra	szerelmi dal	régi	diatonikus do	giusto	1-9
98	Csikszék	Úszik a vadkacsa odalent a vízbe'	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	1-8
99	Csikszék	Zöld erdőbe' lakom	szerelmi dal / keserves	régi	pentaton la	parlando	1-9
100	Csikszék	Esik eső, fűtül a szél	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-8
101	Csikszék	Bóthajtásos az én szobám	ballada / tréfás dal	régi	pentaton la	parlando	1-9
102	Csikszék	Fehér László lovat lopott	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-9
103	Csikszék	Gyulainé, édeasanyám	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-8
104	Csikszék	Árva vagyok, nincs gyámolom	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-8
105	Csikszék	Kimegyek a zöld erdőbe	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-9
106	Csikszék	Menaságnak alsó részén	ballada	régi	pentaton la	parlando	VII-9
107	Csikszék	Mikor a nagy erdőn kimész	ballada / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-8
108	Csikszék	Az úrnak de jó dóga van	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-8
109	Csikszék	Mikor engem férjhez adtak	tréfás dal	régi	pentaton la	parlando + giusto	1-b10
110	Csikszék	Fürdik a holdvilág	betyárdal / keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-8
111	Csikszék	Repülj, madár, repülj	rabének	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-8
112	Csikszék	Seprik a nagy erdő útját	katonadal / bujdosódal	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-8
113	Csikszék	Este későn ne jöjj hozzám	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-8
114	Csikszék	A brassai kórház földje homokos	ballada	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-9
115	Csikszék	Aluszol-e, te juhász	ballada	régi	pentaton la	rubato + quasi giusto	VII-7
116	Csikszék	Medve komám billeg, billeg	tréfás dal (állatlakodalom)	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-8

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
117	Csikszék	Búbánatom, bánat napom	panaszdal / szerelmi dal / keserves	régi	pentaton la	giusto	1-8
118	Csikszék	Tisza partján nem jó elaludni	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
119	Csikszék	Csikszentgyörgyi havas alján van egy fa	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
120	Csikszék	Sárga lábú kis pacsirta	katonadal	régi	pentaton do	giusto	1-10
121	Csikszék	Úgy szeretem az öreget	tréfás dal	régi	diatonikus la	giusto	V-5
122	Csikszék	Fekete városba' veres torony látszik	szerelmi dal	régi	diatonikus re	parlando	V-8
123	Csikszék	Mos' jöttem Gyuláról	balladás dal	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-9
124	Csikszék	Szénabuglya, ne gurulj, de ne gurulj	szerelmi dal	új	pentaton la	rubato	1-11
125	Csikszék	Barna Pista elindult az erdőbe	ballada	új	pentaton la	quasi giusto	1-8
126	Csikszék	Korán reggel megfűjják a trombitát	katonadal	új	pentaton la	giusto	1-9
127	Csikszék	Sokat áztam-fáztam és fáradoztam	katonadal	új	pentaton la	giusto	#VII-b10
128	Csikszék	Jó estét, jó estét	ballada	új	pentaton szo	giusto	1-9
129	Csikszék	Ihaja, ezt a kislányt nem az anyja nevelte	szerelmi dal	új	diatonikus do	giusto	1-9
130	Csikszék	Ó, Szent István, hát még alszol-e	névnapköszöntő	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-6
131	Csikszék	Nem vétettem semmit	katonadal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
132	Csikszék	Csomortánba' nem jó várni	ballada	régi	pentaton la	parlando	VII-8
133	Csikszék	Patak partján álmos voltam	ballada	régi	pentaton la	parlando	VII-8
134	Csikszék	Ezerhétszázhatvanégy év	ballada	régi	pentaton la	parlando	VII-8
135	Csikszék	Sír a madár, sír a száraz ágon	katonadal	régi	pentaton la	rubato	VII-9
136	Csikszék	Elindultam szép hazámból	bujdosódal / szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-9
137	Csikszék	Nincs igazság mostan sehol az ég alatt	panaszdal / vén leány nótája	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-9
138	Csikszék	Ezt a százaast látod-e	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
139	Csikszék	A kisasszon papucsába	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
140	Csikszék	Olyan feleségem nagyon	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	1-8

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
141	Csikszék	Megy a kislány a kertjébe	szerelmi dal / kanászdal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
142	Csikszék	Hajnali szép csillag ragyog	bordal	régi	pentaton la	giusto	1-9
143	Csikszék	Sárga lábú kis pacsirta	katonadal / betyárballada / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-b10
144	Csikszék	Jaj de szépen harangoznak	katonadal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
145	Csikszék	Esik eső, sár nagyon az utcán	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
146	Csikszék	Erdő, erdő, de szép kerek erdő	betyárdal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
147	Csikszék	Aj, Istenem, de vig voltam ezelőtt	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
148	Csikszék	Piritusból vegyítik a pálinkát	keserves / katonadal	régi	pentaton la	giusto	#VII-8
149	Csikszék	Kicsi Pottyond vékon szovú harangja	katonadal / keserves	régi	pentaton la	giusto	VII-8
150	Csikszék	Ker'ben a virág összesen, lábom összetörtem	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
151	Csikszék	Azt a kutya mindenit a vén csizmadiának	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
152	Csikszék	Töltik a nagy erdő útját	katonadal / szerelmi dal / tréfás dal	régi	pentaton do	quasi giusto	1-10
153	Csikszék	Túl a Tiszán mandulafa virágozik	szerelmi dal	régi	diatonikus mi	giusto	1-11
154	Csikszék	Bujdosik az árva madár	bujdosódal	régi	diatonikus szo	parlando	1-9
155	Csikszék	Az' gondoltam, amíg élek	keserves	régi	diatonikus do	parlando	V-6
156	Csikszék	Esik a permeteg	szerelmi dal	régi	diatonikus do	giusto	1-10
157	Csikszék	Szegény legény a tücsök (állatlakodalom)	tréfás dal (állatlakodalom)	régi	diatonikus do	giusto	V-6
158	Csikszék	Elvágta az ujjam, de nem fájt	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	VII-8
159	Csikszék	Feleség, megmondtam, ne menj a fonóba	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	VII-9
160	Csikszék	Mikor engem besoroztak virágvasárnapján	katonadal / szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	1-11
161	Csikszék	Dicsértessék a Jézus Krisztus	sírató	régi	diatonikus do	parlando	#VII-4
162	Csikszék	Véres kard az egész	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-9
163	Csikszék	Istenem, Istenem	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-9

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
164	Csikszék	Repülj, madár, repülj	rabének / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-8
165	Csikszék	Kicsiny madár, jaj de fel szállsz	keserves / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
166	Csikszék	Faluvégen van egy malom	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-9
167	Csikszék	Felsütött a nap sugára	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-9
168	Csikszék	Édesanyám rózsafája	szerelmi dal / keserves	régi	pentaton la	parlando	1-8
169	Csikszék	Hozd fel, Isten, azt a napot	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-7
170	Csikszék	Gyergyó, Felcsík meg Háromszék	katonadal	régi	pentaton la	parlando	1-8
171	Csikszék	Mint idő, gyakorta változik a világ	katonadal	régi	pentaton la	parlando	1-8
172	Csikszék	Egyszer egy kismadár hozzám kezdett járni	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-b10
173	Csikszék	Annyi bánat a szívemen	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-9
174	Csikszék	Tötik a nagy erdő útját	katonadal / keserves / szerelmi dal / lakodalmas	régi	pentaton la	rubato	VII-9
175	Csikszék	Asz' mondta vót a vacsisa	panaszdal (juhok panasza)	régi	pentaton la	rubato	VII-9
176	Csikszék	A karcfalvi csárda előtt van egy tó	szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	#VII-11
177	Csikszék	Nálunk felé a barátok	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
178	Csikszék	Amíg kicsiny legény voltam	szerelmi dal / tréfás dal / betyárdal	régi	pentaton la	giusto	1-b10
179	Csikszék	Asszony, asszony, ki a házból	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
180	Csikszék	Eltőt tőlem minden vígság	keserves	régi	pentaton la	giusto	1-8
181	Csikszék	Tizenhárom eszten-dőbe'	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
182	Csikszék	Kicsi csillag, ha leesik, elterül	szerelmi dal / katonadal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
183	Csikszék	Látod, édesanyám, még sincsen igazság	vénleány nótája	régi	pentaton do	parlando	V-6
184	Csikszék	Kicsi tinó, nagy a szarva	szerelmi dal	régi	pentaton do	giusto	1-10
185	Csikszék	Akár ide s akár tova	keserves	régi	diatonikus la	parlando-rubato	VII-7

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
186	Csikszék	Elment az én rózsám	szerelmi dal	régi	diatonikus re	quasi giusto	1-8
187	Csikszék	Reggel a teheneket a csordába kihajtottam	tréfás dal	régi	diatonikus do	giusto	1-10
188	Csikszék	Erdő, erdő, de magas a teteje	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	1-8
189	Csikszék	Jó estét, jó estét, Szegvár-iné, hallja	ballada	új	pentaton la	giusto	1-9
190	Csikszék	Tavaszbúza, sej-haj, búra hajtja a fejét	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	VII-9
191	Csikszék	Esik eső csendesen az árpatarlóra	szerelmi dal	új	pentaton szo	giusto	1-8
192	Csikszék	Elment a tyúk vándorolni	lakodalmas / tréfás dal / keserves	régi	diatonikus re	giusto	1-8
193	Csikszék	Házigazda, aluszol-e	névnapköszöntő	régi	diatonikus do	giusto	1-6
194	Csikszék	Anyám, édesanyám	keserves / balladás dal	régi	pentaton la	parlando	VII-7
195	Csikszék	Búra termett üdő	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
196	Csikszék	Túl a vízen van egy malom	keserves / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	1-9
197	Csikszék	Nékem egy víg napom sincsen	keserves / bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
198	Csikszék	Hozd fel, Isten, azt a napot	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-8
199	Csikszék	Túl a Dunán ég a gyertya	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
200	Csikszék	Napom, napom, fényes napom	szerelmi dal / keserves / balladás dal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
201	Csikszék	Magas Déva várát építeni kezdték	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-9
202	Csikszék	Asszonyok, asszonyok, hadd legyenek társatok	tréfás dal	régi	pentaton la	parlando + giusto	VII-7
203	Csikszék	Virágos kenderem	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
204	Csikszék	Virágos kenderem	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
205	Csikszék	Ludaim, ludajim	szerelmi dal / katonadal / lakodalmas	régi	pentaton la	giusto	VII-9
206	Csikszék	A cigányok úgy élnek	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
207	Csikszék	Fehér fuszulykavirág	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
208	Csikszék	Szárad a bokor a tetőn	keserves / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
209	Csikszék	Kiment a ház az ablakon	tréfás dal / betyárdal / lakodalmas / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
210	Csikszék	Megvert Isten ostorával	szerelmi dal / keserves / tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
211	Csikszék	Ha nem tudod, rózsám, hol lakom	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
212	Csikszék	Ha kimenyek arr'a magos tetőre	szerelmi dal / keserves	régi	pentaton la	giusto	VII-8
213	Csikszék	Felszántom én a gyermekői nagy utcát	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
214	Csikszék	Sűrű csillag, ha leesik, elterül	szerelmi dal / katonadal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10
215	Csikszék	Udvaromon hármat fordult a kocsi	katonadal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
216	Csikszék	Édes, kedves gyöngye rózsám, csak egyet mondok	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
217	Csikszék	Békény mellett nem jó jární félelem nélkül	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
218	Csikszék	Megüzenem az édesanyámnak	szerelmi dal	régi	pentaton do	giusto	1-8
219	Csikszék	Gyere velem, Molnár Anna	ballada	régi	diatonikus mi	parlando	VII-7
220	Csikszék	Ma csütörtök, hónap péntek	tréfás dal	régi	diatonikus la	giusto	1-8
221	Csikszék	Ha folyóvíz vónék, bánatot nem tudnék	szerelmi dal	régi	diatonikus re	parlando	1-6
222	Csikszék	Az én kutyám fér'hez akar menni	tréfás dal / szerelmi dal / katonadal	régi	diatonikus do	giusto	V-6
223	Gyimes	Jaj, Istenem, teremtetél	keserves	régi	diatonikus re	parlando-rubato	1-8
224	Gyimes	Addig éltem világamot	keserves / lakodalmas	régi	diatonikus re	giusto	1-8
225	Gyimes	Sándor Anna jaz ő ágyát	szerelmi dal / lakodalmas	régi	diatonikus do	giusto	1-6
226	Gyimes	Elmegyek, elmegyek	ballada	régi	tetraton mi	rubato	1-5
227	Gyimes	Hozd fel, Isten, azt a napot	keserves	régi	pentaton la	parlando	IV-8
228	Gyimes	Tudod, babám, mit fogadtál	rabének	régi	pentaton la	parlando	V-8
229	Gyimes	Diófának három ága	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-8

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
230	Gyimes	Nem loptam én életembe'	balladás dal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
231	Gyimes	Engem anyám megátkozott	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-8
232	Gyimes	Asz mondják, hogy nem búsulok	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-8
233	Gyimes	Búsulok es, bánkódom es	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-8
234	Gyimes	Sír a szemem, s hull a könnyem	bujdosódal / keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-9
235	Gyimes	Annyi bánat a szívemen	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-10
236	Gyimes	Gyere velem, Molnár Anna	ballada / rabének	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-8
237	Gyimes	Mikor idegen fődre mész	katonadal	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-7
238	Gyimes	Én nem tudom, mi az oka	keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-8
239	Gyimes	Megöltek egy legént	ballada	régi	pentaton la	rubato	1-8
240	Gyimes	Eccer egy madárka	keserves	régi	pentaton la	rubato	VII-9
241	Gyimes	Elbujdosom, megpróbálom	bujdosódal / keserves	régi	pentaton la	rubato	VII-8
242	Gyimes	Utca, utca, bánat utca	keserves / bujdosódal	régi	pentaton la	rubato	VII-8
243	Gyimes	Ha meghalok, azt se bánom	keserves / bujdosódal	régi	pentaton la	rubato	V-8
244	Gyimes	Aj, Istenem, mi az oka	keserves	régi	pentaton la	rubato	VII-8
245	Gyimes	Cseres erdőn, csárda előtt a lovam	betyárdal	régi	pentaton la	rubato	VII-9
246	Gyimes	Ablakimon besütött a hódvilág	katonadal / szerelmi dal	régi	pentaton la	rubato	1-b10
247	Gyimes	Kiskoromba' árvaságra jutottam	keserves / szerelmi dal / katonadal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-8
248	Gyimes	Beteg a szeretőm, szegén	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
249	Gyimes	Seprik a nagy erdő útját	katonadal / átokdal	régi	pentaton la	giusto	1-8
250	Gyimes	Este van már, nagy sár van az utcán	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
251	Gyimes	Fekete tyúk mind megette a meggyet	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
252	Gyimes	Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
253	Gyimes	Kiskoromba' árvaságra jutottam	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-b10

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
254	Gyimes	Tegnap jártam zab' aratni, ma menyek kötözni	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
255	Gyimes	Szőrnyű nagy romlásra készül Pannónia	históriás ének	régi	diatonikus re	parlando	1-8
256	Gyimes	Én Istenem, adj egyet	szerelmi dal	régi	diatonikus re	giusto	1-8
257	Gyimes	Szombaton szapulót raktam	tréfás dal	régi	diatonikus do	giusto	1-10
258	Gyimes	Csobányosi hegyek köből vannak rakva	keserves	új	pentaton la	rubato	VII-9
259	Gyimes	Amit egész életembe' kerestem	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	1-9
260	Bukovina	Lepedőcske, párnácska	lakodalmas	régi	pentaton la	giusto	VII-8
261	Bukovina	Gyere ki, te örömanya, néz', mit hoztunk	lakodalmas	régi	diatonikus do	giusto	1-6
262	Bukovina	Jobb lett volna nekem	keserves	régi	pentaton la	parlando	VII-8
263	Bukovina	Elment a madárka	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	1-8
264	Bukovina	Ez napfényen már ezután	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	1-8
265	Bukovina	Bujdosik a kicsi madár	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
266	Bukovina	Szülőföldem szép határa	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-8
267	Bukovina	Lovat lopott Fejér László	ballada	régi	pentaton la	parlando	VII-8
268	Bukovina	Elmentem a korcsomába	tréfás dal	régi	pentaton la	parlando	1-5
269	Bukovina	Moldovának nagy a szélye	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
270	Bukovina	Ahol a legények virradtig alusznak	tréfás dal	régi	pentaton la	parlando	1-5
271	Bukovina	Szomorúfűzének lehajlott az ága	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-7
272	Bukovina	Bujdosik a kicsi madár	bujdosódal / keserves	régi	pentaton la	rubato	1-9
273	Bukovina	Felsütött a nap a síkra	keserves	régi	pentaton la	rubato	1-8
274	Bukovina	Haragszik a feleségem, azér' támadt kedvem nekem	tréfás dal	régi	pentaton la	rubato	VII-b10
275	Bukovina	Leányom, leányom	ballada	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-b6
276	Bukovina	Egy özvegyasszonnak	ballada	régi	pentaton la	giusto	VII-b6
277	Bukovina	Édes kicsi kincsecském	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
278	Bukovina	Édesanyám, be jó kend, be jó kend	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-9

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
279	Bukovina	Jaj de széles, jaj de hosszú ez az út	ballada	régi	pentaton la	giusto	VII-9
280	Bukovina	A németek, a németek facipőbe' járnak	tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-7
281	Bukovina	Sűrű rendet vágtam	szerelmi dal	régi	diatonikus mi	giusto	VII-7
282	Bukovina	Kék szivárvány koszorúzza az eget	szerelmi dal	régi	diatonikus mi	giusto	VII-9
283	Bukovina	Ha folyóvíz volnék, bánatot nem érnék	szerelmi dal	régi	diatonikus re	parlando	V-7
284	Bukovina	Fúdd el szép nótádot, Anador szép Anna	rabének / keserves / balladás dal	régi	diatonikus re	parlando	1-8
285	Bukovina	Szomorú jaz idő, meg akar változni	bujdosódal / keserves / rabének	régi	diatonikus re	parlando-rubato	1-8
286	Bukovina	Cifra bundám szegre van akasztva	lakodalmas	régi	diatonikus re	quasi giusto	1-8
287	Bukovina	Apró alma lehullott a sárba	szerelmi dal	régi	diatonikus re	giusto	1-9
288	Bukovina	Eltörött a zód fazak, tárá-rittyom, burty	tréfás dal	régi	diatonikus do	giusto	1-8
289	Bukovina	Csütörtökön este	szerelmi dal	új	pentaton la	giusto	1-b10
290	Moldva	Estány, Estány, annyit szenvedtél a világon	sírató	régi	diatonikus do	parlando	1-6
291	Moldva	Ó, te Andris, há még aluszol-e	névnapköszöntő	régi	diatonikus do	quasi giusto	1-6
292	Moldva	Elment az én rózsám	bujdosódal / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	V-7
293	Moldva	Édesanyám, hol van az az édes téj	katonadal	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-9
294	Moldva	Fehér virág a fejemen	keserves / átokdal / katonadal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-7
295	Moldva	Sziélyes a dunai vize	szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	1-8
296	Moldva	Tennap mentem zab' aratni, ma menek kötözni	tréfás dal	régi	pentaton la	quasi giusto	1-8
297	Moldva	Szeretet, szeretet	szerelmi dal / keserves	régi	pentaton la	giusto	1-9
298	Moldva	Én elmenék este guzsalysaba	balladás dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
299	Moldva	Az én uram olyan jó	tréfás dal	régi	diatonikus la	giusto	1-b10
300	Moldva	A szítási templom előtt	szerelmi dal	régi	diatonikus la	giusto	V-5

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
301	Moldva	Haragusznak a leányok	szerelmi dal / keserves	régi	diatonikus re	giusto	1-8
302	Moldva	A brassói kórház sárgára van fes've	keserves	új	pentaton la	parlando	VII-9
303	Moldva	Ej, búra, búra, búbanat-ra születtem	keserves / bujdosódal	új	pentaton la	rubato	VII-8
304	Moldva	Vásárhelyi borna kislán, mit viszel a kosárba'	szerelmi dal	új	pentaton la	quasi giusto	VII-8
305	Moldva	Rózsa, rózsza, rózsalevél a réten	balladás dal	új	diatonikus la	giusto	1-9
306	Moldva	En Istenem, a faluba' mi történt	ballada	új	diatonikus do	parlando	V-5
307	Moldva	Társam, társam, jó társam	sírató	régi	diatonikus do	parlando	1-4
308	Moldva	Szegén Szabó Erzsí	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-b6
309	Moldva	Nem anyámtól lettem	keserves	régi	pentaton la	parlando	1-9
310	Moldva	Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter	altatódal	régi	pentaton la	parlando	1-8
311	Moldva	Ügy elmenyek, meglásátok	bujdosódal / keserves	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-8
312	Moldva	Kaszálómba' van egy nyírfá	ballada	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-5
313	Moldva	Eme hegyen fehér berek	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-5
314	Moldva	Istenem, Istenem	rabének	régi	pentaton la	rubato	VII-7
315	Moldva	Elaludtam vala	ballada (részlet)	régi	pentaton la	rubato	VII-6
316	Moldva	Írd meg, babám, leveledben	katonadal	régi	pentaton la	rubato	1-8
317	Moldva	Kaszálímban van egy nyírfá	ballada	régi	pentaton la	quasi giusto	1-9
318	Moldva	Fejér László lovat lopott	ballada	régi	pentaton la	quasi giusto	1-8
319	Moldva	Kerek a szőlő levele	szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	1-7
320	Moldva	Édesanyám, csak azétt fáj a szívem	katonadal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-5
321	Moldva	Menyecske, menyecske	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
322	Moldva	Ipa, iva, páva	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
323	Moldva	Anyám, édesanyám	ballada / szerelmi dal / bujdosódal	régi	pentaton la	giusto	VII-5
324	Moldva	Vékony cérna, kemény-mag	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-7

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
325	Moldva	Megvirágzott a diófa	balladás dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
326	Moldva	Bésütött a nap sugárja	keserves	régi	pentaton la	giusto	1-b10
327	Moldva	Országútján masí-rodrom	katonadal	régi	pentaton la	giusto	1-8
328	Moldva	Anyám, anyám, édes-anyám	ballada / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-7
329	Moldva	Anyám, anyám, édes-anyám	ballada	régi	pentaton la	giusto	VII-7
330	Moldva	Menyek az úton lefelé	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-8
331	Moldva	En elmenyek, rózsám, valamerre	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
332	Moldva	Fúdd el, jó szél, fúdd el, búmat, bánatimot	keserves	régi	pentaton szo	rubato	V-8
333	Moldva	Zöld az erdő, zöld a peterzselyem	szerelmi dal	régi	pentaton do	giusto	1-6
334	Moldva	Húgom, édes húgom, hol van Bíró Kata	ballada	régi	diatonikus re	parlando	VII-9
335	Moldva	Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak	szerelmi dal / keserves / rabének	régi	diatonikus re	parlando	1-6
336	Moldva	Kettőt tojott a fürjecske	tréfás dal	régi	diatonikus re	giusto	1-7
337	Moldva	Szolgám, édes szolgám	ballada	régi	pentaton la	parlando	VII-5
338	Moldva	Temetőbe' csendítének	ballada	régi	pentaton la	parlando	1-8
339	Moldva	Andrásfalva, kesken padló	katonadal	régi	pentaton la	parlando	VII-7
340	Moldva	Szerelem, szerelem	szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-b10
341	Moldva	Hajts el, Duna, hajts el	ballada (részlet)	régi	pentaton la	parlando-rubato	VII-b6
342	Moldva	Mér' sírsz, mér' sírsz te nagy madar	ballada	régi	pentaton la	parlando-rubato	1-8
343	Moldva	Elment az én rózsám	bujdosó dal / szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	1-8
344	Moldva	Ehol én elmenek	keserves / altatódal / ballada	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-8
345	Moldva	Magyarország szegin	katonadal / ballada (részlet)	régi	pentaton la	quasi giusto	1-5
346	Moldva	Sárga csitkó, perdül rajta	lakodalmas	régi	pentaton la	quasi giusto	1-9
347	Moldva	Keseredett az az anya	katonadal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-8

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
348	Moldva	Hajts el, Duna, hajts el	ballada (részlet)	régi	pentaton la	giusto	VII-7
349	Moldva	Szegén legén vótam	ballada (részlet) / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-7
350	Moldva	’Z ember e gyermekit	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
351	Moldva	Le az úton, le, le, le	szerelmi dal / tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	VII-5
352	Moldva	Elvettem kenderemet	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-5
353	Moldva	Tavaszi szél utat szárazst	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-5
354	Moldva	Keseredett az az anya	katonadal	régi	pentaton la	giusto	VII-7
355	Moldva	Eme legén jól tud menni	bordal	régi	pentaton la	giusto	VII-5
356	Moldva	Érik, érik a cseresznye	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	V-5
357	Moldva	Ehol én elmenek	keserves / szerelmi dal	régi	tetraton re	quasi giusto	1-5
358	Moldva	Úgy elmenek arr’a helyre	ballada (részlet)	régi	diatonikus ti	rubato	VII-b5
359	Moldva	Nihol menen három árva	ballada	régi	diatonikus mi	parlando-rubato	VII-5
360	Moldva	Magyari császárnak	ballada	régi	diatonikus la	quasi giusto	V-4
361	Moldva	Jere velem, Mónár Anna	ballada	régi	diatonikus la	quasi giusto	VII-b6
362	Moldva	Úgy menen, úgy menen	ballada	régi	diatonikus la	giusto	VII-b6
363	Moldva	Anyám, édesanyám	ballada	régi	diatonikus re	quasi giusto	1-7
364	Moldva	Nihol örözgeti szép fehér bákulár	ballada	régi	diatonikus re	giusto	1-6
365	Moldva	Idebé a víz teribe’	balladás dal	régi	diatonikus szo	quasi giusto	1-7
366	Moldva	Cenneg-benneg a legyecske	tréfás dal (állatlakodalom)	régi	diatonikus do + tetraton la	giusto	1-6
367	Moldva	Szerelmes anyának szerelmes gyermeke	síratóparódia	régi	pentaton la	parlando	#VII-5
368	Moldva	Mámikám, mámikám, keljen fel, mámikám	sírató	régi	diatonikus do	parlando	1-5
369	Moldva	Jere ki, szívem	párosító	régi	diatonikus do	giusto	1-6
370	Moldva	Menyek az úton lefelé	keserves / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	1-8
371	Moldva	Úgy elmenek, meglás-sátok	bujdosódal	régi	pentaton la	parlando	1-7

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
372	Moldva	Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak	keserves / szerelmi dal	régi	pentaton la	parlando	VII-9
373	Moldva	Anyám, édesanyám	keserves	régi	pentaton la	rubato	1-8
374	Moldva	Én kimenék küsker-tembe	balladás dal / szerelmi dal	régi	pentaton la	rubato	VII-7
375	Moldva	Készülj, lányom, készülj	ballada	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-8
376	Moldva	Gyere ki, te gyüngy-virág	szerelmi dal	régi	pentaton la	quasi giusto	VII-7
377	Moldva	Érik e szőlő	szolgadal	régi	pentaton la	giusto	VII-b6
378	Moldva	Azétt szeretem jen	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-8
379	Moldva	Szegén legény vótam	ballada	régi	pentaton la	giusto	VII-7
380	Moldva	Magyarország szélén	katonadal / szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-7
381	Moldva	Kerek alma, falapi	szerelmi dal / tréfás dal	régi	pentaton la	giusto	1-9
382	Moldva	Patkolják e lovakat	lakodalmas	régi	pentaton la	giusto	1-8
383	Moldva	Úgy elmenek, meglás-sátok	bujdosódal	régi	pentaton la	giusto	VII-5
384	Moldva	Akkor szép ez erdő, mikor zöld	lakodalmas	régi	pentaton la	giusto	VII-8
385	Moldva	Zöld erdőben szépen füttyöl s a rigó	katonadal	régi	pentaton la	giusto	1-8
386	Moldva	Édes lányom, hol vótál az este	balladás dal	régi	pentaton do	quasi giusto	1-8
387	Moldva	Mónár Anna szép menyecske	ballada	régi	diatonikus la	parlando	VII-b6
388	Moldva	Elment e madárka	szerelmi dal	régi	diatonikus mi	quasi giusto	VII-b6
389	Moldva	Jó jez eső Szengyörgy felé	szerelmi dal / tréfás dal	régi	diatonikus la	giusto	1-5
390	Moldva	Ha meguntad, rózsám, velem életedet	szerelmi dal	régi	diatonikus la	giusto	V-5
391	Moldva	Mé’ sírsz, mé’ sírsz, kis görice	balladás dal	régi	diatonikus re	parlando	1-6
392	Moldva	Mikor kicsi ljánka vótam	szerelmi dal	régi	diatonikus re	giusto	1-6
393	Moldva	Adjon Isten, édes-anyám, jó estét	szerelmi dal	régi	diatonikus re	giusto	1-8
394	Moldva	Nyis’ ki, rózsám, küs leveles kapudat	katonadal / szerelmi dal	régi	diatonikus re	giusto	1-8
395	Moldva	Felhágtam e nagy hegyre	szerelmi dal	régi	pentaton la	rubato	VII-8
396	Moldva	Hul jártál, te bárjankám	gyermekdal	régi	pentaton la	giusto	VII-5

Sor-szám	Tájegység	Szövegkezdet	Szövegműfaj	Stílus	Hangsor	Előadásmód	Hangterjedelem
397	Moldva	Kicsi 'z ökröm, nagy e szarva	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	1-b10
398	Moldva	Édesanyám, neki szót nem fogadtam	szerelmi dal	régi	pentaton la	giusto	VII-9
399	Moldva	Elingyítunk egy útra, kapitányjáró, ram-ram-ram	szerelmi dal	régi	pentaton do	giusto	1-8
400	Moldva	Fáj e szívem, foly a könnyem, mind az árva kutyának	keserves	régi	pentaton do	giusto	V-8
401	Moldva	Kihágok a hed tetejébe, kapitányjáró, ram-ram-ram	szerelmi dal	régi	diatonikus szo	giusto	1-8

TARTALOM

Köszönet • 5
 Előszó az első kötethez • 7
 Bevezető • 9
 Rövidítések • 21
 Irodalom • 22

HÁROMSZÉK • 25

Erdővidék • 27

1. Bocssásson meg, drága jó édesanyám • 27
2. Fehér László lovat lopott • 27
3. Temető kapuja • 30
4. Aj, Istenem, adj erőt a lovamnak • 30
5. Sír a szemem, mind a kettő • 31
6. Addsa, babám, a jobb kezed, forduljunk egyet, forduljunk egyet • 31
7. Éljed, babám, világidot, nem bánom • 32
8. Mos' sír az az anya • 33
9. Én Istenem, add nekem • 34
10. Hajnalcillag, hej, de rég, hogy vándorolsz • 35
11. Göndör Lidi bement a nagy malomba • 35
12. Három levele vagyon a herének • 36
13. Hej, búra, búra, búbánatra születtem • 36
14. Szederinfalevél, nem árt neki a tél • 37
15. Körös-körül borul az ég alja • 38
16. Ezt a csárdás kis kalapot nem az anyám vette • 38
17. Szabó Vilma kiment az erdőbe • 39

Alsó-Háromszék • 41

18. Balázs Lacit az Isten éltesse • 41
19. Udvarhelyi hármasszék határ • 41
20. Coki, szajha, kirúgom a szemedet • 44
21. Isten őrizze a gyergyai havastól • 44
22. Udvarhelyről három zsoldár útra kél • 45
23. Márkosfalvi csürkecske • 45
24. Lassan, kocsis, a fagyon, a fagyon • 45
25. Megette ja fekete tyúk a meggyet • 46
26. Édesanyám, hol van az az édes tej • 47
27. Sült pityóka van a lerbe' • 47

- 28. Megöltek egy legényt • 48
- 29. Túl a vízen van egy malom • 50
- 30. Jaj be hosszú, jaj be gyászos az az út • 50
- 31. Pattog, ugrik a vénasszony a muzikaszóra • 51
- 32. Fehér László lovat lopott • 51
- 33. Elmehetsz már akár alá s akár fel • 53
- 34. Ez a barna kislány kimegy az erdőbe • 54
- 35. Rácsos kapu, hulljon le rólad a zár • 54
- 36. Kimegyek a, kimegyek a zöld erdő szélére • 55

Felső-Háromszék • 56

- 37. Azért jöttünk mi hozzátok • 56
- 38. Elmenek, elmenyek, nem ülök veletek • 57
- 39. Szent István, hát még alszol-e • 58
- 40. Mindenféle szeretőm volt • 58
- 41. Zöld erdőbe' lakom • 59
- 42. Elveszett a lovam • 60
- 43. Látom a Dunát előttem • 62
- 44. Megyek az úton lefelé • 62
- 45. János Zsigmond fejedelem • 63
- 46. Beteg vagyok, vigyetek a kórházba • 64
- 47. A putnai hajnalcsillag • 64
- 48. Fehér faszulykaszár • 65
- 49. Hidló végén, padló végén • 66
- 50. Édesanyám, adjon Isten jó estét • 67
- 51. Vásárhelyi tanácsházra süt a nap • 68
- 52. De meguntam ezt az urat szolgálni • 69
- 53. Csernátonba kéretének, oda nem adának • 70
- 54. Édesanyám sokat intett a jóra • 70
- 55. A gőzösnek nincsen rúdja • 71
- 56. Virágos kenderem • 72
- 57. Bodok fölött van egy • 72
- 58. Es az eső, nagy sár van az utcán • 73
- 59. Megette az iromba tyúk a meggyet • 73
- 60. Mostan leültömbe' egy dolgot mondanék • 74
- 61. Elveszett a lovam • 75
- 62. Cserebokor a hegytetőn • 76
- 63. De amikor tizenhét éves voltam • 77
- 64. Elmennék én, babám, tihozzátok egy este • 78
- 65. Lejányok, lejányok • 79
- 66. A brassai kaszárnnyára rászállott egy golya • 81

CsíkSZÉK • 83

Kászon • 85

- 67. Ó, Szent János • 85
- 68. Káposztavágáskor elmúlt esztendeje • 86
- 69. Jancsi János • 88
- 70. Egy kicsi madárka • 88
- 71. Ha csendes víz vónék • 92
- 72. Én kis juhászka vagyok • 94
- 73. Álom, álom, csendes álom • 95
- 74. Felsütött a nap sugara • 96
- 75. Árva madár, métt keseregsz az ágon • 97
- 76. Hajnallik, hajnallik • 97
- 77. Búsulj, szívem, mer' én sírok • 98
- 78. Napom, napom, fényes napom • 99
- 79. Szép a tavasz, de szebb a nyár • 100
- 80. Kicsi madár, hogy tudsz élni • 101
- 81. A vénleán sírdogál magában • 103
- 82. Megöltek egy legényt • 103
- 83. Újszegeden van egy kert • 104
- 84. Jaj, Istenem, ezt a vént • 105
- 85. Addig mondtad, elmész, itt hagysz • 106
- 86. Jöjjön haza, édesanyám • 107
- 87. Szombat este kimentem a kútra • 108
- 88. Cuki, kurva, kirúgom a szemedet • 108
- 89. Akkor szép a sűrű erdő, mikor zöld • 109
- 90. Addig iszom, míg a fogam kiádzik • 109
- 91. Rengesd, uram, a gyermeket, hogy menjek a táncba • 111
- 92. Gyéren vettem a kenderem, sűrűn termett rajta • 111
- 93. Gyéren vettem a kenderem, gyéren termett rajta • 112
- 94. Jöjjön haza, édesanyám • 112
- 95. Velem jól tudsz veszekedni • 113
- 96. A búzamezőbe' • 116
- 97. Most akadtam a csorgóra • 118
- 98. Úszik a vadkacsa odalent a vízbe' • 118

Alcsík • 120

- 99. Zöld erdőbe' lakom • 120
- 100. Esik eső, fűtyül a szél • 120
- 101. Bóthajtásos az én szobám • 121
- 102. Fehér László lovat lopott • 122

- 103. Gyulainé, édesanyám • 126
- 104. Árva vagyok, nincs gyámolom • 128
- 105. Kimegyek a zöld erdőbe • 129
- 106. Menaságnak alsó részén • 129
- 107. Mikor a nagy erdőn kimész • 130
- 108. Az úrnak de jó dóga van • 131
- 109. Mikor engem férjhez adtak • 131
- 110. Fürdik a holdvilág • 132
- 111. Repülj, madár, repülj • 134
- 112. Seprik a nagy erdő útját • 134
- 113. Este későn ne jöjj hozzám • 135
- 114. A brassai kórház földje homokos • 136
- 115. Aluszol-e, te juhász • 137
- 116. Medve komám billeg, billeg • 138
- 117. Búbánatom, bánat napom • 138
- 118. Tisza partján nem jó elaludni • 140
- 119. Csíkszentgyörgyi havas alján van egy fa • 141
- 120. Sárga lábú kis pacsirta • 142
- 121. Úgy szeretem az öreget • 143
- 122. Fekete városba' veres torony látszik • 143
- 123. Mos' jöttem Gyuláról • 144
- 124. Szénabuglya, ne gurulj, de ne gurulj • 145
- 125. Barna Pista elindult az erdőbe • 145
- 126. Korán reggel megfújják a trombitát • 147
- 127. Sokat áztam-fáztam és fáradoztam • 147
- 128. Jó estét, jó estét • 148
- 129. Ihaja, ezt a kislányt nem az anyja nevelte • 152

Középcsik • 153

- 130. Ó, Szent István, hát még alszol-e • 153
- 131. Nem vétettem semmit • 153
- 132. Csomortánba' nem jó várni • 154
- 133. Patak partján álmos voltam • 156
- 134. Ezerhétszázhatvannégy év • 157
- 135. Sír a madár, sír az ágon • 159
- 136. Elindultam szép hazámból • 159
- 137. Nincs igazság mostan sehol az ég alatt • 160
- 138. Ezt a százast látod-e • 161
- 139. A kisasszon papucsába • 161
- 140. Olyan feleségem vagyok • 162
- 141. Megy a kislány a kertjébe • 163
- 142. Hajnali szép csillag ragyog • 165

- 143. Sárga lábú kispacsirta • 166
- 144. Jaj de szépen harangoznak • 167
- 145. Esik eső, sár vagyok az utcán • 169
- 146. Erdő, erdő, de szép kerek erdő • 169
- 147. Aj, Istenem, de víg voltam ezelőtt • 170
- 148. Piritusból vegyítik a pálinkát • 170
- 149. Kicsi Pottyond vékon szövű harangja • 171
- 150. Ker'ben a virág összesen, lábom összetörtem • 172
- 151. Azt a kutya mindenit a vén csizmadiának • 172
- 152. Töltik a nagy erdő útját • 173
- 153. Túl a Tiszán mandulafa virágzik • 174
- 154. Bujdosik az árva madár • 175
- 155. Az' gondoltam, amíg élek • 176
- 156. Esik a permeteg • 176
- 157. Szegény legény a tücsök • 177
- 158. Elvágтам az ujjom, de nem fáj • 177
- 159. Feleség, megmondtam, ne menj a fonóba • 178
- 160. Mikor engem besoroztak virágvasárnapján • 179

Felcsik • 180

- 161. Dicsértessék a Jézus Krisztus • 180
- 162. Véres kard az egész • 180
- 163. Istenem, Istenem • 184
- 164. Repülj, madár, repülj • 185
- 165. Kicsiny madár, jaj de fel szállsz • 186
- 166. Faluvégén van egy malom • 187
- 167. Felsütött a nap sugára • 188
- 168. Édesanyám rózsafája • 188
- 169. Hozd fel, Isten, azt a napot • 189
- 170. Gyergyó, Felcsik meg Háromszék • 190
- 171. Mint idő, gyakorta változik a világ • 190
- 172. Egyszer egy kismadár hozzám kezdett járni • 191
- 173. Annyi bánat a szívemen • 192
- 174. Töltik a nagyerdő útját • 193
- 175. Asz' mondta vót a vacsisa • 197
- 176. A karcfalvi csárda előtt van egy tó • 198
- 177. Nálunk felé a barátok • 199
- 178. Amíg kicsiny legény voltam • 200
- 179. Asszony, asszony, ki a házból • 201
- 180. Eltöt tőlem minden vígság • 201
- 181. Tizenhárom esztendőbe' • 202
- 182. Kicsi csillag, ha leesik, elterül • 203

183. Látod, édesanyám, még sincsen igazság • 206

184. Kicsi tinó, nagy a szarva • 207

185. Akár ide s akár tova • 208

186. Elment az én rózsám • 208

187. Reggel a teheneket a csordába kihajtottam • 209

188. Erdő, erdő, de magas a teteje • 210

189. Jó estét, jó estét, Szegváriné, hallja • 210

190. Tavaszbúza, sej-haj, búra hajtja a fejét • 211

191. Esik eső csendesen az árpatallóra • 212

Gyergyó • 213

192. Elment a tyúk vándorolni • 213

193. Házigazda, aluszol-e • 215

194. Anyám, édesanyám • 216

195. Búra termett üdő • 217

196. Túl a vízen van egy malom • 218

197. Nékem egy víg napom sincsen • 219

198. Hozd fel, Isten, azt a napot • 220

199. Túl a Dunán ég a gyertya • 221

200. Napom, napom, fényes napom • 222

201. Magas Déva várát építeni kezdték • 223

202. Asszonyok, asszonyok, hadd legyenek társatok • 225

203. Virágos kenderem • 226

204. Virágos kenderem • 226

205. Ludaim, ludajim • 228

206. A cigányok úgy élnek • 233

207. Fehér fuszulykavirág • 234

208. Szárad a bokor a tetőn • 234

209. Kiment a ház az ablakon • 240

210. Megvert Isten ostorával • 244

211. Ha nem tudod, rózsám, hol lakom • 247

212. Ha kimenyek arr'a magos tetőre • 247

213. Felszántom én a gyergyói nagy utcát • 250

214. Sűrű csillag, ha leesik, elterül • 251

215. Udvaromon hármát fordult a kocsi • 255

216. Édes, kedves gyöngé rózsám, csak egyet mondok • 257

217. Békény mellett nem jó járni félelem nélkül • 258

218. Megüzenem az édesanyámnak • 259

219. Gyere velem Molnár Anna • 260

220. Ma csütörtök, hónap péntek • 262

221. Ha folyóvíz vónék, bánatot nem tudnék • 263

222. Az én kutyám fér'hez akar menni • 263

GYIMES • 265

Gyimes • 267

223. Jaj, Istenem, teremtetél • 267

224. Addig éltem világamot • 267

225. Sándor Anna jaz ő ágát • 269

226. Elmegyek, elmegyek • 270

227. Hozd fel, Isten, azt a napot • 274

228. Tudod, babám, mit fogadtál • 275

229. Diófának három ága • 276

230. Nem loptam én életembe' • 277

231. Engem anyám megátkozott • 278

232. Asz mondják, hogy nem búsulok • 279

233. Búsulok es, bánkódom es • 280

234. Sír a szemem, s hull a könnyem • 280

235. Annyi bánat a szívemen • 282

236. Gyere velem, Molnár Anna • 283

237. Mikor idegen földre mész • 288

238. Én nem tudom, mi az oka • 289

239. Megöltek egy legént • 294

240. Eccer egy madárka • 295

241. Elbujdosom, megpróbálom • 299

242. Utca, utca, bánat utca • 301

243. Ha meghalok, azt sem bánom • 308

244. Aj, Istenem, mi az oka • 309

245. Cseres erdőn, csárda előtt a lovam • 310

246. Ablakimon besütött a hódvilág • 311

247. Kiskoromba' árvaságra jutottam • 312

248. Beteg a szeretőm, szegén • 315

249. Seprik a nagy erdő útját • 316

250. Este van már, nagy sár van az utcán • 317

251. Fekete tyúk mind megette a meggyet • 318

252. Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy • 318

253. Kiskoromba' árvaságra jutottam • 320

254. Tegnap jártam zab' aratni, ma menyek kötözni • 320

255. Szörnyű nagy romlásra készül Pannónia • 321

256. Én Istenem, adj egyet • 322

257. Szombaton szapulót raktam • 322

258. Csobányosi hegyek kőből vannak rakva • 323

259. Amit egész életembe' kerestem • 325

BUKOVINA • 327

Bukovina • 329

- 260. Lepedőcske, párnácska • 329
- 261. Gyere ki, te örömanya, néz', mit hoztunk • 330
- 262. Jobb lett volna nekem • 330
- 263. Elment a madárka • 331
- 264. Ez napfényen már ezután • 331
- 265. Bujdosik a kicsi madár • 332
- 266. Szülőföldem szép határa • 332
- 267. Lovat lopott Fejér László • 335
- 268. Elmentem a korcsomába • 340
- 269. Moldovának nagy a szélye • 341
- 270. Ahol a legények virradtig alusznak • 341
- 271. Szomorúfűzfának lehajlott az ága • 343
- 272. Bujdosik a kicsi madár • 343
- 273. Felsütött a nap a síkra • 344
- 274. Haragszik a feleségem, azér' támadt kedvem nekem • 344
- 275. Leányom, leányom • 345
- 276. Egy özvegyasszonnak • 348
- 277. Édes kicsi kincsecském • 349
- 278. Édesanyám, be jó kEND, be jó kEND • 350
- 279. Jaj de széles, jaj de hosszú ez az út • 350
- 280. A németek, a németek facipőbe' járnak • 351
- 281. Sűrű rendet vágtam • 351
- 282. Kék szivárvány koszorúzza az eget • 352
- 283. Ha folyóvíz volnék, bánatot nem érnék • 353
- 284. Fúdd el szép nótádot, Anador szép Anna • 354
- 285. Szomorú jaz idő, meg akar változni • 357
- 286. Cifra bundám szegre van akasztva • 358
- 287. Apró alma lehullott a sárba • 358
- 288. Eltörött a ződ fazak, tá-rá-rittyom, burty • 359
- 289. Csütörtökön este • 359

MOLDVA • 361

Tatros-Ojtoz vidéke • 363

- 290. Estány, Estány, annyit szenvedtél a világon • 363
- 291. Ó, te Andris, há még aluszol-e • 363
- 292. Elment az én rózsám • 364
- 293. Édesanyám, hol van az az édes téj • 367
- 294. Fehér virág a fejemen • 368

- 295. Sziélyes a dunai vize • 373
- 296. Ténnap mentem zab' aratni, ma menek kötözni • 373
- 297. Szeretet, szeretet • 374
- 298. Én elmenék este guzsalyasba • 376
- 299. Az én uram olyan jó • 377
- 300. A szitási templom előtt • 378
- 301. Haragusznak a leányok • 379
- 302. A brassói kórház • 382
- 303. Ej, búra, búra, búbánatra születtem • 382
- 304. Vásárhelyi borna kislán, mit viszel a kosárba' • 383
- 305. Rózsa, rózsza, rózsalevél a réten • 383
- 306. Én Istenem, a faluba' mi történt • 384

Beszterce-Tázló vidéke • 385

- 307. Társam, társam, jó társam • 385
- 308. Szegén Szabó Erzsi • 386
- 309. Nem anyámtól lettem • 388
- 310. Aludjál, aludjál, kicsi Ráduly Péter • 390
- 311. Úgy elmenyek, meglássátok • 390
- 312. Kaszálómba' van egy nyírfa • 391
- 313. Eme hegyen fehér berek • 393
- 314. Istenem, Istenem • 394
- 315. Elaludtam vala • 394
- 316. Írd meg, babám, leveledben • 395
- 317. Kaszálímban van egy nyírfa • 395
- 318. Fejér László lovat lopott • 397
- 319. Kerek a szőlő levele • 399
- 320. Édesanyám, csak azétt fáj a szívem • 400
- 321. Menyecske, menyecske • 401
- 322. Ipa, iva, páva • 401
- 323. Anyám, édesanyám • 402
- 324. Vékony cérna, keménymag • 407
- 325. Megvirágzott a diófa • 407
- 326. Bésütött a nap sugárja • 408
- 327. Országútján masírodzom • 409
- 328. Anyám, anyám, édesanyám • 409
- 329. Anyám, anyám, édesanyám • 413
- 330. Menyek az úton lefelé • 417
- 331. Én elmenyek, rózsám, valamerre • 417
- 332. Fúdd el, jó szél, fúdd el, búmat, bánatimot • 418
- 333. Ződ az erdő, ződ a peterzselyem • 418
- 334. Húgom, édes húgom, hol van Bíró Kata • 419

335. Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak • 420

336. Kettőt tojott a fürjecske • 421

Szeret jobb partja • 423

337. Szolgám, édes szolgám • 423

338. Temetőbe' csendítének • 427

339. Andrásfalva, kesken padló • 429

340. Szerelem, szerelem • 429

341. Hajts el, Duna, hajts el • 430

342. Mér' sírsz, mér' sírsz te nagy madar • 431

343. Elment az én rózsám • 432

344. Ehol én elmenek • 433

345. Magyarország szegin • 436

346. Sárga csitkó, perdülj rajta • 437

347. Keseredett az az anya • 438

348. Hajts el, Duna, hajts el • 439

349. Szegén legén vótam • 439

350. 'Z ember e gyermekit • 441

351. Le az úton, le, le, le • 442

352. Elvetettem kenderemet • 445

353. Tavaszi szél utat száraszt • 446

354. Keseredett az az anya • 447

355. Eme legén jól tud menni • 448

356. Érik, érik a cseresznye • 449

357. Ehol én elmenek • 449

358. Úgy elmenek arr'a helyre • 451

359. Nihol menen három árva • 452

360. Magyar császárnak • 453

361. Jere velem, Mónár Anna • 456

362. Úgy menen, úgy menen • 459

363. Anyám, édesanyám • 463

364. Nihol örözgeti szép fehér bákulár • 467

365. Idebé a víz teribe' • 469

366. Cenneg-benneg a legyecske • 469

Szeret bal partja • 471

367. Szerelmes anyának szerelmes gyermeke • 471

368. Mámikám, mámikám, keljen fel, mámikám • 471

369. Jere ki, szívem • 472

370. Menyek az úton lefelé • 473

371. Úgy elmenek, meglássátok • 474

372. Ahol én elmenyek, még a fák es sírnak • 475

373. Anyám, édesanyám • 476

374. Én kimenék küskertembe • 477

375. Készülj, lányom, készülj • 478

376. Gyere ki, te gyüngyvirág • 484

377. Érik e szőlő • 485

378. Azétt szeretem jen • 486

379. Szegén legény vótam • 487

380. Magyarország szélin • 489

381. Kerek alma, falapi • 490

382. Patkolják e lovakat • 492

383. Úgy elmenek, meglássátok • 493

384. Akkor szép ez erdő, mikor zöld • 494

385. Zöld erdőben szépen füttyöl s a rigó • 494

386. Édes lányom, hol vótál az este • 495

387. Mónár Anna szép menyecske • 496

388. Elment e madárka • 500

389. Jó jez eső Szengyörgy felé • 501

390. Ha meguntad, rózsám, velem életedet • 502

391. Mé' sírsz, mé' sírsz, kis görice • 503

392. Mikor kicsi ljánka vótam • 504

393. Adjon Isten, édesanyám, jó estét • 506

394. Nyis' ki, rózsám, küs leveles kapudat • 507

Moldva-Szeret köze • 508

395. Felhágtam e nagy hegyre • 508

396. Hul jártál, te bárjánkám • 509

397. Kicsi 'z ökröm, nagy e szarva • 510

398. Édeszanyám, neki szovát nem fogadtam • 511

399. Elingyítunk egy útra, kapitányjáró, ram-ram-ram • 511

400. Fáj e szívem, foly a könnyem, mind az árva kutyának • 512

401. Kihágok a hed tetejébe, kapitányjáró, ram-ram-ram • 513

Összesítő táblázat • 515



Responsabilitatea conținutului aparține exclusiv autorilor
Jelen kiadvány tartalmáért kizárólag a szerzők felelnek



DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚII INTERETNICE



DIVERSITATEA
REUNEȘTE
IDENTITĂȚI

Cântece populare maghiare din România IV

Exemplar gratuit, tipărit cu sprijinul financiar al Departamentului
pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României.